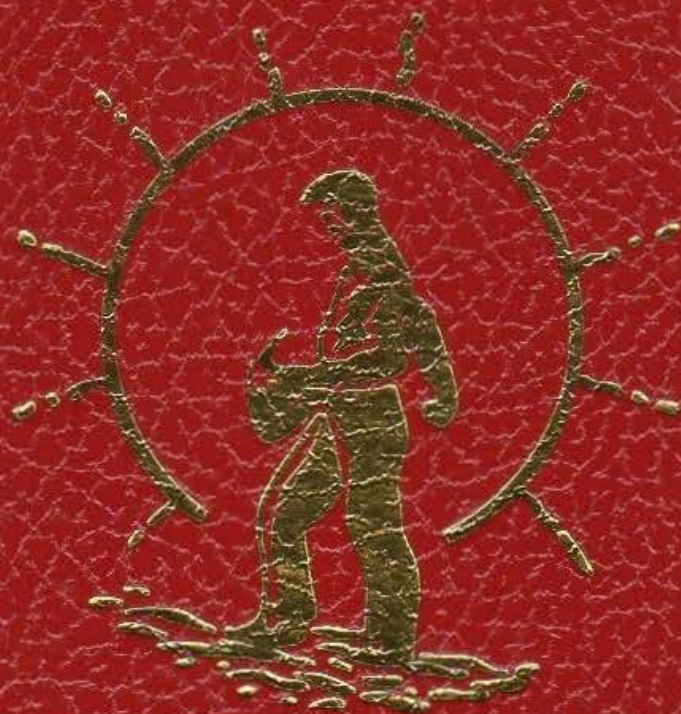

AKTINESZ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β. ΜΕΛΕΤΗ

**ΑΡΘΡΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ
*ΑΚΤΙΝΕΣ***

2011-2020

Ο ΗΡΩΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ*

Οι μεγάλοι Ίεράρχες και Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι μορφές πού χάνονται στά βάθη τῆς ἱστορίας. Εἶναι καί σύγχρονες. Ἡ διδασκαλία καί ἡ ζωή τους ἔχουν διαρκῆ ἐπικαιρότητα. Στέλνουν μηνύματα πνευματικά, κοινωνικά, ἀγωνιστικά, στόν σύγχρονο ἄνθρωπο τῆς ἀπαιτητικῆς ἐποχῆς μας. Μέ τό φωτεινό παράδειγμά τους, μέ τήν ἀκεραία καί ἀσυνθηκολόγητη ζωή τους, μέ τήν ἀγιότητά τους, δείχνουν τόν δρόμο πού ἀναδεικνύει τόν ἄνθρωπο προσωπικότητα ὀλοκληρωμένη. Ἀσυμβίβαστοι μέ ὁποιαδήποτε πολιτική, κοινωνική ἢ ἐκκλησιαστική σκοπιμότητα, ἦσαν ἔτοιμοι νά θυσιάσουν καί τή ζωή τους γιά τήν ἀλήθεια καί τήν πίστη. Συνυφασμένη ἡ πορεία τούς μέ τά ἐμπόδια, τίς θυσίες καί τό μαρτύριο. Ἐθελόθυτα θύματα στό βωμό τοῦ χρέους, ἔκαναν τόν πνιγηρό ἀπό τίς ἀναθυμιάσεις τοῦ ψεύδους καί τῶν συμβιβασμῶν πλανήτη μας νά ἀρωματισθῆ ἀπό τό πιό εὐωδιαστό θυμίαμα τῆς ἀγίας ζωῆς τους. Μιάς ζωῆς αὐταπαρνήσεως, θυσίας, σκληροῦ ἀγῶνα, ἀγιότητος. Ἀρχή τούς τό «καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον εἶτα (ἔπειτα) καθᾶραι... Γενέσθαι φῶς καί φωτίσαι. Ἐγγίσει Θεῷ καί προσαγαγεῖν ἄλλους. Ἀγιασθῆναι καί ἀγιάσαι».

Μέ τέτοιες προϋποθέσεις ἀγωνίσθηκαν καί θυσιάσθηκαν. Μεγαλομάρτυρας, χωρίς αἱματηρό μαρτύριο, ὑπῆρξε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Χρυσό στόμα καί ἀγία ζωή. Αὐτή ἡ ἀγία ζωή του, ἡ ἀσυνθηκολόγητη μέ τό ψέμα, δέν γίνεται ἀνεκτὴ ἀπό τούς μικρόψυχους καί τούς φθονερούς. Ἀδίστακτη ἡ πολεμική τους. Καταδικασμένος ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ, καθηρημένος ὁ ποιμένας τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ, ἐξορισμένος, δέν ἐκλιπαρεῖ τούς ισχυρούς. Παραμένει ἀσυμβίβαστος ἀπέναντι στήν ἠθική σήψη τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Ἀπό τόν τύπο τῆς ἐξορίας του θά διακηρύξη [σελ. 2] ὅτι δέν πρέπει νά θορυβούμεθα, ὅταν ἀπό παντοῦ μᾶς πολεμοῦν. Τουναντίον. «Τῇ γάρ ἀρετῇ συγκεκλήρωται πόνος καί κίνδυνος». Ὁ κλῆρος τῆς ἀρετῆς εἶναι ὁ πόνος καί ὁ κίνδυνος.

Ποῦ εἶναι τά χρυσοστομικά ἀναστήματα, γιά νά βροντοφωνάξουν καί σήμερα, στήν πνευματική κρίση καί ἠθική σήψη τῆς κοινωνίας μας, στή διαφθορά τῆς πολιτικῆς ζωῆς, τόν, ὡς μάχαιρα δίστομη, λόγο τοῦ Θεοῦ; Ποῦ εἶναι οἱ Βασίλειοι, πού περιφρονοῦσαν τίς ἀπειλές τῆς ἀδίστακτης ἐξουσίας, ὥστε νά τήν ἀναγκάζουν νά ὁμολογῆ κατησχυμένη: «Ἡττήμεθα (νικηθήκαμε)

*Ακτῖνες 717 (Ἰανουάριος 2011), σελ. 1-2.

Ο ΗΡΩΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

βασιλεῦ. *Κρείττων (άνώτερος) άπειλῶν ό άνήρ (ό Βασίλειος), λόγων στερρότερος, πειθοῦς ίσχυρότερος»;* Ποῦ ἦταν ἐκεῖνο τό θάρρος, ἡ παρρησία πού ἔκανε τόν άρειανόφρονα Μόδεστο νά όμολογῆ στόν Μ. Βασίλειο: Πρώτη φορά ἐπίσκοπος μοῦ μιλάει ἔτσι, μέ τόση παρρησία καί δύναμη! Για νά πάρη καί πάλι άποστομωτική τήν άπάντηση: Γιατί πρώτη φορά ἴσως συνάντησε ἐπίσκοπο.

Καί συνεχίζει μέ τήν περίφημη ἐκείνη διακήρυξη πού θά ἔπρεπε νά άποτελῆ όδηγό καί άρχή κάθε άληθινοῦ πιστοῦ: Ἔκουσε, ὕπαρχε. Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί εἴμαστε σέ όλα τά ἄλλα ἐπιεικεῖς καί από κάθε ἄλλον ταπεινότεροι. Αὐτή εἶναι ἡ έντολή. Ὅταν ὁμως πρόκειται για τόν Θεό, πού διαβάλλεται καί περιφρονεῖται, τότε όλα παραμερίζονται καί μόνον οἱ Αὐτόν βλέπουμε. Τίποτα δέν μᾶς φοβίζει. Οὔτε ἡ φωτιά, οὔτε τό ξίφος καί τά θηρία καί τά σιδερένια νύχια πού σχίζουν τίς σάρκες. Εὐχαρίστηση παρά τρόμο μᾶς προκαλοῦν: «*Οὔ Θεός τό κινδυνευόμενον καί προκείμενον, τᾶλλα περιφρονοῦντες, πρὸς Αὐτόν μόνον βλέπομεν. Πῦρ δέ καί ξίφος καί θῆρες καί οἱ τάς σάρκας τέμνοντες ὄνυχες, τρυφή μᾶλλον ἡμῖν εἰσιν ἢ κατάπληξις... Ἄκουέτω ταῦτα καί βασιλεύς».*

Καί αὐτά τότε. Σήμερα; Τό ήρωικό πνεῦμα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὕπαρχει καί στίς μέρες μας; Καίει ἡ φλόγα τῆς αγάπης ἐκείνης τοῦ Χριστοῦ, πού άνέδειξε τούς μάρτυρες καί τούς άγίους τῆς πίστεως, δυνατούς μέχρι τήν άγχόνη, τίς φωτιές καί τά θηρία; Γιατί οἱ διωγμοί μέ ἄλλη μορφή γίνονται καί σήμερα. Γίνονται μέ άπειλές, μέ άποκλεισμούς από διορισμούς καί θέσεις καί προνόμια. Γίνονται μέ τά ὅπλα τοῦ χλευασμοῦ, τῆς εἰρωνείας, τῆς περιθωριοποίησης. Μέ τήν περιφρόνηση, τήν γελοιοποίηση, τόν σαρκασμό, τόν παραμερισμό, τή λήψη μέτρων έξοντωτικῶν. Ἄλλοτε οἱ πιστοί πέθαιναν πρόθυμα για τόν Χριστό. Σήμερα τό βρίσκουν δύσκολο νά ζήσουν ὅπως θέλει ὁ Χριστός. Ἐμεῖς πῶς τοποθετούμεθα; Μᾶς παρακινεῖ σέ άγῶνες τό φωτεινό παράδειγμα, ἡ άγιότητα καί ὁ ήρωισμός τῶν Μεγάλων Πατέρων μας;

Γ.Β.Μ.

ΝΑ ΠΑΥΣΟΥΝ ΝΑ ΚΟΙΜΩΝΤΑΙ*

“Όλοι τό ζοῦμε καί ὅλοι τό διακηρύττουμε. Μιλᾶμε γιά τήν κρισιμότητα τῆς ἐποχῆς μας. Γιά μιά ἐποχή πού «ἀπό τή μιά στιγμή στήν ἄλλη ἢ σώζεται τό πᾶν ἢ χάνεται τό πᾶν». Κοσμογονικά τά γεγονότα πού ἐξελίσσονται καθημερινά, ὄχι μόνο στόν διεθνή χῶρο, ἀλλά καί στή «γειτονιά» μας, ἀπαιτοῦν σοβαρότητα καί ὑψηλό αἶσθημα εὐθύνης.

Καί ἀπέναντι σ’ αὐτή τήν κρισιμότητα, ἐμεῖς τί κάνουμε; Συνειδητοποιοῦμε τήν κατάσταση αὐτή; Τά γεγονότα δέν δείχνουν κάτι τέτοιο. Γιά νά μήν ποῦμε ὅτι δείχνουν τό ἀντίθετο. Καί αὐτή εἶναι ἡ ἀνησυχία μας. Ἐπρεπε νά εἶναι ἡ δημιουργική ἀνησυχία ὄλων μας.

Δυστυχῶς, ἐκεῖνο πού ἀποτελεῖ κοινό τόπο πιά εἶναι ἡ ἀπουσία αἰσθήματος εὐθύνης καί σοβαρότητος ἀπό τήν σημερινή ἡγεσία μέ τήν εὐρύτερη ἔννοια. Δέν εἶναι ὑπερβολικός ὁ χαρακτηρισμός οὔτε τόν καταργοῦν οἱ λιγοστές ἐξαιρέσεις.

Παραπαίει ἡ κοινωνία μας, γιατί παραπαίουν οἱ ταγοί της. Αὐτοί πού εἶναι ταγμένοι νά ποδηγετοῦν τόν λαό, νά πηδαλιουχοῦν τό σκάφος τῆς πολιτείας, τῆς κοινωνίας, εἴτε ἀπουσιάζουν ἀπό τήν ὑπεύθυνη θέση τους εἴτε κυβερνοῦν χωρίς πυξίδα. Καί μόνον αὐτό; Τό ἀκόμη χειρότερο εἶναι ὅτι ἔχουν γιά πολικό ἀστέρι τόν ἑαυτό τους, τό κόμμα τους, τά συμφέροντά τους, τά συνδικᾶτα τους, τίς συντεχνίες τους, τούς συνεταιρισμούς τους, δηλαδή τό στενόψυχο καί ὑπερτροφικό ἐγώ τους.

Καίγεται τό σπίτι τους καί αὐτοί «ἄδουν». Ταλαιπωρεῖται ὁ λαός –ἢ μᾶλλον ταλαιπωροῦν τόν λαό– καί αὐτοί παρουσιάζονται σάν ὑπερασπιστές τοῦ λαοῦ, ὅτι ἀγωνίζονται γιά τά δίκαια τοῦ λαοῦ. Δέν διστάζουν τό «ἀτύχημα» τῶν ἄλλων νά τό ἐκμεταλλετοῦν, γιά νά τό κάνουν εὐτύχημα γιά τόν ἑαυτό τους. Καπηλεύονται κοινωνικές ἀνάγκες, τήν πείνα καί δίψα τοῦ λαοῦ γιά δικαιοσύνη, γιά κομματικά ἢ προσωπικά τους ὀφέλη. Συνθηματολογοῦν δημοκοπικά, κοπτόμενοι τάχα γιά τό καλό τοῦ τόπου, καί κρύβουν προσεκτικά τίς [σελ. 34] βαθύτερες ἐπιδιώξεις τους. Ἄνάγουν τό ἀτομικό ἢ ὑποπτο συμφέρον σέ κοινωνική ἀνάγκη.

* * *

* Ἀκτῖνες 718 (Φεβρουάριος 2011), σελ. 33-34.

ΝΑ ΠΑΥΣΟΥΝ ΝΑ ΚΟΙΜΩΝΤΑΙ

Καί τό ἐρώτημα δέν εἶναι πιά, γιατί αὐτή ἡ κατάσταση; Εἶναι, γιατί ὁ λαός ἀνέχεται αὐτή τήν κατάσταση; Γιατί δέν ἀντιδρᾷ; Γιατί δέν διαμαρτύρεται μέ τόσους τρόπους ἤρεμους, εἰρηνικούς καί ἀποτελεσματικούς; Γιατί δέν ἐκδηλώνει τήν ἀπαρέσκειά του, τήν ἀγανάκτησή του, σ' ὄλους αὐτούς πού καπηλεύονται τά δίκαιά του, τά πιό στοιχειώδη δικαιώματά του; Δηλαδή νά δώση νά καταλάβουν οἱ διάφοροι «κοινωνικοί φορεῖς», οἱ «αὐτόκλητοι σωτήρες», ἀλλά καί τά μέσα ἐνημερώσεως, πού τούς ἐνθαρρύνουν καί τούς προβάλλουν, ὅτι δέν τρώει κουτόχορτο. Τό ποτήρι τῆς δίκαιης ὀργῆς ἔχει ξεχειλίσει.

Εἶναι καιρός ἐπιτέλους ὁ ἐλληνικός λαός νά συνειδηποιήση τήν κοινωνική, τή χριστιανική ἀποστολή του! Δέν εἶναι νούμερο ἀγέλης, γιά νά τόν κυβερνοῦν μέ σφυρίγματα-συνθήματα. Εἶναι προσωπικότητα καί πρέπει νά διεκδικήση τά ἀναπαλλοτρίωτα δικαιώματά του. Νά ἀπαιτήση τόν σεβασμό τῆς προσωπικότητος του. Νά παύσουν νά τόν μεταχειρίζονται σάν ἄβουλη καί ἀνεύθυνη μᾶζα.

Ἰδιαίτερα ὁ κάθε πιστός δέν πρέπει νά λησμονῆ πώς ἔχει ἀποστολή, τοῦ τήν ἔχει ἀναθέσει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, νά εἶναι **«φῶς τοῦ κόσμου»** καί **«ἄλας τῆς γῆς»**. Νά εἶναι φῶς **«ἐπί τήν λυχνίαν»**, καί ὄχι **«ὑπό τόν μόδιον»**. Τό ἀλάτι μέσα στό φαγητό, καί ὄχι διακοσμητικό στοιχεῖο στήν ἀλατιέρα.

Αὐτή τήν κοινωνική ἀποστολή, τήν κατ' ἐξοχήν ἀνθρώπινη καί ἀνθρωπιστική, διεκήρυττε, μέ τήν φωτισμένη σκέψη του, ὁ ἀείμνηστος καθηγητής Ἀλέξανδρος Τσιριντάνης. Στά πρόσωπα τῶν Χριστιανῶν ὁ Χριστιανισμός θά δώση ἐξετάσεις *«ὡς σημερινόν βίωμα. Καί οἱ ἐξετάσεις εἶναι νά σώση τήν Ἑλλάδα. Ἄν δέν δώση τώρα τή νέα ζωή στήν Ἑλλάδα, θά ἔχη ἀποτύχη στίς ἐξετάσεις καί ὁ Θεός "ἐκ τῶν λίθων τούτων" θά φέρη ἄλλους, οἱ ὅποιοι θά δώσουν καλές ἐξετάσεις. Πρέπει, μέ ἄλλα λόγια, ἡ ἀγωγή τοῦ ἀτόμου νά ὀδηγήση στόν ἄνθρωπο ὁ ὅποιος θά ικανοποιήση τήν ἀνάγκη νά παύση νά τόν ἐκμεταλλεῖται ὁ προπαγανδιστής τῆς ἀνατροπῆς. Ἡ προπαγάνδα τῆς ἀνατροπῆς θά ἀνατραπῆ καί αὐτή μέ τήν ζωή πού θά ξεπηδήση ἀπό μιά τέτοια ἀγωγή.*

«Μέ αὐτό καταλήγουμε στό μαχητικό πνεῦμα, τό ὅποιο πρέπει νά ὑπάρχη καί στό ὅποιο πρέπει νά δώσουμε πᾶσα σημασία, διότι ἀλλιῶς χανόμεθα.

«Καί τό συμπέρασμα εἶναι ὅτι καλοῦς ἀνθρώπους ἔχει ἡ Ἑλλάς. Ἀλλά δέν τὸ νιώθει. Τό πρόβλημα δέν εἶναι νά βροῦμε καλοῦς Ἕλληνας, ἀλλά οἱ καλοί Ἕλληνες νά παύσουν νά κοιμῶνται ὑπό τήν μία πρόφαση καί τήν ἄλλη. Θεέ μου, σῶσε τήν Ἑλλάδα ἀπό τόν ὕπνο τῶν καλῶν ἀνθρώπων, ἀπό τήν μικρολογία των, ἀπό ὅλα ἐκεῖνα τά ὅποια τούς κάνουν ἄχρηστους» (Ἡ ΠΙΣΤΙΣ ΩΣ ΒΙΩΜΑ, Β' ΤΟΜΟΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ»).

Γ.Β.Μ.

«Η ΔΙΧΟΝΟΙΑ... Η ΔΟΛΕΡΗ»*

«Η Διχόνοια πού βαστάει
ένα σκῆπτρο ή δολερή,
καθενός χαμογελάει,
πάρ' το, λέγοντας, καί σύ».
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Αθήνα, 8 Οκτωβρίου 1838. Οί φλόγες τοῦ Ἀγῶνα ἔχουν σβήσει. Ἡ θέρμη του μένει ἀπείραχτη. Ἡ ἀνάμνησή του ζωντανή. Γιά τούς γενναίους πρωτεργάτες τοῦ ἔθνικοῦ ξεσηκωμοῦ ή ὥρα τοῦ ἀπολογισμοῦ: Τί πῆγε καί τί δέν πῆγε καλά. Διδάγματα ἀπό τό παρελθόν, μαθήματα γιά τό μέλλον. Οἱ λαοί πρέπει νά διδάσκωνται ἀπό τά λάθη, γιά νά μή τά ἐπαναλαμβάνουν. Ἡ ἱστορία δέν εἶναι μόνο «περασμένα μεγαλεῖα» ή μικρότητες. Εἶναι καί σχολεῖο πού διδάσκει. Δέν εἶναι μόνο παρελθόν. Εἶναι καί παρόν καί μέλλον. Γι' αὐτό καί πρέπει προσεκτικά νά τή μελετᾶμε. Ἕνα τέτοιο ἀπολογισμό ἔκανε καί ὁ θρυλικός Γέρος τοῦ Μωριᾶ, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, τήν ἡμέρα αὐτή, στόν περίφημο λόγο του στήν Πνύκα. Θά ἄξιζε καθημερινά, μικροί καί μεγάλοι, ἄρχοντες καί λαός, νά τόν θυμώμαστε. Ἡ ἀξία του εἶναι διαχρονική, πάντοτε ἐπίκαιρη, ἰδιαίτερα γιά τήν Πατρίδα μας.

«Ὅταν ἀποφασίσαμε νά κάνουμε τήν Ἐπανάσταση, δέν συλλογιστήκαμε οὔτε πόσοι εἴμαστε οὔτε πώς δέν ἔχουμε ἄρματα οὔτε ὅτι οἱ Τοῦρκοι βαστοῦσαν τά κάστρα καί τίς πόλεις οὔτε κανένας φρόνιμος μάς εἶπε ποῦ πᾶτε ἐδῶ νά πολεμήσετε μέ σιταροκάραβα καί βατσέλα, ἀλλά ἔπεσε σέ ὄλους μας ή ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας μας καί ὄλοι, καί οἱ κληρικοί καί οἱ προεστοί καί οἱ καπεταναῖοι καί οἱ μορφωμένοι καί οἱ ἔμποροι, μικροί καί μεγάλοι, ὄλοι συμφωνήσαμε σ' αὐτό τό σκοπό καί κάναμε τήν ἐπανάσταση.

»Στόν πρῶτο χρόνο τῆς Ἐπαναστάσεως εἴχαμε μεγάλη ὁμόνοια καί ὄλοι τρέχαμε σύμφωνοι. Ὁ ἕνας πῆγε στόν [σελ. 66] πόλεμο, ὁ ἀδελφός του ἔφερνε ξύλα, ή γυναίκα του ζύμωνε, τό παιδί του κουβαλοῦσε ψωμί καί μπαρουτόβολα στό στρατόπεδο. Καί ἄν αὐτή ή ὁμόνοια βαστοῦσε ἀκόμη δύο χρόνους, θέλαμε κυριεύσει καί τή Θεσσαλία καί τή Μακεδονία καί ἴσως φτάναμε καί ὡς τήν Κωνσταντινούπολη. Τόσο τρομάξαμε τούς Τούρκους, ὅπου ἄκουγαν Ἕλληνα καί ἔφευγαν χίλια μίλια μακριά. Ἐκατό Ἕλληνες ἔβαζαν πέντε

* Ακτῖνες 719 (Μάρτιος 2011), σελ. 65-66.

χιλιάδες εμπρός και ένα καράβι μιά αρμάδα. Άλλά δέν εβάσταξε. Άρχισε ή διχόνοια και χάθηκε ή πρώτη προθυμία... Ίσως όλοι θέλαμε τό καλό, πλύν καθέννας κατά τή γνώμη του. Όταν προστάξουν πολλοί, ποτέ τό σπίτι δέν χτίζεται... Έξ αίτίας τής διχόνοιας μᾶς έπεσε ή Τουρκιά πίσω μας πού κοντέψαμε νά χαθοῦμε...».

Μεγάλες αλήθειες μᾶς υπογράμμισε ό Κολοκοτρώνης, ιδιαίτερα χρήσιμες για μᾶς τούς Έλληνες. Έμεῖς πού μεγαλουργοῦμε, πού κάνουμε θαύματα ένωμένοι και μονοιασμένοι, αφήνουμε νά καταστραφοῦμε από τή διχονοιά μας.

Ένωμένοι οι Έλληνες έκαναν τήν Ελλάδα, από τήν αρχαιότητα έως σήμερα, σεβαστή στους φίλους, φοβερή στους έχθρους. Έσωσαν τόν πολιτισμό από τήν έφοδο τοῦ βαρβαρισμοῦ. Μιά χούφτα Έλληνες κατατρόπωσαν χιλιάδες πάνοπλους αντιπάλους. Λιοντάρια οι Έλληνες ένωμένοι. Και όχι μόνο στό μακρινό παρελθόν. Χθές και σήμερα τό ίδιο. Η Πατρίδα μας δέν κινδύνευσε και δέν κινδυνεύει από τούς έξωτερικούς έχθρους. Κινδυνεύει από τούς έσωτερικούς, από έμᾶς τούς ίδιους. Από τήν άσυνεννοησία μας, από τίς διχονοίες, από τούς έγωισμούς μας. Πιό εύκολα θυσιάζουμε τή ζωή μας παρά τόν έγωισμό μας.

Έδῶ βρίσκεται και ή αίτία τοῦ κακοῦ. Η θλιβερή αυτή κατάσταση δέν είναι παρά προέκταση τής καθημερινής μας ζωής. Πόσες φορές τό σπίτι μας, ή οικογένειά μας, ή γειτονιά μας, ή εργασία μας γίνονται πεδίο συγκρούσεων και μάχης! Πόσες φορές βρισκόμαστε σ' ένα κηρυγμένο ή άκήρυκτο πόλεμο στις σχέσεις μας μέ τά αδέρφια μας, τούς συνεργάτες μας, τούς συνανθρώπους μας! Τί μᾶς λένε όλα αυτά; Άν κοιτάξουμε βαθιά θά δοῦμε ζωντανό τόν έγωισμό, τήν έγωπάθειά μας. Αυτή μᾶς κάνει νά θεωροῦμε τόν έαυτό μας μοναδική αύθεντία, αλάθητο, σάν τήν γνώμη μας δέν υπάρχει άλλη πιό σωστή και όποιος τολμήση νά τήν άμφισβητήσει γίνεται αντίπαλος, έχθρος. Η έπιθυμία τής φιλαρχίας, τής έξουσίας, τής έκδικήσεως, προκαλούν τίς διχονοίες, τίς φιλονικίες και προετοιμάζουν τίς μεταξύ μας συγκρούσεις.

Μᾶς τό υπενθύμισε πρόσφατα μέ τήν όμιλία του και ό Πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. Μπαράκ Όμπάμα στήν Τουσον τής Άριζόνας για τά έξι θύματα τής δολοφονικής έπιθέσεως. «Σέ μιά έποχή κατά τήν όποία ή συζήτηση έχει πολωθει, ό διάλογος έχει γίνει λογομαχία, σε μιά έποχή κατά τήν όποία όλοι είμαστε έτοιμοι νά έπιρρίψουμε τό πταΐσμα για όλα τά δεινά τοῦ κόσμου σε εκείνους πού σκέφτονται διαφορετικά από έμᾶς, είναι πολύ σημαντικό νά σταθοῦμε για μιά στιγμή και νά σιγουρευτοῦμε ότι μιλάμε ό ένας στον άλλον μέ τρόπο πού έπουλώνει, αντί νά πληγώνη».

«Ο ΤΑΦΟΣ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ ΚΑΤΑΛΥΣΙΣ»*

Ποιός μπορεί νά σταθῆ ἀδιάφορος μπροστά στό πρόβλημα τοῦ θανάτου; Ποιός μπορεί νά πῆ πώς δέν τόν ἀπασχολεῖ καί δέν τόν συγκλονίζει; Τό πρόβλημα αὐτό ἢ τό λύνει κανεῖς ἢ γίνεται ὁ ἐφιάλτης του.

Μερικά γεγονότα εἶναι ἀποκαλυπτικά. Φανερώνουν τό δράμα τῆς ψυχῆς πού ἔχει στενέψει τούς ὀρίζοντές της καί δέν ἀντιμετωπίζει τά μεγάλα προβλήματα μέ τό φῶς τῆς αἰωνιότητος. Μοιάζει μέ οὐρανοδρόμο ἀετό καταδικασμένο νά γυροφέρνῃ σέ μιά αὐλή. Ποιές χαρές νά ζήσῃ μιά ψυχή, ὅταν τῆς λέμε πώς τό πᾶν τελειώνει σ' ἓνα παγερό τάφο;

Ὁ Ἰταλός συνθέτης Ἰάκωβος Πουτσίνι (1858- 1927) ἀγαπήθηκε ὅσο λίγοι ἀπό τόν ἰταλικό λαό γιά τά μελοδράματά του. Χάρη στό μελωδικό του χάρισμα γνώρισε μεγάλες ἐπιτυχίες. Ἡ δόξα τόν κατεδίωκε ἀδιάκοπα. Πάνω στίς ὀπερές του, μέ τά μελωδικά του φτερά, ἀνέβηκε στίς πιό ψηλές κορφές τῆς φήμης καί τοῦ θριάμβου. Παγκόσμια ἢ ἀναγνώριση. Τί τοῦ ἔλειπε; Τίποτα. Πλούτη, δόξα, ἡδονές, ὅλα στή διάθεσή του. Εἶχε ὅ,τι καί ὅσα θά μπορούσε νά ἐπιθυμήσῃ ὁ πιό ἀπαιτητικός ἄνθρωπος.

Εἶχε τά πάντα, ἀλλά τίποτα δέν εἶχε. Τοῦ ἔλειπε τό ἓνα. Αὐτό πού, ὅταν λείπῃ, λείπουν ὅλα. Τοῦ ἔλειπε ἡ πίστη στόν Θεό καί στήν αἰωνιότητα, στήν ζωή μετά τόν θάνατο. Μέ τήν πίστη αὐτή ἡ ζωή γίνεται ὁμορφῆ, ἰσορροπημένη, χαρούμενη. Ἀποκτᾶ νόημα καί περιεχόμενο, γιατί δέν στενεύει τούς ὀρίζοντές της. Προεκτείνεται καί ἐπεκτείνεται στήν αἰωνιότητα. Χωρίς αὐτή ἡ ζωή εἶναι ἄδεια. Τό ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος, ὅχι σέ μιά δύσκολη στιγμή. Ὅταν ἡ δόξα τοῦ ἔστειλε τά πιό γλυκά της χαμόγελα, νά τί ἔνιωθε:

«Ἐπιτυχίες; Τί νά τίς κάνῃς, ἀφοῦ ὅπωςδήποτε ἔρχονται τά γηρατιά καί ὁ θάνατος; Θά ἤθελα νά φτιάξω νέες ὀπερες, νά γράψω περισσότερη μουσική, ἀλλά, ἀλίμονο, δέν ἔχω πιά αὐτή τήν δυνατότητα».

Ἕγχαρουν καί τραγικώτερες περιπτώσεις. Ὁ Γάλλος οὐμανιστής Ραμπελαί, προτοῦ ἀφήσῃ τήν τελευταία του ἀναπνοή, ἄφηνε καί τήν τελευταία του ἐλπίδα: *«Ἄς πέσῃ ἡ αὐλαία. Ἡ παράσταση τελείωσε».* Νά περιγράψῃ [σελ. 98] κανεῖς τό τέλος τοῦ μεγάλου ἀρνητῆ, τοῦ Βολταίρου; *«Ἐνα χέρι μέ ἀρπάζει καί μέ σέρνει στό δικαστήριό τοῦ Θεοῦ».* Ὁ φιλόσοφος

* Ἀκτῖνες 720 (Ἀπρίλιος 2011), σελ. 97-98.

«Ο ΤΑΦΟΣ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ ΚΑΤΑΛΥΣΙΣ»

του ὕλισμοῦ, ὁ Hobbes, στέκεται μπροστά στον θάνατο μέ φόβο, γιατί τόν βλέπει σάν «τρομερό πῆδημα στό σκοτάδι».

Τί μᾶς λένε ὅλα αὐτά; Χωρίς τήν πίστη στήν μετά θάνατο ζωή, χωρίς τήν ἀκλόνητη πίστη στήν ἀνάσταση τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, χωρίς τό φῶς πού ἀναπήδησε ἀπό τό κενό μνημεῖο τοῦ Κυρίου, **«ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν»**, ὅπως ἔγραφε ὁ ἀπόστολος Παῦλος στούς Κορινθίους (Α΄ Κορινθ. ιε΄ 19). Καί εἶναι φοβερό νά αἰσθάνεται κανεῖς δέσμιος τοῦ θανάτου. Νά τόν φοβᾶται, γιατί τόν θεωρεῖ ὡς τόν πιό ἀκαταμάχητο ἐχθρό. Ὑπάρχει πιό μεγάλη δυστυχία; Μιά τέτοια τοποθέτηση χάνει τήν ζωή ἀβάστακτη. Γίνεται πηγὴ ἀγωνίας. Ἐάν τό πλοῖο τῆς ζωῆς μας πρόκειται νά συντριβῆ ὀριστικά πάνω στά ἀφιλόξενα βράχια τοῦ θανάτου, τί νόημα ἔχει ἓνα τέτοιο ταξίδι.

Τί ἀντίθεση μέ τό ἤρεμο τέλος τόσων ἀγίων, πού ζοῦσαν σέ ὀλόκληρη τήν ζωή τους μέ τήν προσδοκία τῆς ἀναστάσεως, γι' αὐτό καί ἔκλιναν τό κεφάλι στό προσκέφαλο τῆς οὐράνιας ἐλπίδας! Ὁ πρωτομάρτυρας Στέφανος ἔπεφτε χτυπημένος θανάσιμα ἀπό τίς πέτρες τοῦ φανατισμοῦ καί τοῦ μίσους, ἐνῶ τά χεῖλη ἤρεμα, μέ τήν χαρά τῆς ἀθανασίας, πρόφεραν τούς λόγους τῆς πίστεως: **«Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τό πνεῦμα μου»**. Νά θυμηθοῦμε τόν ἅγιο Ἰγνάτιο τόν Θεοφόρο, τόν γέροντα μέ τήν νεανική ψυχή καί τό ἀκμαῖο φρόνημα, πού ἀντιμετώπιζε τό μαρτύριο καί τά δόντια τῶν θηρίων σάν μύλο πού θά τόν ἄλεθαν, γιά νά παρουσιασθῆ ὡς ἄρτος καθαρός μπροστά στον ἀγαπημένο Κύριό του; Δέν ἔβλεπε τήν ἐξαφάνιση. Ἐβλεπε τήν μεταμόρφωση καί ἀλλαγή. Τήν δύση τῆς πρόσκαιρης ζωῆς θά τήν διαδεχόταν ἡ ἀνατολή τῆς αἰώνιας: **«Καλόν τό δῦσαι ἀπό κόσμου πρός Θεόν, ἵνα εἰς Αὐτόν ἀνατείλω»**, πρόφερε στίς τελευταῖες του στιγμές.

Γιά τόν Χριστιανό ἡ ἀνάσταση εἶναι ἡ φυσική συνέπεια τῆς πίστεως στον Σωτῆρα Χριστό καί τήν Ἀνάστασή Του. Καί ἡ πίστη αὐτή ἔχει σάν ἐπακόλουθο τήν περιφρόνηση τοῦ θανάτου. Στά αὐτιά του ἀντηχεῖ ἡ διακήρυξη τοῦ Κυρίου: **«Εγὼ εἰμί ἡ ἀνάσταση καί ἡ ζωή. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται»** (Ἰωάν. ια΄ 25-26). **«Μήπως νομίζεις πῶς εἶναι παραμύθια αὐτά; τονίζει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Ἐάν εἶσαι Χριστιανός, δέν μπορεῖς παρά νά πιστεύῃς στον Χριστό. Ἐάν πιστεύῃς στον Χριστό, δεῖξε τήν πίστη σου μέ τά ἔργα σου. Πῶς θά τήν δείξης; Ἐάν περιφρονῆς καί δέν φοβᾶσαι τόν θάνατο. Εἶναι καί αὐτό ἓνα σημεῖο πού διαφέρουμε ἀπό τούς ἀπίστους. Ἐκεῖνοι μέ τό δίκιο τους φοβοῦνται τόν θάνατο, ἀφοῦ ζοῦν χωρίς τήν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως. Ἐσύ ὅμως, πού πιστεύεις στήν ἄλλη ζωή, πῶς νά σέ δικαιολογήσῃ κανεῖς, ὅταν πιστεύῃς στήν ἀνάσταση καί φοβᾶσαι τόν θάνατο σάν ἐκείνους πού δέν πιστεύουν στήν ἀνάσταση;»**.

Ὁ ἄδειος τάφος τοῦ Χριστοῦ ἔγινε τό ἀνεξάντλητο κεφάλι θείας ζωῆς καί ἀθανασίας; **Ἔῶ τάφος ἀθανασίας χωρίον! Ἔῶ τάφος ἀναστάσεως ἐργαστήριον! Ἔῶ τάφος τῶν τάφων κατάλυσις! Ἔῶ τάφος ἐν ᾧ θάνατος τοῦ εἶναι**

«Ο ΤΑΦΟΣ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ ΚΑΤΑΛΥΣΙΣ»

θάνατος παύεται! Ἦ τάφος ἐν ᾧ ζωὴ φύεται πέρασ οὐκ ἔχουσα!», ἀναφωνεῖ
καί ὁ Μ. Ἀθανάσιος.

Γ.Β.Μ.

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ*

Ἡ Πατρίδα μας, ιδιαίτερα τίς ἡμέρες αὐτές, ἀντιμετωπίζει αὐξημένες δυσκολίες. **«Ἐξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι»** (Β΄ Κορινθ. ζ΄ 5). Φίλοι καί σύμμαχοι καί «κοινοτικοί ἐταῖροι», παρά τίς μεγαλόστομες ὑποσχέσεις καί διακηρύξεις, παρά τήν ὑποχρέωσή τους γιά «κοινοτική ἀλληλεγγύη», συχνά παίζουν διπλό διπλωματικό παιχνίδι. Προτιμοῦν νά παραμερίζουν τήν καθαρή ἀλήθεια καί νά ὑπηρετοῦν φτηνές σκοπιμότητες.

Ἀλλά οἱ «ἔξωθεν μάχες» ἀντιμετωπίζονται, ἐφ΄ ὅσον ὑπάρχει ἀρραγές ἐσωτερικό μέτωπο. Ἐφ΄ ὅσον ὑπάρχει ἐθνική σύμπνοια καί ὁμοψυχία καί δέν ὑπάρχουν οἱ «ἔσωθεν φόβοι». Ἐφ΄ ὅσον ἐμεῖς οἱ ἴδιοι δέν ὑπονομεύουμε τά δίκαιά μας. Τό ὑπογραμμίζουμε: Ἐφ΄ ὅσον ὑπάρχει ἀπό ὅλους πίστη στά ιδεώδη τῆς φυλῆς, στίς ἀξίες καί στά ἰδανικά πού γαλούχησαν τό ἔθνος καί τό γιγάντωσαν στίς πιό κρίσιμες καμπές τῆς ἱστορίας του, τότε καί οἱ πιό ὑπουλες πλεκτάνες διαλύονται ὡς ἰστός ἀράχνης.

* * *

Ἐπάρχουν τουλάχιστον γιά μᾶς τούς Ἕλληνες μερικές ἀδιαμφισβήτητες ἱστορικές ἀλήθειες. Καί αὐτές μᾶς ὑπενθυμίζουν πώς ἡ Πατρίδα μας δέν φοβήθηκε ποτέ τούς ἐχθρούς της. Φοβήθηκε τούς φίλους της. Κινδύνευσε πιό πολύ ἀπό τά ἐγωπαθῆ παιδιὰ της.

Ὅλοι τό γνωρίζουν. Ἡ Ἑλλάδα δέν μεγαλούργησε μέ τήν βοήθεια τῶν ξένων. Θριάμβευσε μέ τήν ἐνότητα, τήν ἀγωνιστικότητα, τήν αὐταπάρνηση, τό πνεῦμα τῆς θυσίας τῶν παιδιῶν της. Μεγαλούργησε μέ τήν πίστη καί τήν καταφυγή της στήν παντοδύναμη βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Αὐτό μαρτυρεῖ ἡ παλαιά καί σύγχρονη ἱστορία μας. Αὐτό εἶναι τό μυστικό, χθές καί σήμερα, γιά τήν ἔξοδο ἀπό τό κάθε ἀδιέξοδο.

Ἡ καταφυγή μας στόν Θεό δέν εἶναι φυγή. Δέν εἶναι ἀδυναμία. Εἶναι δύναμη. Εἶναι ἀγωνιστική καί ἀνυποχώρητη ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν. Εἶναι καταφυγή στόν Κύριο τῆς δικαιοσύνης, πού βροντοφώνησε καί βροντοφωνεῖ σέ κάθε ἐποχή τό **«δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπί τῆς γῆς»** (Ἡσαΐα κστ΄ 9).

* Ἀκτῖνες 721 (Μάιος 2011), σελ. 129-130.

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

Ἡ προσευχή αὐτή, ἡ γεμάτη πίστη καὶ ἐλπίδα στόν Θεό, γίνεται ὄχι μόνο πηγή δυνάμεως, ἀλλά καὶ νηφαλιότητος, εἰρήνης, ἐσωτερικῆς ἡρεμίας, μέσα καὶ στίς πιό ἰσχυρές θύελλες. **[σελ. 130]** Ὅχι γιατί ἡ προσευχή εἶναι ἡρεμιστικό ἢ κατευναστικό ἢ παυσίπονο. Ὅχι. Ἡ προσευχή εἶναι ἐγρήγορη. Εἶναι ἀγώνας. Εἶναι πάλη. Εἶναι ἡρεμία μέσα στήν ταραχή. Εἰρήνη μέσα στόν πόλεμο. Γαλήνη μέσα στήν τρικυμία. Ἀσάλευτη ἡ ψυχή **«ἐν τῷ ταράσσεσθαι τήν γῆν καί μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν»** (Ψαλμός 45, 2).

Ἔτσι εἶδαν καί ἔτσι ἔζησαν στόν καθημερινό τους ἀγῶνα στήν προσευχή ὅλες οἱ μεγάλες ψυχές. Δέν ἦσαν ἄτρωτοι. Δοκίμασαν ἰσχυρούς κλονισμούς καί λιποψυχίες. Ἡ ἀποθάρρυνση δέν τοὺς ἦταν ἀγνωστη. Καιροφυλακτοῦσε σέ κάθε τοὺς βῆμα. Εἶχαν ὅμως ἓνα ὄπλο καί ἓνα μυστικό: Τήν προσευχή, τήν πίστη, τήν ἐλπίδα στή δύναμη τοῦ Θεοῦ. Προσεύχονταν, πίστευαν, ἔλπιζαν. Καί ἡ δύναμη αὐτή τοὺς ἔκανε ἀκαταμάχητους. Τοὺς χάριζε ἀπερίγραπτη εἰρήνη.

Μονάχα ὅσοι ἔζησαν τήν ἀνεξάντλητη αὐτή ἰσχύ μποροῦν, ἀπό τήν προσωπική τους πεῖρα, νά διακηρύξουν μαζί μέ τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο, τόν ἄνθρωπο αὐτό τῆς προσευχῆς, τί θά πῆ νά στηρίζεσαι καί νά ἐλπίζης στόν Θεό! *«Μεγάλη τῆς ἐπί τόν Κύριον ἐλπίδος, ἡ δύναμις· φρούριον ἀχείρωτον (ἀπόρθητο), τεῖχος ἄμαχον (ἀκαταμάχητο), συμμαχία ἀκαταγώνιστος, λιμήν εὐδιος, ὄπλον ἀήττητον, δύναμις ἄμαχος καί ἐκ τῶν ἀπόρων εὐρίσκουσα πόρον (διέξοδο στά ἀδιέξοδα)»*.

Μάλιστα. Τέτοια δύναμη ἔχει ἡ προσευχή γιά ἐκείνους πού γνωρίζουν νά τήν χρησιμοποιοῦν. Κανένας δέν διαψεύσθηκε ἀπό ὅσους κατέφυγαν μέ πίστη στήν προστασία τοῦ Θεοῦ. Ὅσοι στήριξαν ἀταλάντευτη τήν ἐλπίδα τοὺς σ' Αὐτόν εἶδαν πάνω στά πράγματα ἀληθινά θαύματα.

Καί σήμερα, ὅσοι θέλουμε νά τό διαπιστώσουμε δέν ἔχουμε παρά νά τό ἐπιχειρήσουμε. Τό ἀπαιτεῖ ἄλλωστε ἡ κρισιμότητα τῶν καιρῶν. Νά κηρύξουμε γενική ἐπιστράτευση προσευχῆς. Καί τότε θά ἀνακαλύψουμε ἓναν ἄλλο κόσμο. Ἐνα κόσμο πού δέν περιορίζεται στά στενά πλαίσια τῆς κοντόθωρης ἀνθρώπινης λογικῆς, ἀλλά ξανοίγεται στό φῶς τῆς πίστεως. Καί «ἡ λογική τῆς πίστεως» μᾶς δείχνει πῶς τήν πορεία τῆς ἱστορίας τελικά δέν τήν κανονίζει κανένας «πλανητάρχης», κανένας ΟΗΕ, καμμιά Ε.Ε., ἀλλά μόνον ὁ Θεός, ἡ ἐλπίδα στόν Θεό. Πέρα καί πάνω ἀπό τό προσωρινό, πού συχνά εἶναι ζοφερό, ὑπάρχει καί τό αἰώνιο, πού εἶναι φωτεινό. Καί ὀπλισμένος μέ αὐτή τή δύναμη, τήν δύναμη τῆς προσευχῆς, ὁ πιστός ἀντιμετωπίζει νικηφόρα τήν ζωή, τά ἀγωνιώδη προβλήματα καί τίς δυσκολίες.

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

Τό διακήρυξε ἐδῶ καί δύο χιλιάδες τόσα χρόνια ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ στήν Παρθένο Μαρία, καί τό εἶδαμε πραγματοποιούμενο στήν πολυκύμαντη ἱστορία τοῦ Ἔθνους μας: **«Οὐκ ἀδυνατήσει παρά τῷ Θεῷ πᾶν ρῆμα»** (Λουκ. α' 37). Τίποτε ἀδύνατο γιά τόν Θεό καί γιά τούς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ.

Τό ἔζησαν οἱ πρόγονοί μας. Τό ἐπανελάβαν στήν πρώτη ἐθνοσυνέλευσή τους οἱ ἥρωες τοῦ 1821: *«Κι ἂν οἱ σύμμαχοι μᾶς ἀφήσουν, ὁ Θεός δέν θά μᾶς ἀφήση»*. Αὐτό τό μήνυμα μᾶς στέλνουν καί σήμερα τά κρίσιμα γεγονότα. Οἱ δυσκολίες θά ξεπεραστοῦν. Τά σύννεφα θά φύγουν. Ὁ ἥλιος καί πάλι θά λάμψη. Ἀρκεῖ νά λάμψη πρῶτα στίς ψυχές μας ὁ ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης καί ἡ βεβαιότητα στήν παντοδύναμη προστασία Του.

Γ.Β.Μ.

«ΟΥΑΙ ΜΟΙ ΕΑΝ ΜΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΩΜΑΙ»*

Τί ἦταν ἀλήθεια ἐκεῖνο πού ἔκανε τόν ἀπόστολο Παῦλο νά προφέρῃ τά συγκλονιστικά ἐκεῖνα λόγια: **«Οὐαί μοι ἐάν μή εὐαγγελίζωμαι»;** (Α΄ Κορινθ. θ΄ 16). Ἀλίμονό μου! Γιατί; Καί ἦταν τόσο σπουδαῖο αὐτό; Γιατί μιά τέτοια, ἔστω σοβαρή παράλειψη, νά τή συνοδεύῃ μέ μιά τόσο φοβερή λέξη; **«Ἀλίμονό μου, ἂν δέν εὐαγγελίζωμαι»**, ἔλεγε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Καί ὅμως! Ἀλίμονό μου, ἂν εὐαγγελίζωμαι, θά ἔλεγε, ἂν εἶχε κέντρο τόν ἑαυτό του καί ἀναλογιζόταν τίς τρομερές ἐπιπτώσεις ἐνός τέτοιου ἐγχειρήματος. Θά παρέλυε, ἂν ἀντίκριζε τό ἔργο του μέ ἀνθρώπινα κριτήρια.

Δέν ἦταν μόνον ἡ **«μωρία τοῦ κηρύγματος»**, ὅπως ἐθεωρεῖτο ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καί τό μήνυμα τοῦ Σταυροῦ, πού ἀντιμετώπιζε τότε τόν χλευασμό τῶν Ἰουδαίων, τά σκώμματα τῶν ἐθνικῶν, τήν περιφρόνηση τῶν ἀρχόντων, τήν εἰρωνεία τῶν σοφῶν. Τό χριστιανικό μήνυμα καί οἱ ἐργάτες του συγκέντρωναν ἀκόμα ἄσβεστο τό μῖσος τῆς εἰδωλικῆς κακουργίας καί τῆς ἰουδαϊκῆς μισαλλοδοξίας. Ἦξεραν οἱ Ἀπόστολοι ὅτι ὁ ἱεραποστολικός ζῆλος καί ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ πληρώνονταν ἀκριβά. Οἱ κήρυκες τοῦ θείου λόγου δέν ἀντιμετωπίζονταν ἀπό τούς ἀντιπάλους μέ τά ἴδια μέσα, μέ τόν λόγο ἢ τόν διάλογο. Ἀντιμετωπίζονταν μέ τίς φυλακές καί τά δεσμοτήρια, μέ τή φωτιά, τά ἰκριώματα καί τά ξίφη τῶν δημίων.

Μόλις οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καί Ἰωάννης θά τολμήσουν νά εὐαγγελισθοῦν τόν λαό, θά συνεδριάσουν πανικόβλητοι ἀλλά καί ἀπειλητικοί οἱ ἄρχοντες, καί μάλιστα οἱ θρησκευτικοί, γιά νά τούς ἀπειλήσουν καί νά τούς παραγγείλουν **«τό καθόλου μή φθέγγεσθαι μηδέ διδάσκειν ἐπί τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ»** (Πράξ. δ΄ 18). Τούς ἴδιους καί περισσότερους διωγμούς θά ὑποστῇ καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος στίς κοπιαστικές καί περιπετειώδεις περιοδεῖες του. Ἀρκεῖ νά ρίξουμε μιά ματιά στό ἐνδέκατο Κεφάλαιο τῆς Β΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς του, γιά νά σχηματίσουμε μιά εἰκόνα τῶν [σελ. 162] δυσκολιῶν, τῶν κινδύνων, τῶν διωγμῶν πού συναντοῦσε σέ κάθε ἱεραποστολική του προσπάθεια ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν. Πόσα δέν μᾶς λέει ἐκεῖνο τό **«ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις»**. Ἡ ἢ ἀπαρίθμηση τῶν κινδύνων πού καί μόνο ἡ σκέψη τους προκαλεῖ τρόμο: **«Κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις**

* Ἀκτῖνες 722 (Ἰούνιος 2011), σελ. 161-162.

ληστῶν, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ ἔθνῶν, κινδύνους ἐν πόλει, κινδύνους ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνους ἐν ψευδαδέλφοις» (Β΄ Κορινθ. ια΄ 23, 26).

Καί ὁμως, ὕστερα ἀπό ὅλα αὐτά ἔρχεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος νά μᾶς πῆ **«οὐαί μοι ἐάν μή εὐαγγελίζωμαι»**. Δηλαδή σάν νά μᾶς λήη: Ἀλίμονό μου, ἂν δέν ἀντιμετωπίζω καθημερινά, γιά χάρη τοῦ Εὐαγγελίου, τά ἄγρια ἢ τά ἀνθρωπόμορφα θηρία, τίς πληγές, τίς φυλακές, τόν θάνατο. Καί τά ἔλεγε καί τά ἐφήρμοζε καί τά ζοῦσε καί μαρτυροῦσε κυριολεκτικά γιά χάρη τοῦ Εὐαγγελίου. Καί τό ἐρώτημα: Γιατί ὅλες αὐτές οἱ θυσίες;

Γιά τόν ἀπόστολο Παῦλο δέν ὑπῆρχε «γιατί», δέν ὑπῆρχε δίλημμα, δέν ὑπῆρχε ἀπορία ἢ ἐσωτερικός προβληματισμός. Ἦταν ἡ φυσική του κατάσταση. Πιο φυσική καί ἀπό τήν τροφή ἦταν ἡ ιεραποστολή.

Φρόνημά του βαθύ καί καθῆκον του αὐτονόητο ἀποτελεῖ τό μήνυμα τῆς σωτηρίας. Αὐτή τή φλόγα τῆς ιεραποστολικῆς του καρδιάς, πού τόν πυρπολεῖ νύχτα καί ἡμέρα, θά μεταδώσῃ καί στό μαθητή του τόν Τιμόθεο. Τίποτα, θά τοῦ πῆ, δέν εἶναι δυνατόν νά μᾶς ἀνακόψῃ στήν προέλασή μας γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου. Καμμιά ἀπολύτως δύναμη καί καμμιά κοσμική ἢ θρησκευτική ἐξουσία δέν μπορεῖ νά ἀναστείλῃ τή δραστηριότητά μας, νά μᾶς δέσῃ τή γλῶσσα. Ὅλα θά τά ὑπομείνουμε. Μονάχα ἓνα δέν θά ἀνεχθοῦμε: Νά προδώσουμε τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ καί νά σιωπήσουμε. Γιά τό Εὐαγγέλιο προτιμῶ νά θυσιασθῶ, γι' αὐτό καί **«κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος» (Β΄ Τιμοθ. β΄ 9)**.

Βεβαίως κακοπαθῶ καί κάθε ἡμέρα ἀποθνήσκω, ἀλλά πρέπει νά τό γνωρίζουν οἱ ἐχθροί τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ὅτι αὐτός ὁ ζωντανός λόγος, πάντα ἐνεργῆς **«οὐ δέδεται»**. Καί ἀλίμονο σ' ἐκείνους πού προσπαθοῦν νά τόν δέσουν. Οἱ φωτοσβέστες αὐτοί τῆς ἀλήθειας καί τοῦ πολιτισμοῦ τό μόνο πού στό τέλος κατορθώνουν εἶναι νά ἀλυσοδέσουν τήν ψυχή τους.

Γ.Β.Μ.

ΑΕΡΑ ΔΕΡΝΟΥΜΕ;*

Πραγματικά πιστεύετε πώς έσεϊς θά αλλάξετε τόν κόσμο; Τή νοοτροπία του; Νομίζετε πώς θά βάλετε σέ κάποια σειρά τούς ανθρώπους; Φρονεΐτε πώς θά τακτοποιήσετε τά κακῶς κείμενα μέσα στήν κοινωνία; Ή, λοιπόν, πάρτε τήν απόφαση. Τίποτα δέν γίνεται. Τίποτα δέν διορθώνεται καί τίποτα δέν αλλάζει. Ὁ καθένας κοιτάζει τόν ἑαυτό του, τό συμφέρον του, τή δουλειά του. Ἡ κοινωνία πορεύεται τό δρόμο της καί θά βαδίζη ἀπό τό κακό στό χειρότερο. Καί ἄς διαμαρτύρεστε έσεϊς.

Ἀπαισιόδοξες θέσεις; Καθόλου. Τί ἄλλαξε μέχρι σήμερα; Χτυπᾶτε ἕνα κεφάλι στή σύγχρονη Λερναία Ὑδρα, καί στή θέση τοῦ ἑνός ξεπετάγονται δύο, πέντε, δέκα. Νά μιλήσουμε πιό συγκεκριμένα;

Γράφετε γιά τήν Παιδεία. Χρόνια τώρα κακοπαθεῖ ὁ πιό εὐαίσθητος τομέας τοῦ Ἕθνους. Μορφώνονται ἢ παραμορφώνονται τά παιδιά μας; Τά διδακτικά βιβλία βρίθουν ἀπό ἐπιστημονικές ἀνακρίβειες. Παραχαράσσουν τήν ἑλληνική ἱστορία. Εἰσάγουν κατά τρόπο ὑπουλο καί μεθοδικό τόν ἱστορικό ὕλισμό. Ὁδηγοῦν τήν ἑλληνική Παιδεία σέ ἀπληρωτά τριτοκοσμικά πρότυπα. Καί ἐκεῖ πού πάει νά φανῆ κάποιο ἀμυδρό φῶς, καταλυτικοί ἄνεμοι τό σβήνουν. Λοιπόν έσεϊς πιστεύετε σοβαρά πώς μπορεῖ νά ὑπάρξη ἐλπίδα βελτιώσεως; Λάθος.

Χτυπᾶτε τά Μ.Μ.Ε., πού συχνά δέν εἶναι παρά «ἕνας καταιγισμός σκηνῶν φρίκης, αἵματος, διεστραμμένων καί ἔκφυλων τύπων, σήριαλ πού «θραυματοποιοῦν» τή σκέψη, ὑποβαθμίζουν τόν γλωσσικό μας πλοῦτο καί κακοποιοῦν τό ἠθικό αἰσθητήριο». Καί τί πετυχαίνετε; Ἡ πρόκληση διαδέχεται τήν πρόκληση καί ἡ χυδαιότης τήν ἀναισχυντία.

Θέλετε καί ἄλλα ἐπιχειρήματα, πιό ἰσχυρά; Ἐξακολουθεῖτε ἀκόμα νά πιστεύετε σέ μιά ἀλλαγή, σέ μιά σοβαρή αὐτοκριτική, σέ μιά ταπεινή ἀναγνώριση [σελ. 193] λαθεμένης τακτικῆς καί πορείας τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας τοῦ τόπου μας; Περιμένετε εἰλικρινῆ ἀνταπόκριση; Χριστιανική ἀντιμετώπιση; Μέ αὐτό τό πλευρό νά κοιμώσαστε. Θά μοῦ πῆτε, καί ὁ Χριστός πού ἔδωξε τούς ἐμπόρους ἀπό τό Ναό τί πέτυχε; Αὐτοί ἐπανῆλθαν δριμύτεροι... Λοιπόν, εξακολουθεῖτε νά πιστεύετε σέ διόρθωση καί ἀλλαγή;

* Ἀκτῖνες 723 (Ιούλιος-Αὔγουστος 2011), σελ. 193-194.

ΑΕΡΑ ΔΕΡΝΟΥΜΕ;

Καί ὅμως, δέν δυσκολευόμεθα νά ἀπαντήσουμε καταφατικά. Ναί, πιστεύουμε καί θά πιστεύουμε, ἔστω καί ἂν οὔτε μιά ἀκτίνα φωτεινή δέν διασχίζη τό πυκνό σκοτάδι τῆς ἀπελπισίας. Ἀπλούστατα, γιατί αὐτό θά πῆ Χριστιανός: Νά πιστεῦη καί νά ἐλπίζη, ὄχι ὅταν ὅλα εἶναι φωτεινά καί εὐνοϊκά, ἀλλ' ὅταν εἶναι δυσμενῆ, καί τά ἐμπόδια φαίνονται ἀνυπέρβλητα. Ἀκριβῶς γιατί ἡ διαβεβαίωση αὐτή εἶναι θεϊκή: **«Πάντα δυνατά τῷ πιστεύοντι»**.

Μά ἡ κοινωνία μοιάζει μέ χάος, καί ὁ κόσμος μέ τά προβλήματα του φαίνεται ἄβυσσος ἀληθινή. Κανένας δέν τό ἀμφισβητεῖ. Καί ὁ πιστός Χριστιανός δέν κλείνει τά μάτια του μπροστά στήν πραγματικότητα καί τήν πιό τραγική. Τήν βλέπει ἀκριβῶς καί σέ ὅλες τίς διαστάσεις της. Βλέπει ὅτι **«σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου»**. Συγχρόνως ὅμως παρατηρεῖ ὅτι **«Πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφέρεται ἐπάνω τοῖς ὕδασι»**. Καί αὐτό τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τοῦ δίνει τή βεβαιότητα ὅτι καί τό σκοτάδι διαλύεται, καί ἡ ἄβυσσος καί τό χάος, μέ τήν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ, μορφοποιοῦνται καί ζωοποιοῦνται.

Ναί, ὁ ἄνθρωπος δέν ἀλλάζει μόνο μέ τίς δυνάμεις του. Ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ ὅμως χάνει ριζικές μεταβολές καί ἀληθινά θαύματα. Ἀρκεῖ ὁ ἄνθρωπος νά ἀγωνίζεται καί νά προσπαθῆ. Καμμιά προσπάθεια δέν πάει ποτέ χαμένη. Ἴσως ἀργεῖ νά δώση καρπούς. Ἀλλά ὁ χρόνος δέν εἶναι τό κριτήριο τῆς ἐπιτυχίας, μάλιστα στούς πνευματικούς ἀγῶνες.

Ἀλίμονο, ἂν παύση κανεῖς νά ἀγωνίζεται γιά τήν ἀλήθεια, γιά τή δικαιοσύνη, γιά τήν τιμότητα, γιά νά περιορισθῆ τό κακό, νά λάμψη ἡ ἀρετή, γιατί θά ἀμφιβάλλη γιά τά ἀποτελέσματα. Θά ἀγωνίζεται, ἔστω καί ἂν δέν βλέπη ἀποτελέσματα. Μονάχα τόν ἀγῶνα ἀπαιτεῖ ὁ Θεός ἀπό ἐμᾶς. Τό ξερίζωμα τῶν ζιζανίων, τή σπορά, τήν καλλιέργεια μᾶς ἀναθέτει. Ἡ αὔξηση, ἡ καρποφορία, στόν κατάλληλο καιρό, εἶναι δική Του ὑπόθεση.

Βέβαια, κάτι τέτοιο εἶναι συχνά ὀδυνηρό. Ἀπαιτεῖ μεγάλο ἥρωισμό. Τά μεγάλα ὅμως ἔργα δέν γίνονται χωρίς ὑπομονή καί ἐπιμονή. Οἱ πνευματικές ἀλλαγές καί οἱ ἠθικές μεταμορφώσεις θέλουν χρόνο. Καί αὐτές ἐτοιμάζουν σιγά-σιγά μιά νέα κοινωνία δικαιοσύνης καί ἀγάπης. Ἐνας τέτοιος ἀγῶνας εἶναι ὁ μεγαλύτερος ρεαλισμός. Ἡ πιό μεγάλη ἀλήθεια. Δίνει νόημα καί περιεχόμενο στήν ἀνθρώπινη ζωή. Μᾶς βεβαιώνει πώς δέν δέρνουμε ἀέρα.

Γ.Β.Μ.

«ΑΠΕΡΑΝΤΟ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΟ Η Ε.Ε.»*

«Σέ άπέραντο φρενοκομεϊο έξελίσσεται ή Εύρωπαϊκή Ένωση. Αυτό ύποδεικνύει ή τελευταία μελέτη πού πραγματοποιήθηκε μέ άντικείμενο τίς ψυχικές και νευρολογικές νόσους στή Γηραιά Ήπειρο. Όπως διαπίστωσαν οί έρευνητές, τό 40% τών Εύρωπαίων πολιτών πάσχει από ψυχικά ή νευρολογικά νοσήματα, όπως παραδείγματος χάριν άγχος, άϋπνία, άνοια και άλλα. Όστόσο, μόνο ένα έλάχιστο ποσοστό τών πασχόντων λαμβάνει τήν άπαιτούμενη θεραπεία ή φαρμακευτική άγωγή... “Τά ψυχικά νοσήματα είναι ή μεγαλύτερη άπειλή για τήν ύγεία τών Εύρωπαίων πολιτών κατά τόν 21^ο αιώνα”, αναφέρουν οί συντάκτες τής σχετικής μελέτης στό συνοδευτικό σχόλιο... Η έρευνα διήρκεσε τρία χρόνια και κάλυψε τά 27 κράτη-μέλη τής Ε.Ε., αλλά και τήν Έλβετία, Ίσλανδία και Νορβηγία. Συνολικά τά συγκεντρωθέντα στοιχεία άφοροϋν 514 έκατομμύρια Εύρωπαίους.

» Η ομάδα του δρος Χάνς Ούλριχ Βίτσεν, διευθυντοϋ του τμήματος κλινικής ψυχολογίας και ψυχοθεραπείας του Πανεπιστημίου τής Δρέσδης και συντονιστοϋ τής εύρωπαϊκής μελέτης, κατέγραψε κατά τή διάρκεια τής έρευνας περίπου 100 νοσήματα, πού καλύπτουν όλόκληρο τό φάσμα τών παθήσεων, από τό άγχος, τήν κατάθλιψη, τόν έθισμό στα ναρκωτικά, τήν σχιζοφρένεια, αλλά και νευρολογικής φύσεως παθήσεις, όπως ή έπιληψία, τό Πάρκινσον και ή σκλήρυνση κατά πλάκας...» (Καθημερινή 6.9.2011).

Και τό έρώτημα πού προβάλλει: Γιατί ο σύγχρονος άνθρωπος ταλαιπωρεϊται όσο ποτέ άλλοτε από τό άγχος; Από ποϋ προέρχεται αυτό τό λεπτό νέφος τής μελαγχολίας πού πλανιέται γύρω του και τοξινώνει τόν ψυχοσωματικό του όργανισμό; Γιατί άποπνέει φόβο και έκπνέει άγωνία;

Ο Όλλανδός ψυχίατρος J. Van den Berg γράφει: «Έχουμε άπωθήσει ένα βασικό στοιχείο, συστατικό τής ανθρώπινης ύπαρξεως, τή φωτισμένη συνείδηση. Αυτό τήν καθαρή συνείδηση [σελ. 234] τήν έχουμε σπρώξει στον κόσμο του ύποσυνειδήτου. Άπωθήσαμε όχι πιά τή σεξουαλικότητα ή τήν έπιθετικότητα, αλλά τήν έννοια του Θεοϋ. Τόν κάναμε περιθωριακό. Τόν καταδικάσαμε στην άνυπαρξία. Τόν έξορίσαμε από τή ζωή μας, από τήν έργασία μας, από τήν οίκογένειά μας, από τίς σχέσεις μας, από τά ύπουργεία μας, από τήν κοινωνία, από τίς μεγάλες αποφάσεις». Έτσι, μαζί μέ τόν Θεό

* Ακτίνες 724 (Οκτώβριος-Σεπτέμβριος 2011), σελ. 233-234.

άπωθήσαμε και κάθε πνευματική αξία που εκπροσωπεΐ το θεΐο. Άπωθώντας ο άνθρωπος την έννοια του υπερβατικού, άπωθεΐ την πιο βαθιά του ύπαρξη. Άκρωτηριάζεται.

Έδω θα έπρεπε να προσέξουμε και τη φωτισμένη άποψη του κορυφαίου ψυχιάτρου και εισηγητοΐ της «άναλυτικής ψυχολογίας», του Γιούνγκ. Μαθητής στην άρχή της Σχολής του Φρόυντ, γρήγορα άποσπάσθηκε από τη Σχολή αυτή, για να μελετήσει βαθύτερα και ουσιαστικότερα τον άνθρωπο, τον πνευματικό άνθρωπο. Άναφέρει ότι *«τό χαρακτηριστικό των νευρώσεων εΐναι πως πηγάζουν από αίτια ψυχικά και μπορούν να θεραπευθοΐν μόνο με μέσα πάλι ψυχικά»*.

Προχωρώντας ο Γιούνγκ δείχνει πως τό κύριο χαρακτηριστικό στη νεύρωση εΐναι ή καταστροφή της ένότητας στην ανθρώπινη προσωπικότητα, ο διχασμός, ή διάσπαση, που κάνει σαν να υπάρχουν δύο χωριστοΐ και άντιμαχόμενοι άνθρωποι μέσα μας. *«Η νεύρωση, λέει, στό βάθος εΐναι διάσπαση της προσωπικότητας»*.

Τήν διάσπαση αυτή μέσα στην προσωπικότητα παρομοιάζει ο Γιούνγκ *«μέ έμφύλιο πόλεμο»*. Και εκεί και έδω τό πρόβλημα της θεραπείας εΐναι πνευματικό. Στόν έμφύλιο πόλεμο την τακτοποίηση την φέρνει ή επικράτηση της χριστιανικής αγάπης. Για τον έσωτερικό διχασμό θα ισχύη κάτι άνάλογο. *“Ο,τι κάνουμε από χριστιανική πεποίθηση για τη ρύθμιση των σχέσεων μας με τους συνανθρώπους μας για την ειρήνη, αυτό πρέπει να εφαρμοσθΐ και στό έσωτερικό του ανθρώπου για τη θεραπεία των νευρώσεων»*. Και έδω φαίνεται ή άνεκτίμητη προσφορά της χριστιανικής αγάπης. Άποδεικνύεται ως τό πιο ισχυρό μέσο για την έπαναφορά της ψυχικής γαλήνης και την ένοποίηση της προσωπικότητας.

Πόσο ζοΐσε την αγάπη αυτή ο άπόστολος Παΐλος, όταν διεκήρυτε ότι **«έν πίστει ζΐ τη του υιοΐ του Θεοΐ του αγαπήσαντός με και παραδόντος έαυτόν υπέρ έμοΐ»** (Γαλάτ. βΐ 20). Μέσα του ζοΐσε ο Χριστός, που θυσιάσθηκε γιΐ αυτόν, από υπερβολική αγάπη. Αυτή ή αγάπη γέμιζε τη ζωή του. Και με αυτή την αγάπη, όχι μόνο αυτός, αλλά και ο κάθε πιστός, υπερνικᾶ τον άντιστρατευόμενο κόσμο του έσωτερικοΐ διχασμοΐ και όμαλοποιεΐ τις σχέσεις του με τον έαυτό του και τους γύρω του.

Γ.Β.Μ.

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ*

Ένα κείμενο πού έγραψε στό τέλος τής μεγάλης έπιστημονικής σταδιοδρομίας του ό διάσημος φυσικομαθηματικός Άνρί Πουανκαρέ θά άξιζε πολύ νά τό προσέξουμε. Βάζει τά πράγματα στή θέση τους. Διακηρύττει μέ τόλμη τίς περιορισμένες δυνατότητες τής έπιστήμης, ένώ ύπογραμμίζει τή δύναμη καί τήν άξία τής πίστεως.

«Δέν γνωρίζω νά έχη ποτέ στεγνώσει ή έπιστήμη ένα δάκρυ από αυτά πού έρχονται από τήν καρδιά... Πώς νά κατευνάση τήν άπέραντη δίψα για σιγουριά καί δικαιοσύνη πού ή άνθρωπότης λαχταρά; Η μόνη φωνή πού τήν έχει ειρηνεύσει είναι εκείνη πού κατέβηκε μιά ήμέρα από τό Όρος καί ξεχύθηκε σ' όλο τόν κόσμο λέγοντας: **“Μακάριοι οί κλαίοντες νύν, ότι γελάσετε. Μακάριοι οί πεινώντες καί διψώντες τήν δικαιοσύνην, ότι αυτοί χορτασθήσονται”**».

Κείμενο άληθινά ρεαλιστικό καί άνθρωπιστικό, πού μιλάει τή γλώσσα τής ειλικρινείας καί τιμιότητας. Τί έχουν νά άπαντήσουν οί δοκησίσοφοι τής έπιστήμης, πού μπαίνοντας στό άερόστατο τής φιλοσοφίας ή τό διαστημόπλοιο τής τεχνικής νόμισαν ότι άγγιξαν τόν ούρανό καί έλυσαν όλα τά προβλήματα;

Καλή ή έπιστήμη. Περιορισμένες όμως οί δυνατότητές της. Μόνο; Άνύπαρκτες, μάς λέει ό Πουανκαρέ, όταν θελήσουμε νά τίς δοϋμε στόν πνευματικό χώρο.

Άν ή έπιστήμη, επί παραδείγματι, μπορῆ νά ανακουφίση καί νά κατευνάση τόν σωματικό πόνο, μέ τά σύγχρονα μέσα τής ιατρικής, τί μπορεῖ νά κάνη, για νά ανακουφίση τόν ψυχικό πόνο καί νά στεγνώση τά δάκρυα πού δέν κυλοϋν άπλως από τά μάτια, αλλά αναβλύζουν καυτά από μιά πληγωμένη καρδιά;

Μάλιστα, ή έπιστήμη μπορεῖ πολλά νά προσφέρη για μιά πλατιά μόρφωση σ' όλους τούς τομείς τοϋ έπιστητοϋ καί νά όπλίση τόν σύγχρονο άπαιτητικό άνθρωπο μέ πλούσια έφόδια. Νά τόν κάνη έναν άριστο τεχνοκράτη, νά άνουψώση τό βιοτικό του επίπεδο, νά τοϋ προσφέρη εύκολίες καί εύκαιρίες μοναδικές, εύμάρεια, χλιδή, πλούτη, άναψυχή.

* Ακτίνες 725 (Νοέμβριος 2011), σελ. 265-266.

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Τί μπορεί όμως να κάνει, για να έπουλώση τά σύγχρονα ήθικα δράματα, [σελ. 266] πού όξύνονται καί πολλαπλασιάζονται καθημερινά; Όλα τά κομφορ καί οί κεντρικές θερμάνσεις δέν διευκολύνουν τή ζωή καί δέν ζεσταίνουν τό σπίτι πού παγώνει από τήν άδιαφορία καί τήν ψυχρότητα τών μελῶν του.

Τί μπορεί να προσφέρη σ' ένα νέο ή μιá νέα, πού βλέπουν τούς πόθους τους να διαψεύδονται, τά όνειρά τους να γκρεμίζονται, τά ιδανικά τους να ποδοπατούνται από τή σκοπιμότητα, τήν άπάτη καί τήν έκμετάλλευση; Αύτή τή διάψευση πού μεταβάλλεται σε άπελπισία καί απόγνωση ποιά τεχνολογική κατάκτηση μπορεί να θεραπεύση;

Αυτούς τούς στεναγμούς τής καρδιάς καί αυτά τά δάκρυα τής ψυχής ποιά έπιστημονική ανακάλυψη θά μπορέση ποτέ να κατευνάση;

Καί σήμερα δέν είναι λίγες οί εύγενικές καρδιές πού λαχταροῦν να δοῦν τήν βαναυσότητα καί τήν κατάφωρη άδικία να περιορίζονται, καί τή δικαιοσύνη, έστω καί τήν στοιχειώδη, να παίρνη μιá θέση μέσα στίς σύγχρονες κοινωνίες. Πολλοί είναι εκείνοι πού έδωσαν τόν ένθουσιασμό καί τήν έμπιστοσύνη τους καί τήν άνιδιοτέλειά τους, για να υπηρετήσουν ένα ιδανικό. Καί είδαν τήν έκμετάλλευση να λερώνη καί να διαστρέφη τά ιδανικά τους. Ζητοῦσαν φλογερούς ιδεολόγους, άκέραιους άγωνιστές, καί συνάντησαν ποταπούς έκμεταλλευτές, έκμεταλλευτές τοῦ ζήλου, τής προσφορᾶς καί τών ιδανικῶν. Πόσοι πού πιάστηκαν σε τόσες παγίδες, μαστορικά στημένες σήμερα παντοῦ, σφαδάζουν από τόν πόνο μέ καταματωμένα τά φτερά τής ψυχής! Αντί για τήν δικαιοσύνη πού λαχταροῦσαν, βρῆκαν τήν άδικία καί τήν έκμετάλλευση, αντί για τήν έλευθερία τίς άλυσίδες τοῦ όλοκληρωτισμοῦ, αντί για τήν ειρήνη τήν ειρηνοκαπηλία.

Νά τί δημιουργεί τήν άβεβαιότητα, τήν ανασφάλεια καί τήν άπογοήτευση στην ευαίσθητη νεανική καρδιά. Νά τί όξύνει τήν τραγικότητα καί τό δράμα τής νέας γενιάς.

Ποῦ λοιπόν θά τήν παραπέμψουμε, για να βρῆ μιá απάντηση, κάποια λύση στά βασανιστικά της προβλήματα; Ποιός θά δώση άετήσια φτερά σ' αυτά τά προδομένα νιάτα, για να πετάξουν καί να χαροῦν στους άληθινούς κόσμους τής αισιοδοξίας, τής δύναμης καί τής χαρᾶς;

Οί θριαμβολογίες μιᾶς άψυχης έπιστήμης ή μιᾶς παγερῆς τεχνολογίας δέν μποροῦν να προσφέρουν τίποτε από αυτά. Άπλούστατα γιατί ξεφεύγουν από τίς δυνατότητές τους. Δέν είναι σε θέση να προσφέρουν αυτά πού πρῶτα από όλα ποθεῖ ή άδιάφθορη ψυχή. Δηλαδή σκοπό καί νόημα ζωής. Μιá ανώτερη ζωή, πού μαζί μέ τίς πνευματικές άνησυχίες της θά έκδαπανᾶται για ό,τι μεγάλο, ώραῖο, ύψηλό, ιερό, άγιο.

Άν ή έπιστήμη καί ή τεχνική μποροῦν να έκβιομηχανίσουν τίς πόλεις, δέν μποροῦν να έκπολιτίσουν καί να έξανθρωπίσουν τίς κοινωνίες. Άν κατορθώνουν να λύνουν τεχνικά προβλήματα, δέν είναι σε θέση να λύνουν καί

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

τίς έσωτερικές συγκρούσεις, τά ήθικά προβλήματα καί τά ψυχικά συμπλέγματα.

Άς μή ξεγελιώμαστε. Ή δικαιοσύνη, ή ειρήνη, ή άγάπη δέν εΐναι τεχνολογικά έπιτεύγματα. Εΐναι καρποί πνευματικοί, πού βλαστάνουν, κάτω από τή ζωογόνο χάρη του Θεοϋ, στίς άγνές καί έξαγνισμένες ψυχές.

Γ.Β.Μ.

ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ ΚΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ*

Πολυπραγμονοῦν, γιά νά ἐρμηνεύσουν τό ἀστέρι τῶν μάγων. Ἐνα θαυμαστό φαινόμενο πού ὁδήγησε τά βήματα τῶν σοφῶν στή φάτνη τῆς Βηθλεέμ. Πιό πολύ ὅμως καί ἀπό αὐτό τό ἀστέρι θά ἄξιζε νά τραβήξη τήν προσοχή μας ἕνα ἄλλο Ἄστρο, πού ἄναψε τήν ἅγια ἐκείνη νύχτα. Ἐνας ἄλλος Ἥλιος, πού φώτισε καί ξύπνησε μιά ἀνθρωπότητα βυθισμένη στό πιό πηχτό σκοτάδι. Τό Ἄστρο αὐτό, ἢ μάλλον ὁ Ἥλιος αὐτός τῆς δικαιοσύνης, δέν γνωρίζει ἀνατολή καί δύση, ζενίθ καί ναδίρ. Μεσουρανεῖ ἀδιάκοπα, ἔστω κι ἂν κάποτε μοιάζει νά χάνεται ἀπό τά σύννεφα τῆς ἀνθρώπινης κακίας. Τά σύννεφα ὅμως, ὅσο πολλά καί πυκνά κι ἂν εἶναι, προσωρινά Τόν καλύπτουν. Καί δέν ἐπηρεάζουν οὔτε τήν θερμότητα οὔτε τή φωτεινότητά του. Ἀπλῶς τήν ἐμποδίζουν, ἢ μάλλον τήν καλύπτουν στά μάτια μερικῶν ἀνθρώπων. Ὁ Ἥλιος αὐτός, πού ἄστραψε τήν ἅγια ἐκείνη νύχτα, μένει ἀπό τότε στό στερέωμα τῆς ἀνθρωπότητας, γιά νά φωτίζει τά βήματά της καί νά θερμαίνει τήν πορεία της.

Τί ἦταν ὁ κόσμος χωρίς αὐτό τό θεϊκό φῶς; Καί τί θά ἦταν ἀκόμα καί σήμερα χωρίς τήν μοναδική αὐτή ἀκτινοβολία; Τί ἦταν; **«Ὁ λαός ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα καί τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καί σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς»** (Ματθ. δ' 16). Βυθισμένος ὁ κόσμος ὅλος στό πιό βαθύ σκοτάδι, ἀλυσσοδεμένος μέ τά πιό βαριά τυραννικά δεσμά, περίμενε ἐναγώνια τή λύτρωση καί τή σωτηρία. Καί ξαφνικά ἕνα φῶς δυνατό ἄστραψε μέσα του καί γύρω του. Ὁ κόσμος ὁ καλοπροαίρετος εἶδε φῶς μέγα, μιά πρωτόγνωρη ἐλπίδα φώτισε τήν ψυχή του καί ἕνα ὑπερκόσμιο χαμόγελο ἄνθισε στά σφιγμένα χεῖλη του. Καί τό μοναδικό αὐτό φῶς, ὁ Χριστός, δέν θά παύσῃ νά μεσουρανεῖ τριάντα τόσα χρόνια. Καί δέν θά σταματήσῃ οὔτε στιγμή στό πέρασμα τῶν αἰώνων νά χύνη βάλσαμο παρηγοριᾶς στίς [σελ. 298] πονεμένες ψυχές. Δέν θά παύσῃ νά φωτίζει καί νά δείχνῃ τό δρόμο στίς ψυχές πού χάνονται στά μονοπάτια τῆς ἀμαρτίας.

Μποροῦμε νά συλλάβουμε σήμερα τό βάθος πού ἔκρυσαν τά προφητικά ἐκεῖνα λόγια; Τό μέγα φῶς, πού ἔλαμψε τήν ἅγια ἐκείνη νύχτα, ἦλθε, γιά νά **«φέρῃ στούς φτωχοῦς ἀπό πίστη ἀνθρώπους τό χαρμόσυνο μήνυμα τῆς λυτρώσεως, νά θεραπεύσῃ τίς καρδιές πού εἶχαν συντριβῆ ἀπό τό βάρος τῆς ἀμαρτίας»**. Σέ ὅλη τή γήινη πορεία του ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός

* Ἀκτῖνες 726 (Δεκέμβριος 2011), σελ. 297-298.

ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ ΚΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ

«διήλθεν εύεργετῶν καί ιώμενος πάντας» (Πράξ. ι' 38). Μιά άδιάκοπη καί πολυποίκιλη εύεργεσία εἶναι ἡ παρουσία Του ανάμεσα στους ανθρώπους. Πρώτη φορά θά άντηγήση τό μήνυμα τῆς χαρᾶς, τῆς εἰρήνης, τῆς αγάπης ,σ' ἕναν κόσμο πού άργοπεθαίνει μέσα στήν άθλιότητά του. Σέ ὅσους Τόν δέχονται μεταμορφώνει τή ζωή τους. Γι' αὐτούς ἡ αγάπη καί ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι μακρινό ὄνειρο. Εἶναι βιωματική έμπειρία.

Μόλις ὁ ἥλιος άνατείλει, ὅλη ἡ πλάση ζωογονεῖται. Μόλις ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ Χριστός, άνέτειλε στή γῆ, ὅλος ὁ κόσμος ἔζησε μιá νέα δημιουργία, πλημμύρισε άπό τήν εύεργετική Του άκτινοβολία καί θαλπωρή. **«Τυφλοί άναβλέπουσι καί χωλοί περιπατοῦσι, λεπροί καθαρίζονται καί κωφοί άκούουσι, νεκροί έγείρονται καί πτωχοί εύαγγελίζονται»** (Ματθ. ια' 5). Καί οἱ θεραπεῖες αὐτές δέν εἶναι μονάχα σωματικές. Εἶναι καί πνευματικές. Κουφοί καί τυφλοί καί παράλυτοι καί νεκροί στή χάρη τοῦ Θεοῦ καί στά ἔργα τῆς αγάπης, κάτω άπό τή ζωογόνο δύναμη τοῦ Χριστοῦ, άρχίζουν μιá νέα ζωή.

Ἄς Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης φώτισε καί φωτίζει πλούσια, γιατί μεσουρανεῖ ὀλόλαμπρος πάντοτε στό στερέωμα τῆς ανθρωπότητος. Ὁ Χριστός ἦταν, εἶναι καί θά εἶναι **«χθές καί σήμεραν ὁ αὐτός καί εἰς τούς αἰῶνας»** (Έβρ. ιγ' 8). Καί σήμερα τό ἴδιο χαρμόσυνο μήνυμα άντηχεῖ σ' ἕναν κόσμο κουρασμένο καί βαθιά άπογοητευμένο άπό τίς διαψευσμένες προσδοκίες του.

Ἄς Χριστός εἶναι ἡ μοναδική έλπίδα τοῦ κόσμου γιά τήν συναδέλφωση τῶν λαῶν. Κοντά Του μαθαίνουμε πώς ὅλοι εἴμαστε άδέλφια, παιδιά ενός Πατέρα. Στήν Έκκλησία Του δέν υπάρχουν Ἰουδαῖοι καί Ἑλληνες, δοῦλοι καί ελεύθεροι, άνδρες καί γυναῖκες, ρατσισμοί καί διαχωρισμοί. Ὑπάρχουν μονάχα άδελφοί. Αὐτό εἶναι τό μήνυμα πού άντήχησε τήν άγια εκείνη νύχτα καί φώτισε τή μεγάλη νύχτα τοῦ κόσμου. Θα θελήση ὁ σύγχρονος ανθρωπος νά τό άκούση καί νά τό έγκολπωθῆ;

Γ.Β.Μ.

ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΜΑΣ*

Ὁρθοδοξία καί Ὁρθοπραξία ἦταν τό χαρακτηριστικό γνώρισμα τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Μαζί μέ τούς ἀγῶνες γιά τήν ὀρθή πίστη, ζοῦσαν καί ἀκτινοβολοῦσαν μέ τό φωτεινό τους παράδειγμα τό πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας. Τό μεγάλο μυστικό τους ἦταν ἡ ἀγία ζωή τους, ἡ θερμουργός ἀγάπη τους. Ἐκεῖ βρισκόταν τό πνευματικό μεγαλεῖο τους. Ἡ μεγάλη ἀγάπη τους καί ἡ ἀκλόνητη πίστη τους ἔφεραν τόν θρίαμβο. Ἀποστόμωσαν ὅλους ἐκείνους πού μέ μανία πάσχισαν νά νοθεύσουν τήν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ.

Νά γιατί δέν ὀνομάζονται ἀπλῶς διδάσκαλοι, ἀλλά Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ἀγωνίζονταν μέ σθένος ἐναντίον ἐκείνων πού πολεμοῦσαν τήν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τούς κατετρόπωναν μέ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα. Συγχρόνως ὅμως ζοῦσαν **«έν Χριστῷ»**. Ὁ Χριστός ἦταν γι' αὐτούς τό πᾶν, ἡ ζωή τους, ὁ ἐμπνευστής καί ὁδηγός τῆς πορείας τους. Συνδεδεμένοι στενά μέ τήν ἀστείρευτη πηγή τῆς ζωῆς, τόν Χριστό, ξεχύνονταν σάν πλουσιόδωρο ποτάμι καί ἔκαναν τήν αὐχμηρή ἔρημο τῆς κοινωνίας νά ἀνθίζει μέ ζωηφόρες πνευματικές ὁάσεις.

Οἱ ἀγῶνες τούς ἐναντίον τῶν πνευματομάχων δέν στηρίζονταν μόνο στίς μελέτες τους καί στίς θεολογικές τους γνώσεις γιά τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ζοῦσαν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Ἦσαν πνευματέμφοροι καί πνευματοκίνητοι κήρυκες τῆς Ὁρθοδοξίας. Τό Πνεῦμα τό Ἅγιο εἶχε σκηνώσει στήν ψυχή τους, γι' αὐτό καί ἡ ζωή τους ἦταν κατάφορτη ἀπό τούς καρπούς τοῦ Πνεύματος καί προπαντός ἀπό τήν ἀγάπη καί τήν εἰρήνη. Κατέβαιναν στόν στίβο τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνα ἀτρόμητοι γιά τήν χριστιανική ἀλήθεια, τήν ὁποία πρῶτα εἶχαν κάνει βίωμά τους.

Θέλουμε παραδείγματα: Ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ὁ βράχος αὐτός τῆς πίστεως, ὁ *«ἀδάμας γιά τούς ἐχθρούς [σελ. 2] του καί μαγνήτης γιά τούς στασιάζοντες»*, ὑπῆρξε ἡ πλήρης ἐνσάρκωση τῆς χριστιανικῆς ζωῆς: *«Ἀθανάσιον ἐπαινῶν ἀρετήν ἐπαινέσομαι»*, ἔγραφε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. *«Πάντες ἐπί τήν σήν ἐπιστρεφόμεθα τελειότητα»*, τοῦ ἔλεγε ὁ φωστήρας τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Μ. Βασίλειος. Ἡ ἀγωνιστική διάθεση, ἡ ἀγιότης τοῦ βίου, ὁ ἀγιασμός τῆς ψυχῆς, τά δῶρα τῆς χάριτος, στόλιζαν τήν ὕπαρξή του, γιατί ζοῦσε ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Ἔτσι μποροῦσε νά διακηρύττη: *«Τούτου μετέχοντες ἔχομεν τοῦ Πατρός τήν*

* Ἀκτῖνες 727 (Ἰανουάριος 2012), σελ. 1-2.

ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΜΑΣ

ἀγάπην καὶ τοῦ Υἱοῦ τὴν χάριν καὶ αὐτοῦ τοῦ Πνεύματος τὴν κοινωνίαν». Γι' αὐτό καὶ ὅταν ἔμεινε σχεδόν μόνος, πάλαιψε κατὰ τῶν Ἀρειανῶν καὶ θριάμβευσε ἐναντίον τῆς πλάνης καὶ τοῦ ψεύδους. Ὑπέμεινε τὰ πάντα γιὰ τὴν ἀλήθεια. Γράφει: «Μήτε θάνατον σωματικόν φοβηθῶμεν μήτε τὰς τούτων (τῶν αἰρετικῶν) ὁδοὺς ζηλώσωμεν, ἀλλὰ πάντων μᾶλλον προκρινέσθω τῆς ἀληθείας ὁ λόγος».

Ἔβλεπε καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τοὺς ναοὺς τῆς Βασιλεύουσας κατελημμένους ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς καὶ δὲν δειλίαζε. Ἦταν ὁ ἴδιος κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔμψυχος ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Νὰ γιατί κήρυττε στοὺς ἀκροατὰς του: «Ἐχουν ἐκεῖνοι τοὺς ναοὺς, ἐμεῖς τὸν ἔνοικον», δηλαδή τὸν Κύριο. Καὶ μέ τῆ δύναμη Ἐκείνου ἀγωνίσθηκε καὶ ἔστησε τὸ τρόπον τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀετὸς τῆς θεολογίας ὀνομάσθηκε, γιὰτι διέθετε ἀετήσια ψυχὴ, ἐξαγιασμένη ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

Τὸν ἴδιο ἄριστο συνδυασμὸ λόγων καὶ ἔργων, ὀρθοδόξου διδασκαλίας καὶ ἀγιότητος βίου, εἶχαν νὰ παρουσιάσουν οἱ ἀθάνατες μορφές τοῦ Μ. Βασιλείου, τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν ἄλλων. Οἱ ἀγῶνες τοὺς γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία ξεκινούσαν ἀπὸ τὴν ὀρθοπραξίαν. Τὴν κρυστάλλινη ἀλήθεια τῆς πίστεως τὴν ἀκτινοβολοῦσαν μέ τὸ φωτεινὸ τοὺς παράδειγμα.

Στοὺς κοσμογονικούς καιροὺς πού ζοῦμε, ἡ Ὁρθοδοξία καλεῖται καὶ σήμερον νὰ διαδραματίσῃ πρωτεύοντα ρόλο. Ἰδιαιτέρως τὸ χρέος μας ὡς Ἑλλήνων καὶ Ὁρθοδόξων εἶναι μεγάλο. Καὶ αὐτὸ ὄχι ὡς ἀφορμὴ καυχήσεως, ἀλλὰ ὡς συνειδητοποίηση εὐθύνης. Τὸ μεγάλο πνευματικὸ μήνυμα γιὰ τὴν Εὐρώπην εἶναι ὅτι ἡ μόνη δύναμις πού μπορεῖ νὰ τὴν ἀνορθώσῃ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Προβάλλει ὅμως τὸ ἐρώτημα: Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ὀρθόδοξοι εἴμαστε **«ἐπιστολὴ Χριστοῦ γνωσκομένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων»** (Β' Κορινθ. γ' 2); Μιμούμεθα τὰ μεγάλα πρότυπα μας, τοὺς θεοφόρους Πατέρας μας;

Γ.Β.Μ.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑΣ*

Χαριτωμένος ο άνθρωπος της αὐτογνωσίας. Διαθέτει τὴν πιὸ μεγάλη ἀρετή. Εἶναι προσγειωμένος. Γνωρίζει τὸν ἑαυτό του καὶ τίς δυνατότητές του. Ἡ ἔλλειψή της δημιουργεῖ ἐξωπραγματικούς. Ὑπερεκτιμοῦν τὸν ἑαυτό τους καὶ ὑποτιμοῦν τοὺς ἄλλους. Καὶ ἐκεῖ πού ἡ ὑπεροχή τοῦ ἄλλου εἶναι φανερή, δέν θέλουν νὰ τὴν ἀναγνωρίσουν. Γι' αὐτό καὶ στέκεται κανεὶς μέ θαυμασμό στίς λιγοστές ἔστω περιπτώσεις παραδοχῆς τοῦ ἀξιότερου. Ἔνα τέτοιο παράδειγμα ἀληθινοῦ μεγαλείου ἀναφέρεται στή ζωὴ ἑνὸς μεγάλου ἐπιστήμονα τοῦ Φ. Ἄντλερ.

Βρισκόμαστε στό ξεκίνημα τῆς ἐπιστημονικῆς σταδιοδρομίας τοῦ Αἰνστάϊν, ὁ ὁποῖος προσπαθοῦσε νὰ καταλάβῃ τὴν ἔδρα τῆς Φυσικῆς στό Πανεπιστήμιο τῆς Ζυρίχης. Συνυποψήφιος του ὁ Φ. Ἄντλερ. Ὁ πατέρας τοῦ Ἄντλερ ἀνῆκε στὰ ὑψηλά στελέχη τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Αὐστρίας. Δέν ἦταν σίγουρη ἡ ἐκλογή τοῦ Ἄντλερ. Ἦταν ὅμως βέβαιη ἡ ἀποτυχία τοῦ φτωχοῦ Ἑβραίου φυσικοῦ. Ἡ ἐκλογή γινόταν μέ κριτήρια πολιτικά. Ὁ Ἄντλερ ἔμαθε ποιὸς ἦταν ὁ συνυποψήφιος του. Τότε φάνηκε τό ψυχικό μεγαλεῖο καὶ ἡ ἀνωτερότητά του. Χωρὶς δισταγμό δηλώνει στίς ἀρμόδιες πανεπιστημιακές ἀρχές κάτι σπάνιο: *«Ὅταν ὑπάρχη ἡ δυνατότητα νὰ ἔχουμε στό Πανεπιστήμιό μας ἄνθρωπο τοῦ μεγέθους τοῦ Αἰνστάϊν, ἡ ἐκλογή μου θὰ ἀποτελοῦσε καθαρὴ ἀνοησία. Οἱ ικανότητές μου στή φυσικὴ δέν μποροῦν οὔτε ἀπὸ μακριὰ νὰ συγκριθοῦν μέ τίς ικανότητες τοῦ Αἰνστάϊν. Μὴ χάνετε γιὰ πολιτικούς λόγους τὴν εὐκαιρία νὰ ὑψώσετε τὴ στάθμη τοῦ Πανεπιστημίου μας».*

Δήλωση πού προκαλεῖ ἀληθινὸ θαυμασμό. Ἡ ἀναγνώριση τοῦ ἄλλου, τοῦ ἀξιότερου, ἀποκαλύπτει ἀποδέσμευση ἀπὸ τό ἀρρωστημένο, ὑπερτροφικό ἐγώ. Ὁ ἐγωπαθὴς δέν ἀναγνωρίζει κανένα ἄλλον ἐκτός ἀπὸ τὸν ἑαυτό του. Τό ἐγώ του φουντώνει τίς φιλοδοξίες του. Καὶ σ' αὐτό τό βωμό θυσιάζει κάθε ἄξιο καὶ ικανό: τὴν ἀξιοκρατία καὶ τὴν πρόοδο τῆς κοινωνίας. Ὁ ἐγωπαθὴς δέν σκέπτεται ἂν ἔχη τίς προϋποθέσεις, γιὰ νὰ καταλάβῃ ἐπάξια μὴ **[σελ. 34]** θέση. Ἡ φιλοδοξία του τὸν τυφλώνει. Καὶ γιὰ νὰ πετύχῃ τοὺς σκοπούς του, εἶναι πρόθυμος νὰ χρησιμοποιεῖ ὅποιοδήποτε μέσο. Ἀρκεῖ νὰ ἀνέβῃ αὐτός, καὶ ἄς παραμερίσῃ ὅλους τοὺς ἄλλους. Καὶ μόνο αὐτό; Στίς ἐπιδιώξεις του γίνεται ἀδίστακτος. Δέν δυσκολεύεται νὰ κατηγορήσῃ, νὰ

* Ακτῖνες 728 (Φεβρουάριος 2012), σελ. 33-34.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑΣ

συκοφαντήση, νά κηλιδώση, γιά νά μειώση καί έξουθενώση τόν ανταγωνιστή του. Εἶναι αντίπαλός του ὁ ἄλλος; Αυτό τοῦ ἄρκεῖ. Πρέπει νά βγῆ ἀπό τή μέση. Μά εἶναι πιό ἄξιος καί ικανός ἀπό αὐτόν. Δέν τόν ἐνδιαφέρει.

Εὐτυχῶς ὅμως πού ὑπάρχει καί ἡ ἄλλη ὄψη. Ὅπως τήν εἶδαμε καί τήν θαυμάσαμε στόν Ἄντλερ. Ὅπως θά μπορούσαμε νά τήν καμαρώσουμε σέ παλιά καί σύγχρονα παραδείγματα, ἔστω λιγοστά, ιδιαίτερα ὅμως θαυμαστά. Ἀπό τά πιό χαρακτηριστικά τό ὑπόδειγμα τοῦ μεγάλου καί ταπεινοῦ προφήτη, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Τόν ἐγκωμίασε γιά τήν μεγάλη ἀρετή του ὁ ἴδιος ὁ Κύριος. Σπάνια ἡ ταπείνωσή του. Σύνθημά του ἡ προβολή καί ἀναγνώριση τοῦ ἄλλου. Τό διακηρύττει ἀνεπιφύλακτα: **«Ἡ χαρά ἡ ἐμή πεπλήρωται. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμέ δέ ἐλαττοῦσθαι»** (Ἰωάν. γ' 29-30).

Τό γνώρισμα τῶν μεγάλων εἶναι νά ἀναγνωρίζουν καί νά ὁμολογοῦν τήν ὑπεροχή τῶν πιό μεγάλων ἀπό αὐτούς. Ὅσο πιό μικρός εἶναι κανείς, τόσο πιό μεγάλο θεωρεῖ τόν ἑαυτό του καί τόσο δέν ἀναγνωρίζει κανένα ἄλλον. Ὁ ἐνάρετος, ὁ ἄξιος, δέν ὑπερτιμᾷ τά προσόντα του, τίς ικανότητές του. Ἐκτιμᾷ τίς ἀξίες, τά χαρίσματα τῶν ἄλλων καί δέν αἰσθάνεται καμμιᾶ δυσκολία νά τά διακηρύξη. Ἰσα-ἴσα νιώθει χαρά γιά τά προσόντα καί τήν πρόοδο τῶν ὁποιωνδήποτε συνανθρώπων του. Ἔστω καί ἂν αὐτοί εἶναι ανταγωνιστές του. Πολύ περισσότερο ἂν εἶναι συνάδελφοι, φίλοι, ἀδελφοί.

* * *

«Ἡ χαρά ἡ ἐμή πεπλήρωται. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμέ δέ ἐλαττοῦσθαι». Δύσκολη, ἀλήθεια, φράση. Ποιός ἔχει τή δύναμη νά τήν προφέρῃ στήν ἀτομιστική καί συμφεροντολογική ἐποχή μας; Νά νιώθῃς τήν πιό μεγάλη χαρά γιά τήν πρόοδο καί τήν ἀνάδειξη τοῦ ἄλλου. Νά εὐχαριστῆσαι ὄχι τόσο γιά τή δική σου ἐπιτυχία, ὅσο γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ πιό ἀξίου ἀπό σένα. Νά βλέπῃς τόν ἄλλο νά προοδεύῃ, νά ἐπιτυγχάνῃ, νά διαπρέπῃ, νά ἀναγνωρίζωνται καί νά ἀξιοποιοῦνται τά χαρίσματά του, καί νά μήν αἰσθάνεσαι τά κεντήματα τῆς ζήλειας ἢ τοῦ φθόνου νά πληγώνουν τήν ψυχή σου. Πόσοι μικρόψυχοι ἐξακολουθοῦν νά ἀντιδροῦν καί μετὰ τήν ἐκλογή καί ἀνάδειξη τοῦ ἀξιότερου ἀπό αὐτούς καί νά ἐπιδιώκουν τήν ὑπονόμευσή του! Οἱ μεγάλοι ἀντίθετα νιώθουν χαρά καί τήν διακηρύττουν. Αυτό ἔκανε ὁ Ἰωάννης καί ἀναδείχθηκε μέγας. Ἡ μᾶλλον τό ἔκανε, γιατί ἦταν ἀληθινά μέγας. Αυτό πού δέν ἔκαναν οἱ Γραμματεῖς καί οἱ Φαρισαῖοι, γιατί ἦσαν μικρόψυχοι. Ἐκεῖνοι **«διά φθόνον παρέδωκαν αὐτόν»**, τόν Κύριο. Ἡ ἀναγνώριση ἐξυψώνει τόν ἄνθρωπο, τήν κοινωνία, γιατί στηρίζεται στό θεμέλιο τῶν ἀρετῶν, τήν ταπείνωση.

Γ.Β.Μ.

ΑΦΟΒΟΙ ΣΤΙΣ ΘΥΕΛΛΕΣ*

Ο ΦΟΒΟΣ ό χειρότερος σύμβουλος του ανθρώπου. Αχρηστεύει όλες τις δημιουργικές δυνάμεις. Τρύπωσε στην ψυχή; Τήν κατέστρεψε. Τίποτα τό μεγάλο δέν μπορεί νά δημιουργήση. Γι' αυτό πολύ σωστά είπαν πώς από τόν φόβο πιό φοβερός είναι ό φόβος του φόβου. Νά φοβώμαστε τόν φόβο μας και νά μή τόν αντιμετωπίζουμε. Νά μή τόν έξουδετερώσουμε, προτοῦ μᾶς έξουδετερώση. Αυτό είναι τό πιό επικίνδυνο. Καί τόν φόβο αυτόν πρέπει νά τόν σκοτώσουμε, προτοῦ μᾶς σκοτώση. Διαφορετικά ό φόβος πού παραμένει και παίρνει διαστάσεις και κυριαρχεί μέσα μας και εξελίσσεται σέ πανικό άποτελεϊ θανάσιμο κίνδυνο.

Άλλά και ποιός δέν φοβάται; Μήπως και ό πιστός Χριστιανός δέν έχει στιγμές πού ανακαλύπτει ένα σωρό φόβους νά κινούνται μέσα στην καρδιά του; Μπορεί νά ταξιδεύη μέσα στό πλοίο του Ίησοῦ. Όμως ή παρουσία του Χριστοῦ δέν έμποδίζει, όπως τότε μέ τούς μαθητές, τή θύελλα νά ξεσηκώνεται και τά κύματα μανιασμένα νά άπειλοῦν μέ ναυάγιο: **«Καί γίνεται λαΐλαψ άνέμου μεγάλη, τά δέ κύματα επέβαλλεν εις τό πλοϊον, ώστε ήδη αυτό βυθίζεσθαι»** (Μάρκ. δ' 37). Τίποτα τό παράδοξο νά γίνεται μεγάλη άνεμοζάλη και τά κύματα νά χτυποῦν τό πλοίο μας, τό πλοίο τής Έκκλησίας, και νά τό άπειλοῦν, έστω κι αν μέσα σ' αυτό βρίσκεται ό Χριστός.

Παράδοξο δέν είναι νά σηκώνωνται κύματα. Παράδοξο θά ήταν νά μή σηκώνωνται κύματα. Παράδοξο είναι σ' ένα μακρύ ταξίδι ή συνεχής νηνεμία και ή άδιάκοπη γαλήνη. Ένα πλοίο πού ξανοίγεται στό πέλαγος και είναι άποφασισμένο νά διασχίση ωκεανούς περιμένει και τούς ισχυρούς άνέμους και τά όρμητικά κύματα. Τό λιμάνι του προσφέρει ασφάλεια. Άλλά ό σκοπός [σελ. 66] του πλοίου δέν είναι τό λιμάνι. Είναι τό ταξίδι, ή δημιουργία, ή άνοιχτή άπλωσιά του πελάγους.

Καθόλου παράδοξο, λοιπόν, νά χτυπιέται από τά κύματα τό πλοίο μέ τόν Χριστό και τούς μαθητές Του. Καθόλου παράδοξο νά χτυπιέται από τις θύελλες και τις τρικυμίες ή Έκκλησία του Χριστοῦ, ή αλήθεια του Ευαγγελίου. Καθόλου παράδοξο ό αληθινός πιστός στό ταξίδι τής ζωής του νά συναντά ή δυσκολίες, θλίψεις και δοκιμασίες, άπειλές και έκβιασμούς, παραγνωρίσεις

* Ακτίνες 729 (Μάρτιος 2012), σελ. 65-66.

ΑΦΟΒΟΙ ΣΤΙΣ ΘΥΕΛΛΕΣ

καί εἰρωνεῖς, διωγμούς καί μαρτύρια γιά τήν ἐμμονή του στό καθῆκον, γιά τό ἀνυποχώρητο στίς ἀρχές του, γιά τό ἀσυμβίβαστο μέ ἀμαρτωλές καταστάσεις.

Τό ὅτι ὁ Χριστός εἶναι μέσα στό πλοῖο μας δέν εἶναι ἐγγύηση νηνεμίας. Ἴσα-ἴσα, ἡ παρουσία Του προκαλεῖ συχνά τά κύματα. Ἄν ὅμως δέν εἶναι ἐγγύηση νηνεμίας, εἶναι ἐγγύηση ἀσφαλείας. Μᾶς κάνει ἀφοβους στίς θύελλες, ἤρεμους στήν τρικυμία. Φαίνεται κάποτε πώς κοιμᾶται, ὅπως ἄλλοτε στό πλοῖο μέ τούς μαθητές, ὅτι ἔχει ἀπομακρυνθῆ ἀπό τίς ἀνησυχίες τῶν πιστῶν, ὅτι δέν παρακολουθεῖ τά προβλήματα καί τίς ἀγωνίες τους. Λάθος. Ὁ Χριστός φαίνεται σέ μᾶς ὅτι κοιμᾶται, ὅτι ἀδιαφορεῖ, ὅτι τό κακό κυριαρχεῖ. Εἶναι ὅμως πάντοτε κοντά μας, δίπλα μας. Καί ὅταν φαίνεται κοιμώμενος, δέν κοιμᾶται. **«Ἰδοῦ οὐ νυστάξει οὐδέ ὑπνώσει ὁ φυλάσσων τόν Ἰσραήλ»** (Ψαλμ. ρη´ 4). Μπορεῖ νά προλάβῃ τίς τρικυμίες. Τίς ἐπιτρέπει, γιά νά μᾶς ἰσχυροποιῆ. Γιά νά μᾶς ἀσκῆ στήν ὑπομονή, στήν καρτερία, στήν πίστη. Μᾶς ὑπενθυμίζει πώς ἡ ζωή μας δέν εἶναι ἀνέμελη κρουαζιέρα. Εἶναι διάπλευση πελάγους.

Ἔτσι, τόν ἔλεγχο πού ἀπηύθυνε τότε στούς μαθητές Του τόν ἀπευθύνει καί σέ μᾶς σήμερα: **«Τί δειλοί ἐστε οὕτω; Πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;»** (Μάρκ. δ´ 40). Γιατί εἴσαστε δειλοί; Γιατί φοβόσαστε; Δέν ἔχετε μαζί σας Ἐμένα *«τόν σώζειν ἐκ θανάτου ἰσχύοντα, καί πάντα δυνάμενον»*; Τούς ἐπιτιμᾶ, ὄχι γιατί τόν ἀνησύχησαν, ἀλλά γιατί αὐτοί ἀνησύχησαν ἀπό τόν φόβο καί τήν ὀλιγοπιστία τους. Ἡ πίστη ἡ σταθερή στόν Σωτῆρα Κύριο εἶναι τό ἀντίδοτο σέ κάθε φόβο. Αὐτό μᾶς τονίζει καί ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἀπό τήν πολυτάραχη προσωπική του ζωή: *«Πολλά εἶναι τά κύματα καί τρομερή ἡ τρικυμία, ἀλλά δέν φοβόμαστε τό ναυάγιο. Στηριζόμαστε πάνω στήν πέτρα. Ἄς μαίνεται καί ἄς λυσομανᾷ ἡ θάλασσα, δέν μπορεῖ νά διαλύσῃ τήν πέτρα. Ἄς σηκώνωνται τά κύματα, δέν ἔχουν τή δύναμη νά καταποντίσουν τό πλοῖο τοῦ Ἰησοῦ»*. Σ´ αὐτό τό πλοῖο ἐπιβαίνουμε κι ἐμεῖς. Καί ἡ βεβαιότητα πού μᾶς χαρίζει ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἐξορίζει κάθε φόβο ἀπό τήν ψυχή μας.

Γ.Β.Μ.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ*

Τό πρόβλημα τοῦ θανάτου ὑπάρχει καί ὅλους τούς ἀπασχολεῖ. Ἄν ὑπάρχει μιὰ διαφορά, δέν εἶναι στό πρόβλημα. Εἶναι στήν ἀντιμετώπιση καί στή λύση. «*Εἶναι φρικτός ὁ θάνατος, γεμᾶτος ἀπό πολύ φόβο. Ὅχι ὅμως γι' αὐτούς πού γνωρίζουν τή χριστιανική διδασκαλία. Διότι αὐτός πού δέν ἔχει καμμιά γνώση γιά τή μέλλουσα ζωή καί θεωρεῖ τήν παροῦσα ὡς διάλυση καί τέρμα φυσικό εἶναι νά φρίττη καί νά τρέμη σάν νά προχωρῇ στήν ἀνυπαρξία*» (Χρυσόστομος).

Ἔτσι εἶναι. Θά δοῦμε τή ζωή καί τό θάνατο μέ τό κοντόφθαλμο μάτι τῆς ἀπιστίας; Φτωχή τότε ἡ ζωή μας. Ἡ ὕλη τό ἰδανικό μας. Ἐπικουρισμός ἢ ἀπελπισμός καί μηδενισμός ἢ φιλοσοφία μας. Θά ἀτενίσουμε ὅμως τή ζωή μέ τό πρίσμα τῆς αἰωνιότητος; Ἄλλες τότε, φωτεινές καί ὑψηλές διαστάσεις θά πάρη. Ἡ ζωή μας τότε δέν εἶναι ἡ ζωή ἐρπετοῦ πού θά συνθλιβῇ κάτω ἀπό τό βαρύ πέλμα τοῦ πανδαμάτορα χρόνου. Εἶναι ἡ ζωή τοῦ οὐρανοδρόμου ἀετοῦ πού χαίρεται τίς φωτοπλημμύριστες κορυφές τῆς πίστεως. Πιστεύουμε στήν αἰωνιότητα καί ἐλπίζουμε στήν Ἀνάσταση τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ; Ὀλόκληρη ἡ ζωή μας ἀλλάζει, μεταμορφώνεται.

Καί ὅλα αὐτά δέν εἶναι θεωρίες. Εἶναι πραγματικότης πού τήν ἔζησαν καί τήν ζοῦν πάντοτε οἱ ἀληθινοί πιστοί. Τά ἀτέλειωτα δάκρυα καί οἱ ἀπαρηγόρητοι θρῆνοι δέν ἔχουν θέση στή ζωή τῶν Χριστιανῶν. Πιστεύουν στή ζωή μετά τόν θάνατο, ἔτσι γι' αὐτούς ὁ λίθος τοῦ μνήματος δέν εἶναι ὁ βράχος πάνω στόν ὁποῖο συντρίβεται τό πλοιάριο τῆς ζωῆς. Εἶναι τό ἀκύμαντο λιμάνι τῶν οὐρανίων προσδοκιῶν. Ζοῦν μέ τή βεβαιότητα τῆς Ἀναστάσεως, γιατί ἔχουν ρητή τή διαβεβαίωση τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς ζωῆς καί Νικητοῦ τοῦ θανάτου πού διεκήρυξε: «**Πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μή ἀποθάνῃ εἰς τόν αἰῶνα**» (Ἰωάν. ια' 26). Γιά τούς πιστούς δέν ὑπάρχουν [σελ. 98] τάφοι. Ὑπάρχουν μόνο κοιμητήρια. Ὁ θάνατος γι' αὐτούς δέν εἶναι θάνατος. Εἶναι ζωή, νέα, αἰώνια ζωή. «**Τό φθαρτόν ἐνδύεται ἀφθαρσίαν καί τό θνητόν ἐνδύεται ἀθανασίαν**» (Α' Κορινθ. ιε' 53). Ἡ διάλυση τοῦ σώματος εἶναι ὕπνος, καί τόν διαδέχεται ἡ ἔγερση. «**Οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλά καθεύδει**» δέν ἐπανελάμβανε ὁ Κύριος;

Αὐτό τό θαῦμα τῆς Ἀναστάσεως, τῆς ἐλπίδος καί τῆς εἰρήνης, πού ἀπέρρευσαν ἀπό τό κενό μνήμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τό ζοῦσαν σέ κάθε

* Ἀκτῖνες 730 (Ἀπρίλιος 2012), σελ. 97-98.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

στιγμή οί πιστοί τῆς πρωτοχριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Μιά ματιά στίς κατακόμβες γεμίζει ὄχι μέ κατάθλιψη καί ἀπογοήτευση, ἀλλά μέ βαθιά αισιοδοξία καί ὑπερκόσμια ἐλπίδα. Οἱ κατακόμβες δέν εἶναι τόποι πένθους. Οἱ πιστοί ἐκεῖ κατευδώνουν μέ χαρμόσυνους ὕμνους. Μακαρίζουν τούς **«κεκοιμημένους ἐν Κυρίῳ»**. Τό καθετί φανερώνει πίστη καί ἐλπίδα, ἀφθαρσία καί βεβαιότητα στήν ἀθανασία τῆς ψυχῆς καί στήν ἀνάσταση τοῦ σώματος.

Αὐτό τό μήνυμα μᾶς φέρνει ἡ λαμπροφόρος Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου: *«Θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν»*. Μήνυμα νίκης καί θριάμβου. Ἡ Ἀνάσταση ἐγκαινίασε μία νέα ἐποχή. Ἰσχυροῦς ριζικά τόν τρόπο τῆς θεωρήσεως τοῦ κόσμου. Ἰσχυροῦς νοοτροπία κυριαρχεῖ τώρα στή ζωή τῶν ἀνθρώπων πού πιστεύουν στόν Χριστό. Ἡ κάθε ἡμέρα πού κυλᾷ δέν μᾶς φέρνει πιά πιό κοντά στήν ἡμέρα τοῦ θανάτου. Μᾶς φέρνει πιό κοντά στήν ἡμέρα τῆς ζωῆς τῆς αἰωνίου.

Φῶς πλούσιο καταυγάζει τήν ψυχή τοῦ πιστοῦ Χριστιανοῦ. Μέ τό φῶς τῆς πίστεως βλέπει πέρα ἀπό τά φαινόμενα. Γιατί νά ἀμφιβάλλη; Ὁ Θεός τοῦ ἔχει δώσει τόσες ἀπτες ἀποδείξεις καί μέσα ἀπό τόν φυσικό κόσμο. Γεμάτη ἡ φύση ἀπό νεκραναστάσεις, ἀπό προτυπωτικές εἰκόνες τῆς μελλοντικῆς ἀναστάσεως. Τά στάχια, τά δένδρα, ἡ ἀνοιξιὰτικη βλάστηση, ὅλα αὐτά δέν βλάστησαν ἀπό ἓνα σπέρμα θαμμένο καί σαπισμένο μέσα στή γῆ; Γιατί, λοιπόν, καί τό θνητό σῶμα νά μήν ἀναστηθῆ μέ νέα ἔνδοξη καί ἀθάνατη μορφή; **«Ἄφρον»**, λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος στήν ἄπιστο. **«Σύ ὁ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται, ἐάν μή ἀποθάνῃ... Οὕτω καί ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ, σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει»**. Καί γεμᾶτος ἀπό τήν χαρά τῆς Ἀναστάσεως ἀναφωνεῖ: **«Ποῦ σου, θάνατε, τό κέντρον; Ποῦ σου, Ἰσχυροῦς, τό νίκος»** (Α΄ Κορινθ. ιε΄ 36, 42, 43, 55). Αὐτή ἡ πίστη στήν Ἀνάσταση τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἀποτελεῖ τήν ἐγγύηση καί τῆς δικῆς μας ἀναστάσεως.

Γ.Β.Μ.

ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΜΕ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΚΑΡΑΒΙ*

«Δέν βλέπετε ὅπου τό γένος μας ἀγρίευσε ἀπό τήν ἀμάθειαν καί ἐγίναμεν ὅλοι ὡσάν θηρία;». Ποιός θά πίστευε πώς τά λόγια αὐτά, πού εἶπε ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ἐδῶ καί διακόσια τόσα χρόνια, θά ἐξακολουθοῦσαν νά ἰσχύουν καί σήμερα, ὕστερα ἀπό τόσες ἐπιδόσεις καί προόδους στά γράμματα, στίς ἐπιστήμες, στήν τεχνολογία, στήν οἰκονομική ἀνάπτυξη; Τότε εἶχε ἀγριέψει ἀπό τήν ἀμάθεια. Τώρα ἀγριέψαμε ἀπό τήν «πολυμάθεια». Τώρα τά ξέρουμε ὅλα. Τώρα χρησιμοποιοῦμε τίς γνώσεις μας, ὄχι στήν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά στήν ἐξόντωσή του. Τώρα χωρίσαμε τήν ἐπιστήμη ἀπό τήν ἀρετή, καί γι' αὐτό πάει νά γίνη «πανουργία καί οὐ σοφία».

Ἀγρίεψε τό γένος μας. Καί στρέφεται ὁ ἕνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου, σάν νά εἴμαστε ἐχθροί. Οἱ κομματικές ἰδίως διαφορές ἐξελίσσονται συχνά σέ ἐξοντωτικές διαμάχες. Τοποθετοῦν τούς ἀνθρώπους σέ ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα, μέ μοναδικό σκοπό τόν ἀφανισμό τοῦ ἀντιπάλου. Καί αὐτός ὁ ἀντίπαλος μπορεῖ νά εἶναι ἀδελφός μας, συνάδελφος στήν ἴδια ἐργασία, συγγενής, φίλος, συγχωριανός. Ἀπλές καί ἀσήμαντες διαφορές σιγά-σιγά ριζώνουν στίς καρδιές, ἐξάπτουν τήν φαντασία καί μεταβάλλονται μέ τόν καιρό σέ ἄσπονδο μῖσος. Οἱ γέφυρες τῆς ἀγάπης, τῆς ἀνοχῆς, τῆς ἀλληλοκατανοήσεως, γκρεμίζονται ἀπό τό πάθος τοῦ φανατισμοῦ καί τῆς μισαλλοδοξίας. Τό χάσμα τότε εὐρύνεται, καί ὁ καθένας ὀχυρώνεται πίσω ἀπό τίς προκαταλήψεις του. Παίρνει θέση μάχης. Καί αὐτά μεταξύ ἀδελφῶν καί συμπατριωτῶν! Γενικώτερα, ξεχνᾶμε ὅτι σήμερα «ὄλο τό ἀνθρώπινο γένος ταξιδεύει στό ἴδιο καράβι καί ὅτι τό καράβι αὐτό δέν πρέπει νά τό ἀφήσουμε νά ναυαγήσει, διότι δέν θά ὑπάρξη δεύτερη κιβωτός τοῦ Νῶε».

[σελ. 130] Πόσο ἐπικίνδυνες εἶναι οἱ προκαταλήψεις καί ἡ στενόκαρδη θεώρηση τῆς ζωῆς! Νά μή μπορῇ ὁ ἄνθρωπος νά ἀπελευθερωθῇ ἀπό τίς ἀντιπάθειες καί τήν ἔχθρα. Νά ἀδυνατῇ νά ἀποδεσμευθῇ ἀπό τήν ἐκδικητικότητα πού φορτίζει τήν καρδιά μέ ἐξοντωτικές διαθέσεις. Ὁ συνάνθρωπός μας, ὅποιοσδήποτε καί ἂν εἶναι, ἔστω προσωπικός μας ἀντίπαλος ἢ μέ διαφορετικά φρονήματα, δέν εἶναι γιά ἐξόντωση. Ἐχει καί αὐτός τό δικαίωμα νά ὑπάρχη. Γιατί ὄχι, νά ἔχη μιά θέση μέσα στήν ψυχή μας. Ὁ Κάϊν, κοιτάζοντας μέ τό σκοτεινό του μάτι τόν Ἄβελ, ἤθελε νά καταργήσῃ τή

* Ἀκτῖνες 731 (Μάιος 2012), σελ. 129-130.

ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΜΕ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΚΑΡΑΒΙ

διαφορά ανάμεσα σ' αυτόν και τόν αδελφό του, σκοτώνοντάς τον. Προηγήθηκε ή δολοφονία μέσα στήν καρδιά, και ό φόνος ήλθε μετά σάν φυσικό έπακόλουθο τής αντίπαθειας και τοῦ μίσους.

Τό νά αγαπάμε δέν σημαίνει πώς καταργοῦμε ή άρνούμαστε τίς διαφορές. Σημαίνει ότι δεχόμαστε τόν άλλο διαφορετικό, όπως εἶναι, παρά τίς αντιθέσεις. Δέν θά φέρουμε τόν άλλο στά μέτρα μας, στή νοοτροπία μας, στίς άρχές μας, γιά νά τόν αγαπήσουμε. Θά τόν αγαπήσουμε όπως εἶναι, ως εικόνα τοῦ Θεοῦ, ως αδελφό τοῦ Χριστοῦ. Και εἶναι ό μόνος και ό πιό ασφαλής τρόπος νά συγκινήσουμε και νά κερδίσουμε τόν αδελφό μας, τόν συνάνθρωπό μας, γιά τόν όποιο θυσιάστηκε ό Χριστός.

Ό Αρχηγός τής πίστεώς μας ήλθε στήν αίματοβαμμένη και σπαρασσομένη γή μας, γιά νά γκρεμίσει τά χωριστικά τείχη τών προκαταλήψεων και ανταγωνισμῶν. **«Ό Χριστός εἶναι ή εἰρήνη ὄλων μας. Αὐτός διέλυσε και κατακρήμνισε τόν μεσότοιχο, τήν ἔχθρα, πού χώριζε τόν Ἰουδαϊσμό και τόν Ἐθνισμό...»** (Έφεσ. β' 14). Γιά τόν Θεό τής αγάπης υπάρχουν μονάχα αδελφοί. Γιατί ὄλοι μας εἶμαστε παιδιά τοῦ ἴδιου Πατέρα, τοῦ Θεοῦ. Και τό χρέος ὄλων μας εἶναι ή αγάπη. Τίποτε άλλο. Ό ἴδιος ό Κύριός μας τό διεκήρυξε: **«Έν τούτῳ γνώσονται πάντες ὄτι ἐμοί μαθηταί ἐστε, εάν αγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις»** (Ἰωάν. ιγ' 35). Η αγάπη γιά τόν Χριστιανό δέν εἶναι πρὸς ἐκλογή. Εἶναι τό πρῶτο στή ζωή του. Χωρίς τήν αγάπη δέν υπάρχει τίποτα και δέν εἶμαστε τίποτε. Όποιος άπορρίπτει τήν αγάπη άπορρίπτει τήν χριστιανική του ιδιότητα.

Ταξιδεύουμε στό ἴδιο καράβι. Λοιπόν, θά ἀλληλοφαγωθοῦμε και θά τό ἀφήσουμε νά ναυαγήσει; **«Εἰ ἀλλήλους δάκνετε και κατεσθίετε, βλέπετε μή ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε»** (Γαλάτ. ε' 15), μάς ὑπενθυμίζει ό άπόστολος Παῦλος. Ξεχνᾶμε πώς ή ἐπανάσταση τοῦ 1821 πῆγε νά ναυαγήσει ἐξ αιτίας τών προσωπικῶν φιλοδοξιῶν και αντιθέσεων τών προγόνων μας, πού θυσίασαν τή ζωή τους, ὄχι ὄμως και τόν ἐγωισμό τους;

Γ.Β.Μ.

ΕΝΑΣ ΥΜΝΟΣ ΕΛΠΙΔΑΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣ*

Γιατί χάνουμε τό θάρρος μας; Γιατί απογοητευόμαστε; Γιατί τά βλέπουμε όλα μαύρα καί σκοτεινά; Άπλούστατα, γιατί ξεχνᾶμε τίς πιό άπλές καί χειροπιαστές άλήθειες. Ξεχνᾶμε τίς συγκινητικές παρεμβάσεις καί έπεμβάσεις τοῦ Θεοῦ στή ζωή μας. Αὐτές πού δέν μᾶς αφήνουν καμμιᾶ άμφιβολία γιά τή διαβεβαίωσή Του: **«Δέν θά σέ αφήσω καί δέν θά σέ έγκαταλείψω»**. Νά ή αίτία τῆς δυστυχίας μας. Όχι τόσο οί δοκιμασίες καί οί θλίψεις τῆς ζωῆς. Ό έαυτός μας. Η λησμοσύνη μας. Η ἄρνησή μας νά δοῦμε τό χέρι τοῦ Θεοῦ. Αὐτός δέν απομακρύνεται άπό κοντά μας. Έμεῖς απομακρυνόμαστε άπό Αὐτόν. Έκεῖνος ποτέ δέν μᾶς έγκαταλείπει. Έμεῖς τόν έγκαταλείπουμε. Αὐτός, καί όταν έμεῖς φεύγουμε, μᾶς άκολουθεῖ καί μᾶς καταδιώκει. **«Τό ἔλεός Σου, Κύριε, καταδιώξει μέ πάσας τάς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου»** (κβ' 6), ἔλεγε ό Ψαλμωδός άπό τήν πολυκύμαντη προσωπική του πεῖρα. Έμεῖς ξεχνᾶμε καί ύποφέρουμε. Οί μεγάλοι άνδρες, οί άγιοι δέν ξεχναγαν καί ζοῦσαν μέσα στήν άτμόσφαιρα τῆς έλπίδος, τῆς χαρᾶς καί όταν βρίσκονταν στό πιό όδυνηρό χαμίनि τῆς δοκιμασίας. **«Καί ἄν πορευθῶ έν μέσω σκιᾶς θανάτου οὐ φοβηθήσομαι κακά, ότι Σύ μετ' έμοῦ εἶ»**. Καί μέσα στό πιό πυκνό σκοτάδι τοῦ πόνου καί τῆς θλίψεως δέν θά φοβηθῶ, δέν θά κλονιστῶ, γιατί Έσύ εἶσαι κοντά μου.

Αὐτή ή βεβαιότητα τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, τῆς άγάπης Του καί τῆς πατρικῆς πρόνοιᾶς Του κάνει τήν κάθε πιστή ψυχή νά διακηρύττη μέ άκλόνητη έμπιστοσύνη: **«Αὐτό πού γνωρίζω γιά αὔριο εἶναι ότι ή πρόνοια τοῦ Θεοῦ θά ύψωθῆ παραπάνω άπό τόν ἥλιο»**. Έχω καμμιᾶ άμφιβολία πώς ό ἥλιος αὔριο θά άνατείλη; Όχι. Θά άνατείλη, ἔστω κι ἄν τά σύννεφα τόν καλύψουν. Αὐτός δέν θά πάψη νά στέλνη τίς ζωογόνες άκτῖνες του καί μέσα άπό τά σύννεφα. Άλλά καί ἄν κάποτε ό [σελ. 202] ἥλιος δέν άνατείλη, καί ἄν σβήση τό λαμπερό άστρο τῆς ἡμέρας, ό Ἡλιος τῆς δικαιοσύνης, ή θεία πρόνοια, ή πατρική άγάπη τοῦ Θεοῦ, δέν θά παύση νά προστατεύη τά παιδιά της.

«Θά ύψωθῆ παραπάνω άπό τόν ἥλιο». Καί δέν πρόκειται γιά σχῆμα λόγου. Πρόκειται γιά ψηλαφητή πραγματικότητα. Άποδείξεις ἔχουμε πολλές άπό τήν προσωπική μας ιστορία. Αὐτή ή έμπειρία ἔκανε καί τόν άπόστολο Παῦλο νά γράφη: **«Ός γε τοῦ ιδίου υιοῦ οὐκ έφείσατο, άλλ' ύπέρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχί καί σύν αὐτῶ τά πάντα ἡμῖν**

* Ακτῖνες 733 (Ιούλιος-Αὔγουστος 2012), σελ. 201-202.

ΕΝΑΣ ΥΜΝΟΣ ΕΛΠΙΔΑΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣ

χαρίσεται;» (Ρωμ. η' 32). Ὁ Θεός δέν λυπήθηκε τόν Υἱόν του τόν μονογενῆ καί τόν παρέδωσε γιά χάρη μας, γιά τή σωτηρία μας, στόν ὀδυνηρό θάνατο τοῦ σταυροῦ, πῶς λοιπόν εἶναι δυνατόν νά μή μᾶς χάριση καί ὅλα τά ἄλλα; Μᾶς ἔδωσε τό πιό σπουδαῖο, τό ἀσύλληπτο καί δέν θά μᾶς δώση τό δευτερότερο; Φρόντισε γιά τή ψυχή μας. Δέν θά φροντίση γιά τό σῶμα μας; Μᾶς χάρισε τόν ἀτίμητο θησαυρό τῆς ψυχῆς μας, πού δέν ἐξαγοράζεται μέ ὅλα τά πλούτη τῆς γῆς καί θά ἀδιαφορήση γιά τά ἄλλα προβλήματά μας καί τίς καθημερινές δυσκολίες;

Πόσες φορές, ὅταν οἱ δυσκολίες μᾶς στένευαν ἀπό παντοῦ καί μᾶς δημιουργοῦσαν ἀσφυκτικό κλοιό καί ἀναφνούσαμε τό **«στενά μοι πανταχόθεν»** καί καμμιά βοήθεια δέν πρόβαλλε στόν ὀρίζοντα, ἦλθε ὁ Κύριος **«περιπατῶν ἐπί τῆς θαλάσσης»!** Καί παραμέρισε τά σύννεφα καί ἐκόπασαν οἱ ἄνεμοι καί **«ἐγένετο γαλήνη μεγάλη»**. Τά προσωπικά μας προβλήματα βρῆκαν ἀνέλπιστη λύση, οἱ οἰκογενειακές δυσκολίες μας τακτοποιήθηκαν, ἡ γαλήνη ἐπανῆλθε στήν οἰκογενειακή μας ἐστία.

Εἶχε περάσει ἀνυπέρβλητες δυσκολίες ὁ θεῖος Παῦλος. Οἱ ἀντιξοότητες φαίνονταν νά ξεπερνοῦν τίς δυνάμεις του, ὥστε νά γράφη στους Κορινθίους: Δέν θέλουμε νά ἀγνοῆτε τή θλίψη πού μᾶς βρῆκε στήν Ἀσία, **«ὅτι καθ' ὑπερβολήν ἐβαρήθημεν, ὑπέρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καί τοῦ ζῆν»**. Θλίψη κοντά στό θάνατο. Ἀλλά ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ **«ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καί ρύεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καί ἔτι ρύσεται»** (Β' Κορινθ. α' 8, 10). Ἕνα ρῆμα σέ τρεῖς χρόνους. Ἕνας ὕμνος ἐλπίδος, πίστεως, χαρᾶς. Παρελθόν, παρόν καί μέλλον συναντῶνται σ' ἓνα σημεῖο: στήν πιστότητα τοῦ Θεοῦ. Μᾶς προστάτευσε στό παρελθόν. Μᾶς προστατεύει στό παρόν. Καί ἐλπίζουμε καί πιστεύουμε ὅτι θά μᾶς προστατεύση καί στό μέλλον. Καί δέν ἀμφιβάλλουμε πῶς **«ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ καί αὔριο θά ὑψωθῆ παραπάνω ἀπό τόν ἥλιο»**.

Γ.Β.Μ.

ΤΟ «ΟΧΙ» ΤΗΣ ΛΕΒΕΝΤΙΑΣ*

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ 1940 πάνω στά βορειοηπειρωτικά βουνά ήταν ένας πόλεμος, για να μην κυριαρχήσει ή βία, ή τυραννία και τό θράσος. Τό θράσος και ή άδίστακτη άδικία πού περιφρονεί και ποδοπατεί τήν αξιοπρέπεια τών λαών. Ένας φαντασιόπληκτος δικτάτορας, ό Μουσολίνι, έστειλε τούς στρατιώτες του «ώς δούλους, για να κάνουν και άλλους ανθρώπους δούλους».

Και οι Έλληνες όχι απλώς αντιστάθηκαν μέ μοναδική γενναιότητα για τήν τιμή και τήν έλευθερία τους, όχι μόνο υπερασπίσθηκαν τά ιερά και όσια τής φυλής τους, όχι μόνο άρνήθηκαν να συνθηκολογήσουν στην τρομερή υπεροπλία και αριθμητική υπεροχή του έχθρου, αλλά δίδαξαν τήν ανθρωπότητα τί θα πη άληθινή αγάπη στην Πατρίδα. Τί θα πη να υπερασπίζεσαι ιδανικά και να θυσιάζεσαι γι' αυτά. Βροντοφώναξαν στην οικουμένη ολόκληρη πως τό πνεύμα δεν υποτάσσεται στην ύλη, ή έλευθερία δεν σκύβει δουλικά τό κεφάλι στην άπειλή, και οι άτσαλένιες μηχανές του θανάτου δεν μπορούν να λυγίσουν τήν αντίσταση τής γενναίας ψυχής.

Και τέτοια ήταν ή ψυχή όλων τών Έλλήνων, είτε στην πρώτη γραμμή πολεμούσαν είτε στα μετόπισθεν αγωνίζονταν. Η αγάπη στην Πατρίδα και ή πίστη στό δίκαιο του άγώνα, πού εύλογοΰσε ό Θεός τής δικαιοσύνης, θριάμβευσαν για μιá άκόμα φορά. Έκπληκτος και μέ θαυμασμό ό κόσμος παρακολουθοΰσε τίς νίκες μας. Να πως περιγράφει μιá έφημερίδα του μετώπου τήν άγωνιστικότητα τών πολεμιστών μας.

«Γιατί πολεμάμε; Πολεμάμε τάχα, επειδή τό θέλησε ό έχθρός μας; Ό έχθρός μας δεν θέλησε να πολεμήσουμε. Ό έχθρός μας είναι άνόητος. Νόμιζε πως θα συνθηκολογήσουμε και ότι θα του άνοίγαμε τίς πόρτες, παρακαλώντας τον να περάση. Πολεμάμε, γιατί έπρεπε ακριβώς να διαψεύσουμε τον έχθρό μας. Πολεμάμε, γιατί έπρεπε να έπαληθεύσουμε [σελ. 242] τον έαυτό μας...». Και ό έαυτός μας τίς κρίσιμες έκεινες στιγμές δεν είχε άλλη έπιλογή. Δεν δεχόταν και δεν άνεχόταν άλλη έπιλογή. Και γι' αυτό δεν δίστασε ούτε μιá στιγμή, μέ τό στόμα τής άξιας ήγεσίας του, να βροντοφωνήση τό ΟΧΙ τής τιμής και τής λεβεντιάς στον άδίστακτο έχθρό πού άπειλοΰσε μέ έξευτελισμό ό,τι ιερό έχει μιá ψυχή, ένας λαός, ένα Έθνος μέ αξιοπρέπεια. Και συνέχισε ή

* Ακτίνες 734 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2012), σελ. 241-242.

ΤΟ «ΟΧΙ» ΤΗΣ ΛΕΒΕΝΤΙΑΣ

ἀδούλωτη ψυχὴ τὸν ἔνδοξο ἀγῶνα τῆς, ἐνῶ δίπλα τῆς ἔσκαγαν οἱ βόμβες καὶ ὁ ἐχθρὸς δὲν σταμάτησε νὰ τὴν φοβερίζει».

Νὰ μπορούσαμε καὶ σήμερα νὰ ἐπαναλάβουμε πρὸς πᾶσαν κατεύθυνση, γιατί καὶ σήμερα οἱ καιροὶ εἶναι κρίσιμοι καὶ ἀποφασιστικοί, σέ πείσμα κάθε δειλοῦ ρίψασπη ἢ θρασύ ἐπιβουλέα. Ἀκοῦστε φανεροί ἢ καμουφλαρισμένοι ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀνθρωπότητας: Ὁ λόγος τῆς Ἐλευθερίας μας εἶναι τὸ αἷμα, πού πάντα χύναμε καὶ πάντα θά χύνουμε, γιὰ νὰ εἴμαστε ἐλεύθεροι, γιὰ νὰ μὴ μᾶς φορέση κανεὶς ὅποιεσδήποτε ἀλυσίδες. Γιατί ὁ τόπος αὐτός, πού πατᾶμε καὶ ἀναπνέουμε, εἶναι ποτισμένος μέ αἷμα ἡρώων καὶ σπαρμένος μέ ὀστᾶ μαρτύρων. Τό δίκαιό μας, τό μεγάλο δίκαιό μας, εἶναι ἡ πίστη μας, εἶναι ἡ ἔλλειψη φθόνου, κακίας, μίσους, ἡ ἀπέραντη ἀγάπη πού τρέφουμε γιὰ κάθε ἄνθρωπο, γιὰ τοὺς γείτονές μας, γιὰ κοντινοὺς καὶ μακρινούς, γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ὅποιασδήποτε φυλῆς, γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρη. Μέ ἄλλα λόγια, ὁ ἔμφυτος Ἀνθρωπισμός καὶ ὁ ζωντανὸς Χριστιανισμός μας ἀποτελοῦν τὸ φῶς στὴν πορεία μας.

Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀνθρωπότητας, χτυπᾶτε ὅσο θέλετε τοὺς λαοὺς ἐκείνους πού τοὺς προστατεύει ἓνα τέτοιο δίκαιο, πού θέλουν νὰ ζήσουν ἐλεύθεροι, μέ τιμὴ καὶ ἀξιοπρέπεια. «*Λακτίζετε εἰς κέντρα*». Τά χέρια σας, πού μᾶς χτυποῦν, θά ματώσουν πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰ στήθη μας, πού δέχονται καὶ θά δεχθοῦν τὰ χτυπήματα. Τά στήθη μας ἔχουν ψυχὴ, καρδιά, γαλβανισμένη στά ἰδανικά καὶ δὲν μποροῦν νὰ νικηθοῦν. Τά χέρια σας εἶναι ἄψυχα, ψεύτικα, καὶ θά συντριβοῦν. Χτυπᾶτε, λοιπόν, ὅσο θέλετε, ἡ συντριβὴ σας εἶναι περισσότερο ἀπὸ βεβαία. Τό μαρτυροῦν τὸ ἔπος τοῦ 1940, οἱ Μαραθῶνες, οἱ Θερμοπύλες, οἱ Σαλαμίνες, οἱ ἀγῶνες τοῦ Βυζαντίου, ἡ γενναιότητα τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τοῦ καλόγερου Σαμουήλ, τοῦ Ἀθανασίου Διάκου, τοῦ Κολοκοτρώνη, οἱ Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι τοῦ Μεσολογγίου, οἱ ἀγῶνες τοῦ 1912, ἡ αὐτοθυσία τῆς κυπριακῆς ἐποποιΐας, ὅλος ὁ ἀγῶνας ἐναντίον τοῦ βαρβαρισμοῦ...

Γ.Β.Μ.

«ΔΕΝ ΠΡΟΔΩΣΕ ΠΟΤΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ»*

Δέν λείπουν καί από τήν ἐποχή μας οί μεγάλες μορφές. Οί άκέραιοι, οί τίμιοι, οί άσυνθηκολόγητοι, οί άδέκαστοι. Αύτοί πού «δέν βλέπουν εις πρόσωπον άνθρώπου». Αύτοί πού κρίνουν μέ γνώμονα όχι τήν κοσμική δύναμη, τόν πλοϋτο, τά άξιώματα. Ούτε ύποκύπτουν σέ φωνασκίες καί άπειλές. Κριτήριό τους ή άλήθεια, ή δικαιοσύνη, ή φωτισμένη συνείδησή τους, ό νόμος τοϋ Θεοϋ. Προτιμοϋν νά θυσιασθοϋν, παρά νά θυσιάσουν τήν άλήθεια. Άγωνίζονται καί υπερασπίζονται τήν άλήθεια μέχρι θανάτου.

Τίς μορφές αυτές τίς συναντᾶμε σέ όλα τά επαγγέλματα, σέ όλα τά κοινωνικά στρώματα, σέ όλες τίς πνευματικές επάλξεις. Για ένα τέτοιο άκέραιο άνθρωπο καί άσυνθηκολόγητο άγωνιστή εἶπαν στήν έκδημία του: «Δέν πρόδωσε ποτέ τήν άλήθεια».

Μεγάλος λόγος καί καθόλου εύκολος. Χρειάζεται πολϋς ήρωισμός, για νά τόν πραγματοποιήσης. Νά μήν προδώσης ποτέ τήν άλήθεια. Νά μή συμβιβασθής μέ τήν άπάτη. Νά μήν ἔλθης σέ διαπραγματεύσεις μέ τό ψέμα, τήν ύποκρισία, τίς σκοπιμότητες. Νά μήν ενδώσης σέ άπειλές ή σέ ἔλκυστικές προσφορές. Νά διατηρήσης τήν ψυχή σοι καθαρή, τήν συνείδησή σου άνέπαφη, κρυστάλλινη. Νά μήν ύποκύψης ποτέ στον δελεαστικό πειρασμό τῆς εύκολίας, τοϋ βολέματος, πού προσφέρει τό ψέμα.

«Δέν πρόδωσε ποτέ τήν άλήθεια» σημαίνει νά άκούη κανείς μέσα του καί γύρω του παραπλανητική τήν γοητευτική φωνή, πού τοϋ ψιθυρίζει μέ μαεστρία: "Ένα ψεματάκι –άλλωστε, έκτός από άθώο, εἶναι καί τόσο έξυπνο– τακτοποιεῖ χίλια-δυό ζητήματα. Βγάζει από ένα σωρό άδιέξοδα.

Καί όμως, νά μήν τήν άκούη τήν φωνή αυτή. Νά τήν άπορρίπτει. Νά μή τήν συζητᾶ καν. Νά τήν άποστρέφεται. Νά μή βρίσκει καμμιά άνταπόκριση στήν ψυχή του. Νά [σελ. 282] αισθάνεται πώς κάτι τέτοιο τόν μειώνει, τόν ύποτιμᾶ, τόν ύποβιβάζει. Τόν ύποβιβάζει όχι τόσο στους άλλους –οί άλλοι ἐδῶ δέν τόν ενδιαφέρουν– όσο στον εαυτό του.

Εύκολη ύπόθεση; Καθόλου. Χρειάζεται ψυχή άδαμάντινη, για νά μήν ύποκύψει σ' ένα τέτοιο πειρασμό. Έδῶ ισχύει τό «ού παντός». Δέν εἶναι για όλους ένα τέτοιο άγώνισμα. Εἶναι μονάχα για τούς γενναίους. Για εκείνους πού πιστεύουν πώς τό ψέμα δέν βγαίνει από τά χείλη. Πηγάζει από τήν

* Ακτῖνες 735 (Νοέμβριος 2012), σελ. 281-282.

«ΔΕΝ ΠΡΟΔΩΣΕ ΠΟΤΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ»

καρδιά. Δέν έξαπατᾶ τούς ἄλλους. Ψευτίζει ἐκεῖνον πού τό προφέρει. Κιβδηλοποιεῖ τόν χαρακτήρα. Καί δέν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπό τόν κίβδηλο, τόν ψευτισμένο ἄνθρωπο. Τόν ἄνθρωπο πού ζῆ μέ τήν ἀπάτη καί γιά τήν ἀπάτη.

«Δέν πρόδωσε ποτέ τήν ἀλήθεια». Ποιός δέν θά σταθῆ μέ θαυμασμό καί σεβασμό μπροστά σ' ἕναν τέτοιο τιτᾶνα τοῦ πνεύματος, ἀγωνιστή τῆς ἀρετῆς, ἥρωα τοῦ καθήκοντος, ἀλύγιστο, ἀνυποχώρητο, ἀποφασισμένο νά παλέψῃ μέχρι θανάτου στήν ἱερή ἔπαλση τῆς ἀλήθειας. Νά τόν ἀπειλοῦν. Νά τόν διαβάλλουν. Νά τόν διασύρουν. Νά τόν συκοφαντοῦν. Νά διαστρέφουν τίς πιό ἀγνές προθέσεις του καί τίς πιό ἀνιδιοτελεῖς ἐνέργειές του, γιά νά τόν κάμψουν. Καί αὐτός νά μή παραδίῃ οὔτε σπιθαμή ἀπό τό ἱερό ἔδαφος τοῦ καθήκοντος πού τάχθηκε νά φρουρῆ. Ἀκριβῶς γιατί θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ἰσόβια στρατευμένο, νά φρουρῆ τίς θερμοπύλες τῆς ἀλήθειας καί νά προτιμᾷ σέ κάθε στιγμή τόν θάνατο ἀπό τό ψέμα καί τόν ἠθικό ἐξευτελισμό.

Οἱ λέξεις ἐδῶ εἶναι ἰδιαίτερα ἐκφραστικές. «Δέν πρόδωσε». Λέξη πού προκαλεῖ τήν πιό μεγάλη ἀποστροφή σ' ἕναν ἔντιμο καί ἀκέραιο ἄνθρωπο. Ὅταν πρόκειται γιά τήν ἀλήθεια, δέν ὑπάρχουν ἡμίμετρα, βολέματα καί συμβιβασμοί. Λέν ὑπάρχουν ἀνώδυνα ψεματάκια ἢ ἀδιάφορα ψέματα. Ὑπάρχει προδοσία τῆς ἀλήθειας. Καί αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ ἀλήθεια ἢ ὑπηρετεῖται μέ πάθος καί διατηρεῖται καθαρῆ ἢ ἐγκαταλείπεται καί προδίδεται. Μεσαῖες λύσεις δέν ὑπάρχουν. Ἀλύσεις ὑπάρχουν γιά τούς δειλούς καί ριψάσπιδες τῆς ἀλήθειας, πού τούς ἀλυσσοδέουν στήν ὑποκρισία.

Καί ἡ δεύτερη λέξη τό ἴδιο σημαντική: «Ποτέ». Δέν πρόδωσε ποτέ τήν ἀλήθεια. Οὔτε χθές οὔτε σήμερα. Τό ἴδιο ἀποφασισμένος καί γιά τό αὔριο. Ὁ ἀκέραιος ἄνθρωπος δέν διαλέγει τίς περιπτώσεις πού θά πῆ τήν ἀλήθεια ἢ τό ψέμα. Ἀποστρέφεται πάντα τό ψέμα, γιατί δέν τό θεωρεῖ σάν μιᾶ ἀπλῆ ἀδυναμία. Τό θεωρεῖ νοθεῖα τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπου πού τό χρησιμοποιεῖ.

«Ποτέ». Τήν ἀλήθεια τήν λέει ἀταλάντευτα καί ἀποφασιστικά πρός πᾶσαν κατεύθυνση, ὅσο πικρῆ ἢ σκληρῆ καί ἄν εἶναι. Γνωρίζει πώς θά δυσανεκτήσει μερικούς. Θά προκαλέσῃ ἀντιδράσεις. Θά δημιουργήσῃ ἀντιπάλους καί ἐχθρούς, πού θά τοῦ κηρύξουν πόλεμο. Θά μπῆ σέ μιᾶ περιπέτεια πού θά τοῦ κοστίσῃ ἴσως τή θέση του, τήν προαγωγή του, τήν ἀξιοπρέπειά του.

Δέν τόν ἀπασχολεῖ. Ἐχει ἤδη ψηφίσει τήν δαπάνη. Εἶναι ἀποφασισμένος γιά ὅλα. Γι' αὐτόν ἰσχύει τό «φίλος μὲν Πλάτων, φιλότατη δέ ἀλήθεια». Παραπάνω ἀπό τούς φίλους καί τούς πιό ἀγαπητούς, ἡ ἀλήθεια. Ἄλλωστε, τήν ἀλήθεια τήν θεωρεῖ ὡς τήν καλύτερη ἀπόδειξη γνήσιας καί εἰλικρινοῦς φιλίας. Ἀπορρίπτει τήν φτηνή σκοπιμότητα, γιατί τήν βλέπει ὡς ἄρνηση τῆς ἀληθινῆς φιλίας. **«Ὡστε ἐχθρός ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν»** (Γαλ. δ' 16) ἐπαναλαμβάνει μέ τόν ἀπόστολο Παῦλο.

«ΔΕΝ ΠΡΟΔΩΣΕ ΠΟΤΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ»

«Δέν πρόδωσε ποτέ τήν ἀλήθεια». Μιά φράση γεμάτη δύναμη, πού δέν εἶναι παρά ὁ ἀντίλαλος τῆς φωνῆς τοῦ Θεοῦ. Πλήρης ἡ ἀποστροφή Του στούς ἀνθρώπους πού προδίδουν τήν ἀλήθεια γιά τό ψέμα (Ρωμ. α' 25), πού **«τήν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο»** (Β' Θεσ. β' 10). Καί πάλι ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ μέγας αὐτός λάτρης καί ἀγωνιστής τῆς ἀληθείας, διεκήρυττε: **«Οὐ δυνάμεθά τι κατά τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπέρ τῆς ἀληθείας»** (Β' Κορινθ. ιγ' 8). Αὐτό εἶναι τό φρόνημα καί ὁ ἀγώνας κάθε πιστοῦ Χριστιανοῦ. Πόθος καί πάθος μας ἡ ἀλήθεια. Δέν μπορούμε νά κάνουμε τίποτα ἐναντίον τῆς ἀληθείας, ἀλλά τά πάντα γιά τήν ἀλήθεια. Σύνθημά μας εἶναι **«ἕως τοῦ θανάτου ἀγωνίσαι περί τῆς ἀληθείας»** (Σοφ. Σειράχ δ' 28), γιατί ἡ ἀλήθεια εἶναι ἡ ζωή μας, καί ἡ ζωή μας ἡ ἀλήθεια.

Γ.Β.Μ.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΦΑΤΝΗΣ*

Ὁ μικρός ἄνθρωπος μεγαλοφέρνει, κομπάζει, ἐπαίρεται. Κι ὅσο πιά μικρός καί ἀσήμαντος εἶναι στήν ψυχή, τόσο καί πιά πολύ φουσκώνει. Ὁ μικρός ἄνθρωπος ὑψώνεται. Ὁ ὕψιστος Θεός ταπεινώνεται, καί ταπεινώνεται τόσο, ὥστε νά μήν μπορῆ νά τό συλλάβῃ ἡ ἀνθρώπινη σκέψη. Πολλά θά μποροῦσε νά φαντασθῆ κανεῖς. Ὅτι ὅμως ὁ Θεός θά γινόταν ἄνθρωπος καί θά ἐρχόταν ἀνάμεσά μας ὡς ἓνα ἀδύνατο βρέφος καί θά γεννιόταν σέ μιά φτωχική φάτνη, αὐτό ὅπωςδήποτε ξεπερνάει καί τήν πιά τολμηρή φαντασία.

Καί ὅμως, τά ἀσύλληπτα καί ἀδύνατα γιά τόν ἄνθρωπο γίνονται δυνατά καί πραγματικά γιά τόν Θεό. Πῶς, ἀλήθεια, νά συλλάβῃ ἡ σκέψη τό μυστήριο τῆς θεϊκῆς ἐνανθρωπήσεως; Δέν ἔχει νά θαυμάσῃ καί νά ἐκστασιασθῆ μπροστά σ' ἓνα ἐντυπωσιακό καί χτυπητό γεγονός. Ἐχει νά συγκλονισθῆ ἀπό ἓνα φαινομενικά μικρό γεγονός, πού κρύβει ὅμως ἓνα ἀσύλληπτο ὕψος, ἓνα ἀπερίγραπτο μεγαλεῖο. Δέν ἔχει μπροστά τῆς τόν Θεό νά θαυματουργῆ καί νά ἐκδηλώνῃ τήν παντοδυναμία του. Ἐχει τόν Θεό νά ταπεινώνεται καί νά δείχνῃ ἀδυναμία.

Τό πιά μεγάλο γεγονός τῆς ἱστορίας ἀναγγέλλεται σάν τό πιά ἀπλό καί ταπεινό. Ὁ ἄγγελος εὐαγγελίζεται στούς ποιμένες τήν πιά μεγάλη χαρά γιά ὅλο τόν λαό, **«ὄτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ»** (Λουκ. β' 11) καί τούς παραπέμπει σ' ἓνα βρέφος μέσα σέ μιά φτωχική φάτνη. **«Καί τοῦτο ὑμῖν τό σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν φάτνῃ»** (β' 12). Τί σχέση μπορεῖ νά ἔχῃ ἓνα ἀδύνατο βρέφος στήν ἀγκαλιά τῆς μητέρας του, ἀκουμπισμένο σέ μιά φτωχική φάτνη, μέ τόν παντοδύναμο Θεό, πού δημιούργησε τόν οὐρανό καί τή γῆ καί κυβερνάει τό σύμπαν; Ἡ ἐγωιστική σκέψη σκανδαλίζεται καί ἀπιστεῖ, ἡ καθαρῆ καί ταπεινῆ καρδιά [σελ. 314] γονατίζει εὐλαβικά μπροστά σέ μιά τέτοια ἄκρα ταπείνωση.

Ὅταν περιμένῃς ἓνα Μεσσία, περιμένεις ἓνα πανίσχυρο ἡγέτη. Θέλεις νά δῆς τά διακριτικά τῆς ἐξουσίας καί τῆς δυνάμεώς του. Περιμένεις κάποια μεγαλοπρέπεια. Γιατί ὄχι κάποιο ἐντυπωσιασμό; Δέν περιμένεις ἓνα βρέφος ἀδύνατο σέ μιά φτωχική φάτνη. Ἐτσι σκέπτεται ἡ περιορισμένη ἀνθρώπινη λογική. Ἐτσι δέν σκέπτεται ὁ οὐρανός. Ἐτσι δέν σκέπτονται οἱ ἀληθινά μεγάλες ψυχές, οἱ ταπεινές. Οἱ ποιμένες, ὅπως καί οἱ μάγοι, δοξάζουν τόν Θεό,

* Ἀκτῖνες 736 (Δεκέμβριος 2012), σελ. 313-314.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΦΑΤΝΗΣ

γονατίζουν και προσκυνούν τό μυστήριο τῆς ταπεινώσεως. Οἱ τρόποι ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ διαφέρουν ἀπό τούς τρόπους πού ἐνεργοῦν οἱ ἄνθρωποι. **«Ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται»** μᾶς λέει ὁ Θεός καί μᾶς τό δείχνει μέ τό παράδειγμά του. **«Ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται»** φωνάζει ὁ ἄνθρωπος καί ξεπέφτει στήν ἄβυσσο τῆς πιό τραγικῆς συμφορᾶς.

Ὁ Θεός κάνει τήν πιό μεγάλη χειρονομία ἀγάπης καί προσφορᾶς στήν ἀνθρωπότητα μέ τόν πιό ἀπλό, ἀθόρυβο καί ταπεινό τρόπο. Θυσία δέν εἶναι μονάχα ἡ σταύρωση. Εἶναι καί ἡ **«κένωσις»** τῆς σαρκώσεως, ὅταν ὁ Θεός παίρνη **«δούλου μορφήν»**. Στή γέννηση προσφέρει τή ζωή του μέ τή μορφή, τήν τόσο ταπεινή, ἐνός μικροῦ καί ἀδύνατου βρέφους. Ἕνα νεογέννητο, πού κρύβει μέσα του ὅλο τόν πλοῦτο τῆς θεότητος!

Πραγματικά, μονάχα ὁ Θεός μπορούσε νά συλλάβῃ ἕνα τέτοιο θαυμαστό γεγονός τόσης ταπεινώσεως. Καί αὐτό εἶναι τό πιό μεγάλο μυστικό τῆς Βηθλεέμ, τό μυστικό τῆς ἀγάπης. Καί ἀγάπη σημαίνει θυσία χωρίς ὄρους καί χωρίς ὄρια. Ἡ ἀγάπη δέν ξέρει περιορισμούς. Προχωρεῖ ἀπό ταπείνωση σέ ταπείνωση. Ταπεινώνεται, γιά νά ὑψώσῃ. Θυσιάζεται, γιά νά σώσῃ. Ὅ,τι πιό ὠραῖο, πιό μεγάλο καί πιό ἱερό ἔχει νά παρουσιάσῃ ὁ κόσμος, αὐτό στηρίζεται μονάχα στήν ταπείνωση. Καί ἡ ταπείνωση εἶναι μιά μορφή, ἡ πιό δυνατή, ἀγάπης. Δέν ὑπάρχει ἀγάπη χωρίς ταπείνωση. Ἄν δέν εἶσαι ταπεινός, δέν μπορείς νά ἀγαπήσῃς. Ὁ ἐγωιστής δέν ἀγαπάει παρά μονάχα τόν ἑαυτό του. Μονάχα ὁποῖος ξέρει νά ταπεινώνεται, ἐκεῖνος ξέρει καί νά ἀγαπήῃ ἀληθινά.

Αὐτό τό παράδειγμα μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός μέ τή σάρκωσή του. Κι εἶναι σά νά μᾶς λέῃ: Ἄν ἐγώ ἔγινα παιδί μπροστά σας, γιατί ἐσεῖς διστάζετε νά γίνετε σάν τά παιδιά μπροστά μου; Καί ὅμως, ἂν δέν γίνετε σάν τά παιδιά, δέν μπορείτε νά μπῆτε στή βασιλεία μου, δέν χωρᾶτε στή φάτνη τῆς Βηθλεέμ. Καί τό μήνυμα αὐτό τό βροντοφώνησε ὁ Κύριος μέ τό παράδειγμά του, ὡς βρέφος, προτοῦ μᾶς τό πῆ μέ τά θεϊκά του χεῖλη. Καί τό ἐπαναλαμβάνει καθημερινά: Δέν ὑπάρχει θέση κοντά του, παρά μονάχα γιά μικρά παιδιά, γιά ἐκείνους πού ἔχουν παιδική καρδιά.

Γ.Β.Μ.

ΝΕΟ ΕΤΟΣ, ΑΛΗΘΙΝΑ ΝΕΟ*

Παιδί μου, τό νέο έτος θά εἶναι νέο, μονάχα ἂν ἡ καρδιά σου μένη πάντα νέα. Ὁ χρόνος δέν γερνάει. Ἡ καρδιά γερνάει. Ὅχι ἀπό τόν χρόνο. Ἀπό τήν ἁμαρτία. Ἡ καρδιά πού ἁμαρτάνει σκληρύνεται. Ἡ καρδιά πού δέν ἀγαπᾶ ἀποθαρρύνεται, ὑποφέρει. Θέλεις νά χαρῆς ἕνα ἔτος ἀληθινά νέο; Ἀνακαίνισε τήν καρδιά σου. Νέο ἔτος θά πῆ νέα καρδιά, νέες ἀποφάσεις, καινούργια ζωή, νέοι ἄνθρωποι. Σημαίνει προπάντων νά ἀνακαινισθῆ **«ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος»** (Α΄ Πετ. 3.4) καί νά δημιουργηθῆ ὁ καινός ἄνθρωπος ὁ **«ποιῶν εἰρήνην»** (Ἐφ. 2.15). Αὐτός ὁ ἄνθρωπος μένει πάντα νέος. Αὐτός ὁ θησαυρός μένει πάντα ἀπρόσβλητος. Δέν φθείρεται, ποτέ δέν παλιώνει. Εἶναι αἰώνιος. Ὁ θησαυρός αὐτός λέγεται ἀγάπη καί **«ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει»**. Τήν ἀγάπη δέν τήν μετροῦν οἱ χτύποι τοῦ ἔκκρεμοῦς, ἀλλά οἱ παλμοί τῆς καρδιάς. Ἄν ἡ καρδιά εἶναι νέα καί οἱ χτύποι της συντονισμένοι μέ τό θέλημά μου, τότε καί ἡ ζωή εἶναι νέα, γιατί εἶναι μιᾶ ζωή ἀγάπης.

Νά σοῦ εὐχηθῶ χρόνια πολλά; Σοῦ εὐχομαι χρόνια ἀγάπης. Νά σοῦ εὐχηθῶ νέα χρονιά; Σοῦ εὐχομαι νέα καρδιά. Νά σοῦ εὐχηθῶ καλή χρονιά; Σοῦ εὐχομαι καλή, πλατιά καρδιά, πού νά χωράη [σελ. 2] ὅλους τούς ἀνθρώπους. Αὐτό δέν εἶναι μιᾶ συμβατική, εἶναι μιᾶ ἀληθινή εὐχή, καί ἀξίζει μέ ὅλες σου τίς δυνάμεις νά ἀγωνιστῆς, γιά νά τήν πραγματώσεις.

* * *

Κυρίε μου, μπροστά στό νέο χρόνο σκέπτομαι πώς πρέπει κι ἐγώ νά πάρω νέες ἀποφάσεις. Μέ καλεῖς νά ἀπεκδυθῶ ὄχι τόν παλιό χρόνο, ἀλλά τόν **«παλαιόν ἄνθρωπον σύν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ»** (Κολ. 3.9).

Μοῦ ὑπενθυμίζεις πώς περισσότερο ἀπό τήν ἐκκαθάρισι τῶν παλιῶν λογαριασμῶν πρέπει νά **«ἐκκαθαρίσω τήν παλαιάν ζύμην»** τῆς ἁμαρτίας, γιά νά γίνω **«νέο φύραμα»** καί νά ἐορτάζω **«ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καί ἀληθείας»** (Α΄ Κορ. 5. 8), μέ βίο καθάρo.

Μοῦ ζητᾶς νά ἀπαρνηθῶ ὄχι τόν παλιό χρόνο, ἀλλά τίς παλιές κακές συνήθειες, καί νά ἀρχίσω μιᾶ νέα ζωή **«ἐν καινότητι πνεύματος καί οὐ**

* Ἀκτῖνες 737 (2013.01-02), σελ. 1-2.

ΝΕΟ ΕΤΟΣ, ΑΛΗΘΙΝΑ ΝΕΟ

παλαιότητα γραμματος» (Ρωμ. 7, 6). ἐλεύθερος ἀπό τή δουλεία τῆς ἀμαρτίας, ἀνακαινισμένος πνευματικά στή νέα ζωή τῆς ἀγάπης τῆς δικῆς Σου.

Μέ τόν νέο χρόνο θέλεις νά μέ δῆς ντυμένο, ὄχι ἀπλῶς μέ καινούργια ροῦχα, ἀλλά ἐνδεδυμένον τόν νέον ἄνθρωπον **«τόν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα»** (Κολ. 3, 10) Σοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, μέ βαθύτερη ἐπίγνωση καί βίωση τῆς πίστεως καί τῆς θεϊκῆς διδασκαλίας Σου. Ἔτσι, ἔστω καί ἂν μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου **«ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καί ἡμέρα»** (Β' Κορ. 4, 16). Κι ἂν τό σῶμα φθείρεται, ἀρκεῖ ἡ ψυχὴ νά διατηρῇ τήν αἰώνια νεότητά της. Αὐτήν πού Ἐσύ μᾶς προσφέρεις μέ τήν προέκταση μας στήν αἰωνιότητα.

Καρδιογνώστα Κύριε, κάνε με καί φέτος νά ἀκούσω καί νά δεχθῶ τό ἐλπιδοφόρο, σωτήριο καί χαρούμενο μήνυμά Σου, αἰώνιο ἀλλά καί πάντα νέο καί ἐπίκαιρο.

* * *

Προτοῦ οἱ ἄνθρωποι ἐπιχειρήσουν ἐγχειρήσεις «ἀνοικτῆς καρδιᾶς» καί μεταμοσχεύσουν νέες καρδιές, Σύ μᾶς ὑποσχέθηκες μέ τό στόμα τοῦ Προφήτη Σου: **«Καρδίαν ἐτέραν καί πνεῦμα καινόν δώσω ἐν αὐτοῖς καί ἐκσπάσω τήν καρδίαν τήν λιθίνην... καί δώσω αὐτοῖς καρδίαν σαρκίνην...»**. Μιά τέτοια καρδιά **«σαρκίνη»**, πονετική, σπλαχνική, ἀνεξίκακη, πού θά πάλλεται ἀκατάπαυστα στούς μελωδικούς χτύπους τῆς ἀγάπης, ποθῶ κι ἐγώ. Μιά καρδιά πού θά συγκινεῖται βαθιά μπροστά στόν ἀνθρώπινο πόνο καί θά χαίρη εὐκρινά μπροστά στή χαρά τῶν ἀδελφῶν.

Σύ μονάχα μπορεῖς νά μοῦ χαρίσης τή νέα αὐτή καρδιά. Σέ ἱκετεύω: **«Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός, καί πνεῦμα εὐθές ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου»** (Ψαλ. 50,12) καί κατά τό νέο ἔτος. Τότε καί μόνον τότε θά εἶναι πραγματικά νέο, ἀληθινά χαρούμενο καί εὐτυχισμένο τό νέο ἔτος.

Γ.Β.Μ.

ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΕ, ΚΥΡΙΕ ΜΟΥ*

Κύριε, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς φτωχῆς καὶ ἀμαρτωλῆς μας γῆς ἔμελλες νὰ ἀγωνισθεῖς μέχρι θανάτου γιὰ τὴ λύτρωση καὶ τὴ σωτηρία μας. Μὲ ἀποφασιστικότητα ποὺ τρόμαξε καὶ κατέπληξε τοὺς μαθητές σου (Μάρκ. ι' 32), ἀνέβηκες ψηλὰ στὴ Σιών, γιὰ νὰ δώσεις τὴ μεγαλύτερη μάχη τῶν αἰώνων. Ἦταν Παρασκευή. Ὁ ἥλιος προχωροῦσε στὸ στερέωμα, ὅταν ἔφθασες στὸ πεδίο τοῦ ἀγῶνα, στὸν Γολγοθᾶ. Ἐκεῖ δύο ξύλα ὑψώνονταν στὸν ὀρίζοντα. Ἦταν ὁ σταυρός Σου, Ἰησοῦ. Ἦταν τὸ ὄργανο ποὺ διάλεξαν οἱ ἐχθροί Σου, γιὰ νὰ Σὲ ἐξολοθρεύσουν, ἀλλὰ καὶ τὸ μεγάλο καὶ ἀκαταμάχητο ὄπλο Σου, γιὰ νὰ τοὺς συντρίψεις.

Ἐκεῖ στὸν σταυρὸ συναντήθηκες μὲ τοὺς «**κοσμοκράτορες τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου**» (Ἐφεσ. στ' 12). Σὺ, Κύριε, ἐκπροσωποῦσες τὴ σταθερὴ θέληση τοῦ οὐρανίου Πατέρα Σου γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἐκεῖνος, ὁ «**ἀνθρωποκτόνος**» διάβολος (Ἰωάν. η' 44), συγκέντρωνε ὅλη του τὴ σατανικὴ ἀντίδραση στὴν ἀπόφαση καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ Θεοῦ. Ἡ σύγκρουση ἦταν φοβερή. Ἐκράτησε ὥρες ὀλόκληρες. Ἦταν προχωρημένο ἀπόγευμα, ὅταν «**κράξας φωνῆ μεγάλης ἀφῆκες τὸ πνεῦμα**» Σου, θεῖε Ἀγωνιστή (Ματθ. κζ' 50). Εἶχες προσφέρει τὴ ζωὴ Σου στὸν ἡρωικότερο ἀγῶνα ποὺ δόθηκε ποτὲ πάνω στὴ γῆ... Οἱ σταυρωτές σου φαίνονταν ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Νόμιζαν ὅτι ἦταν πλέον νικητές!

Κι ὅμως, ὁ σταυρός Σου δὲν ἦταν ὁ τόπος καταστροφῆς Σου, ἀλλὰ ὁ θρόνος τῆς δόξης Σου, ποὺ ἔστησε ὁ Θεός «**ἐπὶ Σιών τὸ ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ**» (Ψαλμ. β' 6). Δὲν ἦσαν ὁ ἡττημένος, ἀλλ' ὁ νικητὴς Βασιλιάς. Ὁ οὐράνιος Πατέρας Σου ὑπέταξε κάτω ἀπὸ τὸ σκῆπτρο τῆς βασιλείας Σου ὅλους τοὺς ἐχθρούς Σου. Ἐκεῖνος Σοῦ εἶπε, ὅπως τὸ προφήτευσε ὁ βασιλιάς Δαβίδ: «**Υἱός μου εἶ σύ ... αἶτησαι παρ' ἐμοῦ καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ράβδῳ σιδηρᾶ, ὡς σκεύη κεραμέως συντρίψεις αὐτούς**» (Ψαλμ. β' 7-9).

Νίκησες, Ἐσταυρωμένε Ἰησοῦ! Ὁ ἐκατόνταρχος ποὺ σὲ εἶδε νὰ πεθαίνεις [σελ. 34] πάνω στὸν σταυρὸ ὁμολόγησε καὶ εἶπε γιὰ σένα ὅτι «**ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος**» (Ματθ. κζ' 54). Οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ὄχλοι ποὺ σὲ καταδίκασαν,

* Ἀκτῖνες 738 (Μάρτιος-Ἀπρίλιος 2013), σελ. 33-34.

ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΕ, ΚΥΡΙΕ ΜΟΥ

«**θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον**» (Λουκ. κγ' 48) συντετριμμένοι γιὰ τὰ ὅσα εἶχαν κάνει σὲ ἕναν ἄθῳ.

Νίκησες, Ἐσταυρωμένε Ἰησοῦ! Τὸ χειρόγραφο τῶν ἁμαρτιῶν μας τὸ κάρφωσες ἐπάνω στὸν σταυρὸ καὶ τὸ ἔσβησες μὲ τὸ Αἷμα Σου. Τοὺς πονηροὺς δαίμονες τοὺς ἔσυρες ἠττημένους σὲ θριαμβευτικὴ πομπὴ πάνω στὸ νικηφόρο ἄρμα τοῦ σταυροῦ Σου (Κολ. β' 14-15). Μὲ τὸν θάνατό Σου συνέτριψες τὶς πύλες τοῦ Ἄδη καὶ μὲ τὸ μυστικὸ κλειδί τοῦ σταυροῦ Σου ἄνοιξες τὶς κλειστὲς πύλες τοῦ Παραδείσου.

Νίκησες, Ἐσταυρωμένε Κύριε! Μὲ τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ Σου νίκησες τοὺς διῶκτες Σου βασιλεῖς. Καὶ ἐκεῖνοι ἔκτοτε τὸ ἔβαλαν ἐπάνω στὰ στέμματά τους, γιὰ νὰ διακηρύττουν αἰώνια τὴ νίκη Σου. Μὲ τὸ ἀκτινοβόλο φῶς τοῦ σταυροῦ Σου νίκησες τὸν διώκτη Σαῦλο, καὶ ἐκεῖνος ἔγινε φλογερός Ἀπόστολός Σου καὶ γιὰ μόνο καύχημά του εἶχε τὸν δικό Σου σταυρὸ (Γαλ. στ' 14). Μὲ τὸν λόγο τοῦ σταυροῦ Σου οἱ μαθητές Σου κατέκτησαν ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη. Ὁ σταυρός Σου, Θεάνθρωπε Ἰησοῦ, εἶναι τὸ σύμβολο τῆς αἰωνίας νίκης.

Ἡ μεγάλη ὁμως μάχη Σου, Κύριε, γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας συνεχίζεται. Ἔχεις καὶ σήμερα τοὺς χλευαστές, τοὺς ὑβριστές, τοὺς διῶκτες Σου. Πιὸ πολλοὶ ὁμως εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὸν σταυρὸ Σου. Κάποτε ὁ σταυρός Σου ἦταν **«Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρία»** (Α' Κορ. α' 23). Σήμερα, γιὰ πολλοὺς σύγχρονους ἀνθρώπους ὁ σταυρός Σου εἶναι ξεπερασμένο καὶ ἄχρηστο σύμβολο. Ὀλόκληρο τὸν θαυμασμὸ καὶ τὴ λατρεία μας τὰ προσφέρουμε στὰ εἰδῶλα τῆς ἐποχῆς μας, στὴ μηχανή, στὴ σάρκα, στὸ χρῆμα.

Κι ὁμως, θὰ νικήσεις καὶ πάλι. Θὰ νικήσεις τὴ ματαιοδοξία καὶ τὴν ἀφροσύνη μας. Τώρα τὸ μυαλό μας βουίζει, καθὼς περιφερόμαστε στὸ διάστημα. Σὺ ὁμως μᾶς περιμένεις σιωπηλά, ὑπομονετικά, μᾶς καλεῖς συνεχῶς. Ξέρεις ὅτι θὰ ἔλθουμε κοντά σου. Αὐτὴ ἡ σταθερὴ Σου ἀναμονὴ θὰ μᾶς νικήσει. Ὁ σταυρός Σου, ὁ σιωπηλὸς καὶ ἀκίνητος, θὰ γίνει ὁ ἄξονας τῆς ζωῆς μας, κι ἐμεῖς δορυφόροι τοῦ σταυροῦ Σου.

Θὰ νικήσεις, Θεάνθρωπε, τὰ εἰδῶλά μας. Ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἔλθουμε νὰ ριχθοῦμε στὴ λυτρωτικὴ ἀγκαλιά Σου. Καὶ τὰ εἰδῶλα ποὺ σήμερα προσκυνᾶμε θὰ τὰ συντρίψεις **«ὡς σκεύη κεραμέως»**. Ἡ τελευταία λέξη τῆς ἱστορίας θὰ εἶναι δική Σου. Γι' αὐτὸ καὶ ἐμεῖς, πλημμυρισμένοι ἀπὸ τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης Σου, σκύβουμε καὶ προσκυνᾶμε ταπεινὰ τὸν τίμιο σταυρὸ Σου. **«Δεῖξον ἡμῖν καὶ τὴν ἔνδοξόν Σου ἀνάστασιν»**. Ἀμήν.

Γ.Β.Μ.

«ΤΙΝΕΣ ΟΙ ΛΟΓΟΙ... ΚΑΙ ΕΣΤΕ ΣΚΥΘΡΩΠΟΙ;»*

Οί δύο μαθητές που βάδιζαν προς Έμμαους τὸ δειλινὸ τῆς Κυριακῆς ἐκείνης εἶχαν ζήσει ὅλα τὰ φοβερὰ γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν. Ἡ σκέψη τους ἦταν καρφωμένη σ' αὐτά, καθὼς περπατοῦσαν σκυθρωποί. Καὶ πῶς νὰ μὴν ἦσαν, ἀφοῦ ξαφνικὰ ἔβλεπαν τὸ οἰκοδόμημα τῆς ζωῆς τους, τὸν Σωτῆρα Κύριό τους, πάνω στὸν ὁποῖο εἶχαν στηρίξει τὰ πάντα, νὰ σωριάζεται: **«Πορευόμενοι... ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων»** (Λουκ. κδ' 13-14). Βάδιζαν σκυθρωποί, καὶ ἡ μία ἀπορία διαδεχόταν τὴν ἄλλη. Πῶς ἦταν δυνατὸν ὁ θεῖος Διδάσκαλος νὰ ὑποστεῖ μαρτύρια φοβερὰ, τὸν σταυρικὸ θάνατο, καὶ νὰ τερματίσει τὴν ἅγια καὶ εὐεργετικὴ ζωὴ Του ἄδοξα σ' ἓναν ψυχρὸ τάφο;

Ὅμως τὶς καλοπροαίρετες ψυχὲς δὲν τὶς ἀφήνει στὶς ἀμφιβολίες τους ὁ Θεός. Ἐπεμβαίνει καὶ παρεμβαίνει στὴν κατάλληλη στιγμή. Ἐμφανίζεται **«ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ»**, χωρὶς συχνὰ νὰ τὸν ἀναγνωρίζουμε καὶ νὰ τὸν περιμένουμε. Ἔρχεται νὰ ἐλέγξει στοργικὰ τοὺς δισταγμούς μας, νὰ μᾶς στηρίξει στοὺς κλονισμούς μας, νὰ μᾶς ἀνορθώσει στὶς πτώσεις μας. Αὐτὸ ἔγινε κι ἐδῶ. **«Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς»** (Λουκ. κδ' 15). Συνοδοιπόρος στὴ δύσκολη πορεία τῆς ζωῆς τους. Δίπλα τους γεμᾶτος ἐνδιαφέρον καὶ στοργή. Θὰ τοὺς ἐλέγξει, θὰ τοὺς συγκλονίσει, γιὰ νὰ τοὺς συνεφέρει. Σκοπὸς Του νὰ τοὺς παρηγορήσει καὶ νὰ τοὺς ἐνθαρρύνει. Χθὲς καὶ σήμερα ὁ Κύριος παρακολουθεῖ τὶς θλίψεις τῶν μαθητῶν Του μὲ κατανόηση καὶ σπεύδει σὲ συμπάραστασή τους.

«Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες καὶ ἐστε σκυθρωποί;» Ἦσαν σκυθρωποί. Τὸ εἶπαμε. Πολὺ σκυθρωποί. Καὶ τὸ ἔδειχναν. Καὶ πῶς νὰ μὴν ἦσαν, ἀφοῦ εἶχαν χάσει τὸν ἀγαπημένο Διδάσκαλό τους καὶ μὲ τέτοιο τρόπο; Ἡ ψυχὴ τους πονοῦσε ἀπὸ τὴ διάψευση τῶν ἐλπίδων τους. Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ὡς καλὸς παιδαγωγὸς καὶ στοργικὸς πατέρας, τοὺς ρωτᾷ, γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσει. Γιατί εἶσατε σκυθρωποί; Γιατί εἶσατε λυπημένοι; Τί εἶναι αὐτὸ πὺ πιέζει τὴν καρδιά σας; Ποιὰ εἶναι τὰ λόγια πὺ ἀνταλλάσσετε καὶ κάνουν τὰ πρόσωπά σας σκυθρωπά;

* Ἀκτῖνες 739 (Μάιος-Ἰούνιος 2013), σελ. 74-75.

Καὶ ἡ γεμάτη ἀπορία ἀπόκριση τῶν μαθητῶν: Μὰ εἶναι νὰ ρωτᾶς; **«Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;»** Ὁ Κύριος ἐπιμένει. Θέλει νὰ τοὺς βοηθήσει νὰ ἀνοίξουν τὴν καρδιά τους, γι' αὐτὸ καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τοὺς ρωτᾷει: Ποιὰ εἶναι τὰ θλιβερὰ γεγονότα; Ποιὰ εἶναι ἡ ἀφορμὴ τῆς λύπης σας; Καὶ ἡ συνέχεια: Ἐνα εἶναι τὸ γεγονὸς τῆς λύπης μας. Ὁ Ἰησοῦς, ὁ Διδάσκαλός μας, εἶναι νεκρός. Καὶ μαζί μὲ Αὐτὸν νεκρώθηκε καὶ ἡ χαρὰ μας. Σ' Αὐτὸν εἴχαμε στηρίξει τὶς ἐλπίδες μας. Καὶ τώρα ὅλα τὰ ὄνειρα καὶ οἱ ἐλπίδες μας γκρεμίστηκαν μὲ μιᾶς.

Γι' αὐτὸ, λοιπόν, εἴσαστε λυπημένοι; Γιατὶ πέθανε ὁ Θεός σας; Γιατὶ χάθηκε **[σελ. 75]** ἡ ἐλπίδα σας; **«Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῆ καρδία τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται»**. Τόσο λίγο φωτισμένη σκέψη ἔχετε καὶ τόση ἄγνοια στὴν κατανόηση τῶν Γραφῶν καὶ ἀκόμα τόσο βραδυκίνητη καρδιά, γιὰ νὰ πιστεύετε σὲ ὅλα ὅσα σᾶς δίδαξαν οἱ προφῆτες; Τόσο εὐκόλα κλονίστηκε ἡ ἐμπιστοσύνη σας; Ναί, εἴσαστε ἀνόητοι, γιατί ὁ Θεός σας, ἡ ἐλπίδα σας, δὲν πέθανε. Ζεῖ. Βρίσκεται δίπλα σας. Συμπορεύεται μαζί σας.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἀναστάς Κύριος, ἃς μὴν τὸ λησμονοῦμε, εἶναι ὁ μέγας συνοδοιπόρος τῆς ζωῆς μας, ὁ πιὸ πιστὸς καὶ ἀγαπητὸς σύντροφός μας. Μᾶς παρακολουθεῖ σὲ κάθε μας βῆμα. Μᾶς τὸ ἔχει ὑποσχεθεῖ, πὼς θὰ εἶναι μαζί μας **«πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος»**. Γνωρίζει τὴν προσωπικὴ καὶ οἰκογενειακὴ μας ζωὴ, τὰ προβλήματα μας, τὶς ὑλικὲς καὶ πνευματικὲς μας ἀνάγκες. Δὲν ὑπάρχει τίποτα ποὺ Ἐκεῖνος νὰ τὸ ἀγνοεῖ. Ὅταν παλεύουμε μὲ τὰ κύματα τῶν δυσκολιῶν, Αὐτὸς εἶναι κυβερνήτης στὸ πηδάλιο τοῦ πλοίου τῆς ζωῆς μας. Εἶναι σύμμαχος πιστὸς καὶ κραταιὸς στὶς προσβολὰς τῆς ἀμαρτίας καὶ στὶς παγίδες τοῦ Πονηροῦ. Στὶς θλίψεις μᾶς παρηγορεῖ καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει πὼς ὁ ἥλιος δὲν χάνεται, ἐπειδὴ τὸν σκεπάζουν τὰ σύννεφα. Πάλι θὰ φανεῖ καὶ θὰ φωτίσει τὴ σκέψη μας, θὰ θερμάνει τὴν ψυχὴ μας, θὰ γεμίσει μὲ χαρὰ καὶ αἰσιοδοξία τὴ ζωὴ μας. Ὁ δρόμος ποὺ φέρνει τὴν Ἀνάσταση περνᾷ ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ. Καὶ πρῶτος τὸν βᾶδισε Ἐκεῖνος. Εἶναι ὁ αἰώνιος θριαμβευτὴς, ὁ ἀναστάς Κύριος. Λοιπόν, ποιοὶ εἶναι οἱ λόγοι καὶ εἴσαστε σκυθρωποί;

Γ.Β.Μ.

ΜΕΤΑΞΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΓΗΣ*

Πῶς τὰ καταφέρνουν μερικοί καὶ συγχέουν τὶς πιὸ καθαρές ἀλήθειες τῆς χριστιανικῆς πίστεως; Καὶ ὄχι μόνο αὐτοὶ ποὺ δὲν γνώρισαν καὶ δὲν γεύτηκαν τὴν ὀμορφιὰ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ Χριστιανοί. Ποιὰ δικαιολογία εἶναι δυνατόν νὰ προβάλλουν, ὅταν περιφρονοῦν ἢ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴν παροῦσα ζωὴ καὶ τὰ προβλήματα τῆς καὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἐνδιαφέρονται μονάχα γιὰ τὴν ἄλλη; Ὡσὰν ἡ μία νὰ μὴν εἶναι συνέχεια τῆς ἄλλης.

Λάθος, λοιπόν, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν παροῦσα ζωὴ. Ὁ Χριστιανισμὸς πάντοτε ἐνδιαφερόταν καὶ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὰ προβλήματα τῆς. Ὁ ἀληθινὸς Χριστιανὸς δὲν ἀποκόπτεται ἀπὸ τὴ ζωὴ. Δὲν ζεῖ στὰ σύννεφα. Οὔτε ζεῖ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Δὲν εἶναι αἰθεροβάμων οὔτε παράδοξος ἀκροβάτης ποὺ πασχίζει νὰ ἰσοροπήσει σὲ τεντωμένο σχοινί. Πατάει γερὰ στὴ γῆ, χωρὶς ποτὲ νὰ χάνει τὴ θέα τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ οὐρανὸς δὲν εἶναι γιὰ νὰ τὸν ἀποκόπτει ἀπὸ τὴ γῆ. Εἶναι γιὰ νὰ τὸν ἐμπνέει καὶ νὰ καθοδηγεῖ τὴν πορεία του πάνω στὴ γῆ. Ὅπωςδήποτε γνωρίζει πὼς τὸ εἰσιτήριο γιὰ τὸν οὐρανὸ βγαίνει στὴ γῆ. Τὸ οὐράνιο ὄχημα δὲν ἀπογειώνεται, παρὰ μονάχα ἀπὸ γῆινο διάδρομο. Ἄν ἀτενίζεις τὸν οὐρανό, χωρὶς νὰ κοιτάζεις καὶ τὴ γῆ, ἀστοχεῖς.

Ἀφαλῶς ὁ Χριστιανὸς κοιτάζει ψηλά. Ἐπαναλαμβάνει μαζί μὲ τὸν ἱερό Ψαλμωδὸ: **«Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἦξει ἡ βοήθειά μου. Ἡ βοήθειά μου παρὰ Κυρίου, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν»** (Ψαλμ 120, 1-2). Ὁ οὐρανὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς δυνάμεώς του. Εἶναι ἡ ἀκαταμάχητη ἐνίσχυση, γιὰ νὰ μὴ λυγίζει, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίζει νικηφόρα ὅλες τὶς δυσκολίες, τὶς ἀντιξοότητες καὶ [σελ. 114] τοὺς πειρασμοὺς τῆς ζωῆς. Ὁ οὐρανὸς ἐπομένως δὲν τὸν κάνει φυγάδα ἀπὸ τὸ καθῆκον τῆς κάθε ἡμέρας, ρίψασπη ἀπὸ τὸν πνευματικὸ ἀγῶνα καὶ προπάντων ἀπὸ τὸ χρέος τῆς ἀγάπης. Τὸν κάνει μαχητὴ, ἀκατάβλητο ἀγωνιστὴ, γιὰ τὴν «καθαίρεση τῶν ὀχυρωμάτων» τοῦ κακοῦ, γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγάπης πάνω στὴ γῆ. Ἔτσι ἔχουμε τὸ θαῦμα τοῦ οὐράνιου ἀνθρώπου ποὺ δημιουργεῖ ὁ Χριστὸς, καὶ ὄχι τοῦ ὑπανθρώπου ποὺ παράγει ἡ ἄρνηση τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν.

* Ἀκτῖνες 740 (Ιούλιος-Αὐγούστος 2013), σελ. 113-114.

ΜΕΤΑΞΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΓΗΣ

Τὸν ἀδιάσπαστο αὐτὸ σύνδεσμο οὐρανοῦ καὶ γῆς, ποὺ ἀποτελεῖ βασικὴ ἀλήθεια τῆς πίστεώς μας, ἀλλὰ καὶ τὸ μυστικὸ τῆς πνευματικῆς ζωῆς, μᾶς παρουσιάζει ἡ φιλοσοφημένη χριστιανικὴ σκέψη: «Δὲν θὰ κατακτήσεις ποτὲ τὸν οὐρανὸ ἐδῶ κάτω. Μὰ ἀλλοίμονο ἂν πάψεις νὰ ὑψώνεις τὰ μάτια σου στὸν οὐρανό. Ἀκόμα καὶ σ' ἐκεῖνον ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ πετάξει δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ βυθίζεται στὴν ἄμμο. Οἱ Μάγοι δὲν ἔπιασαν ποτὲ μὲ τὰ χέρια τους τὸ ἄστρο ποὺ ὀδηγοῦσε τὰ βήματά τους. Τὸ ἀκολούθησαν ὅμως πιστὰ ἀνάμεσα σὲ παγίδες καὶ ἐρημιές καὶ εἰρωνεῖες. Καὶ τὸ ἄπιαστο ἄστρο τοῦ οὐρανοῦ τοὺς ὀδήγησε ὡς τὸν Θεὸ τοῦ οὐρανοῦ, ποὺ ἦταν κρυμμένος κάτω ἐδῶ στὴ γῆ. Διότι ἡ γῆ δὲν παραδίδει τὰ μυστικά της παρὰ σ' ἐκεῖνον ποὺ ἔχει τὸ βλέμμα στραμμένο στὸν οὐρανό. Γιατί θέλεις νὰ πιάσεις μὲ τὰ χέρια σου τὸ ἄστρο, ποὺ δὲν ἀναψε, παρὰ μονάχα γιὰ νὰ σὲ ὀδηγήσει; Τίποτε ἄλλο δὲν ἔχεις νὰ κάνεις, παρὰ νὰ τὸ ἀκολουθήσεις πιστά. Καὶ τότε θὰ βρεῖς τὸ ἰδανικό σου ἐνσαρκωμένο στὴν πραγματικότητα. Τὸ ἄστρο τοῦ οὐρανοῦ θὰ σὲ διδάξει τὴν ἀληθινὴ ἔννοια τῆς γῆς. Τὰ πιὸ σπουδαῖα πράγματα δὲν ἀναπτύσσονται παρὰ μονάχα πέραν τοῦ τάφου. Καὶ τὸ μικρὸ σπέρμα τους φυτρώνει μέσα στὴν καρδιά μας. Τίποτε ὅμως δὲν ἀνθίζει στὸν οὐρανὸ ποὺ δὲν ἔχει σπαρεῖ ἐδῶ στὴ γῆ».

Θαυμαστή, ἀλήθεια, ἡ σύζευξη οὐρανοῦ καὶ γῆς. Καμμία ἀντίθεση. Δὲν διαγράφεις τὸν οὐρανό, γιατί ὑπάρχει ἡ γῆ. Οὔτε πάλι διαγράφεις τὴ γῆ, ἐπειδὴ καλεῖσαι στὸν οὐρανό. Εἴμαστε πολῖτες τῆς γῆς καὶ πολῖτες τοῦ οὐρανοῦ. Ἀγωνιζόμαστε στὴ γῆ καὶ χαιρόμαστε, γιατί **«τὰ ὀνόματά μας ἔχουν γραφεῖ στὸν οὐρανό»**. Ἄν ὅμως δὲν ἀγωνιζόμαστε **«τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως»** στὴ γῆ, κινδυνεύουμε νὰ διαγραφοῦμε ἀπὸ τὸν οὐρανό. Συγκλονιστικὴ εἶναι ἡ διατύπωση: **«Τίποτε δὲν ἀνθίζει στὸν οὐρανὸ ποὺ δὲν ἔχει σπαρεῖ ἐδῶ στὴ γῆ»**. Ἄν λησμονήσουμε ὅτι εἴμαστε ἐδῶ στὴ γῆ, γιὰ νὰ ἀσκοῦμε τὴν ἀρετὴ, καὶ προπάντων τὴν ἀγάπη, γιὰ νὰ εἴμαστε **«φῶς τοῦ κόσμου»**, ἂν λησμονήσουμε ὅτι ἔχουμε χρέος νὰ ὀδηγήσουμε καὶ ἄλλους στὴ χαρὰ τοῦ οὐρανοῦ, τότε ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μᾶς λησμονήσει καὶ ὁ οὐρανός.

Γ.Β.Μ.

«ΚΑΤΕΒΗ ΛΑΙΛΑΨ ΑΝΕΜΟΥ»*

Οἱ μαθηταὶ περίμεναν ἓνα ταξίδι ἄνετο. Τίποτα δὲν προμηνοῦσε θύελλα. Διέσχιζαν μαζί μὲ τὸν Κύριο τὴ θάλασσα μὲ τὶς καλύτερες προϋποθέσεις. Ἄλλωστε, ἡ παρουσία τοῦ θείου Διδασκάλου μέσα στὸ σκάφος ἦταν φυσικὸ νὰ τοὺς ἐμπνέει σιγουριά, ἀσφάλεια. Ἔτσι ἔδειχνε τὸ ξεκίνημα. Ὅμως τὰ πράγματα ἐξελίχθηκαν διαφορετικά. Τὴ γαλήνη διαδέχθηκε ἡ θύελλα. «**Κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου**» (Λουκᾶ, ἡ΄ 23). Πελώρια κύματα ἀπειλοῦν νὰ καταποντίσουν τὸ πλοῖο. Οἱ μαθηταὶ ἀγωνιοῦν. Ἡ ὀλιγοπιστία τοὺς παραλύει. Αὐτὴ τοὺς κάνει νὰ λησμονοῦν πὼς δίπλα τους βρίσκεται ὁ παντοδύναμος Κύριος. Ἀτάραχος στὴ θύελλα. Κοιμᾶται. Τὸν ξυπνοῦν. Τὸν ἱκετεύουν. Κύριε, σήκω, χανόμεστε, σῶσε μας. Καὶ ὁ Κύριος προστάζει τὸν ἄνεμο καὶ τὰ κύματα νὰ ἡσυχάσουν. Ἡ γαλήνη ἔρχεται ἀμέσως. Καὶ τώρα εἶναι ἡ σειρά τοῦ Ἰησοῦ νὰ ἐλέγξει τὴν ὀλιγοπιστία τους. «**Ποῦ εἶναι ἡ πίστη σας;**», τοὺς λέει. Γιατί εἴσαστε δειλοί;

Ἐνα ταξίδι μὲ τρικυμίες καὶ ἡ δική μας ζωή. Καὶ δυστυχῶς, ἡ στάση μας δὲν διαφέρει ἀπὸ ἐκείνη τῶν μαθητῶν. Ἔρχονται συχνὰ ἡ θλίψη, ὁ πόνος, τὰ ἀναπάντεχα χτυπήματα, οἱ ἀποτυχίες, ἡ οἰκονομικὴ κρίση, νὰ ἐλέγξουν τὴν ἀναιμικὴ μας πίστη, τὴν ἀτροφικὴ πνευματικὴ μας ζωή, τὸν ἐπιφανειακὸ Χριστιανισμό μας. Ξεκινᾶμε καὶ νομίζουμε πὼς ἡ χριστιανικὴ μας ιδιότητα, αὐτὴ καὶ μόνη, ἀποτελεῖ ἀσφάλεια ἀπὸ τοὺς κινδύνους καὶ τὶς δυσκολίες. Φανταζόμαστε πὼς ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ στὸ πλοῖο τῆς ζωῆς μας θὰ μᾶς ἐξασφαλίσει ἄνετο ταξίδι.

Ἐδῶ εἶναι τὸ λάθος μας. Ἡ περιπέτεια τῶν μαθητῶν μᾶς λέει κᾶτι πολὺ διαφορετικὸ. Ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀπομακρύνει τὴν τρικυμία. Κάποτε καὶ τὴν προκαλεῖ. Καὶ αὐτὸ θὰ τὸ ψηλαφοῦσαν σὲ κάθε τους βῆμα οἱ μαθητὲς στὴν πολυκύμαντη πορεία τους. Καὶ ὄχι μόνο οἱ τότε, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ πιστοὶ στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων. Δυὸ χιλιάδες χρόνια ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ τί ἄλλο μαρτυρεῖ; Τὸ πλοῖο τῆς Ἐκκλησίας, μὲ [σελ. 154] κυβερνήτη τὸν Χριστό, δὲν διέσχισε ἤρεμες θάλασσες. Ἀντιμετώπισε τρικυμίες. Οἱ αἱματηροὶ διωγμοί, οἱ ἀδίστακτες συκοφαντίες, οἱ εἰρωνεῖες, συχνὸ φαινόμενο στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

* Ἀκτῖνες 741 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2013), σελ. 153-154.

«ΚΑΤΕΒΗ ΛΑΙΛΑΨ ΑΝΕΜΟΥ»

Είναι μιὰ πραγματικότητα. Ὁ ἀληθινὸς πιστὸς γνωρίζει πὼς μαζί μὲ τὸν Χριστὸ τὸ σκάφος του **«κλυδωνίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται, χειμάζεται, ἀλλὰ ναυάγιον οὐχ ὑπομένει»**. Περιμένει τὴν τρικυμία, ἀλλὰ δὲν φοβᾶται τὸ ναυάγιο. Αὐτὸ εἶναι ποὺ δὲν εἶχαν καταλάβει τότε οἱ μαθητές. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τοὺς ἐλέγχει. **«Ποῦ εἶναι ἡ πίστη σας;» «Γιατί εἴσαστε δειλοί, ὀλιγόπιστοι; Γιατί δὲν ἔχετε πίστη;»**

Τὸ ἴδιο ἐπαναλαμβάνει καὶ σὲ μᾶς καὶ σὲ κάθε ἐποχὴ ὁ Κύριος: Βλέπετε τὰ κύματα καὶ τρομάζετε. Φοβόσαστε τοὺς ἀνέμους καὶ τὶς θύελλες. Τὰ πρῶτα νερὰ στὸ πλοῖο σᾶς πανικοβάλλουν. Γιατί ξεχνᾶτε τὴν παρουσία μου; Γιατί ἀφήνετε τὴν ὀλιγοπιστία νὰ φωλιάσει στὴν ψυχὴ σας; «Χανόμαστε», λέτε. Νομίζετε πὼς κοιμᾶμαι κι ἀδιαφορῶ; Αὐτὸ εἶναι τὸ λάθος σας. Χανόσαστε ὄχι ἀπὸ τὰ κύματα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ δειλία σας. Ὁ φόβος πηγάζει ὄχι ἀπὸ τὰ τρομερὰ γεγονότα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀστήρικτη ψυχὴ σας. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ κραυγές σας δὲν εἶναι ἀπόδειξη τῆς πίστεως, ἀλλὰ τῆς ὀλιγοπιστίας σας. Οἱ προσευχές σας τὴν ὥρα τοῦ κινδύνου δὲν προέρχονται ἀπὸ βαθιὰ πίστη, ἀλλὰ ἀπὸ ἔλλειψη πίστεως. Μιὰ πίστη ποὺ θέλει νὰ δεῖ, γιὰ νὰ πιστέψει, δὲν εἶναι πίστη. Ἡ πίστη βλέπει **«ἥλιο τὰ μεσάνυχτα»**. Διατρυπᾷ τὰ σκοτάδια. Ἐλπίζει καὶ στὴν ἀπελπισία.

Καὶ ὅταν αὐτὴ ἡ πίστη λείπει, οἱ μαθητές φωνάζουν: «Χανόμαστε». Ἐδῶ βρίσκεται τὸ κλειδὶ καὶ ἡ λύση. Κανένας δὲν χάνεται, ὅταν δὲν χάνει τὴν πίστη του στὸν Σωτῆρα Χριστό. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ στερεωμένος στὸν βράχο τῆς πίστεως, συνιστοῦσε στοὺς Χριστιανοὺς τῆς Κορίνθου: **«Στήκετε ἐν τῇ πίστει»** (Α' Κορινθ., 1στ' 3). Νὰ μένετε ἀσάλευτοι στὴν πίστη. Τὸ μυστικὸ τῆς νίκης.

Γ.Β.Μ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ*

Πόσο, αλήθεια, σκοτίζει τὸ πάθος! Τυφλώνει τὸν ἄνθρωπο. Τὸν κάνει νὰ παραλογίζεται. Τὸν γελοιοποιεῖ. Χαρακτηριστικὴ ἢ περίπτωση τοῦ βασιλιᾶ Ἡρώδη. Ἀκούει ἀπὸ τοὺς Μάγους γιὰ **«τεχθέντα βασιλιά»** καὶ ταραίζεται καὶ ἀνησυχεῖ καὶ φοβᾶται. Ἕνα ἀδύνατο βρέφος γεννιέται στὴ Βηθλεὲμ καὶ δὲν τὸν ἀφήνει νὰ κλείσει μάτι! Καὶ καταστρώνει σχέδια ἐξοντωτικά. Καὶ καλεῖ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, γιὰ νὰ συγκεντρώσει στοιχεῖα γιὰ τὸν μέλλοντα ἀντίπαλό του. Ἐβδομηντὰχρονος αὐτός, τρέμει ἓνα νήπιο! Μὰ ὥσπου νὰ ἀνδρωθεῖ αὐτό, θὰ ζεῖ ὁ ἴδιος;

Ἀνύπαρκτος, λοιπόν, ὁ φόβος του. Γι' αὐτὸ καὶ ἀδικαιολόγητη ἢ ταραχὴ του. Ἀνησυχεῖ γιὰ τὸν νέο βασιλιά! Ἄν ἐξέταζε καὶ ἐρευνοῦσε ψύχραιμα τὰ γεγονότα, χωρὶς πάθος, θὰ ἔβλεπε πόσο διαφορετικὰ ἦταν τὰ πράγματα. Ναί, εἶχε γεννηθεῖ ὁ βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ὄχι μόνο τῶν Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Ἡ βασιλεία του ὅμως δὲν θὰ περιοριζόταν στὰ στενὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας. Θὰ ἐπεκτεινόταν σὲ ὀλόκληρη τὴν Οἰκουμένη. Μὲ μιὰ οὐσιαστικὴ διαφορά. Ἡ βασιλεία του **«δὲν ἦταν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου»** (Ἰωάν., ιη' 36). Δὲν ἤλθε νὰ βασιλεύσει καὶ νὰ κατεξουσιάσει τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν ἤλθε νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν πολιτικὴ ἐξουσία τοῦ Ἡρώδη ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου ἄρχοντα. Ἦλθε νὰ πολεμήσῃ τὴν ἐξουσία τοῦ **«κοσμοκράτορα τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου»** (Ἐφεσ., στ' 12). Νὰ λύσει καὶ νὰ διαλύσει τὰ ἔργα τοῦ Διαβόλου. Ὅμως τὸ πάθος τῆς ἐξουσίας τυφλώνει τὸν Ἡρώδη. Καὶ σὲ λίγο τὸν σπρώχνει νὰ βιάσῃ τὰ χέρια του στὸ αἷμα τῶν ἀθῶων νηπίων.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνο ὁ αἰμοσταγὴς τύραννος ποὺ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή παίρνει ἐχθρικὴ στάση ἀπέναντι στὸ θεῖο Βρέφος. Πλάι στὸ πάθος τῆς ἐξουσίας, [σελ. 194] ἔχουμε καὶ τὴν ὑπεροπτικὴ ἀλαζονεία τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων. Ἡ ἐξουσία ἀκονίζει μαχαίρια, καὶ ἡ ὑποκρισία περιφρονεῖ τὸν τεχθέντα βασιλιά. Πληροφοροῦν τὸν Ἡρώδη. Δίνουν ὁδηγίες στοὺς Μάγους. Οἱ ἴδιοι ὅμως μένουν μακριὰ ἀπὸ τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεό. Δὲν ἔχουν κἂν τὴν περιέργεια νὰ φθάσουν ὡς τὴ Βηθλεὲμ καὶ νὰ ἐρευνησοῦν οἱ ἴδιοι αὐτοπροσώπως γιὰ τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσία. Ὑπηρετοῦν τὸ θεϊκὸ σχέδιο μὲ τίς πληροφορίες τους στοὺς Μάγους, χωρὶς αὐτοὶ σὲ τίποτα νὰ

* Ἀκτῖνες 742 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2013), σελ. 193-194.

ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ώφελουῖνται. Οἱ τυφλοὶ ποὺ μπαίνουν στὴν ὑπηρεσία τοῦ φωτός. Οἱ σβησμένοι φανοὶ ποὺ γίνονται δρομοδεῖχτες ζωῆς.

Ἄν ὅμως ὁ Ἡρώδης καταστρώνει σχέδια δολοφονικά, καὶ οἱ ἀρχιερεῖς δείχνουν τὴν περιφρόνησή τους στὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου, ὑπάρχουν καὶ οἱ ἄδολες καρδιές. Οἱ εἰλικρινεῖς ἀναζητητὲς τῆς ἀλήθειας. Οἱ Μάγοι. Οἱ σοφοὶ τῆς ἐποχῆς τους. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἐπιστήμης. Ταπεινὲς ψυχές. Ἡ μόρφωση δὲν τοὺς ξιπάζει. Ποθοῦν τὴ σωτηρία. Χρόνια τὴν ἀναζητοῦσαν. Καὶ τώρα ποὺ τοὺς φανερώνεται, δὲν ὑπολογίζουν κόπους καὶ θυσίες. Δὲν ἦταν καθόλου μικρὸ τὸ ἐγχείρημα. Ἄθλος ἓνα τέτοιο μακρινὸ καὶ κοπιαστικὸ ταξίδι. Ἀπαιτοῦσε μεγάλη ψυχικὴ ἀντοχή. Νὰ διασχίζουν ἡμέρες καὶ νύχτες τὶς καυτερὲς ἐρημιές. Καὶ νὰ προχωροῦν καὶ νὰ μὴν ἀπογοητεύονται, καὶ ὅταν τὸ ὀδηγητικὸ ἀστέρι παύει νὰ τοὺς δείχνει τὸν δρόμο.

Ἔτσι ἡ ἄδολη πίστη τους δὲν ἄργησε νὰ ἐπιβραβευθεῖ. Ἀπερίγραπτη ἡ χαρὰ καὶ ἡ τιμὴ γι' αὐτούς. **«Εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν»** (Ματθ., β' 11). Ἐδῶ εἶναι τὸ θαῦμα ποὺ πραγματοποιεῖται πάντα στὶς ταπεινὲς ψυχές. Κανένα ἐξωτερικὸ μεγαλεῖο δὲν ἀντικρίζουν. Τίποτε ἀπὸ ὅσα βλέπουν ἐκεῖ δὲν εἶναι ἱκανὸ νὰ τοὺς προκαλέσει τὸν θαυμασμό. Ὅμως ἡ ἀπλὴ καὶ ἄδολη πίστη δὲν ζητάει τὸν ἐντυπωσιασμό. Πίσω ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ ἀσημότητα διακρίνει τὶς ἀληθινὲς ἀξίες. Ἐκεῖ ποὺ τὸ ἀλαζονικὸ μάτι σκανδαλίζεται, ἡ ταπεινὴ καρδιά γονατίζει μὲ δέος. Ἔτσι ἔγινε τότε. Ἔτσι γίνεται καὶ σήμερα. Ὁ Ἰησοῦς ἔγινε δεκτὸς ἀπὸ τοὺς ταπεινοὺς, ἀπὸ τοὺς τελῶνες καὶ ἁμαρτωλοὺς. Ἀπορρίφθηκε ἀπὸ τοὺς ἀλαζόνες, τοὺς γραμματεῖς καὶ φαρισαίους, τοὺς ὑποκριτές. Στὸ βασίλειο τοῦ Χριστοῦ δὲν ὑπάρχει θέση παρὰ μόνο γιὰ παιδιὰ, γιὰ ἐκείνους ποὺ ἔχουν παιδικὴ καρδιά. Οἱ ἐγωιστὲς δὲν χωρᾶνε στὸ βασίλειο τῶν ταπεινῶν καὶ ἀγνῶν ψυχῶν.

Γ.Β.Μ.

«ΙΔΟΥ ΚΑΙΝΑ ΠΟΙΩ ΠΑΝΤΑ»*

Ὁ χρόνος κυρίαρχος ἢ τύραννος; Κυρίαρχο τὸν θέλει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος. Τὸν ἔβαλε ρυθμιστὴ σὲ κάθε ἐκδήλωση τῆς ζωῆς του. Ὑποδουλώθηκε σ' αὐτόν. Ἄντὶ νὰ εἶναι ὁ ἴδιος κύριος, ἔδωσε στὸν χρόνο κυριαρχικὰ δικαιώματα. Τὸν ἀξιολογεῖ μονάχα σὲ χρῆμα καὶ σὲ ἀποδοτικότητα. Δὲν τὸν ἱεραρχεῖ. Τὸν χάνει, τὴν ὥρα ποὺ νομίζει πὼς τὸν κερδίζει. Καὶ εἶναι ἀληθινὸ χάσιμο, ὅταν αὐτὸς γεμίζει τὰ χέρια, ἐνῶ ἀφήνει ἄδεια τὴν καρδιά. Ὁ χρόνος ὅπωςδήποτε θὰ φύγει. Τὸ ζήτημα εἶναι τί ἀφήνει. Ἄν μᾶς **«πλουτίζει εἰς Θεόν»**, σὲ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀδελφούς, σὲ πρόοδο πνευματικὴ, σὲ ἀναβάσεις καρδιάς, εἶναι χρόνος κερδισμένος. Δὲν φεύγει. Δὲν χάνεται. Θησαυρίζεται καὶ ἀποταμιεύεται κοντὰ σ' Ἐκεῖνον πού **«τὰ ἔτη Του οὐκ ἐκλείψουσιν»** (Ψαλμὸς 101, 20).

Ναί, ὁ χρόνος φεύγει καὶ θὰ φεύγει, καὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τὸν συγκρατήσῃ. Σήμερα ζοῦμε τὸ 2014. Αὔριο θὰ φύγει καὶ αὐτό. Ὁ χρόνος, **«πανδαμάτωρ»**, ἀμείλικτος, θὰ φθείρει τὰ πρόσωπα, θὰ ὑποσκάψῃ τὴν υἰεῖα. Τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεώς του θὰ εἶναι ἴχνη συνεχοῦς φθορᾶς. Ὅλα τὰ γερνάει, τὰ παλιώνει. Τὸ χθεσινὸ παιδί εἶναι σήμερα ἄνδρας. Ἡ χθεσινὴ γυναῖκα εἶναι σήμερα κυρτωμένη γερόντισσα. Τὰ βελούδινα πρόσωπα γεμίζουν ρυτίδες. Τὰ κατάμαυρα, πυκνὰ μαλλιά ἀραιώνουν σὲ γκρίζους κροτάφους.

Ναί, ὅλα περνοῦν, ὅλα γερνοῦν. Ἐνας μένει ἀναλλοίωτος. Μονάχα ὁ Θεὸς δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸν χρόνο καὶ τὴ φθορά. **«Σὺ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν»**. Εἶσαι πάντοτε ὁ ἴδιος, καὶ τὰ ἔτη Σου θὰ εἶναι ἀτελείωτα. Ἄφθαρτος ὁ Θεός, **«ἀεὶ ὢν, ὡσαύτως ὢν»**, ἀναλλοίωτος καὶ ἀμετάβλητος εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐξουσιαστής τοῦ χρόνου. **«Χίλια ἔτη ὡς [σελ. 2] ἡμέρα μία»** γιὰ τὸν Θεό.

Καὶ ἄφθαρτος καὶ ἀναλλοίωτος δὲν μένει μόνο ὁ Θεός. ἄφθαρτοι καὶ ἀναλλοίωτοι μένουν καὶ θὰ μένουν καὶ ὅσοι εἶναι στενὰ συνδεδεμένοι μαζί Του. **«Ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα»** (Α' Ἰωάν., β' 17). Αὐτὸς δὲν γερνά. Ἡ καρδιά του μένει πάντα νέα. Οἱ ρυτίδες τοῦ χρόνου δὲν τὴν ἀγγίζουν. Γιατὶ ἡ ἀγάπη ἔχει μέσα της τὸ στοιχεῖο τῆς αἰωνιότητος. Εἶναι αἰώνια. Ἡ φθορὰ δὲν τὴν προσβάλλει.

* Ἀκτῖνες 743 (Ἰανουάριος-Φεβρουάριος 2014), σελ. 1-2.

«ΙΔΟΥ ΚΑΙΝΑ ΠΟΙΩ ΠΑΝΤΑ»

Έτσι, και ἂν ὁ χρόνος φεύγει· και ἂν κάποτε μᾶς κοστίζει νὰ βλέπουμε τὶς σωματικὲς ἢ τὶς διανοητικὲς δυνάμεις μας νὰ ὑποχωροῦν· και ἂν ἀγαπητά μας πρόσωπα, πολὺ δικοὶ μας ἄνθρωποι φεύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον· και ἂν οἱ ἀσθένειες γίνονται μόνιμος και ἐνοχλητικὸς ἐπισκέπτης στὴ ζωὴ μας· ὅμως ἡ σκέψη μας δὲν αἰχμαλωτίζεται ἀπὸ αὐτά. Γιὰ τὸν πιστό, **«εἰ και ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα τῆ ἡμέρα»** (Β' Κορινθ., δ' 16).

Ἀνῆκουμε σ' Ἐκεῖνον ποὺ διεκήρυξε: **«Ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα»** (Ἀποκ., κα' 5). Εἶναι ὁ αἰώνιος Κύριος, ὁ Νεοποιός, *«νεοποιεῖ τοὺς γηγενεῖς»*. Κοντὰ Του δὲν ὑπάρχουν ἡλικίες. Δὲν ὑπάρχουν χιονοσκέπαστα γηρατεῖα. Δὲν ὑπάρχουν χρόνος και καιροὶ ποὺ προκαλοῦν φθορά. Ὑπάρχει αἰώνια νεότης. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πλασμένοι γιὰ τὴν αἰωνιότητα. Ἄνθρωποι ποὺ δὲν προσδοκοῦν μόνο τὴν αἰωνιότητα. Ζοῦν μέσα τους και προαπολαμβάνουν τὴ χαρὰ τῆς αἰωνιότητος, διότι πιστεύουν στὸν Αἰώνιο. Σ' Αὐτὸν ποὺ μᾶς διαβεβαίωσε ὅτι **«ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον»** (Ἰωάν., ε' 24).

Ἕνας καινούργιος χρόνος ἄρχισε. Μᾶς τὸν προσφέρει ἡ ἀγάπη τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Μᾶς τὸν προσφέρει ὄχι ὡς χρόνο-χρῆμα. Μᾶς τὸν προσφέρει, ὄχι γιὰ νὰ τὸν ξοδεύσουμε ἄσκοπα. Οὔτε κἂν νὰ τὸν κερδίσουμε γιὰ τὴ γῆ. Μᾶς τὸν προσφέρει νὰ τὸν χρησιμοποιήσουμε στὴ γῆ, γιὰ νὰ κατακτήσουμε τὸν οὐρανό. Αὐτὸς ὁ χρόνος οὔτε φθείρεται οὔτε φθείρει. Δὲν περνάει και δὲν γερνάει. Προχωρεῖ και καταλήγει στὴν αἰωνιότητα. Εἶναι τὰ σκαλοπάτια ποὺ μᾶς φέρνουν πιὸ κοντὰ στὸν Αἰώνιο και Ἰφθαρτο. Μᾶς φέρνει πιὸ κοντὰ στὴν ὥρα τῆς ποθητῆς συναντήσεώς Του. Προσεγγίζει τὴν ὥρα τοῦ θριαμβευτικοῦ ἐρχομοῦ Του, ὅταν θὰ ἔλθει, γιὰ νὰ μᾶς ἀναστήσει. Νὰ μᾶς ἀφθαρτοποιήσει και νὰ μᾶς κάνει μετόχους τῆς ἀτελεύτητης χαρᾶς τῆς βασιλείας Του.

Ἀντιμετωπίζουμε ἔτσι τὸν χρόνο ποὺ περνάει; Θὰ ἀντιμετωπίσουμε ἔτσι τὸν χρόνο ποὺ ἔρχεται; Τὸ εὐχόμεθα ὀλοψύχως σὲ ὅλους τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες μας.

Γ.Β.Μ.

«ΚΑΙ ΗΜΕΙΣ ΗΛΠΙΖΟΜΕΝ»*

Δέν ἦταν μόνο κλειδωμένες οἱ πόρτες. Πιο πολὺ ἦταν κλειδωμένες οἱ καρδιές. Καὶ ἦταν κλειδωμένες οἱ πόρτες, ἐπειδὴ πρωτύτερα εἶχαν κλείσει οἱ καρδιές. Καὶ οἱ καρδιές εἶχαν κλειδωθεί ἀπὸ τὸν φόβο. Ἀπὸ τὸν φόβο καὶ τὸ μῖσος τῶν Ἰουδαίων. Αὐτὸς ὁ φόβος καὶ αὐτὸ τὸ μῖσος εἶχαν τρομάξει τοὺς μαθητές. Τοὺς εἶχαν πανικοβάλει. Ἡ σύγχυση ἦταν τόση, ποὺ τοὺς εἶχε κάνει νὰ χάσουν τὸν ἔλεγχο. Ἡ ἀπογοήτευση ἐρχόταν νὰ θρονιαστεῖ στὶς ψυχές. Οἱ διαψευσμένες ἐλπίδες ὀδηγοῦν στὴν πιὸ τραγικὴ ἀπελπισία. Πόσα δέν λέει ἐκεῖνο τὸ **«ἡμεῖς ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ»** (Λουκᾶ κδ' 21), ποὺ πρόφεραν μὲ πολὺ πόνο οἱ θλιμμένοι ὁδοιπόροι πρὸς Ἐμμαούς!

«Ἠλπίζομεν». Ἐλπίζαμε, καὶ τώρα πάψαμε νὰ ἐλπίζουμε, γιατί διαψευσθήκαμε τραγικὰ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ δέν περιμέναμε. Καὶ διαψευσθήκαμε ὄχι σὲ [σελ. 42] μιὰ λεπτομέρεια τῆς ζωῆς μας. Διαψευσθήκαμε σὲ αὐτὸ σὸ ὁποῖο πιστέψαμε καὶ δοθήκαμε ὀλόψυχα. Ὁ Ἀρχηγός μας, Αὐτὸς στὸν ὁποῖο στηρίζαμε τὰ πάντα καὶ δώσαμε τὰ πάντα καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖο περιμέναμε τὰ πάντα, τερμάτισε τόσο ἄδοξα τὴ ζωὴ του πάνω στὸν σταυρό, σὰν τὸν τελευταῖο κακοῦργο. Κι ἐμεῖς σ' Αὐτόν **«ἠλπίζομεν»**. Πῶς, λοιπόν, νὰ μὴν εἶναι σφραγισμένες οἱ καρδιές καὶ κλειδαμπαρωμένες οἱ πόρτες;

Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἀδύνατος καὶ λιπόψυχος ἄνθρωπος, ποὺ εὐκόλα τὰ χάνει, παραλύει στὴν πρώτη δυσκολία, γιατί δέν ἀναγεννήθηκε ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ δέν γιγαντώθηκε ἀπὸ τὴ **«δύναμιν ἐξ ὕψους»**. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς λησμονεῖ καὶ ὀλιγοπιστεῖ. Λησμονεῖ τὶς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ. Ξεχνάει τὴν πιστότητα τοῦ Θεοῦ. Λησμονεῖ ὅτι οἱ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ πάντοτε πραγματοποιοῦνται. Καὶ λησμονεῖ τὴ μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια στὴν κρισιμώτερη ὥρα τῆς δοκιμασίας. Τότε ἀκριβῶς ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν θυμᾶται.

Ὅμως ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δέν ἀφήνει γιὰ πολὺ τὰ παιδιά Του στὴ δοκιμασία, **«πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνανται»**. Τὰ ἀφήνει νὰ λάβουν πείρα τῆς ἀδυναμίας τους. Νὰ τὴν συνειδητοποιήσουν. Γιατί ὄχι καὶ νὰ τὴν ὁμολογήσουν. Καὶ ἐπεμβαίνει μὲ τρόπο θαυμαστό. Καὶ ρίχνει φῶς σὸ σκοτάδι. Καὶ δίνει λύσεις καὶ διεξόδους στὰ δικά μας ἀδιέξοδα. Καὶ ἀφαιρεῖ

* Ἀκτῖνες 744 (Μάρτιος-Ἀπρίλιος 2014), σελ. 41-43.

«ΚΑΙ ΗΜΕΙΣ ΗΛΠΙΖΟΜΕΝ»

τὴν ἀχλὺ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς. Καὶ τότε ἡ ψυχὴ ἔκπληκτη ἀτενίζει τὰ θαυμαστὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Σκοτεινοὶ οἱ ὀρίζοντες; Κλειστοὶ ὅλοι οἱ δρόμοι; Ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἔχει πάντα τὶς μυστικὲς Του διεξόδους. Ἔρχεται ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ δὲν Τὸν περιμένουμε καὶ ὅταν δὲν Τὸν περιμένουμε. Ἄλλοτε ἔρχεται **«περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης»**. Ἄλλοτε **«ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ»**, ὡς ἄγνωστος συνοδοιπόρος πρὸς Ἐμμαούς. Καὶ ἄλλοτε **«τῶν θυρῶν κεκλεισμένων»**. Εἶναι πάντοτε πανταχοῦ παρῶν, μόνο ποὺ ἐμεῖς δὲν Τὸν βλέπουμε πάντοτε ἢ Τὸν βλέπουμε καὶ δὲν Τὸν ἀναγνωρίζουμε. Ὅπως τότε εἰς Ἐμμαούς **«οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν»** (Λουκᾶ κδ' 16), ἔτσι καὶ σήμερα οἱ ὀφθαλμοὶ μας κρατοῦνται δέσμοι τῆς ὀλιγοπιστίας καὶ **«βλέποντες οὐ βλέπουσιν»**.

Τὸ Κυριακάτικο, λοιπόν, ἐκεῖνο σούρουπο, στὸ εὐλογημένο ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ, **«τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν»** (Ἰωάν. κ' 19). Τὴν ὥρα ποὺ πίστευαν πῶς ὅλα εἶχαν τελειώσει καὶ ἦταν ἀπὸ ὅλους κυνηγημένοι, καταδικασμένοι σὲ διωγμοὺς καὶ σὲ θάνατο, ποὺ κανένα εὐχάριστο μήνυμα ἢ ἐπισκέπτη δὲν περίμεναν, ἀλλὰ μόνο ἐχθροὺς, ἦλθε ὁ Ἰησοῦς. Ἦλθε ἡ ἐλπίδα, τὸ φῶς, ἡ χαρά. Καὶ ἦλθε **«κεκλεισμένων τῶν θυρῶν»**, γιὰ νὰ ἀνοίξει τὶς καρδιές. Καὶ τὶς ἀνοίξε. **[σελ. 44]** Καὶ τὶς ὄπλισε μὲ θάρρος. Καὶ φυγάδευσε τὸν φόβο. Καὶ ἔδιωξε τὴν ἀπελπισία. Καὶ θρόνιασε τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν χαρά. Πῶς; Ὁ ἀναστημένος Κύριος τοὺς εἰσάγει τώρα πιά σὲ ἓνα νέο κόσμο, στὸν κόσμον Του. Στὸν κόσμον τοῦ Παρακλήτου, τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, ποὺ εἶναι Πνεῦμα δυνάμεως, χαρᾶς καὶ εἰρήνης. Τί κι ἂν ὁ παλαιὸς κόσμος καταργεῖται; Ἐφόσον θὰ δεχόμαστε, ἔστω καὶ **«τῶν θυρῶν κεκλεισμένων»**, τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἀναστημένου Σωτῆρος Χριστοῦ, αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψιν θὰ φέρνει στὴν ψυχὴ μας τὴν εἰρήνην, τὴν ἀνέλπιστη καὶ ἀπερίγραπτη, τὴν **«ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν»** (Φιλιπ. δ' 7).

Γ.Β.Μ.

«ΦΥΛΑΚΙΣΑΤΕ ΤΑ ΙΔΑΝΙΚΑ ΜΑΣ»*

«Δέν γνωρίζω γιατί, αλλά ξαφνικά έπαψα νά ελπίζω. Βλέπω τή ζωή θλιμμένη και γι' αυτό φοβάμαι. Μᾶς μιλοῦσαν ὅλο ὑποσχέσεις για τόν 21^ο αἰῶνα. Τελικά τί εἶναι; Γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἢ καμμένη γῆ; Μᾶς τό 'δειξε κιόλας. Ἦθελα τόν ἑαυτό μου ἐλεύθερο, καί βλέπω τήν ἄλογη τεχνολογία νά τόν μηχανοποιεῖ. Καταντήσαμε σκέτα ρομπότ. Δέν ἔχουμε πιά ὄνειρα. Στέρεψε ἡ φαντασία μας. Ἰσοπεδώθηκε τὸ πνεῦμά μας. Φυλακίσατε τὰ ἰδανικά μας. Φασκιώσατε τὰ μάτια μας μέ τόν ὀρθολογισμό καί τόν μικροῦπολογισμό σας. Ψαλιδίσατε τὰ φτερά τῆς ψυχῆς μας. Καί τώρα δέν μᾶς ἀφήσατε παρά τήν κατάρρευση τῆς οἰκονομίας σας. Ἔτσι μεταμοσχεύσατε τοὺς φόβους σας στήν ἰδεαλιστική ψυχή μας. Πόσο θὰ ἤθελα νά νικήσω ἐπιτέλους τοὺς φόβους αὐτοὺς καί νά κάνω νά γεννηθεῖ μέσα μου ἡ Ἐλπίδα!»

Κραυγή ἀγωνίας, πού ἀπευθύνουν τὰ νιάτα, ὄχι μόνο τῆς Πατρίδας μας. Τοὺς ὑποσχέθηκαν ἕνα κόσμο νέο, γεμάτο εὐκολίες, καί φυλάκισαν τήν ψυχή τους στὰ σιδερένια τεῖχη τοῦ ὑλισμοῦ. Ἡ νεανική καρδιά ζητοῦσε ἰδανικά, ἐνθουσιασμό, καί τῆς πρόσφεραν ἄψυχα τεχνικά μέσα. Λαχταροῦσε ἔμπνευση καί κάτι ἀνώτερο, καί τῆς πρόσφεραν τήν ἔμπνευση τοῦ βολάν καί τή μέθη τῆς ταχύτητας. Στή δίψα της γιά χαρὰ τήν πότιζαν ἀπό τὸ πύρινο ποτάμι τοῦ ἀλκοόλ. Στήν πεῖνά της γιά εὐτυχία τῆς λάνσαραν τοὺς ἐρεθισμοὺς τῶν παραισθησιογόνων. Πῶς νά μὴν ἀσφυκτιᾷ μέσα σ' ἕνα τέτοιο πνιγηρὸ περιβάλλον ἢ νεανική ψυχή;

Αὐτὴν τὴν τραγικότητα τῆς καταστάσεως ὑπογραμμίζει ἕνα βιβλίο πού κυκλοφόρησε πρὸ καιροῦ μέ τόν ἀποκαλυπτικὸ τίτλο: Ἡ ἀσφυξία καί ἡ κραυγή. Ἐγραφε ὁ Γάλλος συγγραφέας Ζ. Ὀνιμύς: [σελ. 83] «Ἄν πεθαίνει ἕνας ἔφηβος κάθε μέρα στή Ν. ὎ρκη ἀπὸ ὑπερβολικὴ δόση ἠρωΐνης, ἂν στή Γαλλία εἰσάγονται στὰ νοσοκομεῖα 30.000 τὸ ἔτος γιά φρενοβλάβειες, ἂν τὸ ἕνα τρίτο τῶν κρεβατιῶν στὰ νοσοκομεῖα εἶναι πιασμένο ἀπὸ ψυχασθενεῖς, τί ἄλλο μαρτυροῦν ὅλα αὐτά, παρά τὸ ὅτι ἡ σύγχρονη κοινωνία εἶναι ἔτσι κατασκευασμένη, ὥστε νά πολλαπλασιάζει αὐτὸ τὸ εἶδος τῶν ψυχικὰ ἀσθενῶν;»

Ἀσφυκτιᾷ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος μέσα στὸν ἀπρόσωπο κόσμο πού ὁ ἴδιος δημιούργησε. Βυθίζεται ἀδιάκοπα μέσα στὸ χρυσοσκονισμένο τέλμα τοῦ

* Ἀκτῖνες 745 (Μάιος-Ἰούνιος 2014), σελ. 82-83.

«ΦΥΛΑΚΙΣΑΤΕ ΤΑ ΙΔΑΝΙΚΑ ΜΑΣ»

αίσθησιασμοῦ καὶ ἀργοπεθαίνει. Πεθαίνει ἀπὸ ἀσφυξία μέσα στὴν ἠθικὴ μόλυνση καὶ τὴν πνευματικὴ νάρκωση τοῦ ἀθεϊσμοῦ, γιατί δὲν ἔμαθε νὰ ἀνεβαίνει στὰ ψηλῶματα τοῦ πνεύματος. Δὲν ἔμαθε νὰ ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν Πλάστη καὶ Θεό του, νὰ Τοῦ ἐναποθέτει μὲ παιδικὴ καὶ ἀγωνιστικὴ ἀπλότητα τὰ βασανιστικὰ προβλήματα του καὶ νὰ ζητάει μὲ ἐμπιστοσύνη τὴ λύση τους.

«*Ἐκεῖνος ποὺ ἀναζητεῖ τὸν Θεό, ζητάει τὴ χαρὰ*», ἔγραφε ὁ ἱερός Αὐγουστῖνος. Καὶ θὰ μπορούσαμε νὰ προσθέσουμε πῶς ἐκεῖνος ποὺ ἀναζητάει τὴ χαρὰ στὸ βάθος δὲν ζητάει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸν Θεό. Γιατὶ μονάχα ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ τοῦ πληρώσει στὸν πιὸ τέλειο βαθμὸ τὴ βαθιὰ του αὐτὴ ἐπιθυμία. **«Χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν σου»** (Ψαλμὸς 137' 15), μελωδοῦσε ὁ ἱερός Ψαλμωδός. Χορταίνει ἀληθινὰ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου κοντὰ στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, Πατέρα στοργικοῦ.

Ἄς μὴν αὐταπατώμεθα. Χωρὶς Θεό, χωρὶς πίστη στὸν σταυρωθέντα καὶ ἀναστάντα Κύριο, τὸν Ἰησοῦ Χριστό, τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἄνθρωποι, ἄσχετα ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ τους θέση καὶ τὴν οἰκονομικὴ τους κατάσταση, θὰ πελαγοδρομοῦν στὸ ἰδεολογικὸ χάος καὶ τὴν πνευματικὴ τους σύγχυση. Θὰ βαθαίνουν τὸ ψυχικὸ κενό τους. Χωρὶς ἐλπίδα, χωρὶς τὴν ἄγκυρα τῆς ἐλπίδας, ποὺ γαντζώνεται στὸν οὐρανό, ὅλα τὰ ἄλλα ἀποδεικνύονται ἀνίσχυρα νὰ βοηθήσουν τὸν σύγχρονο προβληματικὸ ἄνθρωπο. Χωρὶς ἠθικὰ ἐφόδια καὶ πνευματικὴ ἐλευθερία δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε λόγο γιὰ πρόοδο καὶ πολιτισμό, οὔτε κἂν γιὰ οἰκονομικὴ ἀνάκαμψη καὶ ἀνάπτυξη. Τὰ ἐπιτεύγματα τῆς τεχνολογίας καὶ ἡ Ε.Ε., χωρὶς πνευματικὴ ὑποδομὴ, μεταβάλλονται σὲ ἐφιαλτικὴ ἀπειλὴ, ποὺ κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ ζεῖ κάτω ἀπὸ τὸ φάσμα τῆς ἀνησυχίας, τῆς ἀβεβαιότητος καὶ τοῦ ἄγχους. Μόνο ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐπιστρέψει, ἀπὸ τὴν ἀφιλόξενη χώρα τῆς ἀποστασίας, στὸ σπίτι τοῦ Πατέρα, ἐκεῖ ποὺ βασιλεύει ἡ πνευματικὴ ἐλευθερία, ἡ ἀδιάψευστη ἐλπίδα, εἶναι δυνατὸν νὰ βρεῖ τὸ νόημα τῆς ζωῆς, τῆς ψυχικῆς ἡρεμίας καὶ χαρᾶς.

Γ.Β.Μ.

ΟΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ*

«*Ἡ εὐήμερία σᾶς ἐξευτέλισε*», κραύγαζε ὁ ἱερός Αὐγουστῖνος στοὺς Ρωμαίους, ὅταν ὁ Ἀλάριχος λεηλατοῦσε τὴν ὑπερήφανη πόλη. «*Ἡ Ρώμη πεθαίνει διασκεδάζοντας*», θὰ πρόσθετε ἄλλος διάσημος συγγραφέας. Πράγματι, ἡ κοσμοκράτειρα Ρώμη παραδόθηκε ἀνυπεράσπιστη στὸ ξίφος τῶν βαρβάρων, γιὰ νὰ μεταβληθεῖ σὲ καπνισμένα ἐρείπια. Ἀλλὰ ὁ ἀδίστακτος βαρβαρισμὸς ποὺ ὑπέταξε τὸν ἀρχαῖο πολιτισμὸ εἶναι ἓνα φαινόμενο μὲ διαρκῆ ἐπικαιρότητα. Θὰ ἔπρεπε νὰ προβληματίζει καὶ τὸν σημερινὸ κόσμο, ποὺ δὲν διατρέχει μικρότερο κίνδυνο ἀπὸ τὸν νεοβαρβαρισμὸ.

Ποιὰ ἦταν ἡ αἰτία γιὰ τὴν ὁποία ἡ δοξασμένη Ρώμη ὑπέκυψε σὲς βαρβαρικὲς ὀρδές; Γιατί νὰ ἀνίκητα ὄπλα μιᾶς πανίσχυρης αὐτοκρατορίας φάνηκαν ἀνίκανα νὰ τὴν προστατεύσουν; Γιατί τὸ ὑπερήφανο Λάβαρο, ποὺ κυμάτιζε σὲ ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη, ἀναγκάσθηκε νὰ γείρει ταπεινωμένο στὸν βάρβαρο κατακτητὴ; Δὲν ἦταν ἡ στρατιωτικὴ ὑπεροχὴ οὔτε οἱ τελειότεροι ἐξοπλισμοὶ τῶν ἀντιπάλων ποὺ ἀνάγκασαν τὴ Ρώμη σὲ μιὰ ταπεινωτικὴ ὑποταγή. Τὰ αἴτια δὲν ἦταν ὑλικά. Ἦταν πνευματικὰ καὶ ἠθικά. Οἱ ἀφορμὲς δὲν ἦταν ἐξωτερικὲς. Ἦταν ἐσωτερικὲς.

Τὸ κακὸ εἶχε ἀρχίσει ἀπὸ μέσα. Προτοῦ ἐπιτεθεῖ ὁ ἐχθρός, τὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο εἶχε λυγίσει. Ὁ ἀγώνας καὶ ἡ μάχη εἶχαν κριθεῖ στὸ ἔδαφος τῆς ψυχῆς. Ὁ πόλεμος εἶχε κριθεῖ, προτοῦ κηρυχθεῖ. Ἀκριβῶς γιὰ τὴν εἶχε διαβρωθεῖ καὶ ὑπονομευθεῖ [σελ. 122] ἡ ψυχὴ. Καὶ ὁ πόλεμος δὲν γίνεται μονάχα μὲ τελειοποιημένα σιδερικά. Γίνεται προπάντων μὲ ἀτσάλινες ψυχές, γαλβανισμένες στὴ φωτιὰ τοῦ πνεύματος, τῆς ἀλύγιστης καὶ ἀδούλωτης ψυχῆς. Εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ ἀγωνισθεῖ μιὰ ζωὴ φθαρμένη καὶ διεφθαρμένη ἀπὸ τὴ μαλθακότητα καὶ τὰ πάθη; Πῶς μιὰ ψυχὴ ὑπονομευμένη ἀπὸ τὸν ἡδονισμὸ καὶ τὶς ἄνομες τέρψεις θὰ δεχόταν νὰ ἀγωνισθεῖ γιὰ ἰδανικὰ καὶ νὰ θυσιασθεῖ γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τῆς Πατρίδος;

Κάτι τέτοιο προϋποθέτει ὑψηλὸ καὶ γενναῖο φρόνημα. Ἀπαιτεῖ θυσία τοῦ ἐγὼ καὶ αὐταπάρνηση. Ἀλλὰ τὴ θυσία καὶ τὴν αὐταπάρνηση καὶ τὸν ἥρωισμό δὲν τὰ καλλιεργοῦν οἱ ἀσωτεῖς καὶ ἡ μαυλιστικὴ ζωὴ. Καὶ ἡ Ρώμη αὐτὰ τὰ σαπρόφυτα καλλιεργοῦσε καὶ μὲ αὐτὰ ἔτρεφε τὸν ἀβιταμινωμένο

* *Ἀκτῖνες* 746 (Ἰούλιος-Αὐγουστος 2014), σελ. 121-122.

ΟΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ

πνευματικό οργανισμό τῶν πολιτῶν της. Λίπαινε ὑπέρμετρα τὴ σάρκα καὶ μόνο τὴ σάρκα, καὶ ἄφηνε νὰ ἀτροφεῖ τὸ πνεῦμα καὶ νὰ λιμοκτονεῖ ἡ ψυχὴ.

Ὁ Πετρώνιος ὑποστηρίζει πῶς «ἦταν νόμιμες ὅλες οἱ σεξουαλικές διαστροφές στὴν ἀρχαία Ρώμη, μὲ πρώτη καὶ καλύτερη τὴν ὁμοφυλοφιλία...». Γράφει ἄλλος, ἀγανακτισμένος γιὰ τὴν κατάντια τῆς Ρώμης, χρονογράφος: «Δὲν φτιάχνουν πιά ὠραίους ζωγραφικούς πίνακες. Κανένας δὲν ἔχει τὴν ὑπομονή, οὔτε γιὰ νὰ μελετήσῃ τὰ ἔργα τῶν παλαιότερων. Κανένας δὲν σέβεται τοὺς προγόνους. Τὸ μόνο γιὰ τὸ ὁποῖο εἴμαστε πιά ἱκανοὶ εἶναι νὰ δίνουμε καὶ νὰ παίρνουμε μαθήματα διαστροφῆς. Ποῦ εἶναι ἡ διαλεκτικὴ, ἡ ἀστρονομία, ἡ φιλοσοφία; Ποιοὶ φταῖνε γιὰ τὴν κατάντια μας;».

Ἔτσι, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ἡ διαφθορά, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ πολιτικὴ, κοινωνικὴ καὶ πνευματικὴ ἀναρχία, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποσύνθεση τῆς οἰκογένειας, προετοίμασαν τὸν δρόμο καὶ ἄνοιξαν διάπλατα τὶς πύλες στοὺς βαρβάρους. Ἡ Ρώμη πέθαινε. Ὅλοι τὸ ἔβλεπαν καὶ ὅλοι τὸ ἀντιλαμβάνονταν. Ποιὸς ὅμως νὰ ἀντιδράσῃ; Καὶ γιατί νὰ ἀντιδράσῃ; Ἄρκει ὅτι πέθαινε διασκεδάζοντας!

Καὶ αὐτὸ δὲν ἰσχύει μονάχα γιὰ τοὺς λαοὺς. Ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ ἄτομα. Καὶ ἰσχύει γιὰ τοὺς λαοὺς, ἀκριβῶς γιατί ἰσχύει γιὰ τὰ ἄτομα. Ἡ διάβρωση ἀρχίζει ἀπὸ τὰ ἄτομα. Καὶ ὅταν τὰ ἄτομα ἐκθηλύνονται ἀπὸ τὸν ἰὸ τῆς ἡδυπαθείας ἢ τῆς καμουφλαρισμένης εὐημερίας, τότε μαζὶ μὲ τὰ ἄτομα διαφθείρονται καὶ οἱ λαοί.

Αὐτὸς εἶναι ὁ κίνδυνος ὁ πιὸ τρομερὸς ποὺ ἀπειλεῖ τὴν ἐποχὴ μας. Δὲν εἶναι ἡ στενότητα τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν οὔτε τὸ φάσμα τῆς φτώχειας καὶ τῆς πείνας. Ὅλα αὐτά, κανένας δὲν τὰ ἀμφισβητεῖ, εἶναι κίνδυνος. Δὲν εἶναι ὅμως ὁ κίνδυνος τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ της. Ὁ κίνδυνος ὅμως ὁ ἠθικός, ὁ πνευματικός, ποὺ ὑποσκάπτει τὰ θεμέλια τῆς ψυχῆς, πῶς θὰ ἀντιμετωπισθεῖ; Καὶ αὐτὸς ὁ κίνδυνος εἶναι σήμερα ποὺ μᾶς ἀνησυχεῖ, ποὺ πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχεῖ.

Οἱ βάρβαροι δὲν εἶναι πιά ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη. Βρίσκονται μέσα στὶς πόλεις. Ζοῦμε μαζὶ μὲ τοὺς βαρβάρους. Συμμαχήσαμε μαζὶ τους. Καὶ τοὺς ἀφήσαμε νὰ κινοῦνται ἐλεύθερα ἀνάμεσά τους. Καὶ κάτι χειρότερο. Τοὺς παραδώσαμε τὴν ἐξουσία. Τοὺς βάλαμε ρυθμιστὲς στὴ ζωὴ μας. Καὶ αὐτοὶ δὲν ἄργησαν νὰ μᾶς ἐπιβάλουν τοὺς σκληροὺς καὶ ἀτιμωτικούς ὄρους τους.

Γ.Β.Μ.

«ΜΗ ΦΥΛΑΞ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΜΟΥ; ...»*

Τὸ δράμα τῆς Γάζας, ξανά στὴν τραγικὴ ἐπικαιρότητα, ἀπευθύνει στὸν δυτικὸ κόσμο ἓνα πελώριο «γιατί» καὶ φέρνει στὴ σκέψη μας τὴν πρώτη ἀδελφοκτονία. Ὅταν ὁ ἀδίστακτος Κάιν σκότωσε τὸν ἀδελφὸ του, τὸν Ἄβελ. Τότε ὁ Θεός, γιὰ νὰ τὸν φέρει σὲ συναίσθηση τοῦ τρομεροῦ ἐγκλήματός του, τὸν ρωτᾷ: Ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου; Καὶ ὁ Κάιν, ἀντὶ μετανοίας καὶ συντριβῆς, προσποιεῖται τὸν ἀθῶο, τὸν ἀνήξερο. Γεμᾶτος ὑποκρισία καὶ αὐθάδεια, ἀποκρίνεται στὸν Θεὸ πού τὰ πάντα γνωρίζει: **«Οὐ γινώσκω· μὴ φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου εἰμὶ ἐγώ;»** (Γεν. δ' 9). Δὲν γνωρίζω. Μήπως ἐγὼ εἶμαι φύλακας τοῦ ἀδελφοῦ μου; Στὸ ἐγκλημα τὸ προμελετημένο προσθέτει τώρα τὸ θράσος, τὸ ψέμα, τὴν πρόκληση. Ἀπαντᾷ μὲ ἓνα ψέμα πού κινεῖ τὴν ἀγανάκτηση. Τολμάει νὰ ξεγελάσει ὄχι πιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ τὸν ἴδιο τὸν Θεό.

«Μὴ φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου εἰμὶ ἐγώ;» Ὁ ἀντίλαλος τῆς φωνῆς τοῦ Κάιν φθάνει μέχρι σήμερα στὰ αὐτιά μας. Πλανητάρχες καὶ ἡγέτες τοῦ δυτικοῦ κόσμου προσπερνοῦν ἀδιάφοροι μπροστὰ στὸν βαθὺ πόνο πού δημιούργησαν καὶ ὑπέθαλψαν. Ποιὸς θὰ ἀπαριθμήσει τὶς ἐκατόμβες; Τὶς χιλιάδες τὰ ἀθῶα θύματα ἀπὸ τοὺς ἀνελέητους βομβαρδισμούς; Ἔνοχοι οἱ ἴδιοι γιὰ τὸ γοερὸ κλάμα ἐνὸς ὀλόκληρου λαοῦ, μὲ ἰσοπεδωμένη χώρα, μὲ χιλιάδες ἄστεγους, νεκρούς, τραυματίες, χῆρες, ὀρφανὰ, στέκονται τώρα ψυχροὶ ρυθμιστὲς μπροστὰ στὸν βαθὺ πόνο πού οἱ ἴδιοι δημιούργησαν μὲ τὴν ἄτολμη καὶ ὑποκριτικὴ στάση τους. Καὶ ἂν θελήσει κανεὶς νὰ τοὺς ὑποδείξει τὴ βαριὰ εὐθύνη τους, ἡ ἀπάντηση τῆς ἀκάθαρτης διπλωματίας εἶναι ἔτοιμη: **«Μὴ φύλαξ...;»**.

[σελ. 162] Naί, δὲν εἴσαστε φύλακες. Δὲν φυλάει ὁ λύκος τὰ πρόβατα. Εἴσαστε ὅμως οἱ μεγάλοι ἔνοχοι. Καὶ ἂν μὲ τοὺς μηχανισμοὺς τῆς τηλεοπτικῆς προπαγάνδας μπορεῖτε νὰ ξεγελάτε τοὺς ἀνθρώπους, νομίζετε πὼς μπορεῖτε νὰ ξεφύγετε καὶ ἀπὸ τὴ δίκαιη κρίση τοῦ παντογνώστη Θεοῦ; Ὁ Θεὸς μακροθυμεῖ, ἀνέχεται, περιμένει. Ἔρχεται ὅμως καὶ ἡ ὥρα τῆς δικαιοσύνης. Καὶ εἶναι **«φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος»**. Ἀλλοίμονο σ' ἐκείνους πού θὰ ἔχουν τὴν ἀποδοκιμασία τοῦ Θεοῦ, πού θὰ φέρουν στὸ μέτωπό τους τὸ **«σημεῖον τοῦ Κάιν»**, τὸ στίγμα τοῦ ἀδελφοκτόνου.

* Ἀκτῖνες 747 (Σεπτέμβριος-Ὀκτώβριος 2014), σελ. 161-162.

Όλα τὰ μεταχειρίσθηκε ἡ θεϊκὴ μακροθυμία, γιὰ νὰ συγκινήσει τὸν δολοφόνο. Ἦλθε ἡ ὥρα νὰ ἀκουσθεῖ καὶ ἡ φωνὴ τῆς δικαιοσύνης. Καταπέλτης ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ: **«Τί ἔκανες; Ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου κραυγάζει σὲ μένα ἀπὸ τῆ γῆ. Καὶ τώρα θὰ εἶσαι καταραμένος πάνω σ' αὐτὴ τῆ γῆ ποὺ ἄνοιξε τὸ στόμα της νὰ πιεῖ τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου ποὺ χύθηκε ἀπὸ τὸ χέρι σου. Θὰ τὴν καλλιεργεῖς, καὶ αὐτὴ δὲν θὰ σοῦ δίνει καρπούς. Ἡ ταραχὴ καὶ ὁ τρόμος στὸ ἐξῆς θὰ σὲ συντροφεύουν στὴν πορεία σου»** (Γεν. δ' 10-12). Ἡ λεπτὴ σὰν αὔρα φωνὴ τοῦ Θεοῦ ἔγινε γιὰ τὸν θρασὺ καὶ ἀμετανόητο Κάιν κεραυνός. Ἡ ἀγωνία καὶ ὁ φόβος χύθηκαν στὴ μορφὴ τοῦ στυγεροῦ ἀδελφοκτόνου. Γυμνὴ ἡ ψυχὴ του, σὰν φθινοπωρινὸ φύλλο, στέκεται μπροστὰ στὸ ἀδέκαστο κριτήριο τῆς θείας δικαιοσύνης. Τὰ θεϊκὰ λόγια τώρα τὸν τρομάζουν: **«Θὰ καλλιεργεῖς τῆ γῆ, καὶ αὐτὴ δὲν θὰ σοῦ δίνει καρπούς»**.

Μιὰ τιμωρία μὲ διαχρονικὴ ἰσχὺ. Χωρὶς τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ ματαιοπονοῦν οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς, ἂν νομίζουν πῶς θὰ σταθοῦν ὡς ἔθνη καὶ ὡς λαοί. Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη δὲν ἀρκεῖ. Τὴν ἄλλη φτώχεια, τὴν ψυχικὴ, πῶς θὰ τὴν ἀντιμετωπίσουν; Τὴν ἠθικὴ ξηρασία ποὺ τοὺς μαστίζει πῶς θὰ τὴν ξεπεράσουν; Τὴν πνευματικὴ ἀκαρπία τους, τὴν ταραχὴ καὶ τὸν τρόμο τους ἀπὸ τὰ ἴδια τους τὰ ἐπιτεύγματα, θὰ τὰ ἀντιμετωπίσουν μὲ τὴν πληθώρα τῶν ψυχοφαρμάκων τους;

Ἡ Δύση ἀκολούθησε ὡς τώρα τὸν Κάιν στὸν δρόμο τῆς ἀδελφοκτονίας, τῆς ἀποστασίας. Τὸν ἀκολούθησε καὶ στὸν δρόμο τῆς ὑποκρισίας. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀφουγκρασθεῖ τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ ποὺ καλεῖ σὲ μετάνοια, **«τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν»** (Πράξ. κστ' 18). Θὰ τὴν ἀκούσει; **«Ἐσχάτη ὥρα ἐστί»** (Α' Ἰω. β' 18). Ἡ Δύση θὰ δύσει ὀριστικὰ, ἢ θὰ ἀνατείλει σὲ ἓνα νέο κόσμον ἀγάπης, δικαιοσύνης καὶ ἀδελφοσύνης;

Γ.Β.Μ.

«ΣΗΜΕΙΟΝ ΑΝΤΙΛΕΓΟΜΕΝΟΝ»*

Ἡ πολεμικὴ ἐναντίον τῆς μορφῆς τοῦ Θεανθρώπου δὲν σταμάτησε εἴκοσι αἰῶνες τώρα. Πολὺ φυσικό, λοιπόν, νὰ παρατείνεται καὶ στὶς ἡμέρες μας. μερικὰ δημοσιεύματα ξεπέρασαν κάθε ὄριο ἀξιοπρεπείας. Ὅπως δὴποτε, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ πιὸ πολυσυζητημένη μορφή τῆς Ἰστορίας. Εἶναι τὸ «**ἀντιλεγόμενον σημεῖον**», πού **«κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν»** (Λουκ. β' 34). Εἶναι ἡ «*σημαία τῶν ἀντιφάσεών μας*», ὅπως ἔγραφε ὁ Ρενάν.

Δυὸ χιλιάδες τώρα χρόνια ἀποτελεῖ τὸ κέντρο τῆς Ἰστορίας. μεγάλες ψυχὲς ἔχουν ζήσει τὰ πιὸ ἱερὰ σκιρτήματα ἀπὸ τὴν ἔμπνευσή Του. Ἄν ὁ πολιτισμὸς μας ἐπέζησε, σ' Αὐτὸν τὸ ὀφείλει. Ἄν ἡ κοινωνία δὲν ζουγκλοποιήθηκε, σ' Αὐτὸν τὸ χρωστάει. Εἶναι ἡ μορφή πού ἀγαπήθηκε ἢ πολεμήθηκε ὅσο καμιά ἄλλη. Γι' αὐτὸν ἑκατομμύρια ἄνθρωποι ἔδωσαν τὴ ζωὴ τους, τὴν ἀφοσίωσή τους, τὸν δυναμισμό τους, τὸ αἷμά τους. Καὶ δὲν εἶναι μόνον οἱ πιστοὶ πού Τὸν ἀγάπησαν. Γιὰ πολλούς, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἡ πιὸ ὑψηλὴ μορφή τῆς ἀνθρωπότητος. Πολέμοί Του ἀναγκάσθηκαν, κάτω ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία τῆς θεϊκῆς μορφῆς Του, νὰ κάνουν τὶς πιὸ συγκλονιστικὲς ὁμολογίες.

«μᾶς βασανίζει ἡ νοσταλγία Σου, μονάχα ἡ δική Σου, ἔγραφε ὁ Παπίνι. Ὅποιος πεινᾷ, μήπως τοῦ λείπει μόνο τὸ ψωμί; Ὅχι. Ἐσὺ τοῦ λείπεις. Ἐκεῖνος πού διψᾷ, μήπως τοῦ χρειάζεται μόνο τὸ νερό; Ὅχι. [σελ. 202] Ἐσένα διψᾷ. Ὅποιος λαχταρᾷ νὰ βρεῖ τὴν ἀλήθεια, Ἐσένα ψάχνει νὰ βρεῖ, πού εἶσαι ἡ Ἀλήθεια. Ὅποιος ποθεῖ τὴ γαλήνη, Ἐσένα ποθεῖ, πού εἶσαι ἡ ἀνάπαυση γιὰ τὴν ἀνήσυχη καρδιά. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δυστυχία, ὁ πόνος καὶ ἡ χαρά, τὰ δάκρυα καὶ τὰ χαμόγελα, ὅλα Ἐσένα ἐπικαλοῦνται, Χριστέ μου».

Ὅταν διαβάσει κανεὶς τὴ συγκλονιστικὴ αὐτὴ ὁμολογία τοῦ παλαιοῦ ἀρνητῆ, αἰσθάνεται βαθιὰ αὐτὸ πού λείπει ἀπὸ τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο καὶ ἀποτελεῖ ἐπεῖγον αἴτημα τῆς ἐποχῆς μας. Τί λείπει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τῶν τεχνολογικῶν κατακτήσεων; Γιατί βασανίζεται μέσα στὴν ἀγωνία καὶ τὸ ἄγχος; Ἡ ἔλλειψη αὐτὴ εἶναι ἓνα γεγονός. Δὲν τοῦ λείπει κάτι. Τοῦ λείπει Κάποιος. Ἐχει πολλὰ, τοῦ λείπει ὅμως ὁ Ἕνας, ὁ μεγάλος Ἄγνωστος, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός. Γιὰ τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς πρώτους Χριστιανούς, ὁ Χριστὸς ἦταν τὸ πᾶν,

* Ἀκτῖνες 748 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2014), σελ. 201-202.

«ΣΗΜΕΙΟΝ ΑΝΤΙΛΕΓΟΜΕΝΟΝ»

«ὁ Λόγος τῆς ζωῆς», «Λίθος ἀκρογωνιαίος, ἐκλεκτός, ἔντιμος», πάνω στον ὁποῖο στήριξαν τὸ οἰκοδόμημα τῆς ζωῆς τους. Ζυμωμένη ἡ ζωὴ τους μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τὴ διδασκαλίαν Του. **«Ὁ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν»** (Α΄ Ἰωάν. α΄ 1), θὰ διακηρύξει ὁ μαθητὴς τῆς ἀγάπης.

Ἐμεῖς ποῖα γνώση ἔχουμε σήμερα γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ ποιὲς εἶναι οἱ βιωματικὲς ἐμπειρίες μας; μήπως γιὰ μᾶς ὁ Χριστὸς ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερα, ὕστερα ἀπὸ δυὸ χιλιάδες χρόνια, νὰ εἶναι ὁ μεγάλος Ἄγνωστος; μήπως ἐκφραζόμαστε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο πού μιλοῦσαν οἱ σύγχρονοὶ Του ἱστορικοὶ Τάκτητος, Σουετώνιος, Πλίνιος ὁ νέος, ὅταν ἔκαναν λόγο γιὰ κάποιον Χριστό; Εἶναι λυπηρὸ ὅτι ὁ Χριστὸς ἐξακολουθεῖ ἀκόμα γιὰ πολλοὺς νὰ εἶναι ὁ μεγάλος Ἄγνωστος. Καὶ ὄχι μόνο γιὰ τὰ πλήθη. Βαρύγδουπα ὀνόματα, πού χάνονται μέσα σ' ἓνα κυκεῶνα ἀπὸ ἀνεδαφικὲς θεωρίες, προσπαθοῦν νὰ θεμελιώσουν τὴν κοινωνία καὶ τὸν πολιτισμὸ τῆς σὲ συστήματα φιλοσοφικὰ ἢ κοινωνιολογικά, σὲ ἄχρωμους ἀνθρωπισμοὺς ἢ ἐπιστημονισμοὺς. Καὶ λησμονοῦν τὸν Ἕνα, ξεχνοῦν ὅτι **«θεμέλιον ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι, παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός»** (Α΄ Κορ. γ' 11). Καὶ χτίζουν μὲ ψεύτικα ὑλικά πάνω στὴν ἄμμο τὰ βαβελικὰ οἰκοδομήματα τῆς ἀνεξέλεγκτης τεχνολογίας, πού εἶναι καταδικασμένα σὲ ἀφανισμό.

μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴ σύγχυση χρειάζεται μιὰ πορεία μὲ ἐπίγνωση καὶ μὲ εἰλικρινῆ μετάνοια πρὸς τὸν Χριστό, τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτῆ τῶν ἀνθρώπων. Πρὸς τὸν Ἰησοῦ πού γεννιέται ταπεινὰ σὲ μιὰ φάτνη καὶ ἀναγεννᾷ τὶς ψυχές. Σ' Ἐκεῖνον πού διεκήρυξε ὅτι εἶναι **«πρῶτος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ»** (ματθ. ια΄ 29), πού δὲν ἐπιζητεῖ τὸν θόρυβο, ἀλλὰ τὴν ταπεινὴ διακονία τῶν ψυχῶν. Σ' Ἐκεῖνον πού δὲν ἤλθε νὰ ἐγκαθιδρύσει κοσμικὴ βασιλεία στὴ γῆ καὶ νὰ κατακυριεύσει τοὺς ἀνθρώπους, ἤλθε νὰ ιδρύσει πνευματικὴ βασιλεία καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ τοὺς ἀνθρώπους. Σ' Ἐκεῖνον πού **«ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν»**.

Γ.Β.Μ.

ΠΟΙΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΤΙΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ;*

Ἀνήσυχος ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν ἀβεβαιότητα καὶ ἀνασφάλεια, τὴν ἔξαρση τῆς βίας καὶ τῆς τυφλῆς τρομοκρατίας, φοβᾶται καὶ τὴ σκιά του καὶ ἀναζητεῖ τὸν δρόμο τῆς διαφυγῆς. Δυστυχῶς οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς δὲν θέλουν νὰ ἀναγνωρίσουν ὅτι ἡ ὑπεροψία τους, ὁ συμφεροντολογισμὸς, ἡ ἐκμετάλλευση τῶν ἀδυνάτων καὶ ὁ στραγγαλισμὸς τοῦ δικαίου δημιουργοῦν τὶς χωρὶς διέξοδο αἱματηρὲς συγκρούσεις. Ἀλκοολικοὶ τοῦ πετρελαίου ξεπουλοῦν τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, τὴν ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια, τὰ δίκαια τῶν λαῶν, καὶ μὲ ἀπατηλὲς ὑποσχέσεις ἐπιδιώκουν τὴν παγκόσμια κυριαρχία τους.

Τί κρίμα! Κι ἐμεῖς νομίζαμε πὼς ἄνθρωποι ποὺ εἶχαν ὑπερνικήσει τὸν νόμο τῆς βαρύτητας θὰ εἶχαν νικήσει καὶ τὴ βαρύτητα τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως. Πὼς λαοὶ ποὺ διέσχισαν τὸ διάστημα καὶ ὕψωναν σημαῖες εἰρήνης στὴ Σελήνη θὰ φρόντιζαν εἰλικρινὰ νὰ τὴ διατηρήσουν πάνω στὴ Γῆ. Πὼς κράτη ποὺ ἀνέπτυξαν στὸ ἔπακρο τὴν τεχνολογικὴ πρόοδο θὰ ἀνέπτυσσαν καὶ τὴν ἠθικὴ εὐαισθησία, τὴν εἰλικρίνεια καὶ τὴν ἐντιμότητα σὲ ἀνάλογο βαθμὸ. Οἰκτρὴ διάψευση; Ὁχι. Τὸ φυσικὸ ἔπακόλουθο μιᾶς ὑλιστικῆς νοοτροπίας, χωρὶς ἠθικὴ, χωρὶς ψυχὴ, χωρὶς Θεό. (Τὸν Θεό, καὶ ὅταν Τὸν ἐπικαλοῦνται, Τὸν ἐμπαίζουν).

Ἄς μὴν αὐταπατώμεθα. Ἡ τεχνικὴ πρόοδος, τὸ χρηματιστήριον, τὸ δολάριον καὶ τὸ εὐρώ, οἱ ὑπερσύγχρονοι ἐξοπλισμοὶ καὶ τὰ διαστημικὰ ταξίδια, δὲν ἐξασφαλίζουν τὴν εἰρήνη. Τὴ φυγαδεύουν. Ναί, τὴ φυγαδεύουν ἀπὸ τὴ γῆ τὰ ἄνομα συμφέροντα, γιατί πιὸ μπροστὰ τὴ φυγαδεύουν ἀπὸ τὴν ψυχὴ. Ἡ εἰρήνη δὲν ἐξασφαλίζεται μὲ διπλωματικούς ἐλιγμούς ἢ ἐντυπωσιακοὺς ταχυδακτυλουργισμοὺς ἀνερμάτιστων ἠθικὰ ἀνθρώπων. Δὲν ἐξασφαλίζεται ἐξαφανίζεται. Ἡ εἰρήνη δὲν μπορεῖ νὰ ριζώσει καὶ νὰ ἀναπτυχθεῖ σὲ κλίμα ἀνήθικης συναλλαγῆς. Εἶναι ἄλλης τάξεως, πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς. Αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ λείπει ἀπὸ τοὺς ἰθύνοντες σήμερα τὶς τύχες τῶν λαῶν.

[σελ. 2] Περιπτώσεις πολλές. Ἡ κραυγαλέα ἀδικία εἰς βάρος τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ μᾶς ἀποκαλύπτει τὸ κατάντημα τῆς χωρὶς Θεὸ χρεοκοπημένης ἡγεσίας τοῦ δυτικοῦ κόσμου. Φίλοι δῆθεν καὶ σύμμαχοι συχνὰ παίζουν διπλὸ διπλωματικὸ παιχνίδι. Προτιμοῦν νὰ παραμερίζουν τὴν καθαρὴ ἀλήθεια, τὴν ἔννοια τῆς δικαιοσύνης, καὶ νὰ ὑπηρετοῦν φτηνὲς σκοπιμότητες.

* Ἀκτῖνες 749 (Ἰανουάριος-Φεβρουάριος 2015), σελ. 1-2.

ΠΟΙΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΤΙΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ;

Λησμονοῦν πῶς «τὸ νέμειν ἴσα τοῖς ἀνίσοις τῆς μεγίστης ἐστὶν ἀδικίας» (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας). Ἀποτελεῖ μέγιστη ἀδικία καὶ κατάφωρη παραβίαση κάθε ἔννοιας δικαίου τὸ νὰ βάζουν στὴν ἴδια μοῖρα καὶ νὰ ἀπονέμουν τὰ ἴδια δικαιώματα στοὺς ἀδίστακτους θύτες καὶ στὰ ἀθῶα θύματα.

Ὅλα ὅμως αὐτὰ ἀντιμετωπίζονται μὲ τὴν ὁμοψυχία. Ἡ Ἑλλάδα δὲν μεγαλούργησε μὲ τὴ βοήθεια τῶν ξένων. Θριάμβευσε μὲ τὴν ἐνότητα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας τῶν παιδιῶν της. Μεγαλούργησε μὲ τὴν πίστη καὶ τὴν καταφυγὴ στὴν παντοδύναμη προστασία τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ πίστη αὐτὴ μᾶς λέει πῶς τὴν πορεία τῆς ἱστορίας τελικὰ δὲν τὴν κανονίζει κανένας «πλανητάρχης», ἀλλὰ μόνον ὁ Θεός. Ἀρκεῖ νὰ εἴμεθα ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ.

Γ.Β.Μ.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΓΟΛΓΟΘΑ*

Έμβλημα τῆς ἐποχῆς μας ἡ δύναμη χωρὶς ὄρια καὶ ἀναστολές. Μὲ τὴ δύναμη καὶ τὴν ὑπεροπλία προσπαθοῦν νὰ ἐπιβληθοῦν καὶ νὰ κυριαρχήσουν οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς. Καὶ τελικὰ ἀποτυγχάνουν. Ὅμως οἱ ἡμέρες ποὺ πλησιάζουν μᾶς στέλνουν ἓνα τελείως διαφορετικὸ μήνυμα. Μήνυμα δυνάμεως ἐν ἀδυναμία μᾶς πρόσφερε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς λίγο πρὸ τοῦ σταυρικοῦ πάθους. **«Οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν... οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν»** (Μάρκ., ἰ΄ 42-43).

Ἐκεῖ στὸν Γολγοθᾶ, ὁ ἀληθινὰ δυνατός, ὁ ἀθῶος, θυσιάζεται γιὰ τοὺς ἐνόχους. Ὁ ἀναμάρτητος γιὰ τοὺς ἀμαρτωλοὺς. Ἡ ὑψιστὴ ἀγιότητα, ἡ πραότητα, ἡ ἀγνότητα, καταδικάζεται, προπηλακίζεται, βασανίζεται ἀπὸ τὴ μικρότητα, τὴν κακότητα, τὴ βαναυσότητα. Τί δύναμη, ἀλήθεια, χρειάζεται, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίζει τέτοια συμπεριφορά; Νὰ εὐεργετεῖ καὶ νὰ εἰσπράττει τὴν ἀχαριστία!

Ἐκεῖ στὸν Γολγοθᾶ, ἡ θεϊκὴ μεγαλοσύνη, ἡ ὑπέρτατη εὐγένεια, εὐτελίζεται ἀπὸ μικρὲς ψυχές, ἀπὸ βάναισα χέρια, ἀπὸ ἄξεστους χαρακτῆρες. Ἄντι τοῦ μάννα χολή. Ἄντι τοῦ ὕδατος ὄξος. Ἄντι ἀγάπης στὴν ἀγάπη Του, τὸ κάρφωμα στὸ ξύλο τοῦ σταυροῦ.

Τὸ θαῦμα ὅμως τοῦτο, ποὺ ἄλλαξε τὸν κόσμο, μπορεῖ νὰ τὸ κάνει ὄχι ἡ ὁποιαδήποτε ἀγάπη, ἀλλὰ μόνο ἡ ὑπέρτατη ἀγάπη. Ἡ σαρκωμένη Ἀγάπη, ποὺ ἀνεβαίνει ἤρεμα στὸν Σταυρό, ποὺ προσεύχεται γιὰ τοὺς σταυρωτές, ποὺ συγχωρεῖ ὅσους τὴν καρφώνουν, ποὺ φροντίζει στὴν πιὸ δραματικὴ στιγμή, ξεχνώντας τὸ δικό της μαρτύριο, γιὰ ἓνα καταδικασμένο ληστή.

Αὕτὴ εἶναι ἡ δύναμη ἡ ἀληθινή, ἡ παντοδυναμία τῆς ἀγάπης, ποὺ νικᾷ τὸν κόσμο καὶ μεταμορφώνει τοὺς ἀνθρώπους. Στὶς ὑψωμένες ἀπειλητικὲς γροθιές τοῦ φανατισμένου, ξενοκίνητου ὄχλου, ἀντιτάσσει τὰ ἀπλωμένα χέρια τῆς ἀγάπης, ποὺ ἀγκαλιάζουν, ἐνώνουν καὶ συγχωροῦν. Στὸ πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου, ἡ ἀγάπη συναντᾷ τὸ μῖσος, τὴν κακότητα, τὴν ἀγνοια, τὴν προκατάληψη, καὶ τὰ θεραπεύει, τὰ νικᾷ.

Πάνω στὸν Σταυρὸ κανένα θαῦμα ἐντυπωσιακό. Δὲν ἀνασταίνει νεκρούς. Δὲν ἀνορθώνει παραλύτους. Δὲν ἐπιτιμᾷ τὴ θάλασσα. Δὲν ἀνοίγει ὀφθαλμοὺς τυφλῶν. Δὲν κατεβαίνει ἀπὸ τὸν Σταυρὸ, **«ἵνα ἴδωσι καὶ**

* Ἀκτῖνες 750 (Μάρτιος-Ἀπρίλιος 2015), σελ. 41-42.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΓΟΛΓΟΘΑ

πιστεύωσι», οί «παραπορευόμενοι» καί οί «έμπαίζοντες άρχιερείς». Έργάζεται καί άπεργάζεται θαύματα, χθές καί σήμερα, μέσα στίς [σελ. 42] ψυχές. Προκαλεί έσωτερικούς συγκλονισμούς καί πνευματικές μεταστροφές πιό ίσχυρούς καί άπό τόν σεισμό. Συγκλόνισε καί συγκλονίζει ψυχές πιό σκληρές άπό τήν πέτρα.

Ό Σταυρός, τò ξύλο τής όδύνης καί τής άδυναμίας, έγινε πηγή έμπνεύσεως καί δυνάμεως για τὰ εύγενέστερα πνεύματα τής άνθρωπότητος, για τούς άγίους, τούς μάρτυρες, τούς ήρωες τής άγάπης. Η μοναδική έλπίδα καί σήμερα για τήν άνθρωπότητα.

Γ.Β.Μ.

ΣΥΜΦΙΛΙΩΘΗΚΑΜΕ ΜΕ ΤΟ ΨΕΜΑ;*

Καθημερινό τὸ φαινόμενο, τὸ ἀλλοπρόσαλλο, τὸ ἀντιφατικό, τὸ ἀνακριβές, τὸ διάστροφο πὸν βλέπουμε στὰ ΜΜΕ. Δὲν πρόκειται γιὰ τὶς μικρὲς ἢ μεγάλες διαφορὲς. Πρόκειται γιὰ τὸ ἴδιο πρᾶγμα πὸν ὁ ἕνας τὸ βλέπει μαῦρο καὶ ὁ ἄλλος ἄσπρο. Πρόκειται γιὰ τὴ συνειδητὴ διαστρέβλωση τῆς ἀλήθειας, τὴν παραχάραξη καὶ ἀλλοίωση τῆς πραγματικότητος.

Γιατί φθάσαμε στὸ σημεῖο νὰ κυριαρχεῖ τὸ ψέμα; Ἡ ἀπάτη νὰ ρυθμίζει τὶς κοινωνικὲς σχέσεις, τὸν δημόσιο βίον, τὶς ἐμπορικὲς συναλλαγές, τὴ διπλωματία, τὴν πολιτική. Καὶ μόνο αὐτά; Δὲν γίνεται συχνὰ ρυθμιστὴς τῆς οἰκογενειακῆς μας ζωῆς, γιατί ὄχι, καὶ τῆς προσωπικῆς μας συμπεριφορᾶς; Καὶ τὸ χειρότερο. Συμφιλιωθήκαμε μὲ τὸ ψέμα. Ἐξοικειωθήκαμε μὲ τὴν ἀπάτη. Δὲν ἀντιδρούμε μὲ τὸ γενικώτερο ψεύτισμα τῶν ἀξιῶν. Δὲν ἀνησυχοῦμε μὲ τὸν παραμερισμὸ καὶ τὴν περιφρόνηση τῆς ἀλήθειας ἀπὸ τοὺς ἐπιτήδειους, γιατί ὄχι καμιά φορὰ καὶ ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς ἴδιους. Συχνὰ τὸ θεωροῦμε καὶ χρήσιμο γιὰ τὴν τακτοποίηση ὑποθέσεων μας, γιὰ τὸ κοινωνικό μας ἀνέβασμα, γιὰ τὴν ἐπιτυχία μας στὴν ἐργασία, στὴ ζωή.

Ζοῦμε σὲ μιὰ κοινωνία, σ' ἕνα κόσμον, πὸν λατρεύει τὸ ψέμα, πὸν ἔχει ἀνακηρύξει τὸ ψέμα κυρίαρχο ὁδηγό. Παντοῦ εἰσχωρεῖ. Κατόρθωσε νὰ πλαστογραφήσει καὶ αὐτὲς τὶς ἀρετές. Νὰ ψευτίσει τὴν πρώτη καὶ μεγάλη ἀρετὴ, τὴν ἀγάπη. Νὰ κιβδηλοποιήσει καὶ νὰ νοθεύσει τὴν ἀγάπη, δηλαδή ὅ,τι πιὸ ἱερό καὶ ἅγιο διαθέτει ὁ ἄνθρωπος. Ὀνομάτισαν ἀγάπη τὴν ἔλξη τοῦ ἐνστίκτου, τὸ δέλεαρ καὶ τὸ θέλγητρο, κάποτε καὶ αὐτὸ τὸ πάθος. Λησμόνησαν ἢ καὶ διέγραψαν τὴν πηγὴ τῆς, τὸν Θεό, πὸν εἶναι ἡ ἀγάπη. Ὑπάρχει πιὸ μεγάλη ἀποτυχία ἀπὸ τὸ νὰ φθαρεῖ καὶ νὰ διαφθαρεῖ ἡ ἀληθινή, ἡ εἰλικρινὴς, ἡ ἔντιμη ἀγάπη καὶ νὰ ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ τὴν αἰσθησιακὴ ἐγωιστικὴ ἀγάπη, πὸν μόνο ἀγάπη δὲν εἶναι;

Καὶ ὅλα αὐτὰ γιατί τὸ ψέμα καὶ τὸ ψεύτισμα ἔχουν βαθύτερες ρίζες. Τὸ ψέμα δὲν τὸ προφέρουν ἀπλῶς τὰ χεῖλη. Τὸ προφέρει ἡ ψυχὴ. Προτοῦ φθάσει στὰ χεῖλη, ἔχει ξεκινήσει ἀπὸ τὸν ἐσωτερικό κόσμον. Αὐτὸ τὸ ψεύτισμα τῆς καρδιάς, τὸ ψεύτισμα τοῦ ὅλου ἀνθρώπου, ἔπρεπε πιὸ πολὺ νὰ φοβούμεθα. Τὴν ἐξαπάτηση, δηλαδή, τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ἔτσι εἶναι. Δὲν ἐξαπατᾷ κανεὶς τοὺς ἄλλους, ἂν προηγουμένως δὲν ἔμαθε νὰ ἐξαπατᾷ τὸν ἑαυτό του.

* Ἀκτῖνες 751 (Μάιος-Ἰούνιος 2015), σελ. 81.

ΣΥΜΦΙΛΙΩΘΗΚΑΜΕ ΜΕ ΤΟ ΨΕΜΑ;

Ψεύδεται πρώτα στον έαυτό του και μετά στους άλλους. Δεν μπορεί να πεί κανείς το ψέμα στους άλλους, αν δεν συνήθισε να το λέει στον έαυτό του. Το μυστικό είναι ένα: Να λές την αλήθεια στον έαυτό σου, και τότε θα δεις ότι δεν μπορείς να πεις ψέμα σε κανένα. Αυτό είναι ή πιό μεγάλη έπιτυχία στη ζωή. Η πιό μεγάλη νίκη. Να είσαι αληθινός, τίμιος, είλικρινής με τον έαυτό σου. Το ψέμα να μην έρχεται στα χείλη. Και δεν θα έρχεται, γιατί το αποστρέφεται ή αδιάφθορη ψυχή σου. Να σοῦ είναι κάτι το ξένο και αποκρουστικό.

Άλλωστε ή αλήθεια δεν είναι λεπτομέρεια για τή ζωή μας. Άποτελεῖ βασικό στοιχείο ψυχικής ίσορροπίας και πνευματικής ώριμότητας. Άνώριμες και διχασμένες προσωπικότητες συμβιβάζονται και συμφιλιώνονται με το ψέμα. Είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα τῶν αδυνάτων, τῶν δειλῶν, τῶν χωρίς ίσχυρο χαρακτήρα. Έκείνων που είναι πρόθυμοι να άλυσσοδέσουν την ψυχή τους με τα δεσμά τῆς ύποκρισίας και τῆς άπάτης. Το ψέμα ταιριάζει σ' αυτούς που **«την άγάπην τῆς αληθείας οὐκ έδέξαντο»** (Β' Θεσσαλ. β' 10). Άντίθετα, ή αλήθεια είναι το γνώρισμα τῶν γενναίων που δεν γνωρίζουν τις ένοχες ύποχωρήσεις και παραχωρήσεις. Άδαμάντινοι χαρακτήρες. Έχουν για σύνθημά τους την βαρυσήμαντη διακήρυξη του άποστόλου Παύλου: **«Οὐ δυνάμεθα τι κατά τῆς αληθείας, άλλ' υπέρ τῆς αληθείας»** (Β' Κορινθ. ιγ' 8).

Πόθος μας ή αλήθεια. Άγώνας μας, ζωή μας, ή αλήθεια. Δεν κάνουμε τίποτα έναντίον τῆς αληθείας, άλλά προσφέρουμε τα πάντα χάριν τῆς αληθείας. Φρόνημά μας το θεϊκό πρόσταγμα: **«Έως του θανάτου άγωνίσαι περι τῆς αληθείας»** (Σοφ. Σειράχ δ' 28), γιατί ή αλήθεια είναι ή ζωή μας και ή ζωή μας είναι ή αλήθεια.

Γ.Β.Μ.

«ΕΓΩ ΝΕΝΙΚΗΚΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ...»*

Χαρακτήρισαν τὸν αἰῶνα ποὺ ἔφυγε ὡς αἰῶνα τοῦ φόβου. Δὲν φαίνεται ὅμως καὶ πολὺ διαφορετικὸς ὁ αἰώνας ποὺ ἦλθε. Φόβοι πραγματικοὶ καὶ φόβοι φανταστικοὶ κυκλώνουν τὴ ζωὴ μας, τὴν περισφίγγουν καὶ τὴν ἀπειλοῦν. Προβάλλει ὁ φόβος τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ φόβοι ποὺ στήνουν μόνιμη τὴν κυριαρχία της.

Αὐτὴ εἶναι ἡ μία πραγματικότητα. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἡ ἄλλη. Εἶναι ἡ πραγματικότητα τοῦ Θεοῦ ποὺ κάνει ἄτρωτο τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὶς ἐπιβουλές τοῦ φόβου. Τὴν διακήρυξε ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς στὴν πιὸ δραματικὴ στιγμή τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου. **«Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε»** (Ἰωάν., ιδ' 1), εἶπε στοὺς ταραγμένους καὶ φοβισμένους μαθητές Του. Τί σημαίνει ἡ προτροπὴ αὐτή; Δὲν εἶναι μιὰ φυγὴ ἢ μιὰ ὑπεκφυγὴ. Δὲν εἶναι ἓνα εὐκόλο φάρμακο. Εἶναι μιὰ δυναμικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ φόβου καὶ κάθε πόνου.

Ἡ πίστη στὸν Θεὸ ἀτσαλώνει τὸν ἄνθρωπο καὶ χαλυβδώνει τὴν καρδιά, γιὰ νὰ μένει ἀπόρθητη. Δὲν μᾶς ὑπόσχεται ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὶς θλίψεις, τὶς δοκιμασίες, τὶς ἀπειλές. Μᾶς προσφέρει τὴ δύναμη νὰ τὶς ξεπεράσουμε. Κάτι περισσότερο. Μᾶς δίνει τὰ μέσα νὰ τὶς χρησιμοποιήσουμε γιὰ τὸ πνευματικὸ μας ἀνέβασμα. Μπορεῖ ἡ γῆ νὰ συγκλονίζεται. Ἡ πλανήτης νὰ ἀπειλεῖται ἀπὸ οἰκολογικὴ καταστροφὴ. Ἡ θάλασσα νὰ ὀργώνεται καὶ οἱ βυθοὶ νὰ ἀναμοχλεύονται ἀπὸ τὰ ἀτσαλένια μεγαθήρια. Οἱ οὐρανοὶ νὰ αὐλακώνονται ἀπὸ τὰ σιδερένια ὑπερηχητικὰ πουλιά. Ἡ τρομοκρατία, τὸ ὀργανωμένο ἔγκλημα, τὰ ναρκωτικά, ἡ νομιμοποίηση τοῦ γάμου τῶν ὁμοφυλοφίλων, νὰ διαβρώνουν τὴν κοινωνία. Ναί, ἀλλὰ ἐσεῖς **«ἐν τῷ ταρασσεσθαι τὴν γῆν καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν»** νὰ μὴ φοβόσαστε. Ἡ καρδιά σας νὰ παραμένει ἀτάραχη. Καὶ θὰ παραμείνει εἰρηνικὴ, μονάχα ἂν βρισκόσαστε σὲ διαρκῆ ἐγρήγορηση καὶ πιστεύετε ἀκλόνητα στὴν παντοδύναμη προστασία τοῦ Θεοῦ.

Λένε γιὰ κάποιον βασιλιά, πού, ὅταν ἐκδιώχθηκε ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ φρούριά του καταστράφηκαν καὶ περιφερόταν ὡς κοινὸς θνητός, κάποιος ποὺ τὸν ἀναγνώρισε τοῦ εἶπε περιφρονητικά: «Ποῦ εἶναι τώρα τὰ φρούριά σου;» Ὁ βασιλιάς τὸν κοίταξε ἀτάραχος. [σελ. 122] Σήκωσε ἤρεμα τὸ χέρι του καὶ

* Ἀκτῖνες 752 (Ἰούλιος-Αὐγούστος 2015), σελ. 121-122.

«ΕΓΩ ΝΕΝΙΚΗΚΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ...»

δείχνοντας την καρδιά του τοῦ ἀπάντησε σταθερά: «Ἐδῶ εἶναι τὰ φρούριά μου». Ἦταν σὰν νὰ τοῦ ἔλεγε: Ὅταν τοῦτο τὸ ζωντανὸ φρούριο παραμένει ἄπαρτο, ἄς πέφτουν ὅλα τὰ ἄλλα. Τὰ φρούρια καὶ πάλι μποροῦν νὰ ὑψωθοῦν. Ἀπὸ τὰ ἐρείπια μπορεῖ καὶ πάλι νὰ ξεπηδήσει καινούργια ζωὴ. Ἀρκεῖ ἡ καρδιά νὰ στέκεται ὀρθή, ἀλύγιστη, μὲ ἀκλόνητη ἐμπιστοσύνη στὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ.

Ἄν ὑπάρχουν οἱ θλίψεις, οἱ δοκιμασίες, οἱ φόβοι, ὅμως πέρα καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ὑπάρχουν καὶ τὰ «ἀλλά» τοῦ Θεοῦ. Τὸ διακήρυξε ὁ ἑνανθρωπήσας Υἱὸς Του. Τί μᾶς εἶπε; **«Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον»** (Ἰωάν., ιστ' 33). Ναί, ὑπάρχει ἡ θλίψη· ἀλλὰ θαρσεῖτε. Μὴ χάνετε τὸ θάρρος σας. Μέσα καὶ στὴν πιὸ τραγικὴ πραγματικότητα, ὅταν ὁ οὐρανὸς σκοτεινιάζει καὶ τὰ κύματα ἀπειλητικὰ ὀρθώνονται, τότε ὑπάρχει τὸ «ἀλλά» τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸ τὸ «ἀλλά» σχίζει τὰ σύννεφα καὶ κάνει νὰ φανεῖ *«ἥλιος τὰ μεσάνυχτα»*. Μὰ οἱ φόβοι εἶναι ψηλαφητοί. Οἱ δυσκολίες φαίνονται ἀνυπέρβλητες στὴν κοντόθωρη λογικὴ μας, οἱ συμφορὲς μοιάζουν ἀνεπανόρθωτες, ὅμως τὸ «ἀλλά» τοῦ Θεοῦ μᾶς διαβεβαιώνει ὅτι **«τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ ἔστιν»** (Λουκ., ιη' 17).

Νιώθεις συχνὰ ἀδικημένος, ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τοὺς στενοὺς συνεργάτες σου, παραγκωνισμένος ἀπὸ ἀγαπητοὺς φίλους, προδομένος ἀπὸ συναδέλφους, γιὰτὶ ὄχι καὶ ἀπὸ οἰκείους. Ναί, ἀλλὰ ἐγὼ **«οὐ μὴ σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω»** (Ἐβρ., ιγ' 5). Ἐγὼ ποτὲ δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω. Ἀρκεῖ ἐσεῖς νὰ μὴ μὲ ἐγκαταλείπετε. Μὴ δειλιάζετε, λοιπόν. Νὰ μὴν τὸ λησμονεῖτε: **«Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον»** (Ἰωάν., ιστ' 33). Νὰ τὸ μυστικὸ τῆς δυνάμεως, τὸ μυστικὸ τῆς νίκης. **«Ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον»**. Ἐγὼ νίκησα· ὄχι ἡ ἐπιστήμη ἢ ἡ τεχνικὴ, οἱ Διεθνεῖς Ὄργανισμοὶ ἢ οἱ πλανητάρχες. Προσέξτε το καλά. **«Νενίκηκα»**. Ἔχω νικήσει. Ἡ νίκη μου εἶναι σίγουρη, τετελεσμένη. Εἶμαι ὁ νικητὴς. Καὶ ὅσοι μείνετε κοντὰ μου, ὅσοι ἀντλεῖτε δυνάμεις ἀπὸ μένα, θὰ εἴσατε καὶ σεῖς νικητές.

Γ.Β.Μ.

«Ο ΠΛΟΥΣ ΕΝ ΝΥΚΤΙ»*

Συγκλονιστικό τὸ σκηνικὸ ποὺ μᾶς παρουσιάζει ὁ εὐαγγελιστὴς Μᾶρκος. Ἡ θύελλα μαίνεται, ὁ ἄνεμος σφυρίζει, τὰ κύματα ὑψώνονται ἀπειλητικά. Ἡ ξαφνικὴ τρικυμία ἀπειλεῖ νὰ καταποντίσει τὸ πλοῖο. Οἱ μαθητὲς τὰ χάνουν, καὶ ὁ Κύριος μέσα ἐκεῖ κοιμᾶται ἀμέριμος. Ἐξουθενωτικὸς ὁ φόβος τοὺς προκαλεῖ πανικό.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Καὶ οἱ πιστοὶ Χριστιανοὶ λησμονοῦν, στὴν πιὸ κρίσιμη στιγμή τῶν δυσκολιῶν, τὴν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὴν λησμονοῦν τότε ἀκριβῶς ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν θυμοῦνται. Ὅταν τὰ ἄτομα, ἡ οἰκογένεια, ἡ Ἐκκλησία, τὸ ἔθνος ἀντιμετωπίζουν τρικυμίες καὶ θύελλες, πόσο συχνὰ νομίζουμε πὼς ὁ Χριστὸς κοιμᾶται καὶ δὲν ἀκούει τὶς προσευχὲς μας. Ἀδιαφορεῖ στὶς ἀγωνιώδεις ἰκεσίες μας. Παραθεωρεῖ τὶς ἀνησυχίες μας. Δὲν συμμερίζεται τοὺς πόνους μας καὶ δὲν σπεύδει νὰ μᾶς βοηθήσει. Καὶ οἱ πιὸ μεγάλες ψυχὲς διατρέχουν τὸν κίνδυνο νὰ ὑποκύψουν στὸν πειρασμὸ τῆς ὀλιγοπιστίας: *«Βλέπε μετὰ πίστεως ὀλιγοπιστίαν. Πιστεύουσι μὲν γὰρ ὅτι σῶσαι δύναται, ὡς δὲ ὀλιγόπιστοι λέγουσι... ἀπολλύμεθα. Οὐ γὰρ ἦν ἐφικτὸν ἀπολέσθαι ποτὲ συνόντος αὐτοῖς τοῦ πάντα ἰσχύοντος»*, γράφει ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας. Πίστη καὶ ὀλιγοπιστία ὑπῆρχε μαζὶ στοὺς Ἀποστόλους. Πίστευαν πὼς μποροῦσε νὰ τοὺς σώσει, γι' αὐτὸ καὶ κατέφυγαν σ' Αὐτόν, ὡς ὀλιγόπιστοι ὅμως τοῦ ἴσου χανόμεσθε. Διότι δὲν ἦταν ποτὲ δυνατὸν νὰ χαθοῦν, ἀφοῦ εἶχαν μαζὶ τοὺς τὸν παντοδύναμο Κύριο.

Σ' αὐτοὺς τοὺς κλονισμοὺς καὶ κλυδωνισμοὺς τῆς ὀλιγοπιστίας καὶ λιποψυχίας βρέθηκαν καὶ οἱ πιὸ μεγάλοι ἅγιοι. Ἐνίωσαν τὸ σκαρὶ τῆς ψυχῆς τοὺς νὰ τρίζει ἀπὸ τὰ μαῦρα κύματα τῆς ἀπελπισίας. Οἱ ἀλλεπάλληλες δοκιμασίες καὶ θλίψεις τοὺς ἔκαναν νὰ ὑφίστανται κάτι ἀνθρώπινο καί, ἔστω καὶ πρὸς στιγμή, νὰ τὰ χάνουν. Πόσο δραματικὰ περιγράφει τὴν ψυχικὴ του κατάσταση ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὅταν δεχόταν ἀλλεπάλληλα τὰ χτυπήματα τῆς ζωῆς. Γράφει στὴν ἐπιστολὴ του στὸν ρήτορα Εὐδόξιο: *«Ἐρωτᾶς πῶς τὰ ἡμέτερα. Καὶ λίαν πικρῶς. Βασίλειον οὐκ ἔχω, Καισάριον οὐκ ἔχω, τὸν πνευματικὸν ἀδελφὸν καὶ τὸν σωματικόν. “Ὁ πατὴρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με” μετὰ τοῦ Δαβὶδ φθέγγομαι. Τὰ τοῦ σώματος πονηρῶς ἔχει, τὸ γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς, φροντίδων ἐπιπλοκαί, πραγμάτων ἐπιδρομαί, τὰ τῶν*

* Ἀκτῖνες 753 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2015), σελ. 161-162.

φίλων ἄπιστα, τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀποίμαντα. Ἔρρει (χάνονται) τὰ καλά, γυμνὰ τὰ κακά, ὁ πλοῦς ἐν νυκτί, πυρσὸς [σελ. 162] οὐδαμοῦ, Χριστὸς καθεύδει...». Ἡ δοκιμασία ἐνὸς μεγάλου ἀγίου. Ἡ ἀπουσία τοῦ Μ. Βασιλείου, τοῦ Καισάρου, τοῦ πνευματικοῦ καὶ σωματικοῦ ἀδελφοῦ του, τῶν γονέων του, οἱ σωματικές ἀσθένειες, τὸ προχώρημα τῆς ἡλικίας, οἱ ποικίλες θλίψεις, ἡ ἐγκατάλειψη τῶν φίλων, ἡ κρίση στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, ὁ παραμερισμὸς τῆς ἀρετῆς, ἡ ἀδίστακτη πρόκληση τῆς κακίας. Ὅλα αὐτὰ τοῦ δημιουργοῦσαν τὴν ἐντύπωση σὰν νὰ ταξίδευε νύχτα, χωρὶς ἓνα φῶς πουθενὰ καὶ μὲ τὸν Χριστὸ νὰ κοιμᾶται...

Παρόμοιες καταστάσεις δὲν ζοῦμε καὶ σήμερα; Συνασπισμένος ὁ ἀθεϊσμὸς προκαλεῖ συνεχῶς. Ἡ χριστιανικὴ πίστη ὑποτιμᾶται καὶ περιθωριοποιεῖται. Οἱ ἠθικές ἀρχές, οἱ πνευματικές ἀξίες, οἱ ἐθνικές παραδόσεις, ποὺ κράτησαν ὄρθιο αὐτὸν τὸν τόπο, διαβάλλονται. Ἡ ἐκπαίδευση στὴ νέα γενιὰ ἀποκόπτεται ἀπὸ τὶς ρίζες της καὶ μεταβάλλεται σὲ ἐκπαίδευση χωρὶς παιδεία. Ὁ ἀγνὸς πατριωτισμὸς μετονομάζεται σὲ σωβινισμὸ καὶ οἱ ἀπάτριδες δικαιώνονται καὶ διευκολύνονται μὲ τὶς «ἐναλλακτικές κοινωνικές θητείες». Καὶ μόνο ἡ ὑλιστικὴ νοοτροπία καὶ τὰ οἰκονομικὰ μεγέθη προβάλλονται καὶ ἐξυμνοῦνται.

Καὶ ὅμως, ὁ Χριστὸς δὲν «καθεύδει», ἀκόμα καὶ ὅταν δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι κοιμᾶται. Ἄγρυπνεῖ στὸ πηδάλιο τῆς Ἐκκλησίας. Ἄγρυπνεῖ στὶς διώξεις τῶν πιστῶν. Παρακολουθεῖ τὶς θλίψεις τους, τοὺς στεναγμοὺς καὶ τὰ δάκρυά τους. Δὲν βιάζεται. Περιμένει τὴν κατάλληλη στιγμή. Αὐτὸ ζητεῖ καὶ ἀπὸ τὰ παιδιά Του. Νὰ περιμένουν καὶ νὰ μὴν ἀμφιβάλλουν **«ὅτι ἐρχόμενος ἦξει καὶ οὐ μὴ χρονίση»** (Ἀββακ. β' 3). Ναί, καὶ ὅταν φαίνεται κοιμώμενος, δὲν κοιμᾶται: **«Ἴδου οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσσω τὸν Ἰσραὴλ»** (Ψαλμ. ρκ' 4). Ὁ Χριστὸς δὲν κοιμᾶται. Ἀρκεῖ ἐμεῖς νὰ διαθέτουμε ἀνύστακτη πίστη. Τότε θὰ κοπάζει ὁ ἄνεμος καὶ θὰ γίνεται γαλήνη μεγάλη καὶ στὴν πιὸ δυνατὴ θαλασσοταραχὴ.

Γ.Β.Μ.

ΚΥΒΕΡΝΗΣΕ ΜΑΣ ΕΣΥ, ΘΕΙΟ ΒΡΕΦΟΣ*

Κύριε, πρὶν ἔλθεις στὴ γῆ μας, ἦσαν ὁ μέγας Ἀναμενόμενος. Μιὰ πονεμένη καὶ ταλαιπωρημένη ἀνθρωπότητα, πληγωμένη θανάσιμα ἀπὸ τὰ πυρωμένα βέλη τῆς ἀμαρτίας, περίμενε ἐναγώνια τὴν ἐξ ὕψους ἐπίσκεψή Σου. Καὶ ὅταν **«ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου»** (Γαλάτ., δ' 4), ἦλθες, Σὺ ὁ παντοδύναμος Θεός, ἀνάμεσα στοὺς μικροὺς ἀνθρώπους τῆς γῆς.

Τὴ νύχτα τῆς Γεννήσεώς Σου, Σὲ ἀνύμνησαν στρατιᾶς ἀγγελικῆς μὲ οὐράνιους ὕμνους καὶ ὑπερκόσμιες ἀρμονίες (Λουκᾶ, β' 13). Ἐπειτα Σὲ εἶδαν, Σὲ ἄκουσαν, Σὲ ψηλάφησαν οἱ ἀπλοὶ καὶ φτωχοὶ ψαράδες τῆς Γαλιλαίας (Α' Ἰωάν., α' 1-3). Καὶ ὁμολόγησαν ὅτι ἦσαν πραγματικὰ **«ὄν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ Προφῆται»** (Ἰωάν., α' 46). Καὶ ἀφοῦ Σὲ βρῆκαν, τὰ ἐγκατέλειψαν ὅλα καὶ ἦλθαν κοντὰ Σου. Ὁ λαὸς ποὺ Σὲ ἄκουγε κρεμόταν ἀπὸ τὰ χεῖλη Σου γοητευμένος (Λουκᾶ, ιθ' 48). Οἱ ἐχθροὶ Σου ἔπεφταν θαμπωμένοι στὴ γῆ. Οἱ ἀμαρτωλοὶ κοντὰ Σου γίνονταν ἅγιοι. Οἱ διῶκτές Σου φλογεροὶ μαθητές Σου. Ἡ παρουσία Σου σταματοῦσε ὄχι μόνο τὶς φυσικὲς θύελλες, ἀλλὰ καὶ τὶς πνευματικὲς τρικυμίες. Ὁ παντοδύναμος λόγος Σου ἀνάστανε νεκροὺς καὶ νεκρωμένες ψυχές. Ἦσαν πραγματικὰ ὅπως Σὲ περιμέναμε. Κραταιὸς καὶ Δυνατὸς, Σωτήρας καὶ Λυτρωτῆς τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ σήμερα, Κύριε, εἴκοσι αἰῶνες μετὰ τὸν ἐρχομὸ Σου, Σὲ ἀναζητοῦμε μὲ τὴν ἴδια λαχτᾶρα καὶ τὸν ἴδιο πόθο, γιὰ νὰ μᾶς σώσεις καὶ νὰ μᾶς κυβερνήσεις. Εἶσαι ὁ μέγας μας Ἀναζητούμενος. [σελ. 202] Δὲν τὸ λέμε πάντοτε. Ὅμως ἡ ἀναζήτησή Σου εἶναι κρυμμένη στὸ βάθος τῆς ψυχῆς μας. Πρὶν ἔλθεις, οἱ ἀνθρωποὶ ἔφτιαχναν ἀγάλματα, βωμοὺς καὶ εἰδῶλα **«ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὔροιεν»** (Πράξ., ιζ' 27). Σήμερα φτιάχνουμε πυραύλους καὶ διαστημόπλοια ποὺ διασχίζουν τὸ στερέωμα. Δὲν βλέπεις, Κύριε, καὶ σ' αὐτὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μας τὸν πόθο τῆς ψυχῆς μας νὰ Σὲ βρεῖ καὶ νὰ Σὲ ψηλαφήσει;

Ἐσένα ζητᾶμε, Κύριε. Ἐσένα ποθοῦμε σήμερα ὅσο ποτὲ ἄλλοτε. Γιατὶ οἱ φόβοι μᾶς ἔχουν ζώσει ἀπὸ παντοῦ. Οἱ ἀγωνίες μᾶς δηλητηριάζουν καθημερινά. Τὸ ἄγχος κοντεύει νὰ γίνῃ ὁ μόνιμος σύντροφος τῆς ζωῆς μας. Γι' αὐτὸ καὶ ὅσοι Σὲ πιστεύουμε Σὲ ἀναζητᾶμε μὲ μεγαλύτερο πόθο. Θέλουμε νὰ δοῦμε τὴ γαλήνια μορφὴ Σου, γιὰ νὰ εἰρηνεύσουμε. Ποθοῦμε νὰ ἀκούσουμε

* Ἀκτῖνες 754 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2015), σελ. 201-202.

ΚΥΒΕΡΝΗΣΕ ΜΑΣ ΕΣΥ, ΘΕΙΟ ΒΡΕΦΟΣ

τὸν λόγο Σου τὸν ὀδηγητικό, γιὰ νὰ βροῦμε τὸν δρόμο τῆς ἀγάπης. Ζητᾶμε τὴ χάρη Σου, γιὰ νὰ λυτρωθοῦμε. Ποῦ θὰ σὲ βροῦμε, λατρευτέ μας Κύριε; **«Διέλθετε ἕως Βηθλεέμ καὶ εὐρήσετε βρέφος ἑσπαργανωμένον κείμενον ἐν φάτνῃ... ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος»** (Λουκᾶ, β' 11).

Ὁ Σωτήρας καὶ Κυβερνήτης μας **«βρέφος ἑσπαργανωμένον»!** Καὶ ὅμως, σ' αὐτὴ τὴν «ἀδυναμία» κρύβεται ἡ θεϊκὴ παντοδυναμία. Τί κι ἂν ὁ ἐπηρμένος ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ φαντασθεῖ τὸν Κυβερνήτη καὶ Θεὸ μέσα σὲ μιὰ φτωχικὴ φάτνη; Ἐνα μικρὸ καὶ ἀδύνατο νήπιο θὰ μπορέσει νὰ ἀπαλύνει τοὺς πόνους μας, νὰ στεγνώσει τὰ δάκρυά μας, νὰ ἐξαλείψει τὶς ἀδικίες, νὰ ξεριζώσῃ τὰ πάθη μας; Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι, οἱ τεχνοκράτες τῆς αὐγῆς τοῦ 21οῦ αἰῶνα, ζητᾶμε Κυβερνήτη στὰ μέτρα μας. Ἐνα μικρὸ νήπιο τί μπορεῖ νὰ κάνει;

Καὶ ὅμως, Ἐσύ, τὸ θεῖο Βρέφος τῆς Βηθλεέμ, εἶσαι ὁ παντοδύναμος Θεός. Ὁ μόνος ἱκανὸς νὰ κυβερνήσῃ τὸν σημερινό μας κόσμο. Ὁ μόνος ποὺ μπορεῖ νὰ κατακτήσῃ τὶς καρδιές καὶ νὰ τὶς μεταβάλῃ ἀπὸ πέτρινες σὲ σάρκινες. Ὁ μόνος ποὺ μπορεῖ νὰ εἰρηνεύσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ φέρῃ τὴν εἰρήνη στὴ σπαρασσόμενη γῆ μας.

Κυβέρνησέ μας ἔσύ, θεῖο Βρέφος τῆς Βηθλεέμ, γιὰ νὰ μὴ μᾶς κυβερνήσῃ ἡ τυραννία, ἡ βία, τὸ ἔγκλημα, τὸ χάος. Ἐσύ, ὁ παντοδύναμος Θεὸς τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς χαρᾶς.

Γ.Β.Μ.

...ΘΕΕ ΜΟΥ, ΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΣ...*

Τραγική ή εποχή μας. Άλματώδης τεχνολογική πρόοδος, πρωτοφανή έπιστημονικά έπιτεύγματα που ξεπερνούν και την πιο καλπάζουσα φαντασία. Και από την άλλη, πνευματική όπισθοδρόμηση, ήθικη κρίση, φαινόμενα σκοταδισμού, νεοειδωλολατρίας και παλιμπαρβαρισμού. Η έρμηνεία δέν είναι δύσκολη. Η όποιαδήποτε τεχνολογική πρόοδος και ανάπτυξη δέν άρκει, για να ίκανοποιήσει τόν άνθρωπο. Να δώσει νόημα και περιεχόμενο στη ζωή του. Να πληρώσει τούς βαθείς και άσίγαστους πόθους τής καρδιάς του. Χρειάζεται κάτι άλλο. Χρειάζεται προπάντων τόν Θεό, τήν άγάπη Του. Όλες τες άξίες που άπορρέουν από τò θεϊό. Και δυστυχώς αυτές οι άξίες πολεμήθηκαν και έξακολουθούν να πολεμοούνται και σήμερα, άλλοτε φανερά και άλλοτε συγκεκαλυμμένα. Όμως στην ουσία πολεμάται ó άνθρωπος, ή ψυχική του υγεία και ίσορροπία. Έτσι εισόρμησαν στην ζωή του καταλυτικές δυνάμεις, που τόν έκαναν άγνωριστο. Δέν αναγνωρίζει πια ó ίδιος τόν έαυτό του.

Για να άντισταθεϊ ένας όργανισμός σε [σελ. 2] μιá όποιαδήποτε προσβολή, χρειάζεται δυνάμεις, ζωτικότητα. Αύτη τή ζωτικότητα τοϋ πνευματικοϋ του όργανισμοϋ πάσχισαν να τοϋ άχρηστεύσουν. Πάσχισαν να βγάλουν μέσα από τή ζωή του τόν Θεό, τήν πηγή τής δυνάμεως, τής πνευματικής και ήθικής υγείας. Πάσχισαν να βγάλουν τες πνευματικές και ήθικες άξίες, τὰ ιδανικά, τήν ψυχική άνωτερότητα, τήν άγνότητα, τήν άγάπη, τή δικαιοσύνη, τήν ειλικρίνεια. Και τò άποτέλεσμα; Ξερίζωσαν τὰ πλούσια στάχυα τής πνευματικής καρποφορίας και άφησαν να ξεφυτρώσουν στη θέση τους άφθονα τὰ ζιζάνια και τὰ άγκάθια. Τή θέση τοϋ Θεοϋ πήραν τὰ ψευτοείδωλα τής ντροπής ή οι θεοποιημένοι τύραννοι. Τή θέση τής πίστεως κατέλαβαν οι σύγχρονες αίρέσεις, ó άναρχισμός, ή όπιομανία, ή σαρκολατρία, όλα τὰ παραισθησιογόνα τοϋ πνεύματος.

Και είναι έπόμενο. Η ψυχή δέν μπορεί να άναπαυθεϊ στο κενό, στην άρνηση, στην άπουσία άξιων, πίστεως, ιδανικων. Η ίδια ή φύση άποστρέφεται τò κενό. Είναι φυσικός νόμος που έχει ίσχύ και στον πνευματικό και ήθικό χώρο: Άγρός που δέν σπέρνεται με καλό και καθαρό σπόρο, θα γεμίσει άγκάθια και ζιζάνια. Και αύτη τή χέρσα γή άπολαμβάνει(!) σήμερα ή ανθρωπότητα. Περίμενε να θερίσει χρυσαφένια στάχυα, να δρέψη ώριμους

* Ακτίνες 755 (Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2016), σελ. 1-2.

καὶ εὐγευστους καρπούς, καὶ σὸν καιρὸ τῆς καρποφορίας εἶδε τὸν ἀγρὸ τῆς κοινωνίας γεμᾶτο τριβόλια. Γέμισε ὁ κόσμος ἀπὸ πνευματικὰ ζιζάνια. Ποιὰ εἶναι αὐτά; Μὰ δὲν τὰ βλέπουμε γύρω μας;

Τί εἶναι ὁ ἀναίσχυντος ὁμοφυλοφιλικὸς «γάμος», ποὺ διαβρώνει θεμελιώδη δικαιώματα καὶ καταργεῖ τὸν ἱερὸ θεσμὸ τῆς οἰκογένειας; Χτύπησαν καὶ θέλησαν νὰ περιθωριοποιήσουν τὴ χριστιανικὴ πίστη. Καὶ στὴ θέση τῆς ἔβαλαν ἀρρωστημένα ὑποκατάστατα. Τὴ θέση τοῦ Θεοῦ τὴν πῆρε τὸ βέβηλο, ἡ δεισιδαιμονία. Κήρυξαν τὸν «θάνατο τοῦ Θεοῦ». Καὶ τὴ «δύση» τῆς θρησκείας ἦλθε νὰ πάρει ἡ «ἀνατολὴ» τῶν μάγων.

«Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων» (Α΄ Ἰωάν. ε΄ 21), σάλπιζε ὁ «υἱὸς τῆς βροντῆς». Καὶ τὸ ἴδιο σάλπισμα ἀντηχεῖ καὶ στὴν ἐποχὴ μας. **«Φυλάξατε ἑαυτοὺς»**, φυλαχθεῖτε ἀπὸ τὰ ψευτοεἰδωλα τῆς ντροπῆς. Φυλαχθεῖτε ἀπὸ τὶς σύγχρονες μορφὲς δουλείας καὶ τυραννίας. Προσέξτε τὴν καρδιά σας, μήπως ἀποκτήσουν κυριαρχικὴ θέση μέσα σ' αὐτὴν τὰ σημερινὰ εἰδωλα τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας. Ὅποιος ἀρνεῖται τὸν Θεό, θεοποιεῖ τὴ σάρκα, τὸ χρῆμα, τὴν δύναμη, τὴν βία, τὴν τυραννία, τοὺς τσαρλατάνους. *«Εὐλογημένος νὰ εἶσαι, Θεέ μου, ποὺ μὲ ἐλευθέρωσες ἀπὸ τὰ εἰδωλα»*, ἔγραφε ὁ μεγάλος Γάλλος ποιητὴς Κλωντέλ μετὰ τὴν ἐπιστροφή του στὸ φῶς καὶ στὴ χαρὰ τοῦ Χριστοῦ. *Εὐλογημένος νὰ εἶσαι, Θεέ μου, ποὺ μὲ ἐλευθέρωσες ἀπὸ τὰ σύγχρονα εἰδωλα, ἀναφωνεῖ καὶ κάθε ψυχὴ ποὺ λατρεύει «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» τὸν ἀληθινὸ Θεό, τὸν Σωτῆρα Χριστό.*

Γ.Β.Μ.

ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΧΩΡΙΣ ΓΟΛΓΟΘΑ;*

Γιατί ό πόνος στή ζωή μας; Γιατί ή άδικία νά επικρατεΐ και ή δικαιοσύνη νά παραγνωρίζεται; Γιατί ή άλήθεια νά συκοφαντεΐται και τó ψέμα νά θαυμάζεται; Γιατί ή άρετή νά προπηλακίζεται και ή άμαρτία νά έξυμνεΐται; Ένα σμῆνος άπό βασανιστικά «γιατί», σαν πολύβουο μελίσι, κεντάει άδιάκοπα τή σκέψη μου και πληγώνει τήν καρδιά μου.

Κοινός ό κλῆρος τῶν δοκιμασιῶν και τοῦ πόνου. Και οί στιγμές τῆς μοναξιᾶς και τῆς άποθαρρύνσεως άπό τις πιό όδυνηρές. Ό σκοτεινός όρίζοντας σε κάνει νά νομίζεις πώς όλοι σε έχουν έγκαταλείψει. Κανένας δέν σε σκέπτεται. Κανένας δέν ένδιαφέρεται για σένα. “Όλοι σου φέρθηκαν σκληρά, άδικα. Άκόμα και οί στενοί σου φίλοι. Άπομακρύνθηκαν άπό κοντά σου, τήν ώρα που πιό πολύ τούς είχες άνάγκη. Τώρα που στις δυσκολίες σου, στον πόνο σου, στή μοναξιά σου, είχες άνάγκη άπό συμπάρασταση.” Ηθελες κάπου νά άκουμπήσεις. Νά άνοίξεις τήν καρδιά σου. Κάποιο στοργικό χέρι νά σφίξει τó δικό σου. Νά σου μεταγγίσει αισιοδοξία, έμπιστοσύνη, έλπίδα, χαρά. Κάποιος νά σου πει: Κουράγιο, μη φοβάσαι, προχώρα. Σύννεφο είναι και θα περάσει. Ό ήλιος και πάλι θα φανεΐ. Ό χειμώνας δέν είναι μόνιμη έποχή.

Σ’ αυτές τις στιγμές, και αν όλοι σε έγκαταλείψουν, νά τó ξέρεις: Ένας ποτέ δέν σε έγκαταλείπει. Είναι ό Ίησοῦς, ό έσταυρωμένος Κύριος. Μόνο μάθε νά Τόν άναζητᾶς. Νά Τόν άτενίζεις. Νά Τοῦ άνοίγεις τήν καρδιά σου. Είναι ό καλύτερος, ό πιστότερός σου φίλος. Έτσι πρέπει νά Τόν βλέπεις. Και όταν Τοῦ μιᾶς, νά περιμένεις νά άκούσεις τή φωνή Του. Είναι ή φωνή τῆς πιό μεγάλης άγάπης. Άτενίζοντάς Τον, πονεμένο, ματωμένο, έγκαταλελειμμένο, με άπλωμένα τά χέρια, σε μιá κίνηση άγάπης για όλους, θα μπορείς νά ξεχωρίσεις τή θεϊκή φωνή Του:

Παιδί μου, για σένα άνέβηκα πάνω στον Σταυρό. Για σένα έχυσα τó αίμά μου. Για χάρη σου υπέμεινα τά πιό φρικτά μαρτύρια. Η άγάπη μου για σένα με όδήγησε [σελ. 42] στον πιό όδυνηρό θάνατο. Ναί, έστω και αν έπρόκειτο νά σώσω και μόνο μιá ψυχή, τή δική σου, και τότε θα έρχόμουν για χάρη σου. Για μένα είσαι άνεκτίμητος. Και αν όλοι σε άρνηθοῦν, έγώ ποτέ δέν θα φύγω άπό κοντά σου. Άρκεΐ έσύ νά μην άπομακρυνθεΐς άπό κοντά μου. Ίσως για τούς

* Ακτίνες 756 (Μάρτιος-Απρίλιος 2016), σελ. 41-42.

ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΧΩΡΙΣ ΓΟΛΓΟΘΑ;

Άλλους νὰ εἶσαι μικρός, ἀσήμαντος, γιὰ νὰ σὲ προσέξουν. Γιὰ μένα εἶσαι μοναδικός. Σὲ ἀγαπῶ τόσο, σὰν νὰ εἶσαι ὁ μόνος κάτοικος τῆς γῆς.

Πονῶς; Ὑποφέρεις ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψη; Σοῦ φέρθηκαν ἄσχημα καὶ ἄδικα; Αὐτὸ σὲ πληγώνει; Ὅχι, μὴν ἀφήνεις τὴν ἀπογοήτευση νὰ θρονιαζέται στὴν ψυχὴ σου.

Σήκωσε τὰ μάτια σου. Κοίταξέ με. Ὁ Σταυρός μου, οἱ πληγές μου, πόσα ἔχουν νὰ σοῦ ποῦν! Πρῶτος ἐγὼ δοκίμασα, στὴν πιὸ ἀπαίσια μορφή της, τὴν ἐγκατάλειψη, τὴν ἄρνηση, τὴν προδοσία. Ἄκουσα ὑποσχέσεις πιστότητος, ἀφοσιώσεως, ἀγάπης, καὶ στὴν πιὸ κρίσιμη στιγμή, ὅλα λησμονήθηκαν. Ὁ μαθητὴς μου ὁ Ἰούδας, μὲ πούλησε γιὰ τριάντα ἀργύρια καὶ μὲ πρόδωσε μὲ ὑποκριτικὸ φίλημα. Ὁ φίλος μου ὁ Πέτρος, ποῦ εἶχε διακηρύξει πὼς ἦταν ἔτοιμος γιὰ χάρη μου νὰ φυλακισθεῖ καὶ νὰ θανατωθεῖ, μὲ ἀρνήθηκε τρεῖς φορές, σὰν νὰ μὴ μὲ εἶχε ποτὲ γνωρίσει. Μήπως οἱ ἄλλοι μαθητές μου; Δὲν σκορπίστηκαν καὶ αὐτοὶ γιὰ τὸν φόβο τῶν Ἰουδαίων;

Κι ἐγὼ προδομένος, ἐγκαταλελειμμένος, μόνος μπροστὰ στὸ Συνέδριο τῶν παρανόμων. Μόνος μπροστὰ στὸν Πιλάτο. Χωρὶς συμπαράσταση, χωρὶς υπεράσπιση. Ποιὰ φωνὴ ὑψώθηκε γιὰ μένα; Ποῦ χάθηκαν οἱ φωνές τῶν εὐεργετημένων ἀρρώστων; Μονάχα οἱ φωνές οἱ ἀπειλητικὲς τοῦ ἀχάριστου ὄχλου ἀντηχοῦσαν. Ποιὸ χέρι ἦλθε νὰ σφογγίσει τὸν ἰδρῶτά μου; Γνώρισα ὅλη τὴν ἀνθρώπινη ἀχαριστία, γιὰ νὰ γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ ἀπολαύσουν τὴ λύτρωση καὶ τὴ σωτηρία. Λοιπόν, δὲν εἶσαι μόνος. Εἶμαι ἐγὼ κοντά σου, γιὰ νὰ σοῦ ὑπενθυμίζω πὼς δὲν ὑπάρχει Ἀνάσταση, ἂν δὲν προηγηθεῖ Γολγοθᾶς.

Γ.Β.Μ.

ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΕΞΕΛΙΠΕ...*

Κανένας πια δέν άμφιβάλλει. Βαθιά ή κρίση. Κρίση άξιών. Κρίση ήθικης εύαισθησίας. Σήψη παντοῦ. Κολυμπάμε στή λάσπη, στήν εύτέλεια τοῦ συμφεροντολογισμοῦ. Ἡ πρόκληση, οἱ σκοπιμότητες, ή ύποκρισία κυριαρχοῦν καί κυβερνοῦν τήν έποχή μας. Κοινός τόπος. Τό γνωρίζουν καί τά μικρά παιδιά σ' όλόκληρο τόν πλανήτη μας, πού ύφίστανται τήν έκμετάλλευση καί κακοποίηση.

Δέν εἶναι φυσικό ὕστερα άπό όλα αυτά τó έρώτημα: Τέλος πάντων, τί άνθρωποι εἶναι αυτοῖ πού κυβερνοῦν σήμερα τόν κόσμο; Τους εἶχε πρό πολλοῦ χαρακτηρίσει ó αλύγιστος άγωνιστής, ó Σολζενίτσιν, όταν έκανε λόγο για τήν παρακμή τοῦ θάρρους στον δυτικό κόσμο: «Τό θάρρος εξέλιπε... Αύτή ή παρακμή τοῦ θάρρους εἶναι ιδιαίτερα αίσθητή στις κυριαρχούσες τάξεις τῶν ίθυनोंτων καί διανοουμένων, έξ οὔ καί ή έντύπωση ότι τó θάρρος έχει εκλείψει άπό τήν κοινωνία. Πρέπει άραγε νά υπενθυμίσω ότι ή παρακμή τοῦ θάρρους έθεωρεῖτο πάντοτε ως ένδειξη-πρόδρομος τοῦ τέλους;» Μιά τέτοια ήγεσία, χωρίς ήθικό έξοπλισμό, χωρίς πνευματικό προσανατολισμό, πού έχει ως άρχή νά μὴν έχει καμμία άρχή, με αποκλειστικό γνώμονα τó στενόψυχο συμφέρον καί τήν προσωπική επικράτηση, πώς εἶναι δυνατόν νά κυβερνήσει με έντιμότητα καί υπευθυνότητα;

Όταν οἱ ήγέτες, πού τάσσονται νά προστατεύουν, νά σέβονται καί νά εφαρμόζουν τους νόμους, τους περιφρονοῦν ή νομοθετοῦν για νά παρανομοῦν, [σελ. 82] έξυπηρετώντας προσωπικές τους έπιδιώξεις. Όταν άρχηγοῖ λαών, πολιτικοῖ ήγέτες, νομοθετοῦν τήν άναισχυντία με τó «Σύμφωνο Συμβίωσης», «τá πάθη άτιμίας» (Ρωμ., α' 26), πού προσβάλλουν τόν άνθρωπο καί τόν ανθρωπισμό, τότε τί άλλο κάνουν, παρά νά άνοιγουν τόν δρόμο, για νά εισορμήσει ó βαρβαρισμός;

Μὴν τó ξεχνάμε. Ό ήγέτης κατέχει περίβλεπτη θέση. Γι' αυτό οἱ εύθύνες του καί οἱ ύποχρεώσεις του εἶναι αύξημένες. Όταν ó ήγέτης άποδεικνύεται άνάξιος, δέν εκτίθεται μόνο. Αυτόκαταργεῖται. Καί ή πτώση του δέν εἶναι άπλώς προσωπική. Συμπαρασύρει μαζί με τίς άρχές πού εκπροσωπεῖ καί τόν λαό. Καί άπό έδω άκριβώς άρχίζει τó μεγάλο πρόβλημα, αλλά καί ή τελευταία έλπίδα. Γιατί πέρα καί πάνω άπό τους άρχοντες εἶναι ó λαός. Πρέπει νά εἶναι ó

* Ακτίνες 757 (Μάιος-Ιούνιος 2016), σελ. 81-82.

ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΕΞΕΛΙΠΕ...

ύγιής λαός. Αὐτὸς πῶς τοποθετεῖται; Συνειδητοποιεῖ τὴν εὐθύνη του; Συμφιλιώνεται μὲ τὴν ἀναισχυντία, τὴν παρανομία; Ἀνέχεται ἀδιαμαρτύρητα τὸ ψέμα, τὴν ἀδικία, τὶς σκοπιμότητες; Ἀντιδρᾷ καὶ διαμαρτύρεται καὶ ἀγωνίζεται ἢ ἀνταλλάσσει τὶς ἀρχές του μὲ ἀντάλλαγμα τὸ προσωπικὸ βόλεμα; Μάχεται μέχρι θανάτου γιὰ τὴν ἠθικὴ τάξη, γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς ἀλήθειας; Τὰ κριτήριά του εἶναι ἰδιοτελεῖ, κομματικά, ἢ ἠθικά, ἐθνικά, ἀνιδιοτελεῖ καὶ πνευματικά; Ἐκλέγει τοὺς ἄριστους ἢ τοὺς δημαγωγούς;

Ἐφόσον ὁ λαὸς δὲν χάνει τὴν ἐντιμότητά του καὶ δὲν κλίνει δουρικὰ τὸ κεφάλι, ὑπάρχει ἐλπίδα γιὰ διόρθωση καὶ ἀνόρθωση. Ὄταν ὅμως ἀδιαφορεῖ καὶ ὑποδουλώνεται θεληματικὰ στοὺς ἰσχυρούς, τότε ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν εἶναι στράτευμα. Εἶναι κοπάδι. Δὲν πορεύεται. Ἄγεται. Καὶ ὅταν ἄγεται ἀπὸ τέτοιους ἄρχοντες, **«ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται»** (Ματθ., ιε' 14).

Καιρὸς ὁ ὑγιής λαός, ὅλος ὁ λαός, νὰ συνειδητοποιήσῃ τὴν εὐθύνη του. Νὰ διεκδικήσῃ τὰ ἀναφαίρετα δικαιώματά του. Νὰ φωνάξῃ στὸν κάθε ἀνάξιο ἄρχοντα, στὸν κάθε καταχραστὴ τῆς ἐξουσίας, τὸ **«οὐκ ἔξεστί σοι»**. Δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται καὶ δὲν γίνεται ἀνεκτὴ ἡ στάση σου. Εἶναι χρέος τοῦ λαοῦ. Εἶναι πρόσταγμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπαίτηση τῆς γῆς.

Γ.Β.Μ.

ΤΟ ΒΟΤΑΝΙ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ*

Τὰ δράματα καὶ οἱ τραγωδίαι συνεχῶς πολλαπλασιάζονται. Μερικὰ φαίνονται ἀπίστευτα, καὶ ὅμως εἶναι ἀληθινά. Τόσο ἀληθινά, ὅσο φαίνονται ἀπίστευτα. Δὲν παίζονται μὲ σκηρικὰ θεάτρου, ἀλλὰ μέσα στὴν ἴδια τὴ ζωὴ.

Ἡ κυρία Ἑλένη, χήρα ἀπὸ τὰ 35 τῆς, μεγάλωσε τὸν μοναχογιό τῆς ξενοχτώντας στὴ βελόνα. Δυὸ χρόνια πρὶν βγεῖ ἀπὸ τὸ Λύκειο, ἡ καλὴ μητέρα ἄρχισε κάθε μῆνα νὰ πηγαίνει στὴν Τράπεζα καὶ νὰ καταθέτει 200 εὐρὼ ἀπὸ τὸ ὑστέρημά τῆς γιὰ τὰ ἐργαλεῖα τοῦ παιδιοῦ τῆς. Τὸ ὄνειρό τῆς ἦταν νὰ τὸν δεῖ ὀδοντογιατρός. Στὰ 18 του ὅμως αὐτὸς ἔμπλεξε μὲ τὰ ναρκωτικά. Στὰ 19 του ἔγινε «τσαντάκιας». Ἦταν τόσο τὸ πάθος του γιὰ τὶς γυναικεῖες τσάντες, ἀφοῦ μὲ αὐτὲς ἐξασφάλιζε τὴ δόση του. Ὁρμοῦσε σὰν τυφλός, πού οὔτε ἔβλεπε τὰ χέρια πού τὶς κρατοῦσαν.

Μιὰ μέρα, τυφλωμένος πάλι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ βρεῖ λεφτά, ἄρπαξε μιὰ τσάντα, ρίχνοντας μάλιστα κάτω τὴ γυναῖκα πού τὴν κρατοῦσε. Στὴ συνέχεια πῆγε στὸ πιὸ κοντινὸ οἰκόπεδο, γιὰ νὰ μετρήσει τὴ λεία του. Καὶ τότε, ἐκτὸς ἀπὸ 200 εὐρὼ πού ἦταν μέσα στὴν τσάντα, βρῆκε καὶ βιβλιάριο τῆς Τραπεζῆς. Ἕνα βιβλιάριο μὲ τὸ ὄνομά του, γιὰτὶ ἡ τσάντα πού εἶχε ἄρπάξει ἦταν τῆς μητέρας του! Οὔτε κἂν τὴν εἶχε προσέξει, σκοτισμένος ἀπὸ τὸ πάθος, ὅταν τὴν ἔριχνε κάτω, γιὰ νὰ τὴν ληστέψει. Καὶ ἡ δύστυχη μάνα, φιγούρα ἀληθινῆς σύγχρονης τραγωδίας, τὴν ὥρα ἐκείνη δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ πηγαίνει, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, νὰ καταθέσει γιὰ λογαριασμὸ τοῦ παιδιοῦ τῆς τὸν σκληρὸ κόπο τῆς.

Καὶ τὸ ἐρώτημα, μαζί καὶ ἡ μεγάλη ἀπορία. Τί ζητοῦν, ἀλήθεια, οἱ νέοι, γιὰτὶ αὐτοὶ εἶναι συνήθως οἱ χρῆστες, στὰ ναρκωτικά; Τί τοὺς παρακινεῖ; Τί τοὺς ἐλκύει; Τί μπορεῖ νὰ ζητάει καὶ τί μπορεῖ νὰ περιμένει ἓνας νέος ἀπὸ τὰ διάφορα παραισθησιογόνα; Ἐμπνευση, ἐνθουσιασμὸς, ἀπελευθέρωση, γνωριμία μὲ νέους φανταστικοὺς παραδεισένιους κόσμους; Τουλάχιστον δὲν βλέπουν; Δὲν ἀντιλαμβάνονται τὴν παγίδα; Δὲν παρατηροῦν τὰ τόσα θλιβερὰ θύματα, πού, πιασμένα στὰ δίχτυα τοῦ λευκοῦ θανάτου, σπαρταροῦν, ἀνῆμπορα νὰ ἐλευθερωθοῦν, ἕως ὅτου σβήσουν μέσα στὴν ἐξαθλίωση; Δὲν ἔτυχε νὰ δοῦν τὴ χλωμὴ ἐκείνη ὄψη, μὲ τὰ σβησμένα μάτια, μὲ τὸ ἀφρισμένο στόμα, σὲ παραλήρημα ἀπελπισίας;

* Ἀκτῖνες 758 (Ιούλιος-Αὔγουστος 2016), σελ. 121.

ΤΟ ΒΟΤΑΝΙ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ

Ζητοῦν ἔμπνευση, ἐνθουσιασμό; Καὶ τὸν ζητοῦν ποῦ; Ἐκεῖ ἀκριβῶς ποῦ δολοφονεῖται; Μὰ τὰ νιάτα δὲν εἶναι αὐτὰ τὰ ἴδια ὁ ζωντανὸς ἐνθουσιασμός; Ὁ πόθος τῆς ἐλευθερίας, στὴν πιὸ δυνατὴ ἔκφρασή του, θὰ καταφύγει στὰ δεσμὰ τῆς πιὸ τυραννικῆς δουλείας; Ζητοῦν! Τί, ἀλήθεια, ζητοῦν; Ἡ ἔκρηξη τῆς πιὸ δυναμικῆς ζωῆς, τῆς νεανικῆς, τί μπορεῖ νὰ ζητάει στὴ νάρκωση καὶ τὴ νέκρωση τοῦ λευκοῦ θανάτου;

Τὴν ἀπάντηση τὴν ἔχουν δώσει ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἔμειναν στὴν ἐπιφάνεια, ἀλλὰ προχώρησαν στὴν οὐσία τοῦ προβλήματος. Γράφει ὁ Τ. Λιγνάδης: «*Εἶναι ἀφέλεια νὰ νομίζουμε ὅτι ὁ πραγματικὸς ἀγωγὸς τῆς διακινήσεως καὶ τῆς χρήσεως τῶν ναρκωτικῶν εἶναι ὁ ἔμπορος τοῦ θανάτου. Πραγματικὸς ἀγωγὸς εἶναι ἡ ψυχὴ ποὺ νεκρώθηκε μπροστὰ στὸν τρόμο τοῦ πνευματικοῦ κενοῦ. Δὲν διακινεῖται κανένα ἐμπόρευμα θανάτου, ἂν δὲν ἐξασφαλισθεῖ προηγουμένως τὸ “σωσίβιο” ἄλλοθι τοῦ ἐκμηδενισμοῦ τῆς ψυχῆς. Ἡ πραγματικότητά μας εἶναι ἡ ἀπεξάρτηση ἀπὸ τὸ πνεῦμα. Αὐτὸ εἶναι τὸ δραστικώτερο ναρκωτικό. Ἡ ψυχὴ χωρὶς τὴν ἀναγωγή της στὸν οὐρανὸ γίνεται κόλαση, καὶ τὸ φάρμακό της εἶναι τὸ βοτάνι τοῦ Ἀντιχρίστου.... Εἶναι στερημένη ἡ ψυχὴ τῶν παιδιῶν μας ἀπὸ τὰ ἀναστάσιμα τραγούδια ποὺ εἰρηνεύουν τὴν ψυχὴ μέσα στὴν ἱερὴ προστασία τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης...».* Γι' αὐτὸ καὶ ἀναζητοῦν τὴ χαρὰ τοῦ χαμένου Παραδείσου στὴν ψευδαίσθηση τῶν τεχνητῶν παραδείσων.

Θὰ συνεισθοῦν τουλάχιστον ὅσοι ἀκόμα ἐξακολουθοῦν νὰ κινοῦνται γιὰ τὴν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ναρκωτικῶν;

Γ.Β.Μ.

ΗΡΩΑΣ Ή ΤΙΠΟΤΑ *

«Θά ἔλθει ἐποχή, καὶ εἶναι ἴσως κοντά, ὅπου θά πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς ἥρωας ἢ νὰ μὴν εἶναι τίποτα». Βαρυσήμαντη, ἀλήθεια, διακήρυξη. Ἡ θὰ εἶσαι ἥρωας, ἢ δὲν εἶσαι τίποτα, δὲν ἀξίζεις τίποτα. Ὑπάρχουν δηλαδή ἐποχὲς ἀποφασιστικές, κυριολεκτικὰ κοσμογονικές, ποὺ ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμή στὴν ἄλλη ἢ σώζεται τὸ πᾶν ἢ χάνεται τὸ πᾶν. Διακυβεύονται ὄχι ἀπλῶς συμφέροντα, ἀλλὰ ἀξίες. Ἀξίες πνευματικές καὶ ἠθικές, ποὺ στηρίζουν ἓνα λαὸ καὶ δὲν τὸν ἀφήνουν νὰ διαφθαρεῖ, νὰ ἐκφυλισθεῖ, νὰ ζουγκλοποιηθεῖ.

Ἔ, λοιπόν, σὲ τέτοιες κρίσιμες ἐποχὲς χρειάζονται ἥρωες. Ἄγνοὶ ἰδεολόγοι, ἀσυνθηκολόγητοι ἀγωνιστές, ἀσυμβίβαστοι μὲ τὴ σκοπιμότητα καὶ τὴν ἀκάθαρτη διπλωματία. Ἄνθρωποι ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνισθοῦν μὲ ἀνιδιοτέλεια καὶ νὰ πέσουν, ἂν χρειασθεῖ, στὶς ἐπάλξεις τῶν ἰδανικῶν.

Τέτοια ἐποχὴ εἶναι καὶ ἡ σημερινή. Θά πρέπει νὰ πάσχει κανεὶς ἀπὸ ἠθικὸ ἀλληθωρισμὸ, γιὰ νὰ μὴ βλέπει τὴν κρισιμότητα τῶν καιρῶν μας. Δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι βαθὺς κοινωνιολόγος, γιὰ νὰ διαγνώσει τὴν ὑπουλὴ καὶ βαριὰ ἀρρώστια ποὺ κατατρῶει τὸν κοινωνικὸ ὄργανισμὸ. Καὶ δὲν πρόκειται γιὰ ἀρρώστια, ἔστω βαριὰ, γιὰ τὴν ὁποία λαμβάνονται σύντονα μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή της. Πρόκειται γιὰ ἀρρώστια τρομερή, ποὺ τὴν ἀποδεχόμαστε. Ὅχι μόνο δὲν μᾶς ἀνησυχεῖ, ἀλλὰ τὴν ὑποθάλλουμε. Αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ τρομερό.

Τὸ ἀνησυχητικὸ, δηλαδή, δὲν εἶναι ἡ ἀμαρτία, ἡ κακία, ἡ διαφθορά. Τὸ χειρότερο καὶ τὸ πιὸ ἀνησυχητικὸ εἶναι ἡ νομιμοποίησή τους. Γιατὶ ὅταν ἀντιμετωπίζονται, ὑπάρχει πάντα ἐλπίδα διορθώσεως, ἐνῶ ὅταν ἀφήνονται, ἐπέρχεται σήψη.

[σελ. 162] Φτάσαμε στὸ θλιβερὸ κατάντημα καταστάσεις ποὺ ἄλλοτε προκαλοῦσαν ντροπὴ καὶ ἀνεπιφύλακτο στιγματισμὸ σήμερα νὰ χαρακτηρίζονται καὶ νὰ προβάλλονται ἀνευθρίαστα ὡς «ἰδιαιτερότητες» καὶ νὰ νομιμοποιοῦνται. Ἔχουμε, δηλαδή, μιὰ ἐπικίνδυνη καὶ ἀνησυχητικὴ ἄμβλυνση τοῦ ἠθικοῦ αἰσθητηρίου, προδρομικὸ φαινόμενο πνευματικῆς ναρκώσεως καὶ νεκρώσεως. Βαθιὰ ψυχολογημένη ἡ ἐπισήμανση τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου: «*Καὶ οὐ τοῦτό πω δεινόν*», διακηρύσσει, «*ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ πολλῆς τολμᾶται τῆς ἀδείας μύσος (ρυπαρότητα) τοσοῦτον, καὶ νόμος γέγονεν*

* Ἀκτῖνες 759 (Σεπτέμβριος-Ὀκτώβριος 2016), σελ. 161-162.

ΗΡΩΑΣ Ή ΤΙΠΟΤΑ

ή παρανομία. Ούδεις δέδοικεν (φοβᾶται), οὐδὲ τρέμει λοιπόν· οὐδεις αἰσχύνεται, οὐδὲ ἐρυθριᾷ, ἀλλὰ καὶ ἐγκαλλωπίζεται τῷ γέλῳτι τούτῳ (καμαρώνει πὺ γίνεται καταγέλαστος) καὶ μαίνεσθαι δοκοῦσιν οἱ σωφρονοῦντες καὶ παραπαίειν οἱ νουθετοῦντες». Τὸ φοβερό, μὲ ἄλλα λόγια, δὲν εἶναι ἡ διαστροφή πὺ στιγματίζεται. Τὸ «δεινόν» εἶναι ἡ ρυπαρότητα πὺ ἐγκωμιάζεται καὶ νομιμοποιεῖται. Καὶ ὄχι μόνο, ἀλλὰ φτάσαμε στὸ σημεῖο νὰ θεωροῦμε πὺς χάσανε τὸ μυαλό τους ὅσοι τολμοῦν νὰ συμβουλευσοῦν!

Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα κατάντησαν καθημερινὰ περιστατικὰ ἀναισχυντίας. Δὲν προλαβαίνει κανεῖς νὰ συνέλθει ἀπὸ τὸ ἓνα, καὶ ἄλλο ξεφυτρώνει. Σωστή Λερναία Ὑδρα. Παραφουσκωμένος ὁ χεῖμαρρος τοῦ κακοῦ, ὅσο κατεβαίνει, τόσο πὺ ὀρμητικὸς γίνεται, παρασύροντας στὰ ἀκάθαρτα νερά του αἰώνιες ἀξίες.

Ποῖος θὰ ὑψώσει ἐδῶ πνευματικὰ ἀναχώματα; Ποῖος θὰ τολμήσει νὰ σταθεῖ ὁ ἴδιος ἀνάχωμα; Ποιοὶ θὰ προχωρήσουν ἀντίθετα στὸ ρεῦμα; Οἱ ἥρωες. Ναι, μονάχα οἱ ἥρωες. Οἱ ἥρωες τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος. Αὐτοὶ πὺ φιλοδοξοῦν νὰ ἔχουν ὄχι τὸν ρόλο τοῦ ψοφιμοῦ, πὺ τὸ παρασύρει τὸ ρεῦμα, ἀλλὰ τοῦ ἀδάμαστου κολυμβητῆ, πὺ παλεύει καὶ προχωρεῖ κόντρα στὸ ρεῦμα.

Δύσκολο ἔργο. Ὑπεράνθρωπο. Ἡρωικό. Ταιριάζει σ' αὐτοὺς πὺ θέλουν νὰ κρατήσουν ὄρθια τὴν ψυχὴ τους. Νὰ κρατήσουν ὄρθιο τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ἀνθρωπισμό. Σ' αὐτοὺς πὺ ἀρνοῦνται νὰ μεταπηδήσουν στὴν ἀγελαία κατάσταση, νὰ βαδίζουν μὲ τὰ τέσσερα καὶ ἡ ψυχὴ τους νὰ τρέφεται ἀδιάκοπα μὲ τὸ χῶμα καὶ τὴ λάσπη.

Ξέρουν καλὰ πὺς ἡ ἀνθρωπότητα ἔχει σήμερα ἀνάγκη, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, ἀπὸ ἥρωες. Κι ἀλλοίμονο στὴν κοινωνία, ἂν λείψουν οἱ ἥρωες. Τότε θὰ λείψουν καὶ οἱ ἄνθρωποι, γιατί οἱ ἥρωες εἶναι οἱ ἀληθινοὶ ἄνθρωποι. Κι ὅταν λείψουν οἱ ἥρωες, τὴ θέση τους θὰ ἔλθουν νὰ πάρουν οἱ βάρβαροι καὶ ὁ βαρβαρισμός. Ὅταν ὁμως τὸν ἀνθρωπισμὸ καὶ τὸν ἠρωισμό τὸν ἀντικαθιστᾷ ὁ βαρβαρισμός, τότε οὐαὶ τοῖς ἠττημένοις...

Γ.Β.Μ.

«... ΠΑΙΔΙΟΝ ΕΓΕΝΝΗΘΗ ΗΜΙΝ»*

Τὸν περίμεναν τὸν Λυτρωτή. Ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα ζοῦσε μὲ τὴν προσδοκία τοῦ ἐρχομοῦ Του. Ἴσχυρὸ τὸν προσδοκοῦσαν οἱ εἰδωλολάτρες. Διότι Ἐκεῖνος ποὺ πρόκειται νὰ λυτρώσει τὸν Προμηθεά δεσμώτη ἔπρεπε νὰ εἶναι ἰσχυρὸς, νὰ ἔχει θεία δύναμη. Δυνατὸ τὸν λαχταροῦσαν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι. Ἐκεῖνος ποὺ ἔμελλε νὰ ἐπανασυστήσῃ τὸν ἔνδοξο θρόνο τοῦ Δαβὶδ ἔπρεπε νὰ εἶναι ζωσμένος μὲ πανίσχυρη ρομφαία.

Καὶ μιὰ νύχτα σ' ἓνα σπήλαιο τῆς Βηθλεὲμ γεννιέται ἓνα φτωχὸ βρέφος. Ἡ Παρθένος μητέρα του, φτωχή κι αὐτή, τὸ ἀνακλίνει μέσα στὴ φάτνη τῶν ζώων. Ποιὸς λοιπὸν θὰ τὸ πιστεῦσε; Τὸ νήπιο αὐτὸ τῆς Βηθλεὲμ, τὸ βρέφος τῆς φάτνης, ὁ υἱὸς τῆς Παρθένου, εἶναι ὁ ἀναμενόμενος ἰσχυρὸς καὶ κραταιὸς Λυτρωτής, ὁ σωτήρας τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἰδρυτὴς ἀκατάλυτης βασιλείας στοὺς αἰῶνες; Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ σάρκινα μάτια, ποὺ ζητάει νὰ δεῖ ἐξωτερικὴ λάμψη, μεγαλεῖα καὶ ἀνθρώπινες τιμές, περνάει ἀδιάφορος μπροστὰ στὸ μέγα μυστήριον.

* * *

Ἡ ἱστορία ὅμως τῶν δύο χιλιάδων χρόνων βροντοφωνάζει **«ὄτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν»**, **«Θεὸς ἰσχυρὸς»**. Κύριος ψυχῶν καὶ καρδιῶν. Ἀρχηγὸς μαρτύρων καὶ ἡρώων. Ἀλλὰ οἱ πολλοὶ προσπερνοῦν μὲ ἀδιαφορία μπροστὰ στὴ φτωχὴ Φάτνη. Εἶναι οἱ μικρόψυχοι, οἱ αἰχμάλωτοι στὴν ἀμαρτία. Γι' αὐτὸ δὲν τοὺς συγκινεῖ τὸ θεῖο Βρέφος. Δὲν σκιρτᾷ ἡ ψυχὴ τους στὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματός Του. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν φροντίζουν νὰ Τὸ γνωρίσουν. Νὰ Τοῦ παραχωρήσουν μιὰ θέση στὴν καρδιά τους.

Γιὰ νὰ σκύψει κανεὶς σ' ὅ,τι δὲν φαντάζει, στὸ φαινομενικὰ ταπεινὸ Σπήλαιο, πρέπει πάνω ἀπὸ τὶς γνώσεις, πάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη σοφία, πάνω ἀπὸ τὰ πλοῦτη καὶ τὴ δόξα, νὰ διαθέτῃ πίστη ποὺ βλέπει βαθύτερα καὶ ἐκτιμᾷ τὰ ἀνεκτίμητα.

Καὶ ὅλα τὰ ἄστρα καὶ ὅλα τὰ μυστήρια τοῦ οὐρανοῦ ἂν γνώριζαν οἱ Τρεῖς Μάγοι, δὲν θὰ κατόρθωναν νὰ φθάσουν στὴ Βηθλεὲμ. Γιὰ μιὰ τέτοια ἀνακάλυψη, χρειαζόταν κάτι ἄλλο, ποὺ ξεπερνοῦσε τὶς γνώσεις τους, ποὺ

* Ἀκτῖνες 760 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2016), σελ. 201-202.

στεκόταν ψηλότερα από τη σοφία τους. Κάτι που δεν ήταν ούτε γνώση ούτε έπιστήμη ούτε σοφία. Άλλα αποκάλυψη θεία που την δέχονται ψυχές δεκτικές, άνοιχτες στο Φῶς του Ούρανοῦ.

[σελ. 202] Ἄνθρωποι μορφωμένοι, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι λίγων γραμμάτων, ἀπλοὶ καὶ ταπεινοί, ὅπως οἱ Ποιμένες καὶ οἱ Μάγοι, σ' αὐτὸ μοιάζουν. Στὴν ἀποδοχὴ τοῦ Θεοῦ μηνύματος. Καὶ ἡ ἀποδοχὴ ἔγινε, γιατί εἶχαν ψυχὲς ἀπλές, καθαρές, ἔτοιμες νὰ δεχθοῦν μὲ πίστη τὸ μεγάλο γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Καὶ φέτος οἱ ἀπλές ψυχὲς θὰ πλησιάσουν καὶ πάλι μὲ πίστη τὸ μεγάλο μυστήριον, σ' ὅποιο κοινωνικὸ στρῶμα κι ἂν ἀνήκουν. Καὶ ἂν ξέρουν γράμματα ἢ καὶ ἂν δὲν ξέρουν, σοφοὶ καὶ ἄσοφοι, πλούσιοι καὶ φτωχοί, σ' αὐτὲς μόνο θὰ **«ἀποκαλυφθῆ»** ὁ Θεσαυρὸς ὁ **«ἀποκεκρυμμένος»**. Θὰ καταλάβουν ὅτι τὸ Νεογέννητο Βρέφος εἶναι, ὅπως ὁ Προφήτης Ἡσαΐας τὸ εἶπε: **«μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστῆς, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος»** (θ' 6).

* * *

Νεογέννητε Χριστέ μας, γονατιστὸς μπροστὰ στὴ φάτνη Σου, συλλογίζομαι τὴν ἄπειρη ἀγάπη Σου καὶ συγκλονίζομαι ἀπὸ τὴ δική μου ἀμέλεια καὶ ἀδιαφορία.

Ἄγγελοι ἔφεραν τότε τὸ χαρμόσυνο μήνυμα στοὺς ποιμένες. Ἄστέρι φωτεινὸ ὁδήγησε τὰ βήματα τῶν μάγων στὴ Βηθλεέμ.

Σήμερα ποιὸς θὰ φέρει τὸ λυτρωτικὸ μήνυμά Σου στὰ πλήθη ἐκεῖνα που δὲν **«ἀγραιοῦν»**, ἀλλὰ ξενυχτοῦν μακριὰ ἀπὸ τὴν παρουσία Σου; Ποιὸ ἄστέρι θὰ ὁδηγήσει στὴ θεϊκὴ ἀλήθειά Σου ἐκείνους που περιπλανῶνται σήμερα στὶς ἐρημιές τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀπάτης;

Ἄγγελιοφόρους εἰρήνης σ' ἓνα κόσμον που σπαράσσεται ἀπὸ τὸ μῖσος. Ἄγγελιοφόρους ἐλπίδας σ' ἓνα πλανήτη που ἀγωνιᾷ ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ τῆς ἀπελπισίας. Ἄγγελιοφόρους χαρᾶς σ' ἓνα κόσμον που ξεχείλισε τὸ δάκρυ καὶ ἔσβησε τὸ χαμόγελο. Τέτοιους ἀγγελιοφόρους κάνε ὅλα τὰ παιδιά Σου. Εἶναι ἡ πιὸ βαθιὰ Χριστουγεννιάτικη ἱκεσία μας.

Γ.Β.Μ.

ΣΤΟΝ ΑΙΩΝΑ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ*

Νόμισαν, με πολλή έπαρση, πώς θα οικοδομήσουν μια νέα εποχή χωρίς Θεό. Καί αντίκρισαν με δέος την αύγή της τρίτης χιλιετίας γεμάτη καπνισμένα έρείπια. Πληθαίνουν καθημερινά τα δημοσιεύματα ποικίλης άνησυχίας: «Τò τέλος της ιστορίας», «τò τέλος της έπιστήμης», «τò τέλος της έργασίας». Οί Εύρωπαϊοί όλο και περισσότερο άνησυχούν. Στη Γαλλία ήδη έκανε την εμφάνισή της μια νέα έπιστήμη, ή Τρομολογία. Γι' αυτό και ή εποχή μας εϋστοχα χαρακτηρίστηκε ως αιώνας του φόβου.

Άλήθεια, γιατί φοβάται ό σημερινός άνθρωπος, που δάμασε τὰ στοιχειά της φύσεως, που έβαλε πόδι στη σελήνη, που καταπολέμησε τόσες άρρώστιες, που κρατάει στα χέρια του δυνάμεις πρωτοφανείς; Γιατί έπιστρατεύει, όσο ποτέ άλλοτε, την ψυχιατρική, για να άπαλλαγεϊ από τούς νευρωτικούς φόβους;

Ό διαστημικός άνθρωπος φοβάται σήμερα όχι τις άποτυχίες του. Φοβάται και τρέμει τις έπιτυχίες του. Έγινε δέσμιος τών κατακτήσεών του. Φοβάται τὰ έργα τών χειρών του. Θέλησε να φτιάξει τόν παράδεισό του και κατασκεύασε την κόλασή του. Έτσι δυστυχώς είναι. Πόσος αυτοθαυμασμός και αυτοπεποίθηση, όταν κατόρθωσε να διασπάσει τò άτομο και να κατασκευάσει την πρώτη άτομική βόμβα! Τότε δέν μπορούσε να φαντασθεϊ πώς ή διάσπαση του άτόμου, χωρίς να προηγηθεϊ ή διάσπαση του άτομισμού, καταλήγει στη διάσπαση τών άτόμων. Και άκριβώς αυτή την πολύμορφη διάσπαση ζει ό άνθρωπος σήμερα. Και αυτή ή διάσπαση είναι που τόν γεμίζει με φόβο.

Με τρεις μορφές, θα μπορούσε να πεϊ κανείς, παρουσιάζεται ή διάσπαση αυτή. Ό σύγχρονος άνθρωπος είναι διεσπασμένος και διχασμένος με τόν έαυτό του, με τò περιβάλλον του και με τόν Θεό. Και τò ένα έπηρεάζει τò άλλο.

Ό σύγχρονος άνθρωπος φοβάται πρώτα τόν έαυτό του, γι' αυτό και τόν άποφεύγει. Φεύγει από κοντά του με μια άδιάκοπη στροφή προς τὰ έξω. Κάνει τò πᾶν, για να άποφύγει τόν έσωτερικό διάλογο, τόν αυτοέλεγχο, την αυτοεξέταση, την αυτοκριτική. Έπιζητεϊ τόν θόρυβο, για να μην άκούει τις μυστικές φωνές που άναπηδοϋν μέσα από τὰ βάθη της συνειδήσεώς του. Τις

* Ακτίνες 761 (Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2017), σελ. 1-2.

ΣΤΟΝ ΑΙΩΝΑ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ

φωνές αυτές τις φοβᾶται. Γι' αυτό και ζεῖ ἀδιάκοπα ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, στὴν κατάσταση ἀκριβῶς ποὺ ζοῦσε ὁ ἄσωτος υἱὸς πρὶν ἀπὸ τὴ μεταστροφή του, ἔως ὅτου δηλαδή «**ἔλθη εἰς ἑαυτὸν**» (Λουκ., ιε' 17). Καταφεύγει στὴν εὐκόλη λύση τῆς φυγῆς.

Διηγεῖται κάποιος: «Ἐκανα μὲ τὴ γυναῖκα μου περίπατο μέσα στὸ δάσος, ὅταν ξαφνικὰ ἔφτασαν στὰ αὐτιά μου οἱ ἤχοι ἀπὸ ἓνα φορητὸ ράδιο ποὺ κάποιος νεαρός, **[σελ. 2]** περιπατητῆς κι αὐτός, εἶχε κρεμασμένο στὸν ὦμο του. “Κοίταξε, μοῦ εἶπε ἡ γυναῖκα μου: Φοβᾶται νὰ ἀκούσει τὸ τραγούδι τῶν πουλιῶν”. Πιστεύω πῶς ἔκανε λάθος. Φοβόταν νὰ διακινδυνεύσει νὰ βρεθῆῖ, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή, μόνος μὲ τὸν ἑαυτό του. Γιατί, πῶς νὰ ἐξηγήσω διαφορετικὰ τὸ γεγονός ὅτι ἄνθρωποι ἀναπτυγμένοι πνευματικὰ προτιμοῦν νὰ περνοῦν τὸν καιρὸ τους παρακολουθώντας τις θορυβώδεις διαφημίσεις τῆς τηλεοράσεως παρὰ μένοντας μόντοι; Πῶς ἀλλιῶς, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι αὐτὸ τοὺς βοηθάει νὰ μὴ σκέπτονται;».

Ἡ περίπτωση μιλάει τόσο εὐγλωττα. Τί ἄλλο θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἡ ἐξοχή, παρὰ μιὰ εὐκαιρία θαυμασμοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ διαλόγου; Πρᾶγμα, δυστυχῶς, καθόλου εὐκόλο γιὰ τὴν θορυβώδη καὶ ἐξωστρεφῆ ἐποχὴ μας. Πῶς νὰ μπορέσει κανεὶς νὰ μιλήσει εἰλικρινὰ μὲ τὸν ἑαυτό του, νὰ διαλεχθεῖ ἀδελφικὰ μὲ τοὺς συναθρώπους του, ἀφοῦ δὲν ἔμαθε νὰ μιλάει μὲ τὸν Θεό; Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἀρνεῖται τὸν Θεὸ καὶ ἀπομακρύνεται ἀπὸ κοντά Του, ἀπομακρύνεται καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτό του καὶ ἀπὸ τὸ περιβάλλον του. Φόβο τοῦ προκαλεῖ ὁ Θεός, γι' αὐτὸ φοβᾶται τὸν ἑαυτό του καὶ τοὺς γύρω του.

Ἔτσι, καταφεύγει στὴν εὐκόλη λύση τῆς φυγῆς. Ἀνοίγει τὸ ράδιο, ἐπειδὴ φοβᾶται νὰ ἀνοίξει διάλογο μὲ τὸν ἑαυτό του. Ἀλλὰ μιὰ τέτοια λύση δὲν εἶναι οὔτε ἔξοδος οὔτε διέξοδος. Εἶναι εἴσοδος στὴ φυλακὴ τῆς πιεστικῆς μοναξιᾶς. Ἡ λύση δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴ συμφιλίωση μὲ τὸν Θεὸ τῆς ἀγάπης, «**τῆς τελείας ἀγάπης**» ποὺ «**ἔξω βάλλει τὸν φόβον**» (Α' Ἰωάν., δ' 18).

Γ.Β.Μ.

«BION ΑΞΙΟΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ»*

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι θεωρία. Δὲν εἶναι εὐσεβοφάνεια. Εἶναι πράξη καὶ ζωὴ. Εἶναι «πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργούμενη» (Γαλ. ε' 6). Ἀπαραίτητη ἡ πίστη, χωρὶς ὅμως τὰ ἔργα εἶναι νεκρὴ καὶ ἀνενεργός. Ἄν δὲν μεταμορφώνει τὴν ζωὴ καὶ δὲν τὴν δραστηριοποιεῖ καὶ δὲν τὴν παρακινεῖ σὲ ἔργα ἀγάπης καὶ πνευματικῆς δημιουργίας, τί πίστη εἶναι; Πίστη ποὺ δὲν ἐμψυχώνεται ἀπὸ τὴν ὁμορφὴ καλοσύνη, ἀπὸ τὴν συμπάθεια καὶ τὴν συγγνώμη, εἶναι ἀδρανὴς καὶ ἀνωφελής. Εἶναι σῶμα χωρὶς ψυχὴ, ἀκίνητη καὶ ἄχρηστη.

Ἡ πίστη θὰ μποροῦσε νὰ παρομοιασθεῖ μὲ τὴν ρίζα. Ἐφ' ὅσον δὲν παράγει βλάστηση καὶ καρποφορία σὲ ἔργα ἀρετῆς, ἀγιότητος, ἀγάπης, εἶναι ρίζα ξερὴ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἔργα, ἐφ' ὅσον δὲν βλαστάνουν ἀπὸ τὴν ρίζα τῆς πίστεως, εἶναι ἀμφιβόλου ἀξίας καὶ σημασίας. Εἶναι δυνατὸν νὰ γίνονται πρὸς ἐπίδειξη καὶ μὲ ἰδιοτελεῖς σκοπούς.

* * *

Ὁ Χριστιανισμὸς ἐπομένως δὲν εἶναι εὐσεβῆς φλυαρία οὔτε θρησκευτικὴ ματαιολογία. Εἶναι ἀγιότητα βίου. Εἶναι ἀναγνώριση καὶ βίωση τοῦ πρωτείου τῆς ἀγάπης. Εἶναι ἡ ἔμπρακτὴ ὁμολογία τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ οὐράνιου Πατέρα. **«Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»** (Ματθ. ε' 16). Τὸ σημεῖο τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ μεταξύ τους ἀγάπη.

«Ἄν μὴ καὶ βίον προσθῶμεν τῆς πίστεως ἄξιον, τὴν ἐσχάτην δώσομεν δίκην. Καὶ τοῦτο ἔδειξεν... ὁ μακάριος Παῦλος... Ἔδειξε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Εὐαγγελιστῶν ὁ Χριστός... Περὶ μὲν γὰρ δογμάτων ὀλιγάκις διαλέγεται· οὐδὲ γὰρ δεῖται πόνου τὸ πρᾶγμα· περὶ δὲ βίου πολλάκις, μᾶλλον δὲ πανταχοῦ· διηλεκτὴς γὰρ ὁ πρὸς τοῦτο πόλεμος, διὸ καὶ ὁ πόνος» (Χρυσόστομος).

Ἄν μαζί μὲ τὴν πίστη δὲν ἔχουμε καὶ βίο ἄξιο τῆς πίστεως, μᾶς λέει τὸ χρυσὸ στόμα τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι ἀπλῶς δὲν θὰ κερδίσουμε τίποτα, ἀλλὰ θὰ **[σελ. 42]** τιμωρηθοῦμε αὐστηρά. Κατ' ἐπανάληψη τὴν ἀλήθεια αὐτὴ ἔχει τονίσει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Καὶ ὄχι μόνον αὐτός. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τὸ

* Ἀκτῖνες 762 (Μάρτιος-Ἀπρίλιος 2017), σελ. 41-42.

διακηρύττει μέσα στα ιερά Εύαγγελια. Πολύ λίγο κάνει λόγο για τα δόγματα. Και αυτό, γιατί οι δογματικές και ατέρμονες συζητήσεις δεν απαιτούν κόπο ούτε προϋποθέτουν όπωσδήποτε αγώνα πνευματικό.

Μπορεῖ κανείς να εἶναι δεινός συζητητής τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως και μέγας δογματολόγος, και τὸ δόγμα να μὴν ἀγγίζει καθόλου τὴν ζωὴ του. Ἴσως και να γίνεται ἀφορμὴ ἀντιθέσεων, διαπληκτισμῶν και ἐχθρότητας. Να γιατί ὁ Κύριος στρέφει ἀλλοῦ τὴν προσοχή μας: Στὴν ἀγιότητα τῆς ζωῆς και στὴν ἄσκηση τῆς ἀγάπης. Γι' αὐτὰ συνεχῶς και σὲ κάθε εὐκαιρία κάνει λόγο. Γιατί ὁ ἀγώνας για τὴν κατάκτηση τῆς ἀρετῆς εἶναι δύσκολος, κοπιαστικός. Συχνὰ ἀπαιτεῖ ἰδρώτα και αἷμα.

Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ τόνιζε και ὁ Μ. Ἀθανάσιος: *«Τί τὸ ὄφελος, ἐὰν ἐλληνιστὶ λαλοῦμεν, βαρβαρίζομεν δὲ τῇ γνώμῃ; Τί τὸ ὄφελος, ἐὰν εὐσύνθετος μὲν ὁ λόγος, κακοσύνθετος δὲ ὁ τρόπος; Πολὺ κάλλιον ἐστὶ μῆτε τῶν Ἑλλήνων εἰδέναί φωνήν, και τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ κεκτηῖσθαι. Εἰ μὲν γὰρ σοφιστοῦ διδασκαλεῖον ἦν ἡ Ἐκκλησία, εὐγλωττίας ἦν καιρός. Ἐπειδὴ δὲ τρόπων ἀγῶν και καρποφορίαν τὸ προκείμενον και προσδοκία οὐρανῶν τὸ προσδοκώμενον, μὴ γλῶττα ζητείσθω, ἀλλ' ὁ τρόπος κατορθούσθω».*

Κανένα ὄφελος ἀπὸ τὴν τορνευμένη γλῶσσα και τὰ λεκτικὰ θεολογικὰ σχήματα, ἂν ἡ γνώμη μας, ἡ σκέψη μας και ἡ ζωὴ μας εἶναι ἄξεστη και βαρβαρική. Ὁ ὄμορφα φτιαγμένος και πειστικός λόγος μας σὲ τίποτα δὲν μᾶς ὠφελεῖ, ὅταν εἶναι κακότροπη ἡ ζωὴ μας. Εἶναι προτιμώτερο να ἀγνοοῦμε τίς πολλὲς γνώσεις ποὺ δὲν συνοδεύονται μὲ ἀρετὴ και να ἔχουμε βαθιὰ τυπωμένο στὴν καρδιά μας, σὰν μόνιμο κτῆμα, τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ. Ἄν ἡ Ἐκκλησία ἦταν σχολὴ φιλοσόφων και σοφιστῶν, τότε θὰ ἦταν ἀπαραίτητη ἡ εὐγλωττία. Ὅμως ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μᾶς καλεῖ σὲ ἀγῶνες και πνευματικὴ καρποφορία. Μᾶς προβάλλει τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν και ὄχι γήινες κατακτήσεις. Γι' αὐτὸ και ἡ ἐπιδίωξη μας δὲν πρέπει να εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὸν τρόπο για τὴν κατάκτηση τῆς ἀρετῆς και τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Και ὅλα αὐτὰ ἀνακεφαλαιώνονται στὴν πρώτη και μεγάλη ἐντολή, τὴν ἐντολὴ τῆς ἀγάπης. Μὲ αὐτὴν ἀποδεικνύουμε τὴν γνησιότητα τῆς πίστεώς μας, τὴν χριστιανικὴ μας ιδιότητα. Χωρὶς τὴν ἀγάπη δὲν ἔχουμε τίποτα και δὲν εἴμαστε τίποτα.

ΤΟ ΝΟΜΠΕΛ ΤΗΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ*

Ἡ πολυομυελίτιδα, ἡ ἀσθένεια πού σκότωσε ἢ ἄφησε παράλυτα ἑκατομμύρια παιδιά σέ ὅλο τόν κόσμο τὸ πρῶτο ἡμῖσι τοῦ περασμένου αἰῶνα, ἐξαφανίσθηκε ἀπὸ τὸ Δυτικὸ Ἡμισφαίριο, σύμφωνα μὲ ἀνακοίνωση τοῦ Παγκόσμιου Ὄργανισμοῦ Ὑγείας (W.H.O.). Τὸ κατόρθωμα αὐτό «πρέπει νὰ εἶναι πηγὴ ὑπερηφάνειας γιὰ ὅλους μας καὶ δείχνει πῶς μὲ τὴ συνεργασία πρὸς ἓνα κοινὸ σκοπὸ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ ὄφελος γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα», εἶχε πεῖ ὁ Δρ Carlyle Guerra de Marcedo, διευθυντὴς τοῦ Παναμερικανικοῦ Ὄργανισμοῦ Ὑγείας, τοῦ περιφερειακοῦ γραφείου τοῦ W.H.O.

Μεγάλο, ἀλήθεια, ἐπίτευγμα καὶ σπουδαῖο ἀνθρωπιστικὸ ἔργο ἡ ἐπιστῆμη νὰ τίθεται στὴν ὑπηρεσία τῆς ζωῆς καὶ ὄχι τοῦ θανάτου. Νὰ σώζει ζωές, καὶ ὄχι νὰ σκορπίζει τὴν ὀδύνη καὶ τὸν θάνατο.

Ἡ καταπολέμηση αὐτῆς τῆς νόσου φέρνει στὴ σκέψη μας ἓνα ἄλλο παρόμοιο, συγκινητικὸ περιστατικὸ. Συνέβη μὲ τὸν δρ. Σέλμαν Οὐάκμαν, τὸν «πατέρα τῶν ἀντιβιοτικῶν». Εἶχε τιμηθεῖ μὲ τὸ βραβεῖο Νόμπελ τὸ 1952 στὴ Στοκχόλμη. Ἄς ἀκούσουμε τὸν ἴδιο:

«Τὴν ἐπομένη τῆς ἀπονομῆς τοῦ βραβείου Νόμπελ μὲ πλησίασε ἓνας ἄνδρας μὲ ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Μὲ περίμεναν στὸ χῶλ τοῦ ξενοδοχείου. Τὸ κοριτσάκι κρατοῦσε στὴν παιδικὴ ἀγκαλιά του πέντε ὀλόδροσα κατακόκκινα γαρύφαλλα. Δρ. Οὐάκμαν, μοῦ λέει ὁ ἄγνωστός μου αὐτὸς κύριος. Αὐτὴ εἶναι ἡ κόρη μου ἡ Εὐά. Πρὶν ἀπὸ πέντε χρόνια εἶχε πάθει μηνιγγίτιδα, καὶ οἱ γιατροὶ εἶχαν χάσει κάθε ἐλπίδα ὅτι θὰ μπορούσαν νὰ τὴν σώσουν. Πληροφορήθηκαν ὅμως τὴν ἀνακάλυψη τῆς στρεπτομυκίνης σας, πού σέ λίγο τὴ χρησιμοποίησαν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ σώσουν τὴν κορούλα μου».

Ὁ πατέρας σταμάτησε, ἐνῶ ἡ εὐγνωμοσύνη πλημμύριζε τὴν καρδιά του. Καὶ τότε τὸ μικρὸ κορίτσι, μὲ μιὰ αὐθόρμητη κίνηση, γεμάτη παιδικὴ ἀπλότητα καὶ ἀπέραντη ἀγάπη, ἀπλώνει τὰ χεράκια του καὶ τοῦ προσφέρει τὰ γαρύφαλλα, λέγοντάς του μὲ θερμὴ φωνή, πού ἔπαλλε ἀπὸ συγκίνηση: «Σᾶς προσφέρω ἀπὸ ἓνα γαρύφαλλο γιὰ κάθε ἓνα χρόνο πού ἔζησα, ἀπὸ τότε πού μοῦ σώσατε τὴ ζωὴ μου».

«Τότε, ὁμολογεῖ ὁ διάσημος ἐπιστῆμονας, ἔνωσα πολὺ μεγαλύτερη συγκίνηση καὶ τιμὴ καὶ ἀπὸ τὴ στιγμή πού μοῦ ἔδιναν τὸ βραβεῖο Νόμπελ».

* Ἀκτῖνες 763 (Μάιος-Ἰούνιος 2017), σελ. 81-82.

ΤΟ ΝΟΜΠΕΛ ΤΗΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

* * *

Μοναδικοί σταθμοί στη ζωή ενός επιστήμονα, που είναι και άνθρωπος με καρδιά. Απολαμβάνει τις πιο όμορφες στιγμές της ζωής του όχι από την εφήμερη δόξα, αλλά όταν υπηρετεί τον άνθρωπο, ανακουφίζει τον πόνο και σώζει ζωές. Τα **[σελ. 82]** πέντε γαρύφαλλα, σύμβολο πολύμορφης αρετής, άρωματίζουν με το πολύτιμο μύρο της αγάπης τον πνιγηρό από τις αναθυμιάσεις του υλισμοῦ πλανήτη μας.

Ποιά άλλη χαρά θα μπορούσε να σταθεί πλάι σ' αυτή που αίσθάνθηκε ο μεγάλος αυτός επιστήμονας μπροστά στο μικρό κοριτσάκι, που τοῦ εκφράζει τόσο απλῶς την εύγνωμοσύνη του; Το ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος: Το Νόμπελ πήγε στο περιθώριο, μπροστά στο Νόμπελ τῆς εύγνωμοσύνης και τῆς ψυχικῆς ικανοποιήσεως που τοῦ πρόσφερε τὸ μικρὸ ἐκεῖνο παιδί. Τα δυὸ ἐκεῖνα εκφραστικὰ μάτια, που τοῦ χαμογελοῦσαν ἀγγελικὰ, ἔμοιαζαν με δυὸ φωτεινὲς δέσμες, που φώτιζαν και θέρμαιναν τὴν καρδιά, περισσότερο ἀπὸ τὴ φωτόλουστη αἴθουσα τῆς βραβεύσεως. Τα πέντε γαρύφαλλα τῆς εύγνωμοσύνης ἦταν γι' αὐτὸν τὸ πιὸ πολύτιμο δῶρο τῆς ζωῆς του.

Αὐτὸ τὸ μήνυμα πρόσφερε τὸ μικρὸ κοριτσάκι στὸν μεγάλο επιστήμονα. Τὸ ἴδιο μήνυμα προσφέρεται και σὲ κάθε ἄνθρωπο που μοχθεῖ στὴν υπηρεσία τῆς αγάπης. Με τὸν ἀφανῆ μόχθο τους, οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, κάνουν τὴ γῆ νὰ γεμίζει με τὰ μυρίπνοα ἄνθη τῆς ἀρετῆς και τῆς χαρᾶς.

Γ.Β.Μ.

ΤΡΟΜΑΞΕ ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ Η ΛΑΒΑ*

Τὴν σεβάστηκαν οἱ αἰῶνες. Τὴν τραγούδησαν οἱ ποιητές. Τὴν ὕμνησαν οἱ πῖο μεγάλες μορφές τῆς ἀνθρωπότητας. Τὴν τοποθέτησαν στὸ ἱερὸ τρίπτυχο πλάι στὴ Θρησκεία καὶ τὴν Πατρίδα. Τὴν θεώρησαν θεμέλιο τῆς κοινωνίας. Τὴν ὀνόμασαν γήινο παράδεισο. Ζεστὴ φωλιά. Θερμοκήπιο ἀγάπης καὶ στοργῆς. Καταφύγιο στὶς θύελλες τῆς ζωῆς. Θεῖο δημιούργημα ποῦ ἀπαιτεῖ ἡ ἀνθρώπινη φύση. Κάτι ἀσύγκριτο: «**Κατ' οἶκον Ἐκκλησία**», ὅπου μορφώνονται καὶ διαμορφώνονται αὐριανοὶ πολῖτες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ἀσφαλῶς μιᾶμε γιὰ τὴν οἰκογένεια, γιὰ τὸ σπίτι. Καὶ φυσικὰ ὄχι γιὰ τοὺς ψυχροὺς τοίχους. Κάνουμε λόγο γιὰ τὴν οἰκογενειακὴ θαλπωρὴ. Ἐκεῖ ποῦ ἀνοίγουμε τὰ μάτια καὶ ψελλίζουμε τὶς πρῶτες λεξοῦλες καὶ ἀκουμπᾶμε ἀναπαυτικὰ στὴ ζεστὴ ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας καὶ δεχόμαστε τὸ τρυφερό της χᾶδι, τὸ πηγαῖό της χαμόγελο. Ἐκεῖ ποῦ ἀντικρίζουμε τὸ στοργικὸ βλέμμα τοῦ πατέρα, τὸ νανούρισμα τῆς γιαιδιάς, τὴ ζεστὴ φροντίδα τοῦ παπποῦ.

Καὶ ὅταν τὰ πρῶτα χρόνια περάσουν καὶ τὰ πετάγματα γίνονται ὅλο καὶ πῖο ἐλεύθερα, συχνὰ κουρασμένοι ἀπὸ τὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς, παραγνωρισμένοι ἢ καὶ ἀπογοητευμένοι ἀπὸ φίλους, πικραμένοι ἀπὸ ἀγνώστους καὶ γνωστούς, στὸ σπίτι πάλι θὰ καταφύγουμε, γιὰ νὰ ἀναζητήσουμε τὴν κατανόηση, τὴν ἀγάπη. Γιὰ νὰ συνεχίσουμε τὸν ἀγῶνα. Νὰ μὴ λυγίσουμε. Νὰ νικήσουμε.

Ἔ, λοιπόν, αὐτὸ τὸ καταφύγιο, τὸ ἱερὸ ὀρμητήριο, τὴν ἐστία ἀγάπης, προσπάθησαν καὶ προσπαθοῦν μερικοὶ νὰ τὸ καταργήσουν σὰν στερητικὸ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτονομίας τῆς προσωπικότητας! Ποιὸς ἀμφιβάλλει; Ἡ οἰκογένεια σήμερα **[σελ. 122]** ποικιλοτρόπως περιθωριοποιεῖται ἀπὸ τὸν ἀδίστακτο ἀθεϊσμό, ὁ γάμος ὑπονομεύεται, ψηφίζονται νόμοι, χωρὶς αἰδῶ, γιὰ «σύμφωνα συμβίωσης». Νόμοι ποῦ καταργοῦν τὸν αἰώνιο νόμο τοῦ Θεοῦ.

* * *

Ἀναφέρει ὁ συγγραφέας Στοβαῖος, ποῦ ἔζησε τὸν 5ο αἰῶνα μ.Χ, μιὰ παράδοση συγκινητικὴ. Στὴν Αἴτνα, βορειο-ανατολικά τῆς Σικελίας, τὸ ἠφαίστειο ἔβραζε. Ἡ λάβα του πυρακτωμένη πεταγόταν ἀπὸ τὰ σπλάχνα του

* Ἀκτῖνες 764 (Ιούλιος-Αὔγουστος 2017), σελ. 121-122.

ΤΡΟΜΑΞΕ ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ Η ΛΑΒΑ

καὶ κυλοῦσε σὰν πύρινο ποτάμι ἀπειλητική. Ὅλοι ἔφευγαν τρομαγμένοι. Ὁ καθένας φρόντιζε νὰ σώσει τὸν ἑαυτό του. Ὁ πανικός τοὺς ἔκανε νὰ λησμονοῦν τὸ καθετί. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν κοσμοχαλασιὰ κάποιος ξεχωρίζει. Ἕνας νέος. Μέσα του καίει μιὰ ἄλλη φλόγα, πιὸ δυνατὴ καὶ ἀπὸ τὴν λάβα. Εἶναι ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης, τῆς στοργῆς, τῆς εὐγνωμοσύνης. Ὁ σεβασμὸς στὸν γέροντα καὶ παράλυτο πατέρα του τὸν κάνει νὰ ξεχνᾷ τὸν ἑαυτό του καὶ νὰ ἀψηφᾷ τὸν τρομερὸ κίνδυνο. Χωρὶς δισταγμὸ τὸν ἀρπάζει στὰ στιβαρά του χέρια καὶ τὸν φορτώνεται στοὺς δυνατοὺς ὤμους του. Ἡ ἀγάπη τὸ φορτίο τὸ κάνει ἀνάλαφρο.

Καὶ ἡ συνέχεια. Κανένας τελικὰ δὲν μπόρεσε νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὸ πύρινο ποτάμι. Μονάχα τὸ γενναῖο καὶ στοργικὸ παλικάρι, πού μαζί μὲ τὸν πατέρα του ἀποτελοῦσαν τὴν ὥρα αὐτὴ ἕνα ἱερὸ σύμπλεγμα, ἔμειναν μὲ τρόπο θαυμαστὸ ἀνέπαφοι. Οὔτε ἡ φωτιὰ οὔτε ἡ λάβα τόλμησαν νὰ τοὺς ἀγγίξουν. Καὶ ἔγιναν σύμβολο πού σαλπίζει στοὺς αἰῶνες πῶς καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια στοιχεῖα σταματοῦν μπροστὰ στὴν δύναμη τῆς ἀγάπης.

Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλεῖο καὶ ἡ ὁμορφιὰ τῆς ἀρετῆς πού σφυρηλατεῖ ἡ συγκροτημένη οἰκογένεια. Ποιὸς δὲν τὴν θαυμάζει; Ποιὸς δὲν θαυμάζει καὶ δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τὴν ἡρωίδα μάνα, τὸν γενναῖο πατέρα, τὰ ἀγαπημένα ἀδέλφια, πρόθυμους ὅλους νὰ θυσιαστοῦν ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο; Ἡ μητέρα πάνω στὸ χειρουργικὸ τραπέζι, πλάι στὸ παιδί της, γιὰ νὰ τοῦ προσφέρει ἕνα νεφρὸ της μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς της. Ὁ πατέρας πού ἔδωσε τὸ δέρμα του στὸ γεμάτο ἐγκαύματα μωρό του. Ἡ γιαγιά –γιὰ νὰ μὴν ξεχνᾷμε κι αὐτὴν καὶ τὸν παπποῦ– πού ὄρμησε στὸ φλεγόμενο σπίτι καὶ ἔγινε λαμπάδα, γιὰ νὰ σώσει τὸ ἐγγονάκι της.

Εἶναι εὐκόλο νὰ βρεθεῖ ἄλλοῦ τέτοια εἰλικρινῆς καὶ ἀνιδιοτελεῆς ἀγάπη; Ἀγάπη πηγαία καὶ αὐθόρμητη, χωρὶς ὑπολογισμοὺς καὶ ὑστεροβουλίες; Ἀγάπη πού γίνεται θυσία καὶ ὁμορφαίνει ὅσο τίποτε ἄλλο τὴν κοινωνία μας, τὸν κόσμο ὁλόκληρο;

Γ.Β.Μ.

ΑΛΗΘΕΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΜΑΚΑΡΙΟΙ;*

Ένα έρώτημα και ένας προβληματισμός. Τί θα αισθανθεΐ ένας άνθρωπος, διαποτισμένος από την ύλιστική νοοτροπία τής έποχής μας, διαβάζοντας τους Μακαρισμούς; **«Μακάριοι οί πτωχοί... Μακάριοι οί πραεΐς... Μακάριοι οί πεινώντες και διψώντες τής δικαιοσύνην... Μακάριοι οί καθαροί τή καρδιά... Μακάριοι οί εΐρηνοποιοί... Μακάριοι οί δεδιωγμένοι...»** (Ματθ., ε΄ 3-11). Αύτοί, λοιπόν, εΐναι οί μακάριοι και αύτους μακαρίζει ό Χριστός; Έκεΐ βρίσκεται ή εύτυχία για τους Χριστιανούς;

Για μᾶς μακάριοι δέν εΐναι οί φτωχοί με όποιαδήποτε έννοια και άν λέγεται αύτό. Μακάριοι εΐναι οί πλούσιοι, έκεΐνοι που έχουν τή δύναμη, που έχουν τήν έξουσία, που κυβερνοΐν τον κόσμο, που διαθέτουν τó χρημα. Μακάριοι εΐναι έκεΐνοι που δέν ύπολογΐζουν κανέναν, που κάνουν ό,τι θέλουν και κανέναν δέν τολμᾶ να τους άντισταθεΐ. Σύνθημά τους «ΰψωσε τον έαυτό σου, για να ύψωθεΐς». Μακάριοι δέν εΐναι οί πραεΐς. Αύτοί εΐναι οί αδύνατοι που όλοι τους έκμεταλλεύονται. Μακάριοι εΐναι οί σκληροί, οί άδίστακτοι που όλοι τους τρέμουν. Μακάριοι οί εΐρηνοποιοί; Ποιός τους ύπολογΐζει; Μακάριοι εΐναι οί πολεμοκάπηλοι στην ψυχή και εΐρηνόφιλοι στα λόγια. Εΐρηνοφιλία στους Διεθνείς Όργανισμούς, ύστερία στο έμπόριο όπλων και στους έξοπλισμούς, ένθάρρυνση τής βίας και τής άρπαγής. Μακάριοι δέν εΐναι οί **«πεινώντες και διψώντες τήν δικαιοσύνην»**, αλλά όσοι χορταΐνουν από τον κόπο τών φτωχών και τον ιδρωτα τών [σελ. 162] αδυνάτων!

Εΐναι και αύτή μιᾶ θεώρηση τής ζωής, και καθόλου έξωπραγματική. Διεθνείς οί κατακτήσεις της. Καμουφλαρισμένη όμως και με πολλά προσωπεΐα. Έκεΐνο που τής λείπει εΐναι ή έπισημοποίηση και νομιμοποίηση.

Όσοι όμως δέν θέλουν να χάσουν τήν καλοσύνη τής καρδιάς, τήν εύγένεια τής ψυχής, τον συναισθηματικό τους πλοΐτο, ό,τι ύψηλό και ώραΐο διαφοροποιεΐ τον άνθρωπο από τó ζωϊκό βασΐλειο, αύτοί θα έξακολουθοΐν να πιστεύουν σε ιδανικά και να άγωνΐζονται γΐ αύτά. Δέν θα παΐσουν να έμπνέονται από τήν άγάπη και να άγωνΐζονται γΐ αύτή. Δέν θα σταματήσουν να όρθώνουν τó άνάστημά τους στην όποιαδήποτε άδικία, έστω και άν αύτό τους κοστΐζει σε ταλαιπωρίες και όδυνηρές περιπέτειες. Ναΐ, γιατί αύτοί πιστεύουν στους Μακαρισμούς, ζοΐν τους Μακαρισμούς, γΐ αύτό και

* Ακτΐνες 765 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2017), σελ. 161-162.

ΑΛΗΘΕΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΜΑΚΑΡΙΟΙ;

αίσθάνονται αληθινά εύτυχισμένοι. Καί αυτήν τήν άπερίγραπτη εύτυχία δέν τήν άνταλλάσσουν μέ τίποτα. Ζοϋν πραγματικά εύτυχισμένοι, έπειδή δέν πιστεύουν στο γεμᾶτο πορτοφόλι, άλλα στή γεμάτη ψυχή. Χωρίς νά περιφρονοϋν τὰ υλικὰ άγαθά, δέν δίνουν τήν καρδιά τους μόνο σ' αυτά. Τήν καρδιά τους τήν δίνουν πρώτα στον Χριστό και άπό εκεί άντλοϋν τήν εύτυχία τους.

Αύτη εἶναι ή αλήθεια. Μια αλήθεια μέ τεράστια κοινωνική σημασία. Άν για τήν υλιστική θεώρηση μακάριος θεωρεῖται εκείνος που παραμερίζει έκατό ικανούς, για νά πάρει ο άνίκανος τή θέση τους, για τον Χριστιανισμό μακάριοι εἶναι οι δέκα νέοι και νέες τής έπαρχίας που παραιτήθηκαν άπό διαγωνισμό, για νά πάρει τή θέση φτωχός οίκογενειάρχης. Καί μέ τήν εύγενική χειρονομία τους απέδειξαν ότι ή άγάπη δέν πάγωσε άκόμα μέσα στις καρδιές, άλλα έξακολουθεῖ νά τις ζεσταίνει και νά τις παρακινεῖ σέ έργα αληθινού άνθρωπισμοϋ. Εύτυχισμένοι αληθινά εἶναι οι τίμιοι βιοπαλαιστές, τὰ τίμια παιδιά που δέν καταδέχθηκαν νά κρατήσουν τὰ δελεαστικά ποσά που βρήκαν, άλλα τὰ παρέδωσαν στους κατόχους τους. Εύτυχισμένοι εἶναι οι νέοι και οι νέες που, σέ μια αισθησιακή έποχή, άγωνίζονται νά κρατήσουν ψηλά και καθαρò τò μέτωπό τους και προχωροϋν στή ζωή χωρίς άβαρίες στις άρχές τους. Εύτυχισμένες εἶναι οι άδούλωτες ψυχές που άντιμετωπίζουν μέ θάρρος τις έλκυστικές προκλήσεις και προσκλήσεις τών πειρασμών, που δέν διαπραγματεύονται τήν άξιοπρέπειά τους. Προτιμοϋν και αυτό τον θάνατο άπό τον ήθικό έξευτελισμό και τον στραγγαλισμό τής συνειδήσεώς τους. Λοιπόν, δέν έχει παρά ο καθένας νά διαλέξει τους Μακαρισμούς που του ταιριάζουν.

Γ.Β.Μ.

«ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΕΝ ΑΛΛΩ ΟΥΔΕΝΙ Η ΣΩΤΗΡΙΑ»*

«Μᾶς βασανίζει ἡ νοσταλγία Σου, μονάχα ἡ δική Σου. Ἄν κάποιος πεινᾷ, μήπως τοῦ λείπει μόνο τὸ ψωμί; Ὅχι, Σὺ τοῦ λείπεις. Ἄν κάποιος διψᾷ, μήπως τοῦ χρειάζεται μόνο τὸ νερό; Ὅχι, Ἐσένα διψᾷ. Ὅποιος λαχταρᾷ νὰ βρεῖ τὴν ἀλήθεια, Ἐσένα ψάχνει νὰ βρεῖ, πὺ εἶσαι ἡ Ἀλήθεια. Ὅποιος ποθεῖ τὴ γαλήνη, Ἐσένα ποθεῖ, πὺ εἶσαι ἡ ἀνάπαυση γιὰ τὴν ἀνήσυχη καρδιά. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δυστυχία, ὁ πόνος καὶ ἡ χαρά, τὰ δάκρυα καὶ τὰ χαμόγελα, ὅλα Ἐσένα ἐπικαλοῦνται, Χριστέ μου» (Παπίνι).

Ἐμεῖς σήμερα ποιὰ γνώση ἔχουμε γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεό; Πῶς ζοῦμε τὸ μυστήριό τὸ «**χρόνοι αἰωνίους σεσιγημένον**» (Ρωμ. ιδ' 25); Εἶναι λυπηρὸ ὅτι ὁ Κύριός μας ἐξακολουθεῖ ἀκόμα γιὰ πολλοὺς νὰ εἶναι ὁ μεγάλος Ἄγνωστος. Προσπαθοῦν νὰ θεμελιώσουν τὴν κοινωνία καὶ τὸν πολιτισμὸ τῆς σὲ συστήματα φιλοσοφικὰ ἢ κοινωνιολογικά, σὲ ἄχρωμους ἀνθρωπισμούς, στὴν ἄρνηση καὶ τὸν παραλογισμό.

Καὶ λησμονοῦν τὸν Ἕνα, ξεχνοῦν ὅτι «**θεμέλιον ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός**» (Α' Κορινθ. γ' 11). Καὶ χτίζουν, μὲ ψευτισμένα ὑλικά πάνω στὴν ἄμμο, τὰ βαβελικά οἰκοδομήματα τοῦ σύγχρονου ἀθεϊσμοῦ ἢ ἐνὸς ἀπάνθρωπου ἀνθρωπισμοῦ, πὺ εἶναι καταδικασμένα σὲ ἀφανισμό.

Κηρύττουν τὴν εἰρήνη καὶ ἀρνοῦνται τὸν ἄρχοντα τῆς εἰρήνης, τὸν Εἰρηνοποιό. Στηλιτεύουν τὸ ψέμα καὶ τὴν ὑποκρισία καὶ φεύγουν μακριὰ ἀπὸ Ἐκεῖνον πὺ εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Γίνονται ὁδηγοὶ καὶ δὲν ἀκολουθοῦν Ἐκεῖνον πὺ εἶναι ἡ Ὁδός.

Ἄν ἤθελαν νὰ ἀκούσουν τὸν θεϊκὸ ἀντίλαλο πὺ ἔρχεται καὶ σήμερα ἀπὸ τὴ φάτνη τῆς Βηθλεέμ, ἀπὸ τὶς ἀκρογιαλιές, τῆς Γαλιλαίας ἢ ἀπὸ τὸ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν καὶ μεταδίδει καὶ στὶς μέρες μας [σελ. 202] τὸ ἴδιο ἐλπιδοφόρο μήνυμα! Ἄν πρόσεχαν μερικὰ αἰῶνια συνθήματα, βαθιὰ ἀναγεννητικά, πὺ ὁ θεῖος Διδάσκαλος ἔφερε, πόσο θὰ ἄλλαζε ὁ ταλαιπωρημένος πλανήτης μας! «**Πάντες ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε**» (Ματθ. κγ' 8). «**Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους**» (Ἰωάν. ιγ' 34).

* Ἀκτῖνες 766 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2017), σελ. 201-202.

«ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΕΝ ΑΛΛΩ ΟΥΔΕΝΙ Η ΣΩΤΗΡΙΑ»

Άτράνταχτα άγκωνάρια, πάνω στα όποια θα μπορούσαμε να στηρίξουμε τὸ σύγχρονο κοινωνικὸ οἰκοδόμημα. Ἡ ἀδελφοσύνη στὴν τέλεια μορφή της. Ἡ ἀγάπη στὴν ἀνυπέβλητη ἔκφρασή της, ὅπως τὴν ἐνσάρκωσε ὁ ἴδιος ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός. Νὰ τὶ ἔκανε τὸν Ρ. Loti νὰ διακηρύττει: «Ὁ Χριστὸς μένει ὁ Ἕνας καὶ Μοναδικός. Ζητήστε τον... Ἐξω ἀπὸ αὐτὸν δὲν ὑπάρχει τίποτε». Καὶ ὁ Paul Bourget, ἀφοῦ πέρασε ὀλόκληρη τὴ ζωὴ του σπουδάζοντας τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο, κατέληξε στὸ συμπέρασμα: «Ὁ κόσμος πεθαίνει, γιατί δὲν βλέπει τὸν Θεό».

Καὶ ὅταν ὁ κόσμος δὲν βλέπει τὸν Θεό, ποὺ ἔγινε ἄνθρωπος καὶ ἦλθε ἀνάμεσά μας καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερα νὰ εἶναι μαζί μας, τότε θὰ βλέπει μὲ τρόμο τὰ ἐρείπια τῆς ἀποστασίας του.

Ὅσο δὲν συνειδητοποιεῖ ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ μοναδικὸς Σωτήρας καὶ Λυτρωτής, θὰ φλυαρεῖ γιὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, γιὰ ἰσότητα καὶ ἀδελφοσύνη, θὰ κραυγάζει γιὰ τὴν κατάργηση τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, θὰ κόπτεται γιὰ τὴ δικαιοσύνη, ἐνῶ ταυτόχρονα θὰ ὀπλίζει μὲ μῖσος τὶς καρδιές καὶ θὰ χύνει τὸ δηλητήριό τῆς ἔχθρας στοὺς ἀνθρώπους.

Μόνο ὅταν πλησιάσει ταπεινὰ τὸ θεῖο Βρέφος καὶ πιστέψει ὅτι **«οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία»** (Πράξ. δ' 12), θὰ ἀτενίσει ἐκεῖ, στὴ φτωχικὴ φάτνη, τὸ ἀνέσπερο φῶς. Στὴν ἄκρα ταπείνωση θὰ βρεῖ τὸ ἀληθινὸ μεγαλεῖο καὶ στὴ φαινομενικὴ ἀδυναμία τὴν ὑπερδύναμη.

Γ.Β.Μ.

ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ*

Γιατί υποφέρει ο σύγχρονος άνθρωπος; Γιατί χαρακτηρίζεται τραγικός; Γιατί ζει και κινείται μέσα στην ανασφάλεια και άβεβαιότητα; Γιατί τόση απόγνωση; Πόσα τέτοια «γιατί» θα μπορούσε να απαριθμήσει κανείς, από αυτά που αντιμετωπίζει ή ανθρωπότητα της διαστημικής εποχής; Αυτό είναι το τραγικό που δραματοποιεί ακόμα πιο πολύ την κατάσταση. Ο σημερινός άνθρωπος να έχει τα πάντα, και τίποτα να μην έχει. Γιατί του λείπει το ένα, το πιο σπουδαίο, το αναντικατάστατο.

Το πράγμα είναι απλό. Ο άνθρωπος λησμόνησε τη φύση του, την ίδια την ύπαρξή του, τις πιο βαθιές και ουσιαστικές αναζητήσεις της ψυχής του. Ζήτησε από την ψυχή του να αρνηθεί τους ιερούς πόθους της. Θέλησε τον ουρανοδρόμο αετό, που έκρυβε μέσα του, να τον άλυσσοδέσει και να του απαγορεύσει να ατενίζει τις φωτόλουστες κορυφές της πίστεως. Γι' αυτό και άστοχησε στον μεγάλο προορισμό του.

Νόμιζε πως μπορούσε να παραμερίσει την έμφυτη τάση προς τον Δημιουργό και Πατέρα του. Και το αποτέλεσμα της άνταρσίας του μάς το περιγράφει σύγχρονος διανοητής: *«Δέν είναι εύκολο να νιώθεις τον έαυτό σου όρφανεμένο από πατέρα της ψυχής, ύψηλό δικαιοκρίτη, νόημα τοῦ ὑπάρχειν. Ἄν ἐξαιρέσουμε κάποιους από γενετῆς ἀτάραχους, ἀδειανούς από ἐρωτήματα, βολεμένους κάτω από τῆ στέγη μιᾶς καθόλου βολεμένης αὐτῆς τῆς ἴδιας ἐπιστήμης, ὁ κόσμος μας πληρώνει σήμερα πολύ ἀκριβὰ τὴν ἀμφίβολη τούτη «ἐλευθερία» του. Ἡ προσφυγή στή βία, σὸν ἀχαλίνωτο ζωώδη ἐρωτισμό, σὰ ναρκωτικά καὶ σὰ παραισθησιογόνα, δέν εἶναι παρὰ λίγες ἀπὸ τὶς παρενέργειες πὸ ἐρχονται σὸ φῶς. Οἱ πιὸ ἐντυπωσιακές. Τὸ πείραμα πὸ γίνεται σὸν αἰῶνα τοῦτον, νὰ ζήσει ὁ ἄνθρωπος ὡς τέκνο “ἀγνώστου πατρὸς” ἢ, ἀκόμα δυσκολώτερο, πατρὸς ἀνυπάρχτου, δέν ξέρουμε πὸ ἂ ἀδηγήσει».*

Ἐνα πείραμα πὸ τὸ ζήσαμε σ' ὅλες τὶς τραγικές του διαστάσεις. Χειρότερο καὶ ἀπὸ τὸ πείραμα τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. Διότι αὐτὸς ἐπιτέλους ἀπαρνήθηκε τὸν Πατέρα του καὶ ζήτησε νὰ ζήσει μακριά του. Ἀκολούθησε τὸν δρόμο τῆς [σελ. 2] ἀποστασίας καὶ τῆς ἀσωτίας. Ὅχι ὅμως τῆς ὑποκρισίας. Γι' αὐτὸ καὶ ἦταν δρόμος μὲ ἐπιστροφή. Ἦξερε ὁ ἄσωτος ὅτι δέν ἦταν υἱὸς

* Ἀκτῖνες 767 (Ἰανουάριος-Φεβρουάριος 2018), σελ. 1-2.

ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ

«άγνωστου πατρός». Ήταν υιός περιφρονημένου Πατρός, αλλά πάντα γεμάτου αγάπη και στοργή.

Ο σύγχρονος όμως άνθρωπος προσπάθησε να πείσει τον έαυτό του πως δεν έχει πατέρα. Και θα ζούσε πια χωρίς περιορισμούς. Θα απολάμβανε την ελευθερία του σ' όλη την πληρότητά της. Και έζησε μακριά από τον Θεό, ή μάλλον χωρίς Θεό, μιὰ ψεύτικη ελευθερία, που ίσοδυναμούσε με την πιο τυραννική δουλεία. Νόμιζε πως θα ελευθερώσει τον έαυτό του, και ελευθέρωσε ό,τι κακό έκρυβε μέσα του ο παλαιός έαυτός του.

«Άγνωστου» ή «άνυπάρκτου» πατρός δεν ήταν όλοι οι μανιακοί του άθεϊσμοῦ που δημιούργησαν τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως του Γ' Ράιχ; Ύμνητες του άθεϊσμοῦ δεν ήταν και οι τύραννοι του μαρξιστικοῦ ολοκληρωτισμοῦ που μετέβαλαν τή Σιβηρία σ' ένα άπέραντο παγερό νεκροταφεῖο κινουμένων σκιῶν, πάνω στο όποιο πλανιόταν τρομερό τὸ φάσμα τῆς άγωνίας και του φόβου;

Έτσι είναι. Ο άνθρωπος χωρίς Θεό δεν είναι πια άνθρωπος. Τί είναι; Ούτε και ο ίδιος γνωρίζει. Είναι θηρίο; Είναι τέρας; Κάτι χειρότερο. Και από τὰ θηρία θηριωδέστερος. Γιατί είναι κάτι άφύσικο, κάτι που έχει ξεφύγει από τὰ φυσιολογικά του πλαίσια. Έχει διαστραφεῖ, και για αυτό έχει στραφεῖ πρώτα έναντίον του έαυτοῦ του και μετά έναντίον όλων τῶν άλλων. Καταντάει πια «ὁ άνθρωπος έναντίον του άνθρωπισμοῦ», όπως έγραφε ο Gabriel Marcel.

Γ.Β.Μ.

ΞΕΡΕΙΣ ΤΙ ΘΑ ΠΕΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ;*

Κάποτε ὁ Ὑδάρνης, Πέρσης εὐγενῆς ποῦ ὑπηρετοῦσε τὸν βασιλιά τῆς Περσίας, προσπαθοῦσε νὰ πείσει δύο Ἑλληνες Λακεδαιμονίους, τὸν Σπερθία καὶ τὸν Βούλι, νὰ προχωρήσουν στὴ δούλεψη τοῦ Πέρση μονάρχη: «*Γιατί ἀποφεύγετε νὰ γίνετε φίλοι τοῦ βασιλιά;*» τοὺς λέει. «*Δὲν βλέπετε, κοιτάζοντας ἐμένα καὶ τὴ θέση μου, πόσο ξέρει ὁ βασιλιάς νὰ τιμᾷ τοὺς γενναίους ἄνδρες;* Ἔτσι κι ἐσεῖς θὰ μπορεῖτε νὰ γίνετε ἄρχοντες στὴν Ἑλλάδα μὲ τὴν ἐξουσία ποῦ θὰ σᾶς δώσει ὁ βασιλιάς».

Καὶ ἡ ἀπάντηση, γεμάτη μεγαλεῖο καὶ ἀξιοπρέπεια, γνώρισμα τῆς ἀδούλωτης καὶ ἀδιάφθορης ἑλληνικῆς ψυχῆς, τοῦ Σπερθία καὶ τοῦ Βούλι: «*Ὑδάρνη, ἡ συμβουλή ποῦ μᾶς δίνεις δὲν εἶναι στὰ δικά μας μέτρα, δὲν βρίσκει ἀπήχηση στὴν ψυχὴ μας. Δὲν πηγάζει ἀπὸ γνώση τῶν πραγμάτων ποῦ ἰσχύει γιὰ μᾶς τοὺς Ἑλληνες. Μᾶς συμβουλεύεις γιὰ ἓνα πρᾶγμα ποῦ ἔχεις πεῖρα, ἐνῶ τὸ ἄλλο, τὸ σημαντικό, δὲν τὸ ἔχεις γευθεῖ. Τὸ ἓνα τὸ ξέρεις, γιατί ἔχεις πιά μάθει νὰ εἶσαι δοῦλος. Τὸ ἄλλο ὅμως τὸ ἀγνοεῖς, ἀφοῦ ποτὲ δὲν ἔζησες ἐλεύθερος καὶ δὲν ἔχεις ἰδέα ἂν ἡ ἐλευθερία εἶναι γλυκιὰ ἢ ὄχι. Ἄν ἤξερες τί θὰ πεῖ ἐλευθερία, θὰ μᾶς συμβούλευες νὰ πολεμᾶμε γι' αὐτὴν ὄχι μόνο μὲ δόρατα, ἀλλὰ καὶ μὲ τσεκούρια».*

* * *

Ὁ Ὑδάρνης δὲν ἔζησε μόνο μερικὸς αἰῶνες πρὸ Χριστοῦ. Ζεῖ καὶ κυριαρχεῖ καὶ κυβερνᾷ καὶ καθορίζει, δυστυχῶς, τὴν πορεία τῶν λαῶν σὲ κάθε ἐποχὴ. Ζεῖ καὶ στίς ἡμέρες μας μὲ χίλιες μορφές. Ἀναρριχᾶται σὲ ὑψηλὰ ἀξιώματα, ὄχι μὲ τὸ αἰθέριο πέταγμά του, ἀλλὰ μὲ τὸ γλοιῶδες ἔρπυσμά του. Ὁ Ὑδάρνης πλεονάζει σήμερα. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ συνήθισε δοῦλος στὴν ψυχὴ καὶ στὸ φρόνημα, ποῦ φέρνει τὰ [σελ. 42] δεσμὰ βαθιὰ μέσα στὴν καρδιά του, θέλει νὰ κάνει καὶ ἄλλους δούλους. Βολεύτηκε στὴ δουλεία. Μπῆκε στὴ δούλεψη τοῦ «βασιλιά», τοῦ ὁποιοῦδήποτε σύγχρονου δυνάστη. Τακτοποιήθηκε στὴν «αὐλή» του, σὲ κάποιο ἰδεολογικὸ μαντρί, σὲ κάποιο κομματικὸ μηχανισμό, ποῦ ἀφιονίζει τὴ σκέψη, ἀγελοποιεῖ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ

* Ἀκτῖνες 768 (Μάρτιος-Ἀπρίλιος 2018), σελ. 41-42.

ΞΕΡΕΙΣ ΤΙ ΘΑ ΠΕΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ;

καταδικάζει σε μόνιμη ύπολειτουργία. Στα χείλη του φυτρώνει με την πιο μεγάλη εύκολία εκείνο το ύπουλο «γιατί».

Ο άνθρωπος αυτός δεν πορεύεται, φέρεται. Είναι μαζοποιημένος. Απορεῖ πῶς υπάρχουν ἄνθρωποι ἐλεύθεροι, με ἰδανικά, πού πιστεύουν σε ἀξίες, μάχονται γι' αὐτές καὶ δὲν τις ἀνταλλάσσουν με τίποτα. Ἀσυνθηκολόγητοι με τὸ ψέμα, δὲν δέχονται καὶ δὲν ἀνέχονται νὰ ὑπηρετοῦν σκοπιμότητες καὶ νὰ τοὺς σέρνουν σὰν ἄβουλα σκλαβάκια οἱ κάθε εἴδους ἰσχυροὶ ἀφεντάδες. Θεωροῦν τὸν ἑαυτό τους ἰσόβια στρατευμένο νὰ φρουρεῖ τις Θερμοπύλες τῆς ἐθνικῆς καὶ πνευματικῆς ἐλευθερίας καὶ προτιμοῦν τὸν θάνατο ἀπὸ τὴ δουλεία καὶ τὸν ἠθικὸ ἐξευτελισμό.

Ἀλλὰ ἂν πλεονάζει στὶς ἡμέρες μας ὁ ἀποκρουστικὸς Ὑδάρνης, δὲν λείπουν ὁ Σπερθίας καὶ ὁ Βούλις. Οἱ γενναῖες καὶ ἀκέραιες ψυχές πού δὲν γνωρίζουν ἐποχές ἐκπτώσεων τῶν ἀξιῶν, δὲν ξεπουλᾶνε τὸν ἠθικὸ καὶ πολιτιστικὸ τους πλοῦτο καὶ προπάντων τὴν πνευματικὴ τους ἐλευθερία. Ἡ ψυχὴ τους δὲν δέχεται καὶ δὲν ἀνέχεται κανένα ζυγὸ δουλείας. Δὲν μπαίνουν στὴ δούλεψη κανενὸς δυνάστη, με ὅποια καμουφλισμένη μορφή καὶ ἂν παρουσιάζεται καὶ ὅσα ἐλκυστικὰ ἀνταλλάγματα καὶ ἂν τοὺς προσφέρει. Ἡ ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ μποῦν κάτω ἀπὸ τὸν ἰσοπεδωτικὸ ὀδοστρωτήρα πού καταργεῖ κάθε ὄμορφο καὶ αὐθεντικὸ στοιχεῖο τῆς προσωπικότητας.

Ἡ μακραίωνη ἱστορία μας, καὶ μάλιστα ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821, αὐτὸ μᾶς ὑπενθυμίζει. Φέρνει στὴ μνήμη μας τὸ μεγαλεῖο τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς. Τῆς ἐλεύθερης καὶ ἀδούλωτης ψυχῆς πού δὲν συμφιλίωθηκε με τὰ δεσμά τῆς τυραννίας. Ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸ Βυζάντιο μέχρι τὸ 1821, τὸ 1912, τὸ 1940 καὶ τὸ 1949 διαδραματίστηκε ἓνας τιτάνιος ἀγώνας ἐναντίον τῆς βαρβαρότητας καὶ τῆς δουλείας. Ἰδιαίτερα ὁ ξεσηκωμὸς τοῦ Γένους γιὰ τὴν ἀποτίναξη τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ πήγασε ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπη στὴν ἐλευθερία, στὰ ἱερὰ καὶ ὅσια τῆς φυλῆς. Εἶχε τὴν ἔμπνευσή του στὰ ἰδανικά τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδας. Οἱ ἀγωνιστὲς τοῦ 1821 μάχονταν «για τὸν Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἀγία καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερία». Καὶ μόνο με τὴν πίστη αὐτὴ θὰ μπορέσει καὶ σήμερα τὸ Ἔθνος μας νὰ μὴν προδώσει τὴν ἐθνικὴ καὶ πνευματικὴ του ἐλευθερία.

Γ.Β.Μ.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΙΣ ΡΥΤΙΔΕΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ*

Ένδιαφέρουσα ή είδησεογραφία τῶν ξένων πρακτορείων: «Ένα βήμα πιὸ κοντὰ στὰ μυστικά τῆς γηράνσεως, ἀλλὰ καὶ τοὺς τρόπους καθυστερήσεώς της, βρίσκονται Ἀμερικανοὶ ἐπιστήμονες ποὺ συνέδεσαν τὴν κατάπτωση τοῦ γηράσκοντος ὀργανισμοῦ μὲ τὴ λειτουργία 61 γονιδίων. Σύμφωνα μὲ τὴν ἔρευνα ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ περιοδικὸ *Science*, ἡ ἐργασία αὐτὴ μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει στὴν ἀνακάλυψη μεθόδων ποὺ καθυστεροῦν τὴ διαδικασία τῆς γηράνσεως».

Εὐσεβεῖς πόθοι καὶ μακάρι νὰ πραγματοποιηθοῦν. Τὸ μυστικὸ τῆς νεότητος ὅμως βρίσκεται ἄλλοῦ. Δὲν εἶναι μόνο ὑπόθεση ἡλικίας. Εἶναι κατάσταση ψυχῆς. Εἶναι ἐσωτερικὴ ἀνανέωση. Πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ ξεκαינוύργωμα. Εἶπαν πὼς εἶσαι τόσο νέος, ὅσος εἶναι ὁ ἐνθουσιασμός σου, καὶ τόσο γέρος, ὅση ἡ ἀπαισιοδοξία σου. Θὰ προσθέταμε πὼς εἶσαι τόσο νέος, ὅση εἶναι ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πίστεως, καὶ τόσο γέρος, ὅση εἶναι ἡ ἔλλειψή τους.

Τὸ μυστικὸ βρίσκεται πιὸ πολὺ μέσα στὴν ψυχὴ. Εἶναι νέοι ἄνθρωποι καὶ διατηροῦν ἀγέραστη νεότητα ὅσοι ἔχουν «**ἐνδυθῆ τὸν νέον ἄνθρωπον**» (Κολ., γ' 10), ποὺ ἀνακαινίζεται καθημερινὰ ἀπὸ τὴ δύναμη τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Εἶναι οἱ «**υἱοὶ τῆς Ἀναστάσεως**» (Λουκᾶ, κ' 16), οἱ ἀναστημένοι ἄνθρωποι.

Ἔτσι εἶναι. Ὁ ἄνθρωπος δὲν γερνάει τόσο ἀπὸ τὰ χρόνια. Ἡ καρδιὰ γερνάει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Καὶ ὅταν πληθύνεται ἡ ἁμαρτία, ἡ καρδιὰ παγώνει, γίνεται σκληρὴ, γιατί χάνεται ἡ εὐαισθησία τῆς ἀγάπης. Ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος τῆς Ἀναστάσεως, ὁ ἀναστημένος ἄνθρωπος, σὲ ὅποια ἡλικία, ποτέ του δὲν γερνάει. Τὸ σῶμα μπορεῖ νὰ φθεῖρεται. Ἡ καρδιὰ ὅμως μένει πάντα νέα. Καὶ μιὰ ἀναστημένη καρδιὰ δὲν ἀφήνει τὸν ἄνθρωπο νὰ γεράσει. Ἐπομένως, [σελ. 82] δὲν γίνεται κανεὶς γέρος, ἀπλῶς καὶ μόνο γιατί γέρασε. Γερνάει, ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ οἱ φόβοι του, οἱ ἀγωνίες του, θὰ πάρουν τὴ θέση τῶν ὀραματισμῶν του. Διαφορετικὰ ἡ ἀκτινοβολία του ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι εὐεργετικὴ.

Ἄλλα αὐτὰ ὑπογραμμίζουν πὼς τίποτα δὲν εἶναι αὐστηρῶς καθορισμένο. Ὑπάρχουν νέοι ποὺ ἔχουν γεράσει πρὸ τῆς ὥρας τους καὶ γέροντες ποὺ

* Ἀκτῖνες 769 (Μάιος-Ιούνιος 2018), σελ. 81-82.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΙΣ ΡΥΤΙΔΕΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

παραμένουν νέοι στο φρόνημα παρά την ηλικία τους. Το πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τοποθέτησή τους ἀπέναντι στὴ ζωὴ καὶ προπαντὸς ἀπὸ τὴν πνευματικὴ τους ζωὴ. Ἡ ἡλικία δὲν εἶναι μόνο ὑπόθεση χρόνου. Δὲν ὑπολογίζεται μὲ τις ρυτίδες ἢ μὲ τὴ φυσικὴ ἀντοχή. Τὸ ἄνοιγμα τοῦ πνεύματος, τὸ πλάτεμα τῆς ἀγάπης, ἡ ἀπλόχερη προσφορά, ἡ νεότητα τῆς καρδιάς, ὅλα αὐτὰ μετρᾶνε περισσότερο στὸν καθορισμὸ τῆς ἡλικίας.

Ὅπωςδήποτε, ἡ ἡλικία δὲν παύει νὰ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ σοβαρὰ προβλήματα. Καὶ εἶναι ἀναπόφευκτο. Ἡ ἀντιμετώπισή του διαφέρει. Ὅμως οὔτε ἡ ὠραιοποίησή του οὔτε ἡ τραγικοποίησή του μᾶς ὠφελεῖ. Τὸ νὰ ζητᾶμε νὰ ἐλαφρύνουμε τὸ βάρος τῆς ἡλικίας εἶναι φυσικό. Τὸ νὰ θέλουμε νὰ κρύψουμε τὴν ἡλικία εἶναι στρουθοκαμηλισμός. Χρειάζεται διαφορετικὴ θεώρηση. Χρειάζεται συμπιλίωση. Νὰ τὴν δοῦμε ὡς φίλο, ὄχι ὡς ἐχθρό. Ἐν μῆσα στὸ βλέμμα τῶν νέων βλέπουμε τὴ φλόγα, στὰ μάτια τῶν ἡλικιωμένων ἀντικρίζουμε τὸ φῶς. Καὶ ἄς μὴν ξεχνᾶμε ὅτι, καὶ ἂν ὁ **«ἔξω ἄνθρωπος, τὸ σῶμα μας, φθείρεται, ὁ ἔσω ὁμως ἄνθρωπος, ἡ ψυχὴ, ξανακαινουργώνεται καὶ ξανανιώνει ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα»** (Β΄ Κορινθ., δ΄ 16). Τί κι ἂν τὸ πρόσωπο ρυτιδώνεται; Ἄρκεῖ ἡ καρδιά νὰ μὴν ἔχει ρυτίδες.

Νὰ γιατί εἶπαμε πῶς δὲν γερνάει κανεὶς ἀπὸ τὰ χρόνια. Γερνάει πιὸ πολὺ, ὅταν ἀρχίζει νὰ κλείνεται στὸν ἑαυτό του. Κάθε φορὰ πού διαγράφει τοὺς ἀνοιχτοὺς ὀρίζοντες καὶ κοιτᾶζει μόνο πρὸς τὰ πίσω. Ἀντίθετα, γίνεται νέος, κάθε φορὰ πού κοιτᾶζει ἐμπρός, πού προεκτείνει τὴ ζωὴ του στὴν αἰωνιότητα. Γίνεται νέος, κάθε φορὰ πού ἀνακαινίζει τὴν καρδιά του, πού ἀκούει προτοῦ κρίνει. Κάθε φορὰ πού δὲν κολλάει πεισματικὰ στὶς ιδέες του. Κάθε φορὰ πού ἐνδιαφέρεται γιὰ τοὺς ἄλλους, πού προσφέρει καὶ δέχεται ἀγάπη. Κάθε φορὰ πού συγκινεῖται ἀπὸ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, πού θαυμάζει τὶς ὁμορφιὲς τῆς δημιουργίας. Συνειδητοποιεῖ ὅτι τὰ γηρατειὰ δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους. Εἶναι μιὰ δημιουργικὴ προετοιμασία γιὰ μιὰ ἄλλη ζωὴ, χωρὶς τέλος, αἰώνια.

Γ.Β.Μ.

«ΚΑΤΑΜΑΘΕΤΕ ΤΑ ΚΡΙΝΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ...»*

Ἡ φύση. Τὸ θαῦμα τοῦ Θεοῦ. Τὴν στολίζουν ιδιαίτερα μὲ τὴν ἀπέριττη ὁμορφιά τους **«τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ»**, πού μὲ τόση ἀφθονία ἔχει σκορπίσει στὴ γῆ ὁ πάνσοφος Δημιουργός. Μᾶς προτρέπει νὰ τὰ προσέξουμε, νὰ τὰ σπουδάσουμε. Νὰ μαθητεύσουμε σ' αὐτά. **«Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει»** (Ματθ., στ' 28). Κοιτᾶξτέ τα. Παρατηρήστε αὐτὰ τὰ μικρὰ στολίδια τῆς γῆς. Καὶ καθὼς θὰ ἀναλογιζόσαστε πῶς φυτρώνουν καὶ μεγαλώνουν, χωρὶς νὰ κοπιάζουν ἢ νὰ γνέθουν, θὰ καταλάβετε τὴν ἀγάπη μου καὶ τὴν πάνσοφη πρόνοιά μου.

Σ' αὐτὸ τὸ σχολεῖο τῆς φύσεως μᾶς καλεῖ ὁ Καλλιτέχνης τοῦ σύμπαντος νὰ μαθητεύσουμε. Καὶ πρῶτα πρῶτα νὰ σπουδάσουμε τὸ μάθημα τῆς ἐλπίδας. Ἐὰν **«καταμάθουμε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ»**, τὸ πῶς ἀρχίζουν τὴ ζωὴ τους καὶ πῶς τὴ συνεχίζουν, θὰ ἀπορήσουμε μὲ τὶς δυσκολίες τους. Ἐμπόδια σὲ κάθε τους βῆμα. Ἡ παρουσία τους εἶναι ἕνας θρίαμβος τῆς ἐλπίδας. Μιὰ ἀδιάψευστη μαρτυρία τῆς θείας Πρόνοιας. Καὶ τὸ συμπέρασμα. Ἐὰν γιὰ τὰ ἀγρολούλουδα, πού εἶναι ἕνα χορτάρι καὶ δὲν ἔχουν προορισμὸ νὰ ζήσουν αἰώνια, ὁ Θεὸς τόσο φροντίζει, ὥστε νὰ τὰ στολίζει, νὰ τὰ αὐξάνει, πολὺ περισσότερο δὲν θὰ φροντίσει γιὰ τὸν ἄνθρωπο; (Ματθ., στ' 30).

Γιατί τότε νὰ εἶμαστε ὀλιγόπιστοι; Γιατί νὰ λέμε: «Θὰ φροντίσει καὶ γιὰ μένα ὁ Θεός; Παρακολουθεῖ τὶς δυσκολίες μου; Μήπως μὲ ἔχει ξεχάσει;» Γιατί δὲν βλέπουμε **«τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ»** καὶ ὅλα τὰ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμος; Ἡ δυσπιστία μας, ἡ ὀλιγοπιστία μας ἀποτελεῖ ἀμφισβήτηση τῆς ἀγάπης τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Τὴν οἰκογένειά μας, τὰ παιδιά μας, τὶς ἐπαγγελματικές μας μέριμνες, τὶς ἀρρώστιες μας, τὸ μέλλον μας, ὅλα τὰ προβλήματά μας, καθὼς θὰ τὰ ἐμπιστευόμαστε στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, θὰ τὰ ἀντιμετωπίζουμε διαφορετικά. Ἡ πίστη [σελ. 122] στὸν στοργικὸ Πατέρα θὰ μᾶς ἐμψυχώνει. Θὰ μᾶς ψιθυρίζει **«οἶδε ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρήζετε τούτων ἀπάντων»** (Ματθ., στ' 32).

Τὰ **«κρίνα τοῦ ἀγροῦ»**, πού μᾶς μαθαίνουν τὴν ἐλπίδα, συγχρόνως μᾶς διδάσκουν νὰ μὴ γκρινιάζουμε, νὰ μὴ μεμψιμοιροῦμε, νὰ μὴ στενοχωριόμαστε μὲ τὸ παραμικρό. Τὰ κρίνα ἀνθίζουν. Πάντοτε καὶ μὲ ὅποιεσδήποτε συνθήκες χαρίζουν τὴν ὁμορφιά καὶ τὸ ἄρωμά τους. Δὲν τοὺς ἔρχονται ὅλα εὐνοϊκά. Τί

* Ἀκτῖνες 770 (Ιούλιος-Αὐγούστος 2018), σελ. 121-122.

«ΚΑΤΑΜΑΘΕΤΕ ΤΑ ΚΡΙΝΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ»

μέ αυτό ὅμως; Ἐκεῖνα προχωροῦν στό ἔργο τους. Τά ἀγκάθια ποῦ εἶναι γύρω τους δέν εἶναι ικανά νά ἐμποδίσουν τὸ ἄρωμά τους. Ἡ σκιά τῶν δένδρων, ποῦ τοὺς κρύβει τὴ θέα τοῦ ἡλίου, δέν τὰ στενοχωρεῖ. Ξέρουν πὼς καὶ αὐτὴ κάτι καλὸ τοὺς δίνει. Διατηρεῖ τὴ δροσερότητά τους, τὴ λεπτότητα καὶ λαμπρότητα τους.

Καὶ ἂν κάποτε κάποιο ἄλλο φυτὸ βρεθεῖ κοντά τους, δέν τὰ στενοχωρεῖ ἢ παρουσία του. Δίνουν τὰ χέρια καὶ ἀλληλοστηρίζονται, γιὰ νά μὴν τὰ ξεριζώσσει τὸ δυνατὸ χέρι τοῦ ἀνέμου. Τά ἀγρολούλουδα, ὅπου κι ἂν ριζώσουν, ὅπου κι ἂν σταθοῦν, δείχνουν τὴ χάρη τους, σκορπίζουν τὰ μύρα τους, αἰχμαλωτίζουν τὸ βλέμμα μας, προσελκύουν τὴ μέλισσα κοντά τους, σκορποῦν τὴ χαρὰ γύρω τους. Ἄνθιζουν καὶ δέν παραπονοῦνται, δέν μεμψιμοιροῦν.

Ἔτσι, θυμίζουν καὶ σὲ μᾶς ποιοὶ εἶναι τὸ χρέος μας. Βοηθοῦν τὴν ψυχὴ μας νά ἀντιληφθεῖ ὅτι πρέπει νά ἀνθίζει, παρ' ὅλα τὰ ἀγκάθια ποῦ τὴν περιτριγυρίζουν. Καὶ εἶναι τόσο ὠραῖο γιὰ τὸ περιβάλλον μας νά ἀνθίζουν οἱ ψυχές. Καὶ τὸ νά ἀνθίζει μιὰ ψυχὴ σημαίνει νά εἶναι στὴ διάθεση τῶν ἄλλων. Νά συντελεῖ στὴν ψυχικὴ ὠφέλεια τοῦ πλησίον της. Νά μὴν εἶναι ιδιότροπη, κατηφής, δύστροπη, ἀνικανοποίητη.

«Κρίνα τοῦ ἀγροῦ» καὶ μεῖς, ἄς μάθουμε νά μὴν παραπονιόμαστε μὲ τὸ παραμικρό. Τὸ ἀγκάθι δὲ φύτρωσε δίπλα μας ἔτσι τυχαῖα. Ὁ πάνσοφος Δημιουργός, ποῦ ξέρει ἀπὸ τὸ πικρὸ νά βγάξει γλυκύ, θὰ χρησιμοποιοῦ καὶ αὐτὸ γιὰ τὸ καλὸ μας. Ἴσως αὐτὴ ἡ δοκιμασία διώχνει κάποιο μολυσμὸ ἀπὸ τὴν ψυχὴ μας. Χρέος δικό μας εἶναι, μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη μας στὸν Θεό, νά σκορπίζουμε τριγύρω μας τὴν **«εὐωδία Χριστοῦ»** μὲ τὸν χαριτωμένο λόγο μας, τὴν εὐχάριστη ἀναστροφή μας, τὴν ἀνεπιτήδευτη καλοσύνη μας.

Γ.Β.Μ.

ΕΙΣΘΕ ΟΙ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟΙ*

Σεῖς οἱ πολύτεκνοι εἴσατε ἓνα δυνατὸ καὶ ζωντανὸ παράδειγμα, φωτεινοὶ ὁδοδείκτες γιὰ ὅλους μας. Εἴσατε μιὰ μαρτυρία πίστεως, μιὰ μαρτυρία ἐλπίδας, μιὰ μαρτυρία ἀγῶνα μέσα σὲ μιὰ ἐποχὴ ὑλοφροσύνης καὶ συμβατικότητας. Εἴσατε μιὰ διάψευση τῶν εἰδώλων, τῶν ἀνέσεων καὶ τοῦ συρμοῦ, μιὰ ὑπερνίκηση τοῦ ψυχροῦ ὑπολογισμοῦ. Εἴσατε ἓνα ἔμπρακτο κήρυγμα ὅτι τὸ πνεῦμα νικᾷ τὴν ὕλη καὶ ἡ θέληση ὑπερισχύει τῶν φυσικῶν δυσκολιῶν. Τὰ ξενύχτια σας κοντὰ στὰ παιδιά σας εἶναι ἡ καλύτερη ἀπόδειξη ὅτι ὁ «**κόκκος τοῦ σινάπεως**», ἡ ζωντανὴ πίστη, μπορεῖ πάντοτε νὰ θαυματουργεῖ.

Ἡ ζωὴ σας καὶ ὁ ἀγῶνας σας, τὰ ξενύχτια σας –φύλακες ἄγγελοι στὸ λίκνο τῶν παιδιῶν σας– ἀποτελοῦν ἓνα τόλμημα, ἓνα ἥρωικὸ πῆδημα στὸ διάστημα. Γιατὶ ὁ πιὸ γενναῖος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας δὲν εἶναι ὁ ἀστροναύτης. Αὐτὸς στὸ κάτω κάτω τὰ βρίσκει ὅλα ἔτοιμα καὶ προσχεδιασμένα, καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπολαμβάνει ὅλη τὴ δόξα τοῦ κόσμου. Ἐνῶ ἐσεῖς, οἱ πολύτεκνοι, ἐπιχειρεῖτε ἓνα τολμηρὸ πῆδημα καὶ εἰσπράττετε κάποτε καὶ τὴν ἀπαξίωση.

Σεῖς εἴσατε οἱ τολμηροί. Σεῖς πραγματοποιεῖτε ἓνα ὀλυμπιακὸ ἄθλημα, τὸν μεγάλο μαραθῶνιο τῆς ζωῆς, τὸν ἐπίπονο δρόμο μετ' ἐμποδίων. Σεῖς εἴσατε οἱ δημιουργικοὶ καὶ οἱ δυναμικοὶ συνδημιουργοὶ Θεοῦ, οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἔμπρὸς καὶ τοῦ αὐριο, οἱ πρωτοπόροι τῶν μεγάλων στόχων. Σεῖς δίνετε ζωὴ καὶ φτιάχνετε ζωὴ. Προσφέρετε στὴν ἀνθρωπότητα τὸ πιὸ οὐσιῶδες – ἀνθρώπους–, ἐφ' ὅσον, βέβαια, πασχίζετε νὰ κάνετε τὰ παιδιά σας ἀνθρώπους.

Εἴσατε ἓνα θαῦμα γιὰ τὴν ἐποχὴ μας. Σᾶς βλέπουν ὡς κάτι παράδοξο καὶ ἀπίθανο γιὰ τὴν ὄντως «ἀτομική», ἀτομιστικὴ ἐποχὴ μας. Αὐτὸ ὅμως πιστοποιεῖ καθημερινὰ ὅτι «**νενικήκατε τὸν κόσμον**». Ὅτι τὴν τελευταία λέξη δὲν ἔχει ὁ ψυχρὸς ὑλισμὸς. Ὅτι τὸ πᾶν δὲν εἶναι μαθηματικὸς ὑπολογισμὸς. Κάτι ἄλλο εἶναι ἡ τελευταία λέξη τοῦ ἀθλήματος τῆς ζωῆς. Λοιπὸν τὸ θαῦμα ὑπάρχει καὶ σήμερα. Ὑπάρχει στὰ σπίτια σας. Ὑπάρχει στὰ δάκρυα τοῦ μόχθου σας καὶ στὰ χαμόγελα τῶν παιδιῶν σας.

* Ἀκτῖνες 771 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2018), σελ. 161-162.

ΕΙΣΘΕ ΟΙ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟΙ

Είσαστε μιὰ ἐπιβίωση τοῦ ἀρχαίου [σελ. 162] Χριστιανισμοῦ. Μᾶς θυμίζετε τὸ ἔπος τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων. Καὶ συγκεκριμένα μᾶς ὑπενθυμίζετε εὐγενεῖς προσωπικότητες τῆς μαρτυρικῆς Ἐκκλησίας. Μᾶς φέρνετε στὸ νοῦ δύο ἔνδοξα μνημεῖα πολύτεκνων οἰκογενειῶν ἀγίων: τὴν κατακόμβη τῆς Φηλικητάτης στὴ Ρώμη καὶ τὴν κατακόμβη τῆς ἐλληνικῆς Μήλου. Στὴν πρώτη ἀναπαύεται ἡ ὁμώνυμη γενναία μάνα, ἡ ὁποία μαρτύρησε μὲ τὰ ἑπτὰ παιδιὰ της ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου καὶ ὁμολόγησε τὸν ἀληθινὸ Θεό. Στὴ δεύτερη ἀναπαύεται ἡ μάνα Εὐτυχία –πόσο ταιριαστὸ τὸ ὄνομά της! – μαζί μὲ τὰ ἕξι παιδιὰ της, τρία ἀγόρια ἱερεῖς καὶ τρία κορίτσια στὴν ὑπηρεσία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Τέτοιες ἐπτάφωτες λυχνίες μᾶς θυμίζει ἡ σεμνὴ παρουσία σας.

Μᾶς προβάλλετε καὶ σήμερα, σ' ἓνα κόσμον ποὺ παραπαίει, σύγχρονα φωτεινὰ παραδείγματα, ἄξια παντὸς ἐπαίνου καὶ θαυμασμοῦ, ὅπως τὸ χωριὸ τὸ γεμάτο παιδικὲς φωνές: *«Σπάνια σ' ἓνα ὄρεινὸ χωριὸ θὰ συναντήσῃ κανεὶς παιδιὰ νὰ παίζουν στοὺς δρόμους, στὶς πλατεῖες, τὰ σχολεῖα ν' ἀντηχοῦν ἀπὸ παιδικὲς φωνές, στὶς αὐλὲς τῶν σπιτιῶν νὰ γυροφέρνουν παπποῦδες, παιδιὰ, ἐγγόνια. Κι ὅμως, στὸ Στανὸ τοῦ δήμου Ἀρναίας Χαλκιδικῆς, μιὰ κοινότητα περὶπου 800 κατοίκων, μεγαλώνουν πάνω ἀπὸ 200 παιδιὰ – εἶναι ἡ δεύτερη κοινότητα πανελλαδικὰ σὲ πολύτεκνες καὶ τρίτεκνες οἰκογένειες (ἕως καὶ ὀκτῶ παιδιὰ), ἀπὸ τίς ὁποῖες οἱ μισὲς ἀφοροῦν νεαρὰ ζευγάρια, κάτω τῶν τριάντα ἐτῶν, ἀφοῦ στὸ Στανὸ οἱ νέοι συνηθίζουν νὰ παντρεύονται τὸ ἀργότερο ὡς τὴν ἡλικία τῶν εἰκοσιπέντε. Τρίτεκνες εἶναι σχεδὸν ὅλες οἱ οἰκογένειες τοῦ χωριοῦ – ξεπερνοῦν σὲ ἀριθμὸ τίς διακόσιες...»*

Ὁλόψυχη εὐχή μας γιὰ σᾶς εἶναι ἐκείνη ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ θεόπνευστου ψαλμωδοῦ: **«Ἡ γυνὴ σου ὡς ἄμπελος εὐθηνούσα ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου· οἱ υἱοὶ σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης σου. Ἴδου οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον»** (Ψαλμ. ρκζ' 3-4).

Γ.Β.Μ.

ΤΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ*

Τί ἦταν, ἀλήθεια, οἱ μάγοι; Ἦταν ἡ ἐκπροσώπηση τῆς ἐπιστήμης ποῦ ἀναζητεῖ τὴν ἀλήθεια. Ἄδολες καρδιές. Ταπεινές ψυχές. Καὶ ὁ Κύριος τοῦ Οὐρανοῦ δὲν τοὺς ἀρνεῖται τὸ φῶς Του. Ἕνα λαμπερὸ ἀστέρι ἀνάβει καὶ καταυγάζει τὸν ὀρίζοντα τῆς ψυχῆς τους. Δὲν εἶναι ἕνας πλανήτης ποῦ ἔχασε τὸν δρόμο του. Εἶναι τὸ θαυμαστὸ ἀστέρι ποῦ δείχνει τὸ δρόμο πρὸς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Πόσοι τὸ εἶδαν νὰ σελαγίζει στὸν οὐράνιο θόλο; Τρεῖς μόνο συλλαμβάνουν τὸ ὑπερφυσικὸ μήνυμά του. Τρεῖς μονάχα διέθεταν τὸ ραντὰρ τῆς πίστεως ποῦ πιάνει τὰ μηνύματα τοῦ οὐρανοῦ. Τρεῖς ἦταν πρόθυμοι νὰ δώσουν τὸ «παρῶν» στὸ θεϊκὸ κάλεσμα.

Πόση ἀντοχὴ χρειαζόταν γιὰ ἕνα τέτοιο μεγάλο ἐγχείρημα! Νὰ διασχίζουν ἡμέρες καὶ μῆνες τὶς καυτερὲς ἐρημιές. Νὰ συναντοῦν τὸν κίνδυνο σὲ κάθε τους βῆμα. Νὰ ἀντιμετωπίζουν τὰ χαμόγελα τῆς εἰρωνείας, τὰ πικρόχολα λόγια τῶν «προσγειωμένων ρεαλιστῶν», αὐτοὶ οἱ «ἀπροσγείωτοι ἰδεαλιστές».

Πράγματι. Δὲν εἶναι εὐκόλη ὑπόθεση ἡ πίστη. Καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ δὲν προσφέρεται στοὺς ἐγωπαθεῖς, στοὺς ἀρνητὲς τοῦ ἀγῶνα. Ἡ πίστη καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ εἶναι κατακτήσεις πνευματικές. Ἔρχονται ὡς ἐπιβράβευση στὶς ταπεινὲς ψυχές, στοὺς ἀγωνιστὲς τοῦ πνευματικοῦ στίβου. Καὶ ὁ Θεὸς ἀρέσκει νὰ μακραίνει τὰ σκάμματα καὶ νὰ ἀναδεικνύει τοὺς πιὸ λαμπροὺς πρωταθλητὲς. Ὅ,τι ἔγινε καὶ μὲ τοὺς μάγους.

Δὲν εἶναι μικρὲς οἱ δοκιμασίες ποῦ ἀντιμετωπίζουν ἀπὸ τὰ πρῶτά τους βήματα. Τὸ ἀστέρι ἐξαφανίζεται στὴν πιὸ κρίσιμη στιγμή. Ὁ ὁδηγὸς ἀποσύρεται ξαφνικὰ στὸ σταυροδρόμι τῆς ὁδοιπορίας. Τότε ξεπετάγονται τὰ «γιατί» τῆς ἀμφιβολίας. Χθὲς καὶ σήμερα, συχνά, χάνονται ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα τὰ σημεῖα τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ὅμως, ὅλα αὐτὰ εἶναι στὸ σχέδιο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Φαινομενικὴ ἡ ἀπουσία. Δοκιμάζει, γιὰ νὰ ἀναδείξει. Ἀποκαλύπτει τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία, γιὰ νὰ φανερώσει τὴ θεία παντοδυναμία. Κρύβεται κάποτε ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα βλέμματα ὁ Θεός, γιὰ νὰ τὸν ἀναζητᾶμε καὶ νὰ τὸν βρῖσκουμε.

Αὐτὸ ἔγινε καὶ μὲ τοὺς μάγους. Σύντομη ἡ ἀμνηχανία τους. Οἱ ἀληθινὰ μεγάλοι δὲν περιορίζονται στὴ δική τους σοφία. Καταφεύγουν ταπεινὰ στὰ

* Ἀκτῖνες 772 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2018), σελ. 201-202.

φῶτα τῶν ἄλλων. «**Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;**» ἐρωτοῦν στὰ Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἡ ἀπάντηση ἀπὸ ἐκεῖ πού δὲν [σελ. 202] περιμέναν. Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς θὰ ὑπηρετήσουν τὸ θεῖο σχέδιο, χωρὶς οἱ ἴδιοι νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ αὐτό. Μὲ τὴν προφητεία τοῦ Μιχαῖα θὰ ὀδηγηθοῦν στὴ Βηθλεέμ: «**Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου**» (Ματθ., β' 8).

Ἐδῶ σταματᾷ ἡ ἀνθρώπινη σκέψη. Πῶς νὰ συλλάβει τέτοιες τρομερὲς ἀντινομίες; Ὑπηρετοῦν τὴ βουλή τοῦ Θεοῦ οἱ πολέμοί Του! Οἱ τυφλοὶ ὀδηγοὶ μπαίνουν ἄθελά τους στὴν ὑπηρεσία τοῦ φωτός. Οἱ σβησμένοι φανοὶ γίνονται δρομοδεῖχτες ζωῆς. Πόσοι, ἀλήθεια, ἔγιναν, στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων, ἀριστερὰ ὄργανα τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ! Βοήθησαν ἄλλους νὰ βροῦν τὸν δρόμο, χωρὶς οἱ ἴδιοι νὰ θελήσουν νὰ τὸν βαδίσουν.

Ὅμως οἱ δοκιμασίες τῶν μάγων δὲν σταματοῦν. Τὸ ἀστέρι καὶ πάλι θὰ φανεῖ καὶ θὰ τοὺς γεμίσει ἀνακούφιση. Τοὺς ὀδηγεῖ σ' ἓνα φτωχικὸ κατάλυμα, ὅπου ἔκπληκτοι θὰ ἀτενίσουν μιὰ ταπεινὴ μητέρα μὲ τὸ θεῖο Βρέφος. Τίποτα τὸ φανταχτερὸ ἐκεῖ μέσα. Λοιπόν, ἓνα τόσο κοπιαστικὸ ταξίδι, γιὰ νὰ ἀντικρίσουν τὰ φτωχικὰ αὐτὰ σκηνικά;

Ναί, γιὰ αὐτὸ ἤλθαν. Οἱ μεγάλες ψυχὲς ξέρουν νὰ διακρίνουν πίσω ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ ἀσημότητα τὶς ἀληθινὲς ἀξίες. Δὲν θαμπώνονται ἀπὸ τὸ ἐντυπωσιακὸ. Συγκλονίζονται ἀπὸ τὸ πραγματικὸ μεγαλεῖο. Σκύβουν ταπεινὰ καὶ προσκυνοῦν τὴν Παναγία μητέρα καὶ τὸ θεῖο Παιδί καὶ προσφέρουν τοὺς πολῦτιμους θησαυροὺς τους (Ματθ., β' 11).

Οἱ ἀληθινὰ μεγάλοι γονατίζουν ταπεινά, μπροστὰ σ' Ἐκεῖνον πού «*ἐταπείνωσεν ἀταπεινώτως τὸ ἀταπείνωτον αὐτοῦ ὕψος*» (Ἰω. Δαμασκηνός). Γίνονται δημιουργοὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀγάπης, στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου, χάριν τοῦ ὁποῦ «**ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη**» ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς τῆς ἀγάπης.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΘΥΣΙΑΣ*

Δέν εἶναι λίγοι αὐτοὶ ποὺ θεωροῦν περιθωριοποιημένη τὴν παρουσία τοῦ Χριστιανισμοῦ στὸν σύγχρονο κόσμο. Ἄγνοοῦν τὴν ἱστορία του. Τὸν δυναμισμό του. Τὴν πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ του ἀποστολή. Τὴν ἀναπλαστικὴ του δύναμη. Τὸ ἥρωικό του προπαντός στοιχεῖο. Ὁ Χριστιανισμός εἶναι ἡ θρησκεία τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων. Οἱ ἅγιοι, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὑπῆρξαν οἱ κατ' ἐξοχὴν ἀγωνιστὲς μέσα στὸν κοινωνικὸ στίβο. Προτοῦ δώσουν τὴ μαρτυρία τοῦ αἵματος, εἶχαν δώσει τὴ μαρτυρία τῆς ζωῆς.

Ὁ ἀληθινὸς Χριστιανισμὸς εἶναι ὁ ματωμένος, τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς θυσίας. Ἡ χρυσὴ ἐποχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ δέν εἶναι τῆς δόξας καὶ τοῦ φανταχτεροῦ μεγαλείου. Εἶναι τοῦ μαρτυρίου καὶ τοῦ αἵματος. Τότε ποὺ Χριστιανὸς σήμαινε μελλοθάνατος. Τότε ποὺ ἡ πίστη ἦταν ἰσοδύναμη μὲ τὸν διωγμό. Τότε ποὺ ἡ Ἐκκλησία προχωροῦσε φορτωμένη μὲ τὸν βαρὺ σταυρὸ στοὺς πληγωμένους ὤμους της. Οἱ ἐπίσκοποι της φοροῦσαν χιτῶνες βαμμένους στὸ αἷμα τοῦ ἐσφαγμένου Ἀρνίου καὶ ἀγκάθινα στεφάνια μαρτυρίου. Οἱ πιστοὶ της, ὅλοι στρατευμένοι κάτω ἀπὸ τὴν πορφυρὴ σημαία τοῦ σταυροῦ, προχωροῦσαν καὶ «κακοπαθοῦσαν ὡς καλοὶ στρατιῶται Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Τιμοθ., β' 3).

Καὶ οἱ ματωμένοι αὐτοὶ ἀγῶνες δέν βάστηξαν, ἔστω, μερικὲς δεκαετίες. Τρεῖς ὀλόκληρους αἰῶνες ὁ Χριστιανισμὸς αἱμορραγοῦσε κάτω ἀπὸ τὰ ἀνελέητα χτυπήματα ἐνὸς πρωτοφανοῦς σὲ ὠμότητα βαρβαρισμοῦ. Ποτάμι τὸ αἷμα ἔρεε ἀπὸ λευκασμένους γέροντες, λεοντόκαρδους ἄνδρες, σφριγηλὰ παλικάρια, τρυφερὲς παρθένες, μικρὰ παιδιά, ὡς καὶ νήπια στὴν ἀγκαλιά. Δέν ἔμεινε βασανιστικὸ ὄργανο ποὺ νὰ μὴ χρησιμοποιήθηκε, γιὰ νὰ κάμψει τὴν ἀντίσταση τῶν γενναίων ἀθλητῶν τῆς πίστεως. Ὅλη ἡ σατανικὴ κακουργία ἐπιστρατεύθηκε, γιὰ νὰ ἐκπορθῆσει τὶς ἀπόρθητες ψυχὲς τῶν μαρτύρων.

[σελ. 2] Καὶ ἡ ἀντίσταση δέν κάμφθηκε. Καὶ τὸ ὄχυρό δέν ἔπεσε. Καὶ τὸ δέντρο τῆς πίστεως, ποὺ φύτεψε ὁ Ἀρχηγὸς τῶν μαρτύρων, ὄχι μόνο δέν ξεριζώθηκε ἀπὸ τὶς θύελλες τοῦ εἰδωλικοῦ μίσους, ἀλλὰ ρίζωσε βαθύτερα. Ὅσο πιὸ πολὺ χυνόταν αἷμα μαρτυρικό, τόσο ποτιζόταν μὲ αὐτὸ καὶ φούντωναν τὰ κλαδιὰ του καὶ γέμιζαν καρποὺς οἱ κλώνοι του καὶ ἔρχονταν τὰ ἀηδόνια τοῦ πνεύματος νὰ σκηνώσουν μέσα στὶς πλούσιες φυλλωσιές του.

* Ἀκτῖνες 773 (Ἰανουάριος-Φεβρουάριος 2019), σελ. 1-2.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΘΥΣΙΑΣ

Τρεῖς αἰῶνες. Τρακόσια χρόνια ἀγῶνες, θυσίες, αἵματα. Αὐτὸ εἶναι τὸ ξεκίνημα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἕνα ξεκίνημα μοναδικὸ στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας. Καὶ τὸ παράδειγμα αὐτὸ μᾶς τὸ ἔδωσε πρῶτος ὁ Ἀρχηγὸς τῆς πίστεώς μας μὲ τὸ σταυρικὸ Του μαρτύριο. Στὰ ματωμένα ἴχνη Του βάδισαν καὶ οἱ στρατιῆς τῶν μαρτύρων. Αὐτὸς ἦταν ὁ κληρὸς ὄλων τῶν ἀληθινῶν πιστῶν. Αὐτὸ διακήρυττε καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἔγραφε στὸν μαθητὴ του Τιμόθεο: **«Πάντες οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται»** (Β΄ Τιμοθ., γ΄ 12).

Καὶ ἡ ματωμένη σκυτάλη προχώρησε ἀπὸ χέρι σὲ χέρι καὶ ἔφθασε ἀνίκητη μέχρι καὶ τὴν ἐποχὴ μας. Καὶ σήμερα τὴν κρατοῦν μὲ στιβαρὸ χέρι χιλιάδες σύγχρονοι μάρτυρες σ' ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς γῆς μὲ τὸν δικὸν τους τρόπο. Τὴν κράτησαν δεκαετίες ὀλόκληρες ἀναρίθμητα πλήθη γνωστῶν καὶ ἀγνώστων νεομαρτύρων, μὲ μύριες θυσίες, στὶς χῶρες τοῦ ἄθεου Μαρξισμοῦ. Καὶ δὲν λύγισαν. Καὶ προτίμησαν νὰ θυσιασθοῦν, παρὰ νὰ ἀρνηθοῦν τὸν Χριστό. Ὅλες αὐτὲς οἱ εὐγενικὲς καὶ ἅγιες ψυχὲς ἐνιωθάν μεσὰ τους νὰ τρέχει αἷμα μαρτύρων. Ἀπόγονοι τῶν ἀγωνιστῶν τῆς πρωτοχριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Νὰ ποιοὶ κράτησαν ὄρθια τὴ σημαία τῆς πίστεως, τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας, ποὺ βροντοφωνοῦσαν τὸ ἀσυνθηκολόγητο «ὄχι» στὴν κάθε εἶδους ἐξευτελιστικὴ τυραννία. Αὐτοὶ συνδύαζαν τὴν εὐγένεια τῆς ψυχῆς μὲ τὸ ἀκατάβλητο φρόνημα. Αὐτοὶ ξάφνιαζαν αὐτοκράτορες καὶ δῆμιους μὲ τὸ θάρρος τους, βαδίζοντας στὸ μαρτύριο μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη.

Νὰ τὸ ἀληθινὸ μήνυμα τοῦ Χριστοῦ, ὅπως τὸ βίωσαν καὶ τὸ βιώνουν οἱ ἀληθινοὶ μαθητὲς Του. Εἶναι ἕνας ἀγώνας ἀδιάκοπος γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγάπης, τῆς ἀλήθειας, τῆς προόδου.

Γ.Β.Μ.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΙΗΣΟΥ*

Τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα βρέθηκα σ' ἓνα νοσοκομεῖο. Ἐζήσα γιὰ λίγο τὸν ἀνθρώπινο πόνο. Ἰκέτευσα Σὲ τὸν Ἀναστημένο Κύριο καὶ Σὲ παρακάλεσα νὰ θεραπεύσεις τοὺς ἀσθενεῖς, νὰ ἀνακουφίσεις τοὺς πάσχοντες, νὰ χαρίσεις σὲ ὅλους τοὺς πονεμένους τὴν εἰρήνη καὶ τὴ χαρὰ Σου.

Σὲ σκέφθηκα τὴν ὥρα ἐκείνη, ὅταν βάδιζες στοὺς δρόμους τῆς Παλαιστίνης καὶ ἡ σκιά Σου θεράπευε ὅλους τοὺς ἀρρώστους, τυφλοὺς, κουφούς, παραλυτικούς, δαιμονισμένους. Νὰ γιατί στὴ σκέψη μου στριφογύριζε ἀδιάκοπα τὸ ἐρώτημα: Κύριε, γιατί σήμερα δὲν θεραπεύεις ὅλο τὸν κόσμο;

Ἀνῆμπορος νὰ βοηθήσω στεκόμουν μπροστὰ στὴν ἀργὴ ἀγωνία μιᾶς νέας γυναίκας, στοὺς πόνους ἐνὸς οἰκογενειάρχου, στὴν ἀνησυχία ποὺ ζοῦσαν τὰ χιονοσκέπαστα γηρατεία. Στὰ χεῖλη μου ἀνέβαινε, τὴν ἅγια ἐκείνη ἡμέρα, ἓνα συγκλονιστικὸ ἐρώτημα: Κύριε, Σὺ ποὺ ἀναστήθηκες καὶ νίκησες τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν θάνατο, γιατί ἀφήνεις τοὺς ἀνθρώπους νὰ γερνᾶνε μέσα στὰ βάσανα, νὰ ὑποφέρουν, νὰ πεθαίνουν; Γιατί τόσοι πόνοι, τόσα δάκρυα, τόσες θλίψεις;

[σελ. 42] Ἐνα δεκάχρονο παιδί εἶχε θαυμάσει ἀκούγοντας στὸ Κατηχητικὸ Σχολεῖο γιὰ τὴ γεμάτη καλοσύνη θεραπεία ποὺ εἶχες προσφέρει στὸν τυφλὸ στὴν Ἱεριχώ. Ὅμως ὅταν θυμῆθηκε ἓνα τυφλὸ τῆς γειτονιάς του, γιὰ τὴ θεραπεία τοῦ ὁποῖου κανεὶς δὲν ἐνδιαφερόταν, μὲ ἀπορία ρωτοῦσε: Γιατί καὶ σήμερα ὁ Ἰησοῦς δὲν θεραπεύει ὅλο τὸν κόσμο;

Κύριε, δὲν μπορῶ νὰ ἀπαντήσω στὸ μικρὸ αὐτὸ παιδί ὅτι δὲν εἶσαι τώρα πιά πάνω στὴ γῆ, γιὰ νὰ τὸν θεραπεύσεις. Διότι Ἐσὺ μᾶς εἶπες πὼς θὰ εἶσαι ἀνάμεσά μας ὅλες τὶς ἡμέρες μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων. Πολὺ περισσότερο, δὲν μπορῶ νὰ τοῦ πῶ ὅτι δὲν ἀγαπᾶς πιά τοὺς ἀνθρώπους καὶ δὲν κλαῖς γιὰ τὸν θάνατο τῶν φίλων Σου, ὅπως ἔκλαψες στὸν θάνατο τοῦ ἀγαπημένου Σου Λαζάρου. Διότι γνωρίζουμε καλὰ ὅτι Σὺ μένεις ὁ Αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὁ πιστὸς Φίλος τῶν ἀνθρώπων. Δὲν μπορῶ ἀκόμα νὰ ἀπαντήσω ὅτι δὲν εἶναι δυνατὴ σήμερα ἡ ἐπέμβασή Σου γιὰ τὴ θεραπεία ἢ τὴν πρόληψη τῆς ἀρρώστιας ἢ τῆς συμφορᾶς. Διότι γνωρίζω ὅτι τὸ καθετὶ εἶναι δυνατὸν σὲ Σένα, τὸν παντοδύναμο Θεό.

* Ἀκτῖνες 774 (Μάρτιος-Ἀπρίλιος 2019), σελ. 41-42.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΙΗΣΟΥ

* * *

Κύριε, μεγάλη Φίλε τῶν ἀνθρώπων, στὰ ἀγωνιώδη αὐτὰ ἐρωτήματα ἔχεις δώσει Ἐσὺ τὴν ἀπάντηση, πὺ γεμίζει χαρὰ καὶ αἰσιοδοξία τὰ παιδιὰ Σου. Σκέπτομαι ὅτι δὲν ἔχεις διαλέξει γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τὸν εὐκόλο δρόμο. Πρῶτος Ἐσὺ βάδισες τὸ ἀνηφορικὸ μονοπάτι τοῦ Γολγοθᾶ. Οὔτε ἀπέφυγες τὸν διωγμὸ, τὴν ἀδικία, τὸν πόνο στὴν ἐπίγεια ζωὴ Σου. Δὲν δέχθηκες καμμιὰ ὑπεκφυγή, καμμιὰ εὐκόλη διέξοδο στὸ φριχτὸ Σου μαρτύριο, καὶ μετέβαλες τὴν πιὸ μεγάλη τραγωδία τοῦ κόσμου στὴν πιὸ μεγάλη *μαρτυρία* τοῦ κόσμου.

Ἀκόμα, Κύριε, καὶ στὸν πιὸ μεγάλο μας πόνο καὶ στὴν πιὸ τρομερὴ συμφορά, πὺ νομίζουμε πὺς μᾶς ἐγκατέλειψες, δὲν εἴμαστε μόνοι. Σὺ εἶσαι μαζί μας, ὅταν πονᾶμε, ὅταν ἀγωνιζόμαστε, ὅταν οἱ δυνάμεις μᾶς ἐγκαταλείπουν. Αὐτὸ πὺ δίνεις σήμερα στοὺς ἀνθρώπους δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ θεραπεία. Εἶναι ἡ ἀγάπη Σου. Ὅσοι καταφεύγουν σὲ Σένα δὲν ἀπαλλάσσονται πάντοτε ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς ζωῆς. Βρίσκουν ὅμως τὴ δύναμη καὶ ἀντλοῦν θάρρος γιὰ τὴν ὑπερνίκηση τῶν δεινῶν. Τί κι ἂν ἡ θύελλα μαίνεται καὶ τὰ κύματα ὑψώνονται ἀπειλητικά; Ἡ παρουσία Σου χαρίζει ἀσφάλεια καὶ εἰρήνη μέσα στὶς ψυχές.

Ἐπὶ τέλους, Κύριε, ὅταν θεράπευες τὸν τυφλὸ στὴν Ἱεριχώ, δὲν ἦταν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου πὺ ἤθελες προπάντων νὰ τοῦ δώσεις. Ἦταν πιὸ πολὺ τὸ φῶς τῆς ἀγάπης Σου πὺ ποθοῦσες νὰ τοῦ χαρίσεις. Διότι προτιμᾶς, ἀπὸ τὸ προσωρινό, αὐτὸ πὺ μένει. Προτιμᾶς τὴν ἐσωτερικὴ ὁμορφιά ἀπὸ τὴ δροσιά τοῦ ζωηροῦ προσώπου.

Ὡ Κύριε, πόσο θὰ ἤθελα νὰ βοηθήσεις καὶ μένα, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, νὰ καταλάβουμε ὅτι, ἂν δὲν θεραπεύεις ὅλο τὸν κόσμο, ὅμως θέλεις νὰ σώσεις ὅλο τὸν κόσμο. Αὐτὴ τὴ μεγάλη ἀλήθεια βοήθησέ με νὰ τὴ ζήσω βαθιά. Νὰ ἐλπίζω, ἔστω κι ἂν ἡ ἐλπίδα, στὰ κοντόφθαλμα μάτια μου, φαίνεται σὰν ἐλπίς παρ' ἐλπίδα.

Γ.Β.Μ.

ΗΡΩΕΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ*

Κυριακή τῶν Ἁγίων Πάντων. Τὴν ἡμέρα αὐτή, «ὡς πορφύραν καὶ βύσσον τὰ αἵματα» ἡ Ἐκκλησία στολισμένη, ἐμφανίζεται σὲ ὅλη τὴν ἡρωικὴ μεγαλοπρέπειά της. Γιορτάζει τὰ πλήθη τῶν ἀφανῶν καὶ ἀγνώστων μαρτύρων ποὺ πρόσφεραν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴν ἐδραίωση τῆς πίστεως. Τιμᾷ τὰ πλήθη τῶν Ὁσίων, τῶν Ἁγίων, τῶν Ἀσκητῶν, τῶν Διδασκάλων, τῶν Ὁμολογητῶν, τῶν Πατέρων ποὺ μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὴ διδασκαλία τους φύλαξαν ἀνόθευτη τὴν πίστη καὶ φώτισαν τὴν οἰκουμένη ὁλόκληρη.

Γιὰ νὰ νιώσουμε τὸ νόημα τῆς μεγάλης αὐτῆς γιορτῆς, πρέπει νὰ πλησιάσουμε «τὸ περικείμενον νέφος» (Ἐβρ., ιβ' 1), γιὰ τὸ ὁποῖο κάνει λόγο ὁ θεῖος Παῦλος. Ἔζησαν οἱ ἴδιοι τὸν καύσωνα τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων στοὺς πολύμοχθους ἀγῶνές τους. Καὶ τώρα σὰν νεφέλη περιίπτανται καὶ μᾶς σκεπάζουν καὶ μᾶς δροσιίζουν στὴν πορεία μας, στὸν δικό μας καύσωνα τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν θλίψεων. Naί, εἶναι σύννεφο ὁλόκληρο οἱ Πατέρες, οἱ Ἅγιοι, οἱ ἥρωες καὶ μάρτυρες τῆς πίστεως. Πλῆθος ἀναρίθμητο, ποὺ ἔχει καλύψει τὸν οὐρανό. Προέρχονται ἀπὸ ὅλες τὶς ἡλικίες καὶ τὶς κοινωνικὲς τάξεις. Νέοι καὶ ὠριμοί, μικρὰ παιδιὰ καὶ λευκασμένοι γέροντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀριστοκράτες καὶ δοῦλοι, ὅλοι σταθεροὶ στὴ χριστιανικὴ ζωὴ, ἀλύγιστοι καὶ στὰ πιὸ φρικτὰ βασανιστήρια, θυσίαζαν τὰ πάντα γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν ἀλήθεια Του.

Καὶ δὲν ἦταν οἱ Ἅγιοι Πάντες μόνο μάρτυρες στὶς ἐποχὲς τῶν αἱματηρῶν διωγμῶν. Ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἀναίμακτοι μάρτυρες. Ἐθελόθута θύματα στὸν βωμὸ τοῦ χρέους, ἔκαναν τὸν πνιγηρὸ ἀπὸ τὶς ἀναθυμιάσεις τοῦ ψεύδους καὶ τῶν συμβιβασμῶν πλανήτη μας νὰ ἀρωματισθεῖ ἀπὸ τὸ πιὸ εὐωδιαστὸ θυμίαμα, τὴν ἀγία καὶ ἡρωικὴ ζωὴ τους.

Γίνεται σήμερα λόγος γιὰ τοὺς ἥρωες καὶ μάρτυρες τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Καὶ ἡ σκέψη πηγαίνει σὲ πολλοὺς [σελ. 82] ποὺ θεωροῦνται πρωτεργάτες. Ἀλλὰ οἱ πρῶτοι ἥρωες καὶ μάρτυρες τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ἦταν οἱ ἅγιοι, οἱ μάρτυρες τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τότε ποὺ ὅλοι ἔτρεμαν τὴν αὐθαιρεσία τῆς ἐξουσίας καὶ ἔσκυβαν δουρικὰ τὸ κεφάλι μπροστὰ στὴν ἀνεξέλεγκτη τυραννία, οἱ ἥρωες τῆς πίστεως ὄρθωναν τὸ ἀνάστημά τους, γιὰ νὰ μαστιγώσουν τὴν ὑπεροψία καὶ τὴν βία.

* Ἀκτῖνες 775 (Μάιος-Ἰούνιος 2019), σελ. 81-82.

ΗΡΩΕΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ

Ἄν οἱ εἰδωλόατρες περίτρομοι χαμογελοῦσαν στὸν ἐξευτελισμὸ καὶ στὸν στραγγαλισμὸ τῆς συνειδήσεώς τους, οἱ Χριστιανοὶ ἀπέκρουαν τὸν ἐξευτελισμὸ καὶ δέχονταν μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη τὰ βασανιστήρια καὶ τὸν θάνατο. Ἄντὶ γιὰ τὸν δουλικὸ χαιρετισμὸ στὸν Καῖσαρα, βροντοφωνοῦσαν τὸ ὄχι τῆς γενναιότητος στὸν αὐτοκράτορα. «*Χαῖρε Καῖσαρ, οἱ μελλοθάνατοι σὲ χαιρετοῦν*», φώναζαν οἱ δειλοί. «*Ὅχι Καῖσαρ*», φώναζαν οἱ Χριστιανοί. Ὅχι, δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται, ἄνθρωπος ἐσύ, νὰ θεοποιεῖς τὸν ἑαυτὸ σου. Καὶ ἐμεῖς ἀρνούμαστε νὰ σὲ λατρεύσουμε. Ναί, αὐτὰ τὰ κυνηγημένα πλάσματα διατήρησαν τὸν πολιτισμὸ ἀπὸ τὴν καταλυτικὴ ἔφοδο τοῦ βαρβαρισμοῦ. Περιφρόνησαν τὴν εἰδωλοατρικὴ βία καὶ μαστίγωσαν τὸν ἠθικὸ ἐξευτελισμὸ. Οἱ μάρτυρες καὶ οἱ ἀγωνιστὲς τῆς πίστεως, μὲ τὸ αἷμά τους, μὲ τὸ θάρρος καὶ τὴν παρρησία τους, ἔσωσαν τὴν τιμὴ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὴν πνευματικὴ ὑποδούλωση.

«Οἱ μάρτυρες τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔγραφε ὁ Jacques Fontaine, ὑπῆρξαν οἱ μάρτυρες τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, ποὺ τὴν ἐπικύρωσαν μὲ τὸ θάνατό τους μπροστὰ στὴν ὀλοκληρωτικὴ ἐξουσία. Ὑπῆρξαν τὸ κάλεσμα καὶ ἡ ὑπόμνηση, τὸ σάλπισμα σὲ ὄλους γιὰ νὰ μὴ διστάσει ποτὲ κανεὶς νὰ ἀγωνισθεῖ σὲ κάθε καταπίεση ποὺ ἀπειλεῖ τὴν ἐσωτερικὴ ἐλευθερία, τὴν πιστότητα στὶς ἀρχές, τὸ ἀπαράγραπτο δικαίωμα τῆς προσωπικῆς συνειδήσεως».

Γιὰ ὅλα αὐτὰ, θὰ ἔπρεπε ἡ ἡμέρα τῶν Ἁγίων Πάντων νὰ ἐορτάζεται ὡς ἡ μεγαλύτερη ἡμέρα τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἄν αὐτοί, ἄγνωστοὶ οἱ πιὸ πολλοί, ἅγιοι καὶ μάρτυρες, δὲν πρόσφεραν τὴ μαρτυρία τῆς πίστεως, πόσο φτωχὸς θὰ ἦταν πνευματικὰ καὶ πολιτιστικὰ ὁ κόσμος μας! Ἄγιοι στὴ ζωὴ καὶ στὸν θάνατο. Ἀγωνίσθηκαν νὰ ζήσουν ὡς ἀληθινὸι Χριστιανοί, τίμιοι, ἄγνοί, εἰλικρινεῖς, ἀνυποχώρητοι στὶς ἀρχές τους, γεμᾶτοι ἀγάπη καὶ αὐταπάρνηση. Ἐκεῖνοι πέθαιναν πρόθυμοι γιὰ τὸν Χριστό. Ἐμεῖς σήμερα μήπως τὸ βρίσκουμε δύσκολο νὰ ζήσουμε, ὅπως θέλει ὁ Χριστός;

Γ.Β.Μ.

ΓΙΑ ΝΑ ΒΑΣΙΛΕΥΣΕΙ Η ΕΙΡΗΝΗ*

Διάβαζα μιὰ «εἶδηση» πού θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηρισθεῖ ὡς ἡ εἶδηση τῶν εἰδήσεων. Μιὰ τέτοια εἶδηση ἢ μάλλον ἀλυσίδα εἰδήσεων ξεπερνᾷ καὶ τὴν πιὸ καλπάζουσα φαντασία. Ἡ «εἶδηση» αὐτὴ ὑπῆρχε φυσικὰ ὡς ὑπόσχεση καὶ ὡς ἐλπίδα στὴν προφητικὴ σκέψη τοῦ Ἡσαΐα, ὅταν προφήτευε πὼς θὰ ἔλθει ἐποχὴ πού οἱ λαοὶ θὰ ὁμονοήσουν, θὰ εἰρηνεύσουν, **«συγκόψουσι τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς ζιβύνας αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ οὐ λήψεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος μάχαιραν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν»** (β' 4). Μποροῦμε ὅμως τὴν «εἶδηση» αὐτὴ νὰ τὴν φαντασθοῦμε ὡς πραγματικότητα στὴ σπαρασσομένη ἀπὸ πολεμικὲς συγκρούσεις καὶ ἀσύλληπτες βαρβαρότητες ἐποχὴ μας; Νὰ σκεφθοῦμε τί θὰ συνέβαινε, ἂν ξαφνικὰ ἀκουγόταν σὲ ὅλα τὰ μῆκη καὶ πλάτη τῆς γῆς, ἀπὸ τὰ διεθνεῖς μέσα ἐνημερώσεως, ὅτι:

Οἱ ὑπερδυνάμεις καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς γῆς ἀποφάσισαν νὰ καταστρέψουν τὰ ὄπλοστάσιά τους καὶ ποτὲ πιά νὰ μὴ χρησιμοποιήσουν τὴ βία. Οἱ Παλαιστίνιοι πρόσφυγες ἔχουν πιά τὴ βαθιὰ ἱκανοποίηση νὰ ζήσουν στὰ πατρογονικὰ ἐδάφη τους εἰρηνικὰ μὲ τοὺς Ἰσραηλινούς. Οἱ πολυδοκιμασμένοι λαοὶ τοῦ Ἀφγανιστάν, τοῦ Ἰράκ, τῆς Αἰθιοπίας, τῆς Νιγηρίας, τοῦ Λιβάνου, τῆς Βόρειας καὶ Νότιας Κορέας, καὶ ὅπου ἄλλοῦ τῆς γῆς, δίνουν εἰλικρινὰ τὰ χέρια καὶ ἀρχίζουν μιὰ καινούργια ζωὴ. Ὅλοι οἱ πολιτικοὶ κρατούμενοι εἶναι ἐλεύθεροι νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους.

[σελ. 122] Εἶδηση ἀπίστευτη, ἀλλὰ καὶ τόσο ἐπιθυμητή. Τόσο ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ σύγχρονου κόσμου. Γιὰ νὰ φυγαδευθεῖ ἡ ἀγωνία ἀπὸ τὶς καρδιές καὶ νὰ παύσει ὁ **«ἄρτος ὀδύνης»** νὰ ἀποτελεῖ τὸ καθημερινὸ σιτηρέσιο τοῦ σημερινοῦ, τραγικοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ νὰ στεγνώσουν ἐπὶ τέλους τὰ δάκρυα, νὰ σταματήσουν οἱ θρῆνοι, νὰ ἀνθίσει στὰ παιδικὰ πρόσωπα τὸ χαμόγελο, νὰ λιγοστέψουν οἱ μαυροφορεμένες μάννες καὶ τὰ ὄρφανὰ καὶ νὰ ξανάρθει ἡ εἰρήνη μέσα στὶς καρδιές. Τί ἄλλο ἀπὸ τὸν πόθο αὐτὸ φανερώνει ἡ προσδοκία μὲ τὴν ὁποία παρακολουθεῖ ἡ ἀνθρωπότητα κάθε «συνάντηση κορυφῆς» Διεθνοῦς ἢ ἄλλου Ὄργανισμοῦ;

Ὅνειρο ἀπραγματοποίητο φαίνεται ἡ εἰρήνευση τῶν ἀνθρώπων; Ναι, γιὰτὶ οἱ ἀνθρωποὶ δὲν θέλουν νὰ ἀκούσουν τὸ ἄγγελμα τῆς εἰρήνης πού

* Ἀκτῖνες 776 (Ιούλιος-Αὔγουστος 2019), σελ. 121-122.

άντηχησε ἐδῶ καὶ δύο χιλιάδες χρόνια. Νὰ ἀναγνωρίσουν ὅτι **«τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ»** (Ἐφεσ. β' 14) καὶ τῆς ἔχθρας, ποὺ ὕψωσε ὁ ἀποστάτης ἄνθρωπος, τὸ γκρέμισε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὴ σταυρική Του θυσία. Μὲ αὐτὴ συμφιλίωσε τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔφερε τὴν εἰρήνη ἀνάμεσά τους. Ἄν θέλουμε, λοιπόν, νὰ εἰρηνεύσουν οἱ λαοί, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσουμε κοντὰ στὸν Σταυρό. Κάτω ἀπὸ τὴ σκιά του μποροῦν νὰ λυθοῦν ὅλα τὰ ἀκανθώδη προβλήματα ποὺ χωρίζουν τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκεῖ ἡ ἀπέραντη ἀγάπη συνάντησε τὸ μεγάλο μῖσος καὶ τὸ νίκησε. Ὁ σταυρωμένος Κύριος **«ἤπλωσε τὰς παλάμας καὶ ἤνωσε τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα»**.

Σὲ τελευταία ἀνάλυση, τὸ πρόβλημα τῆς εἰρήνης εἶναι πρόβλημα ἀνθρώπων. Ἄν δὲν δημιουργήσουμε ἀνθρώπους ὄχι τοῦ μίσους καὶ τῆς γροθιάς, τῆς βίας καὶ τῆς τυραννίας, τῆς σκοπιμότητας καὶ τοῦ συμφέροντος, ἀλλὰ τῆς ἀγάπης, τῆς μεγαλοψυχίας, τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας, ματαιοπονοῦμε. Χωρὶς ἀνθρώπους ἀναγεννημένους θὰ ἰσχύει τὸ στενόκαρδο δόγμα: *«Κάθε κράτος ἀρπάζει ἐφόσον δύναται. Τὰ διαλείμματα τῆς πέψεως καλοῦνται εἰρήνη»*. Χωρὶς τίμιους ἀνθρώπους μποροῦμε νὰ ἔχουμε τιμιότητα; Καὶ χωρὶς δίκαιους ἀνθρώπους μποροῦμε νὰ ἔχουμε δικαιοσύνη καὶ δίκαιες συναλλαγές; Χωρὶς **«πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν δικαιοσύνην»** καὶ τὴν ἀγάπη, μποροῦμε νὰ ἔχουμε εἰρήνη;

Ἡ μάχη γιὰ τὴν εἰρήνη εἶναι ὑπόθεση ἱερή. Γι' αὐτὸ καὶ μόνο ἀδιάφθοροι ἱεροφάντες τοῦ Πνεύματος, ἀνιδιοτελεῖς, μποροῦν νὰ τὴν πραγματώσουν. Οἱ κήρυκες τοῦ μίσους δὲν ἔχουν θέση στοὺς μεγάλους πνευματικούς ἀγῶνες. Τοὺς καπηλεύονται καὶ τοὺς ἐκτρέπουν. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ ἀγνοῦς, ἀναγεννημένους ἀπὸ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ, ἀγωνιστές, ὄχι ἐρεθισμένους ἀπὸ τὰ πάθη, ἀλλὰ ἐμπνευσμένους ἀπὸ τὴν ἀγάπη.

Γ.Β.Μ.

Ο ΤΥΡΑΝΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΩΝΙΑΣ*

Όρατος ό κίνδυνος. Άπειλεϊ τήν ψυχοσωματική υγεία και ίσορροπία τοῦ σύγχρονου ανθρώπου. Φθάσαμε στο σημείο να νομίζουμε πώς ή εύτυχία, ή ψυχική ήρεμία, ή γαλήνη τής συνειδήσεως αγοράζονται σε τιμή εύκαιρίας. Άγχωμένος από το άσταμάτητο κυνηγητό τής έπιτυχίας, φυλακισμένος στο έγώ του, άπωθώντας τις πνευματικές και ήθικές αξίες, φθάνει ό άνθρωπος στο αντίθετο αποτέλεσμα. Άντι τής χαράς συναντά το κενό, το άνικανοποίητο. Χρονία κόπωση, έμμονες ιδέες, κρίσεις πανικοῦ, καταθλιπτικές καταστάσεις τον βασανίζουν. Και για να βγει από το άδιέξοδο, καταφεύγει σε ήμίμετρα, που τον περιπλέκουν ακόμα περισσότερο.

«Η άσθένεια τοῦ 21^{ου} αιώνα θα είναι ή κατάθλιψη, άνακοίνωσε ό Παγκόσμιος Όργανισμός Υγείας. Είναι ήδη καταθλιπτικό το 17% τοῦ παγκόσμιου πληθυσμοῦ. Μόνο στις ΗΠΑ ή κατάθλιψη έχει ένα έτήσιο κόστος σε άπώλεια παραγωγικότητας περίπου 50 δισ. δολάρια. Ναι, έπιβεβαιώνουν και άλλες έρευνες, στην άλεξίσφαιρη έποχή τοῦ άτομισμού και τής διασποράς τών συνειδήσεων, είμαστε περισσότερο άπαισιόδοξοι από ποτέ».

Όλα αυτά υπογραμμίζουν τον πρωταρχικό ρόλο που παίζει ό πνευματικός παράγων στην υγεία μας. Δεν είναι ή εργασία και ή άπασχόληση που μάς συνθλίβουν. Είναι οι υπερβολικές μέριμνες και οι άγωνιώδεις φροντίδες που μάς ταλαιπωροῦν. Και πιο πολύ ό φόβος τοῦ πιθανοῦ, τοῦ ένδεχόμενου, τοῦ άπρόβλεπτου μάς συντρίβει. Το μικρόβιο δεν βρίσκεται στην εργασία. Είναι στο κυνήγι τής άνεκπλήρωτης έπιθυμίας.

Στους πιεσμένους και καταπιεσμένους από τον έσωτερικό τύραννο τής άγωνίας, στους άχθοφόρους τοῦ άνήσυχου έαυτοῦ τους, σε όλους τους **«κοπιώντας και πεφορτισμένους»** (Ματθ., ια' 28) από τις άδιάκοπες μέριμνες άπευθύνεται ό Κύριος και τους καλεϊ να πάνε κοντά Του. Να τους άπαλλάξει από το πιεστικό φορτίο τους. Καλεϊ όλους μας να μαθητεύσουμε στο άπέραντο σχολείο τής φύσεως. Μάς παρακινεί να **«έμβλέψουμε»** και να **«καταμάθουμε»** (Ματθ., στ' 26, 28). Να δοῦμε τήν άγάπη τοῦ Θεοῦ που έκδηλώνεται τόσο πλούσια και σ' αυτά **«τά πετεινά τοῦ ούρανοῦ»**. Να παρατηρήσουμε προσεκτικά και να φιλοσοφήσουμε πάνω στα **«κρίνα τοῦ**

* Ακτίνες 777 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2019), σελ. 161-162.

Ο ΤΥΡΑΝΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΩΝΙΑΣ

ἀγροῦ», στὰ ταπεινὰ ἀγρολούλουδα μὲ τὶς ἀπαράμιλλες φορεσιές τους ποὺ τοὺς χαρίζει ἢ πρόνοιά Του.

Ἔτσι, ἡ ἄψυχη φύση, μὲ τὸ μεγαλόφωνο στόμα τῶν πουλιῶν καὶ τῶν **[σελ. 162]** λουλουδιῶν, διαλαλεῖ τὶς αἰώνιες ἀλήθειες. Τί μᾶς λέει; Διῶξτε τὴν ἀγωνιώδη μέριμνα. Ἡ ἀγωνία δὲν εἶναι φροντίδα. Εἶναι ὀλιγοπιστία. Δὲν εἶναι αὐξημένο ἐνδιαφέρον γιὰ πρόοδο καὶ ἐπιτυχία. Εἶναι ἀδυναμία καὶ ταλαιπωρία. Εἶναι σαράκι γιὰ τὴν υἰεΐα. Τρωκτικὸ γιὰ τὴν ψυχικὴ ἰσορροπία. Νάρκωση τῆς πνευματικῆς δημιουργίας.

Γιατί, λοιπόν, ἀφήνουμε τὴν ἀγωνία νὰ μᾶς ροκανίζει; Γιατί παίρνουμε τὸ ἐνδεχόμενο ὡς βέβαιο, ποὺ μπορεῖ καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἔλθει, καὶ σωρεύουμε, συχνά, τόσα ἀνύπαρκτα προβλήματα; Γευόμαστε σήμερα πιθανές ἢ καὶ ἀπίθανες δοκιμασίες καὶ θλίψεις. Δὲν μᾶς φθάνει τὸ φορτίο μιᾶς ἡμέρας; Γιατί θέλουμε νὰ σηκώνουμε τὸ φορτίο μιᾶς ὀλόκληρης ζωῆς; Μεριμνᾶμε καὶ ἀγωνιοῦμε ὄχι γιὰ τὸ σήμερα, ἀλλὰ γιὰ τὸ αὔριο. Γιατί; **«Ἡ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκεῖ τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς»** (Ματθ., στ' 34). Χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ἀδράνεια καὶ μοιρολατρία. Ἄλλωστε, γιατί τὸ ξεχνᾶμε; Δὲν εἴμαστε μόνοι. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη πρόβλεψη ὑπάρχει καὶ ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχει ἡ πίστη στὴν ἀγάπη τοῦ οὐράνιου Πατέρα, ποὺ ποτὲ δὲν θὰ μᾶς ἀφήσει.

Ἀγωνιοῦμε, γι' αὐτὸ ἀναζητᾶμε περίτρομοι ἄλλα στηρίγματα. Ἀναζητᾶμε, γι' αὐτὸ καὶ ἀγωνιοῦμε. Καὶ χανόμαστε μέσα σ' ἓνα φαῦλο κύκλο αὐτοταλαιπωρίας. Ὑπάρχει ὅμως καὶ μιὰ ἄλλη ζήτηση ποὺ φυγαδεύει τὴν ἀγωνία. Ζητώντας πρῶτα καὶ ἀποκλειστικὰ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ, βρίσκουμε μονάχα τὴν ἀγωνία τους. Ἄν μάθουμε νὰ ζητᾶμε πρῶτα τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ δικαιοσύνη Του, θὰ δοῦμε πὼς ὅλα τὰ ἄλλα θ' ἀκολουθήσουν. Θὰ ἀκολουθήσει τὸ πιὸ πολῦτιμο, ἡ ψυχικὴ γαλήνη καὶ ἡρεμία. Θὰ τρῶμε τὸ φαγητό μας, χωρὶς νὰ μᾶς τρώει αὐτό.

Γ.Β.Μ.

«ΦΕΥΓΕ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ»*

Άχώριστος σύντροφος στη ζωή μας οι δοκιμασίες και οι θλίψεις. Και μόνο τῆς δικῆς μας; Τὸ ἴδιο φαινόμενο και στη ζωή τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Κυρίου. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς γήινης παρουσίας Του ὡς τὴν τελευταία, ἀπὸ τὴ θεία γέννηση ὡς τὴ σταύρωση, συνεχεῖς οἱ δοκιμασίες.

Δὲν πρόλαβαν νὰ ἀναχωρήσουν οἱ Μάγοι, και ὁ οὐράνιος ἀπεσταλμένος φέρνει τὸ μήνυμα τῆς φυγῆς στὸν Ἰωσήφ. **«Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον και τὴν μητέρα αὐτοῦ, και φεῦγε εἰς Αἴγυπτον...»** (Ματθ. β' 13). Σήκω, πάρε τὸ παιδί και φύγε στὴν Αἴγυπτο. Ἐγκαταλεῖψτε τὴ γῆ σας και φύγετε στὴ χώρα τῆς ἐξορίας σας.

Νέα δοκιμασία γιὰ τὸν Ἰωσήφ, ἀλλὰ και γιὰ τὴν παρθένο Μαρία. Ἡ ἅγια Οἰκογένεια στὴν ἐξορία, στὴν προσφυγιά. Και ὁμως, ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: *«Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰωσήφ οὐκ ἐσκανδαλίσθη, οὐδὲ εἶπεν: Αἴνιγμα τὸ πρᾶγμα ἐστίν· οὐ πρώην ἔλεγες, ὅτι σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ; Και νῦν οὐδὲ ἑαυτὸν σώζει, ἀλλὰ φυγῆς ἡμῖν χρεια και ἀποδημίας και μακρᾶς μεταστάσεως· ἐναντία τῇ ὑποσχέσει τὰ γινόμενα».*

Ἡ πίστη τοῦ Ἰωσήφ δοκιμάζεται, ἀλλὰ δὲν σκανδαλίζεται ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Αἰνιγματική φαίνεται, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἡ προσταγή τοῦ ἀγγέλου γιὰ φυγή. Ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ οὐρανοῦ δὲν εἶχε πεῖ πιὸ μπροστὰ ὅτι τὸ νεογέννητο θεῖο Βρέφος θὰ σώσει τὸν λαὸ του; Και τώρα οὔτε τὸν ἑαυτό του δὲν μπορεῖ νὰ σώσει, ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ πάρουν ὅλοι τὸν δρόμο τῆς ἐξορίας και τῆς μακρινῆς ἀποδημίας; Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀντίθετα μὲ τὶς ὑποσχέσεις πού τοὺς ἔχουν δοθεῖ;

Και ὁμως, ὁ πιστὸς Ἰωσήφ δὲν περιεργάζεται τὸ θεϊκὸ σχέδιο. Δὲν μεμψιμοιρεῖ. Δὲν κρίνει μὲ τὰ περιορισμένα ἀνθρώπινα κριτήρια τὶς βουλὲς τοῦ Θεοῦ. Ὑπακούει και πείθεται και μὲ προθυμία δέχεται και ὑπομένει τοὺς πειρασμούς, ὅσο ἀκατανόητοι κι ἂν φαίνονται. Ξέρει πὼς ὅποιος ἀναλαμβάνει νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ θεϊκὸ σχέδιο πρέπει νὰ εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀντιμετωπίσει θλίψεις και δοκιμασίες.

«Φεῦγε εἰς Αἴγυπτον». Ἡ ἅγια Οἰκογένεια, μιὰ Οἰκογένεια ἐξόριστων. Πρόσφυγες και φυγάδες. Διπλὴ ἢ ἐξορία και ἄγνωστος ὁ χρόνος διαρκείας. Ἐξόριστοι πρῶτα σὲ ξένη χώρα, στὴν Αἴγυπτο, και ὕστερα, μετὰ τὸν θάνατο τοῦ

* Ἀκτῖνες 778 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2019), σελ. 201-202.

«ΦΕΥΓΕ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ»

Ἡρώδη, στή Γαλιλαία, ἀφοῦ ἡ Ἰουδαία τοὺς ἦταν ἀπαγορευμένη. Τὸ τυφλὸ πάθος τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας καταδίωξε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή καὶ ἔβαλε σὲ δοκιμασία τὸ θεῖο Βρέφος, τὴν Παναγία μητέρα Του καὶ τὸν δίκαιο Ἰωσήφ.

Ἀλλὰ ἡ προσφυγιά καὶ οἱ ἐξορίες τῶν δικαίων, τῶν ἀθῶων, δὲν σταμάτησαν. Ἐξακολουθοῦν μέχρι σήμερα. Οἱ τύραννοι δὲν ἔπαυσαν νὰ καταδιώκουν, [σελ. 202] ὅλους ὅσους θεωροῦν πρόσκομμα στὰ παράνομα σχέδιά τους. Καὶ δὲν διώκονται μόνον οἱ μεγάλοι. Καραβάνια τὰ ἀθῶα γυναικόπαιδα παίρνουν τόσο συχνὰ τόν, χωρὶς ἐπιστροφή, δρόμο τῆς προσφυγιάς. Μακριὰ ἀπὸ τοὺς τόπους ποὺ ἔζησαν, ποὺ ἀγάπησαν, ποὺ ζυμώθηκαν μαζί τους, ποὺ τὸ κάθε τι τοὺς μιλοῦσε. Ἕνα ξερίζωμα πιὸ ὀδυνηρὸ καὶ ἀπὸ τὸ ξερίζωμα τῆς καρδιάς.

Πόσες τέτοιες δραματικὲς καὶ τραγικὲς συγχρόνως ἐξορίες ἔζησε ἡ ἐποχή μας! Ἐξορίες ποὺ ἀποτελοῦν τὸ πιὸ ἀνεξίτηλο στίγμα γιὰ τὸν πολιτισμὸ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα. Λησμονήσαμε τὰ πρόσφατα ἀνθρώπινα φορτία, στοιβαγμένα χειρότερα ἀπὸ ζῶα, στὰ σαπιοκάραβα τῆς ντροπῆς καὶ τοῦ θανάτου, ποὺ ἔφευγαν κυνηγημένα, μὲ τὴ φρίκη στὰ πρόσωπα, γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὴ μανία τοῦ σύγχρονου βαρβαρισμοῦ. Πόσοι ἄλλοι πολιτικοὶ πρόσφυγες ἀναγκάζονται καθημερινὰ, σὲ ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς γῆς, νὰ ἐγκαταλείπουν τοὺς προσφιλεῖς τους! Καὶ ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ τόσος λόγος γίνεται γιὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα!

* * *

Ἀλλὰ ὁ κόσμος μας, ἡ σύγχρονη οἰκογένεια, γνώρισε κι ἄλλου εἴδους ἐξορίες. Ἐξόριστη συχνὰ ἡ γυναίκα ἀπὸ τὸ σπίτι της. Τὸ εὐκόλο διαζύγιο τὴν ἀναγκάζει συχνὰ νὰ τὸ ἐγκαταλείπει, νὰ φεύγει κυνηγημένη μακριὰ ἀπὸ ὅλους ἐκείνους καὶ ὅλα ἐκεῖνα ποὺ πόθησε, ποὺ ἀγάπησε, ποὺ σύνδεσε τὴ ζωὴ της. Χιλιάδες γνωρίζουν κάθε χρόνο, στή μικρὴ χώρα μας, τὴν τραγωδία τῆς ἐξορίας αὐτῆς.

Κι ὕστερα οἱ νέοι μας, ποὺ ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀστοργία τῆς ἐποχῆς μας τοὺς ἀναγκάζει νὰ παίρνουν τὸν δρόμο τῆς ξενιτιάς γιὰ ἓνα χαρτί, στὴν πιὸ κρίσιμη περίοδο τῆς ζωῆς τους. Καὶ πόσους ἄλλους τοὺς σπρώχνει σὲ μιὰ ἄλλου εἴδους ἐξορία, σὲ ἐξορία ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους, σὲ ἀλλοτρίωση ἀπὸ τὴν προσωπικότητά τους, μὲ τὰ σύγχρονα ναρκωτικὰ τοῦ πνεύματος ποὺ τοὺς προσφέρει ἄφθονα! Ναρκωτικὰ, ἀλκοολισμός, πανσεξουαλισμός, σύγχρονες αἱρέσεις, ἐξορίζουν καθημερινὰ ἀναρίθμητες ὑπάρξεις ἀπὸ τὰ σπίτια τους, ἀπὸ τὸ περιβάλλον τους, ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους.

Ἡ προσευχή μας, ἰδιαίτερα τὶς ἡμέρες αὐτές, ἄς ἀνέβει θερμὴ πρὸς Ἐκεῖνον ποὺ, ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματά Του, γνώρισε τὴ δοκιμασία τοῦ διωγμοῦ,

«ΦΕΥΓΕ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ»

νὰ ἐξορίσει κάθε εἶδους ἐξορία ἀπὸ τὸν πλανήτη μας καὶ νὰ δώσει νὰ κυριαρχήσει παντοῦ ἡ δική Του εἰρήνη καὶ εὐδοκία.

Γ.Β.Μ.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΟΒΑΡΗ*

Παλιό και σύγχρονο τὸ πρόβλημα. Ἡ μεγαλύτερη δυσφήμιση τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ἡ κακὴ ἐκπροσώπησή του. Ἡ ἐκπροσώπηση ποὺ δὲν εἶναι καὶ εὐπροσώπηση. Παραστατικὸ τὸ παράδειγμα. Τὸ περιγράφει ὁ Δανὸς φιλόσοφος καὶ θεολόγος Κίρκεγκαρντ. Ἡ ἱστορία ξετυλίγεται στὴ Δανία. Σ' ἓνα ἀπομακρυσμένο τσίρκο ἐκδηλώνεται πυρκαγιά. Ἡ φωτιὰ ἐπεκτείνεται ἐπικίνδυνα. Ἀμέσως ὁ ὑπεύθυνος στέλνει ἓνα κλόουν (κωμικό), ντυμένο μὲ τὴν παράξενη στολὴ του, νὰ πάει στὸ γειτονικὸ χωριό, γιὰ νὰ ζητήσῃ βοήθεια. Ἡ φωτιὰ ἀπειλοῦσε νὰ ἀπλωθεῖ μέσα ἀπὸ τὶς καλαμιές καὶ νὰ ἀπειλήσῃ καὶ τὸ χωριό. Ὁ κλόουν φτάνει γρήγορα στὸ χωριό καὶ καλεῖ σὲ βοήθεια. Παρακαλεῖ, φωνάζει, ἰκετεύει ἀπεγνωσμένα. Ὁ κίνδυνος εἶναι ἄμεσος γιὰ ὅλους.

Ἀλλὰ ἐδῶ εἶναι τὸ παράδοξο. Ἐνῶ θὰ περίμενε κανεὶς νὰ τρέξουν ὅλοι, γιὰ νὰ προλάβουν τὸ κακὸ ποὺ τοὺς ἀπειλοῦσε, οἱ χωρικοὶ ἀντέδρασαν μὲ τρόπο διαφορετικόν. Μαζεύτηκαν γύρω του καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν περιεργάζονται, νὰ γελοῦν καὶ νὰ τὸν χειροκροτοῦν γιὰ τό... ἔξυπνο κόλπο ποὺ μηχανεύτηκε, προκειμένου νὰ τοὺς τραβήξῃ στὸ τσίρκο!

Μάταια ὁ κλόουν προσπαθεῖ νὰ τοὺς πείσῃ ὅτι δὲν εἶναι τέχνασμα, ἀλλὰ πραγματικότητα. Πραγματικότητα τρομερὴ, ποὺ θὰ τὴν πληρώσουν ἀκριβὰ καὶ οἱ ἴδιοι. Ὅσο ὅμως ἐκεῖνος τοὺς παρακαλεῖ νὰ πιστέψουν στὰ λόγια του, τόσο ἐκεῖνοι γελοῦν καὶ τὸν χειροκροτοῦν. Εἶχαν βρεῖ πολὺ διασκεδαστικὸ τὸ παιχνίδι του.

Ἀλλὰ τὸ παιχνίδι δὲν ἦταν καθόλου διασκεδαστικόν. Ἡ φωτιὰ δὲν ἄργησε, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἀνέμου καὶ τὴν ἀδράνειά τους, νὰ κάψῃ τὸ τσίρκο καὶ νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ στὸ χωριό τους. Ὅταν εἶδαν τὶς φλόγες νὰ τοὺς περιζώνουν, ἦταν πιά πολὺ ἄργα. Τὸ τίμημα ποὺ πλήρωσαν ὅλοι ἦταν πολὺ ἀκριβόν.

Ἐνα παράδειγμα ποὺ μᾶς λέει πολλά. Ἐνας κίνδυνος ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἀποσοβηθεῖ, καὶ ὅμως δὲν ἀποσοβήθηκε. Γιατί; Ἐδῶ προβάλλει ἀμείλικτο τὸ ἐρώτημα. Γιατί μιὰ τέτοια καταστροφή; Γιατί δὲν ἔγινε πιστευτὸς ὁ ἀγγελιοφόρος [σελ. 2] ἐνὸς σωτήριου μηνύματος; Γιατί μιὰ τέτοια δυσπιστία καὶ ἀδιαφορία μπροστὰ στὸν ἀπειλούμενο κίνδυνο; Ἡ ἀπάντηση εἶναι φανερὴ. Τὸ βάρος πέφτει κυρίως στὸν ἀγγελιοφόρο, χωρὶς νὰ ἀμνηστεύονται καὶ οἱ ἄλλοι.

* Ἀκτῖνες 779 (Ἰανουάριος-Φεβρουάριος 2020), σελ. 1-2.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΟΒΑΡΗ

Ὁ κλόουν, μὲ τὴν ἀδυναμία του νὰ πείσει τοὺς ἄλλους, εἶναι ὄχι μόνον ἓνα σύμβολο γιὰ τὴν ἐποχὴ μας, ἀλλὰ καὶ ὁ χαρακτηριστικὸς ἐκπρόσωπος ἑνὸς ὀλόκληρου κόσμου. Δὲν ἦταν μόνον τὸ ἀστεῖο ντύσιμό του. Ἦταν ἡ ὅλη ἐμφάνιση καὶ συμπεριφορὰ του. Ἡ ζωὴ του μέσα στὸ τσίρκο ἦταν ἓνα «νούμερο», ἔπαιζε «νούμερα», τίποτα περισσότερο. Κάτι, δηλαδή, ποὺ δὲν τὸ ἔπαιρνε κανεὶς στὰ σοβαρά, ἔστω καὶ ἂν μετέφερε τὰ πιὸ σοβαρὰ μηνύματα.

Ὁ κλόουν εἶναι πιστὴ εἰκόνα μιᾶς θλιβερῆς σύγχρονης πραγματικότητας. Ὁ ἐκπρόσωπος ἑνὸς μηνύματος, μιᾶς μεγάλης ιδέας, ποὺ δὲν παίρνεται στὰ σοβαρά. Ἡ ιδέα ποὺ ἐκπροσωπεῖ, ὅσο μεγάλη καὶ ἱερὴ καὶ ἂν εἶναι, πηγαίνει στὸ περιθώριο ἐξ αἰτίας του. Ἡ ἀκαταλληλότητα, ἡ ἀναξιότητά του, χαντακώνει τὶς ιδέες. Ἡ κακὴ ἐκπροσώπησή του δυσφημεῖ καὶ τὶς πιὸ σπουδαῖες ὑποθέσεις. Ὁ κλόουν εἶναι ἐπίσης ὁ χαρακτηριστικὸς τύπος καὶ πολλῶν συγχρόνων Χριστιανῶν. Πράγματι, πολλοὶ Χριστιανοὶ σήμερα, μὲ τὴν ἀνακόλουθη συμπεριφορὰ τους, μὲ τὴν φαρισαϊκὴ νοοτροπία, μὲ τὴν προκλητικὴ ἀσυνέπεια στὴ ζωὴ τους, γίνονται ἐμπόδιο στὴν ἀναζήτηση τῆς πίστεως ἀπὸ τὸν σημερινὸ ἄνθρωπο καὶ φράσσουν τὸν δρόμο ἐπιστροφῆς στὸν Χριστό.

Πόσοι Χριστιανοί, μὲ τὴν ἀντιφατικὴ ἢ τὴν ἄτακτη ζωὴ τους, δίνουν καὶ σήμερα τὴν ἐντύπωση, καὶ σὲ καλοπροαίρετους ἀκόμα ἀνθρώπους, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ὑπόθεση σοβαρὴ! Γιατί; **«Ἀποδεκατοῦν τὸ ἠδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήνουν τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν... Διυλίζουσι τὸν κώνωπα καὶ καταπίνουσι τὴν κάμηλον... Καθαρίζουσι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας»** (Ματθ. κγ' 23-25). Ὅ,τι, δηλαδή, διακηρύττουσι μὲ τὰ λόγια, τὸ διαψεύδουσι –μᾶλλον καὶ τὸ διακωμωδοῦσι– μὲ τὴν ζωὴν τους. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐπίδρασή τους εἶναι ἀρνητικὴ.

Γ.Β.Μ.

«ΕΩΣ ΘΑΝΑΤΟΥ... ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ»*

Εϋστοχος ό χαρακτηρισμός. Τί ήταν οί Πατέρες τής Έκκλησίας, οί ήρωες και οί μάρτυρες του Χριστιανισμού; Άνθρωποι που πίστεψαν στην αλήθεια και για χάρη τής αλήθειας θυσίασαν τή ζωή τους. Ριψοκινδύνευαν τά πάντα έκτός από τήν αλήθεια, για να μην άρνηθοϋν τήν αλήθεια. Καμιά υποχώρηση από τó έδαφος τής αλήθειας. Λάτρεις τής αλήθειας. Στην γενναία ψυχή τους άντηχοϋσε ή διακήρυξη του άποστόλου Παύλου: **«Ού δυνάμεθά τι κατά τής αλήθειας, άλλ' ύπέρ τής αληθείας»** (Β' Κορινθ. ιγ' 8). Δέν μπορούμε να κάνουμε τίποτα έναντίον τής αλήθειας, αλλά τά πάντα για τήν αλήθεια. Καμιά θυσία δέν μάς λυγίζει. Σύνθημά μας έχουμε τó **«Έως θανάτου άγώνισαι περι τής αληθείας»** (Σοφ. Σειράχ δ' 28).

Αύτοί ήταν οί μάρτυρες, οί ήρωες τής πίστεως. Βάδιζαν στα ίχνη του Άρχηγού τους, του Ίησοϋ Χριστού, ό όποιος στην πιό κρίσιμη ώρα του μαρτυρίου Του, μπροστά στον Πιλάτο, διακήρυξε: **«Εγώ εις τοϋτο γεγέννημαι και εις τοϋτο έλήλυθα εις τον κόσμον, ίνα μαρτυρήσω τή αληθεία»** (Ιωάν. ιη' 37). Ήλθα στον κόσμο, για να κηρύξω τήν αλήθεια και να μαρτυρήσω για τήν αλήθεια. Άδιάσπαστα συνδεδεμένη ή αλήθεια με τή θυσία. Η αλήθεια άπαιτεϊ θυσίες, και ή θυσία θεμελιώνεται στην αλήθεια. Δέν μπορεί να ύπάρξει αλήθεια που όμολογεϊται και διακηρύσσεται σε κάθε στιγμή, χωρίς θυσία. Και ή άπουσία τής θυσίας, όπως και τής αλήθειας, από τήν ύλιστικοκρατούμενη έποχή μας, θα έπρεπε να **[σελ. 42]** μάς άνησυχεί. Άλλά ή θυσία άπαιτεϊ γενναϊες καρδιές, που έμπνέονται και μαθητεύουν στο πιό μεγάλο σχολείο του ήρωισμού, κάτω από τήν σκιά του Σταυροϋ. Στην μορφή του σταυρωμένου Λυτρωτή άτενίζουν τó άπαραμίλλο πρότυπό τους.

Έτσι είναι. Η θυσία όχι μόνο ύπηρετεϊ τήν αλήθεια, αλλά και τροφοδοτεϊται από τήν αλήθεια. Δέν ύπήρξαν αληθινά μεγάλες μορφές χωρίς τó πνεϋμα τής θυσίας και αύταπαρνήσεως. Η λυδία λίθος τής γνησιότητος ένός έργου και τής άξίας ένός ήγέτου είναι ή θυσία. Όποιος δέν είναι πρόθυμος σε θυσίες δέν κάνει για ήγέτης και δέν μπορεί να ύπηρετήσσει τήν αλήθεια. Και ό Χριστιανισμός μάς παρουσίασε τή θυσία στην ιδανική της μορφή, στη θυσία του έγώ. Χωρίς αύτή τή θυσία, κάθε άλλη δέν είναι θυσία. Άκριβώς γιατί εύκολότερα κανείς θυσιάζει τή ζωή του, παρά τó έγώ του.

* Ακτίνες 780 (Μάρτιος-Άπρίλιος 2020), σελ. 41-42.

«ΕΩΣ ΘΑΝΑΤΟΥ... ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ»

Αυτό τὸ μεγαλεῖο τῆς θυσίας στὴν ἰδανικὴ του μορφή μᾶς τὸ παρουσίασε ὁ Χριστιανισμός. Καὶ ἦταν πραγματικὰ μιὰ θυσία ὁμορφῆ, ἀγνή, καθαρὴ, μοναδική. Παιδιὰ καὶ νέοι καὶ τρυφερὲς παρθένες καὶ γέροντες δὲν δίστασαν, ξεπερνώντας τὴ φυσικὴ ἀδυναμία, νὰ προσφέρουν μὲ ἐνθουσιασμό τὴν πιὸ ὠραία θυσία ποὺ γνώρισε ποτὲ ὁ κόσμος. Ἡ θυσία αὐτὴ δὲν ἦταν ἀναγκαστικὴ. Δὲν προσφερόταν, γιατί δὲν μπορούσαν νὰ τὴν ἀποφύγουν. Ἦταν ἐθελούσια. Γινόταν μὲ χαρὰ. Ἀνάβλυζε ἀπὸ τὸ νεκρωμένο ἐγὼ καὶ τὴν ἀγάπη στὴν ἀλήθεια ποὺ ὑπηρετοῦσαν. Γι' αὐτὸ καὶ στὸ ματωμένο πρόσωπο ἀνθίζε οὐράνιο τὸ χαμόγελο, τὴν ἴδια στιγμή ποὺ τὸ πληγωμένο σῶμα τὸ διαπερνοῦσε ἡ ρομφαία τοῦ πόνου.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν σταμάτησαν οἱ αἱματηροὶ διωγμοὶ καὶ τὰ δόντια τῶν θηρίων τὰ ἀντικατέστησαν ἡ εἰρωνεία, ὁ χλευασμός, ἡ ἀπώλεια θέσεων, ἀξιωματῶν, προνομίων, καὶ τότε οἱ ἀληθινοὶ πιστοὶ δὲν ἤξεραν ἄλλῃ γλῶσσα καὶ δὲν ἀκολουθοῦσαν ἄλλῃ τακτικὴ ἀπὸ τὴ θυσία. Ἀνυποχώρητοι σὲ ἐκβιασμοὺς καὶ ἀπειλές, ἤρεμοι, στέκονταν ὄρθιοι στὴν χριστιανικὴ τους ἔπαλξη, στὴν ἀλήθεια ποὺ ἀγαποῦσαν μὲ πάθος. Καμιὰ παραχώρηση στὴ σκοπιμότητα καὶ στὸ ψέμα. Πέρα καὶ πάνω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τους, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Τίποτε ἄλλο.

Ἀλλὰ τὸ σάλπισμα τοῦ ἠρωϊσμοῦ καὶ τῆς θυσίας, τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη τῶν καιρῶν μας. Καὶ σήμερα ἀπαιτεῖται πρωτοχριστιανικὸς ἠρωϊσμός, γιὰ νὰ μὴ συμβιβασθεῖ κανεὶς καὶ ὑποκύψει στὸν ἐλκυστικὸ πειρασμὸ τοῦ βολέματος. Εἶναι πράγματι φοβερό! Κάποτε οἱ Χριστιανοὶ ἀψηφοῦσαν τὰ λιοντάρια. Ἦταν οἱ ἴδιοι **«λέοντες πῦρ πνέοντες»**. Σήμερα;...

Γ.Β.Μ.

ΔΙΩΞΤΕ ΤΗΝ ΑΓΩΝΙΑ*

Καθημερινές έγιναν οι ιατρικές ανακοινώσεις τις τελευταίες δεκαετίες. Κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και προειδοποιούν: «*Η χοληστερίνη, ή πίεση, ή ηλικία, το φύλο, οι γενετικές καταβολές, το κάπνισμα, ο διαβήτης, ή παχυσαρκία και ή καθιστική ζωή εύθύνονται για το 50% των καρδιακών παθήσεων. Το άλλο 50% έχει τις ρίζες του στον άνθρωπο που είναι έχθρικός, μεμψίμοιρος, άνυπόμονος, έγωπαθής και πάντοτε βιαστικός στη ζωή του. Διακατέχεται από έμμονες ιδέες για την πραγματοποίηση μάλλον εύτελών στόχων και από την έντονη ανάγκη για άναγνώριση και προαγωγή...*».

Και τώρα, μέσα σε αυτά ήλθαν να προστεθούν ο κορωνοϊός, ή ανασφάλεια, ή άβεβαιότητα από το άγνωστο και άπειλητικό μέλλον, τα καθημερινά οικογενειακά προβλήματα, ή αύξηση της άνεργίας, ή φτώχεια και τόσα άλλα, που όδηγούν πολλούς σε απόγνωση. Άλλεπάλληλες οι θλίψεις. Σκοτεινιάζει ο ούρανος της ψυχής και χάνεται ο ήλιος της αισιοδοξίας. Οι δοκιμασίες φαίνονται πιο ισχυρές από την άντοχή μας, και αισθανόμαστε τα γόνατά μας να λυγίζουν.

Μερικά από τα πιεστικά αυτά γεγονότα ύπογραμμίζουν βασικές αλήθειες, που δέν παραμερίζονται χωρίς συνέπειες. Και όμως, ο σύγχρονος άνθρωπος τις λησμονεί μέσα στον τρελό ρυθμό της σημερινής, πολυτάραχης ζωής. Λέμε ρυθμός. Μά αυτός δέν είναι ρυθμός. Είναι στρόβιλος. Είναι ήλιγγος. Ένα άδιάκοπο κυνηγητό ή ζωή μας, ή έργασία μας, το φαγητό μας, οι διαπροσωπικές μας σχέσεις, ή ψυχαγωγία μας. Η άγωνία έγινε ο άχώριστος σύντροφός μας. Το άγχος ο πιο τακτικός έπισκέπτης μας. Όλα βαραίνουν καταθλιπτικά επάνω μας.

[σελ. 82] Σ' αυτούς τους πιεσμένους και καταπιεσμένους από τον έσωτερικό τύραννο της άγωνίας, τους άχθοφόρους του άνήσυχου έαυτού τους, σε όλους μας, τους **«κοπιώντας και πεφορτισμένους»** από τις άδιάκοπες μέριμνες, ο Κύριός μας άπευθύνεται και μάς καλεί να πᾶμε κοντά Του, για να μάς ξεκουράσει. Να μάς άπαλλάξει από το πιεστικό φορτίο μας. Μάς παρακινεί να **«έμβλέψουμε»** και να **«καταμάθουμε»**. Να δοῦμε την άγάπη του Θεού, που έκδηλώνεται τόσο πλούσια και σ' αυτά **«τα πετεινά του ούρανού»**. Να παρατηρήσουμε προσεκτικά και να φιλοσοφήσουμε πάνω στα

* Ακτίνες 781 (Μάιος-Ιούνιος 2020), σελ. 81-82.

ΔΙΩΞΤΕ ΤΗΝ ΑΓΩΝΙΑ

«κρίνα τοῦ ἀγροῦ», στὰ ταπεινὰ ἀγριολούλουδα, μὲ τὶς ἀπαράμιλλες φορεσιές τους ποὺ τοὺς χαρίζει ἡ πρόνοιά Του.

Ἔτσι ἡ ἄψυχη φύση, μὲ τὸ μεγαλόφωνο στόμα τῶν πουλιῶν καὶ τῶν λουλουδιῶν, διαλαλεῖ τὶς αἰώνιες ἀλήθειες. Τί μᾶς λέει; Διῶξτε τὴν ἀγωνιώδη μέριμνα. Ἡ ἀγωνία δὲν εἶναι φροντίδα. Εἶναι ὀλιγοπιστία. Δὲν εἶναι ζῆλος οὔτε ἐνδιαφέρον γιὰ πρόοδο καὶ ἐπιτυχία. Εἶναι ἀδυναμία, μαρασμός, αὐτοκαταδίκη. Εἶναι σαράκι γιὰ τὴν υἰεία. Τρωκτικὸ γιὰ τὴν ψυχικὴ ἰσορροπία. Νάρκωση τῆς πνευματικῆς δημιουργίας. Ὅπιο τῆς ζωῆς. Χαλκεύει τυραννικὲς ἀλυσίδες. Φυλακίζει τὸ πνεῦμα καὶ δὲν τὸ ἀφήνει νὰ ἀναπνεύσει τὸν ζωογόνον ἀέρα τῆς ἐλευθερίας. Στὴν ρίζα τῆς ἡ ἀγωνία δὲν εἶναι παρὰ ὑποσυνείδητος ἐγκλωβισμός, κρυφὴ ἰδέα γιὰ τὴν ὑπεραξία τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ἐγώ μας.

Γιατί ἀφήνετε τὴν ἀγωνία νὰ σᾶς ροκανίζει; Γιατί παίρνετε τὸ ἐνδεχόμενο ὡς βέβαιο καὶ σωρεύετε τόσα ἀνύπαρκτα συχνὰ προβλήματα; Γεύσασθε σήμερα πιθανὲς ἢ καὶ ἀπίθανες δοκιμασίες καὶ θλίψεις. Ἄλλωστε, γιατί τὸ ξεχνᾶτε; Δὲν εἴσαστε μόνοι. Οὔτε ἀπλὲς ὑπολογιστικὲς μηχανές, γιὰ νὰ ὑπολογίζετε καὶ προβλέπετε ἀλάνθαστα τὸ μέλλον. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη πρόβλεψη, ὑπάρχει καὶ ἡ πρόνοιά Του. Ὑπάρχει ἡ πίστη στὴν ἀγάπη τοῦ Πατέρα, ποὺ δὲν θὰ μᾶς ἀφήσει οὔτε ποτὲ θὰ μᾶς ἐγκαταλείψει.

Ἀγωνιοῦμε, καὶ γι' αὐτὸ ἀναζητᾶμε περίτρομοι ἄλλα στηρίγματα. Ἀναζητᾶμε, γι' αὐτὸ καὶ ἀγωνιοῦμε. Καὶ χανόμαστε μέσα σ' ἓνα φαῦλο κύκλο αὐτοταλαιπωρίας. Ὑπάρχει ὅμως καὶ μιὰ ἄλλη ζήτηση, ποὺ φυγαδεύει τὴν ἀγωνία. Ζητώντας πρῶτα τὰ ὑλικά, βρίσκουμε μονάχα τὴν ἀγωνία τους. Ἄν μάθουμε νὰ ζητᾶμε πρῶτα τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ δικαιοσύνη Του, θὰ δοῦμε πὼς ὅλα τὰ ἄλλα θὰ ἀκολουθήσουν. Θὰ ἀκολουθήσει τὸ πιὸ πολύτιμο, ἡ ψυχικὴ γαλήνη καὶ ἡρεμία. Τότε θὰ τρῶμε τὸ ψωμί, χωρὶς νὰ μᾶς τρώει. Ὁ τύραννος τῆς ἀγωνίας δὲν θὰ βρῖσκει καμιὰ θέση στὴν ψυχὴ μας καὶ στὴν ζωὴ μας.

Γ.Β.Μ.

ΚΟΙΤΑ ΨΗΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΧΩΡΑ*

Εἶπαν πὼς ἡ ἀπελπισία μοιάζει μὲ παράφορο παιδί, πού, ὅταν τοῦ πάρεις ἓνα ἀπὸ τὰ παιχνίδια του, ρίχνει μὲ πεῖσμα καὶ ὅλα τὰ ἄλλα στὴ φωτιά. Ἡ ἀπελπισία, δηλαδή, ἀχρηστεύει τὸ λογικὸ καί, κατ' ἐπέκταση, τὸν ὅλο ἄνθρωπο. Ἔτσι ἓνα ἀπλὸ ἀτύχημα μπορεῖ νὰ γίνεи ἀληθινὸ δυστύχημα.

Πολλές οἱ ἀφορμές. Κάποτε –καὶ μάλιστα ἀναπάντεχα– τὸ ἓνα κακὸ διαδέχεται τὸ ἄλλο. Ἀλλεπάλληλα τὰ χτυπήματα, δὲν ἀφήνουν χρόνο γιὰ ἡρεμὴ σκέψη καὶ ἀντιμετώπιση. Ἄν δὲν ὑπάρχει ἡ κατάλληλη ψυχικὴ προετοιμασία, ὁ ἄνθρωπος τὰ χάνει, ἀπελπίζεται, φθάνει στὴν ἀπόγνωση. Παγιδεύεται στὰ γρανάζια τῆς ἀπελπισίας καὶ γίνεи ἀγνώριστος. Ἀξιολύπητος. Τότε ἀρχίζει νὰ διερωτᾶται: Τί νόημα μπορεῖ νὰ ἔχει μιὰ τέτοια ζωή, πού ὅλο δεινὰ τοῦ σωρεύει; Ἀξίζει νὰ τὴν ζεῖ; Ἔτσι, ἐπειδὴ χάνει κάτι, νομίζει πὼς ἔχασε τὸ πᾶν. Καὶ φθάνει στὸ τέλος νὰ χάνει, ἀπὸ τὴν ἠττοπάθειά του, τὸ πᾶν.

Ὁ πιστὸς ὅμως, καὶ ὅταν ὅλα γύρω του φαίνονται σκοτεινά, ἀντλεῖ θάρρος ἀπὸ τὴν ἀστείρευτὴ πηγὴ τῆς θείας δυνάμεως καὶ στέκεται ἀλύγιστος. «Κλυδωνίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται». Τὸ βλέμμα τῆς πίστεως διατρυπᾷ τὰ σκοτάδια καὶ βλέπει ἥλιο τὰ μεσάνυχτα.

Νὰ πῶς μᾶς συμβουλεύει ὁ πολυδοκιμασμένος ἀγωνιστὴς ἱερὸς Χρυσόστομος. Τί μᾶς λέει:

Πρέπει πάντοτε νὰ ἐλπίζουμε καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἀπελπιζόμαστε. Σὲ καμιὰ περίπτωση δὲν δικαιολογεῖται ἡ ἀπελπισία. Καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχει καμιὰ λύση καὶ ὅταν τὰ πράγματα μᾶς δυσκολεύουν ἀφάνταστα, καὶ τότε, περισσότερο τότε, νὰ ἐλπίζετε. «Δυνατὸν γὰρ τῷ Θεῷ καὶ ἐξ [σελ. 122] ἀπόρων πόρον εὐρεῖν». Νὰ τὸ μυστικό. Γιὰ τὸν Θεὸ δὲν ὑπάρχουν ἀδιέξοδα. Ὅλα εἶναι δυνατά. Ἡ παντοδυναμία Του ἔχει διεξόδους στὰ ἀνθρώπινα ἀδιέξοδα. Ἀρκεῖ νὰ στηρίζουμε ὅλη τὴν ἐμπιστοσύνη μας στὸν ἀναστάντα Κύριο καὶ νὰ ἀντλοῦμε ἀπὸ Αὐτὸν τὴν δύναμη. Τότε δὲν θὰ δίνουμε ὅλη τὴν προσοχή μας μονάχα στὶς δυσκολίες πού μᾶς γεμίζουν ἀπόγνωση. Θὰ προσέχουμε καὶ θὰ στηριζόμαστε πιὸ πολὺ στὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ δύναμη θὰ μᾶς γεμίζει ἐλπίδα καὶ θάρρος.

* Ἀκτῖνες 782 (Ιούλιος-Αὔγουστος 2020), σελ. 121-122.

ΚΟΙΤΑ ΨΗΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΧΩΡΑ

Παραστατική ή εικόνα του μικρού ναυτόπουλου. Σφύριζαν οι άνεμοι και λυσομανοῦσε ή τρικυμία, και αυτό άτρόμητο σκαρφάλωνε πάνω στο κατάρτι, για να δέσει τα σχοινιά. Όσο κοίταζε ψηλά, τίποτα δεν το προοῦσε. Περιφρονοῦσε και τα κύματα και τους άνέμους. Όταν όμως σε μιá στιγμή γύρισε το βλέμμα του στην άγριεμένη θάλασσα, άρχισε να δειλιάζει, να τρέμει και να κινδυνεύει να σωριασθεῖ στο κατάστρωμα. Και τότε άντήχησε βροντερή ή φωνή του καπετάνιου: «Κοίτα ψηλά και προχώρα».

«Κοίτα ψηλά και προχώρα». Ένα σύνθημα γεμáτο δύναμη και έλπίδα. Κοίτα ψηλά, και τότε προχώρα άτρόμητος στη ζωή. Ύψωσε τα μάτια σου στον ούρανό, και θα δεις πόσο σταθερή θα εῖναι ή πορεία σου στη γή. Οί δυσκολίες και οί άντιξοότητες δεν θα λείψουν. Θα μεταμορφωθοῦν. Θα χάσουν την άγριωπή τους όψη. Τα κύματα ήταν τα ἴδια για το ναυτόπουλο. Όσο κοίταζε τον ούρανό, δεν το τρόμαζαν. Τα άντιμετώπιζε, χωρίς να το έπηρεάζουν. Όταν όμως έστρεψε το βλέμμα του περίτρομο σ' αυτά, ένιωσε τον ἴλιγγο. Παρέλυσαν οί δυνάμεις του.

Το ἴδιο κι εμεῖς. Όταν άτενίζουμε τις δυσκολίες τῆς ζωῆς με το φοβισμένο βλέμμα τῆς όλιγοπιστίας ή μόνο με τις φτωχές άνθρώπινες δυνάμεις, τις βλέπουμε τρομερές, άξεπέραστες. Όταν όμως τις παρατηροῦμε μέσα από το πρίσμα τῆς πίστεως και με έμπιστοσύνη στην πατρική πρόνοια και προστασία του Θεοῦ, τότε και τα πιο δυνατά χτυπήματα τα άντιμετωπίζουμε με αισιοδοξία. Όχι μόνο τα ξεπερνάμε, αλλά γίνονται άφορμή να ισχυροποιούμεθα στην πνευματική, αλλά και στην καθημερινή μας ζωή. Οί θλίψεις που συντρίβουν τον χωρίς την «**άγκυραν τῆς έλπίδος**», που στηρίζεται στον ούρανό, αναδεικνύουν τον πιστό. Τον γυμνάζουν και τον ισχυροποιοῦν. Η έλπίδα διώχνει την δειλία και την ήττοπάθεια. Έξουδετερώνει την άπελπισία, τον δήμιο αυτόν τῆς ψυχῆς, του υπενθυμίζει πώς τον Γολγοθά ακολουθεῖ ή Άνάσταση. Θριαμβεύει ή έλπίδα, και «**ή έλπίς οὐ καταισχύνει**» (Ρωμ. ε' 5).

Γ.Β.Μ.

«ΟΥΚ ΑΔΥΝΑΤΗΣΕΙ ΠΑΡΑ ΤΩ ΘΕΩ...»*

(Λουκ., α' 37)

Ἡ ἐποποιΐα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 πάνω στὰ βορειοηπειρωτικὰ βουνά, τότε ποὺ ἡ ἀλύγιστη ἑλληνικὴ ψυχὴ βροντοφώνησε τὸ ἥρωικὸ ΟΧΙ στὸν ἀδίστακτο ἐπιβουλέα τῆς ἐλευθερίας μας, ἔχει τὴν γενεσιουργό τῆς αἰτία στὴν πίστη στὸν Θεό, στὴν προστασία τῆς Παναγίας, στὴ δύναμη τῆς προσευχῆς. Σύσσωμος ὁ ἑλληνικὸς λαός, μὲ μιὰ ψυχὴ, ἀντιμετώπισε νικηφόρα τὶς σιδηρόφρακτες φάλαγγες τοῦ ἐχθροῦ, γιατί πίστευε ἀκράδαντα στὸ δίκαιο τοῦ ἀγῶνα καὶ στὴν προστασία τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ. Καὶ τὸ θαῦμα ἔγινε. Οἱ λίγοι νίκησαν τοὺς πολλούς. **«Ἐμεγαλύνθησαν ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ»**. Καὶ ἔδωσαν ἓνα μοναδικὸ μάθημα στὴν τρομαγμένη ἀνθρωπότητα τοῦ τί μπορεῖ νὰ πετύχει ἓνας μικρὸς ἀριθμητικῶς λαός ποὺ πιστεύει στὰ ἀκατάλυτα ἰδανικά, ποὺ ἐμπνέεται ἀπὸ τὶς αἰώνιες ἀξίες, ποὺ φλογίζεται ἀπὸ ἀγάπη στὴν Πατρίδα του.

[σελ. 162] Ὅλοι τὸ γνωρίζουμε. Ἡ Πατρίδα μας δὲν μεγαλοῦργησε μὲ τὴν ἀφθονία τῶν ὑλικῶν μέσων ἢ τὴ βοήθεια τῶν ξένων. Θριάμβευσε μὲ τὴν ἐνότητα, τὴν ἀγωνιστικὴτητα, τὴν αὐταπάρνηση, τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας, κάτω ἀπὸ τὴν ἐμπνευσμένη ἡγεσία φωτισμένων καὶ ἀνιδιοτελῶν ἡγετῶν. Μεγαλοῦργησε –τὸ τονίζουμε– μὲ τὴν πίστη καὶ τὴν καταφυγὴ τῆς στὴν παντοδύναμη βοήθεια τοῦ Κυρίου.

Ἡ προσευχὴ αὐτὴ, ἡ γεμάτη πίστη καὶ ἐλπίδα στὸν Θεό, γίνεται ὄχι μόνον πηγὴ δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ νηφαλιότητος, εἰρήνης, ἐσωτερικῆς ἡρεμίας, μέσα καὶ στὶς πιὸ ἰσχυρὲς θύελλες. Ὅχι γιατί ἡ προσευχὴ εἶναι ἡρεμιστικὸ ἢ καταπραϋντικὸ. Ἡ προσευχὴ εἶναι ἐγρήγορη. Εἶναι ἀγῶνας. Εἶναι πάλη. Εἶναι ἡρεμία μέσα στὴν ταραχὴ. Εἰρήνη μέσα στὸν πόλεμο. Γαλήνη μέσα στὴν τρικυμία. Ἀσάλευτη ἡ ψυχὴ **«ἐν τῷ ταρασσεσθαι τὴν γῆν καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν»** (Ψαλμ. με' 2).

Ἔτσι εἶδαν καὶ ἔζησαν στὸν καθημερινὸ τους ἀγῶνα τὴν προσευχὴ ὅλες οἱ μεγάλες ψυχές. Δὲν ἦταν ἄτρωτοι. Δοκίμασαν ἰσχυροὺς κλονισμοὺς καὶ λιποψυχίες. Ἡ ἀποθάρρυνση δὲν τοὺς ἦταν ἄγνωστη. Εἶχαν ὅμως ἓνα ὄπλο καὶ ἓνα μυστικὸ. Τὴν προσευχὴ, τὴν πίστη, τὴν ἐλπίδα στὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Προσεύχονταν, πίστευαν, ἔλπιζαν, ἀγωνίζονταν. Καὶ ἡ δύναμη αὐτὴ τοὺς

* Ἀκτῖνες 783 (Σεπτέμβριος-Ὀκτώβριος 2020), σελ. 161-162.

«ΟΥΚ ΑΔΥΝΑΤΗΣΕΙ ΠΑΡΑ ΤΩ ΘΕΩ»

Έκανε άκαταμάχητους. Τους χάριζε άπερίγραπτη εΐρήνη. Μονάχα όσοι έζησαν τήν άνεξάντλητη αύτή ίσχύ μποροϋν, άπό προσωπική τους πείρα, νά διακηρύττουν μαζί με τον άγιο Ίωάννη τον Χρυσόστομο τί θα πεί νά στηρίζεσαι και νά έλπίζεις στον Θεό: «Μεγάλη τής έπί τον Κύριον έλπίδος ή δύναμις· φρούριον άχείρωτον (άπόρθητο), τεΐχος άμαχο (άκαταμάχητο), συμμαχία άκαταγώνιστος, λιμήν εύδιος, όπλον άήττητον, δύναμις άμαχος και έκ τών άπόρων εύρίσκουσα πόρον» (διέξοδο στο άδιέξοδο).

Μάλιστα. Τέτοια δύναμη έχει ή καταφυγή μας, με άκλόνητη πίστη στην προστασία του Θεού. Και κανένας δέν διαψεύστηκε. Όσοι στήριξαν άταλάντευτα τήν έλπίδα τους σ' Αύτον είδαν πάνω στα πράγματα άληθινά θαύματα. Και σήμερα, όσοι θέλουμε νά τó διαπιστώσουμε δέν έχουμε παρά νά τó έπιχειρήσουμε. Η προσευχή νά γίνει όπλο μας. Όπλο στον άγώνα μας. Και τότε θα άνακαλύψουμε έναν άλλο κόσμο. Ένα κόσμο που δέν περιορίζεται στα στενά πλαίσια τής κοντόθωρης ανθρώπινης λογικής, αλλά ξανοίγεται στο φώς τής πίστεως. Και ή «λογική τής πίστεως» μάς δείχνει πώς τήν πορεία τής ιστορίας τελικά δέν τήν κανονίζει κανένας «πλανητάρχης», κανένας ΟΗΕ, καμιά Εύρωπαϊκή Ένωση, αλλά μόνον ό Θεός, ή έλπίδα στον Θεό. Πάνω και πέρα άπό τó προσωρινό, που συχνά είναι ζοφερό, ύπάρχει και τó αΐώνιο, που είναι φωτεινό και έλπιδοφόρο. Και όπλισμένος με αύτή τήν πίστη, αύτή τή δύναμη, ό πιστός άντιμετωπίζει νικηφόρα τή ζωή, τά άγωνιώδη προβλήματα και τίς δυσκολίες.

Τό διεκήρυξε ό αρχάγγελος Γαβριήλ και τó είδαμε πραγματοποιούμενο στην ιστορία του Έθνους μας: **«Ούκ άδυνατίσει παρά τώ Θεώ πᾶν ρήμα»** (Λουκ. α' 37). Τίποτα άδύνατο για τον Θεό και για τους άνθρώπους του Θεού. Τό έζησαν οι πρόγονοί μας. Τό επανέλαβαν στην πρώτη Έθνοσυνέλευσή τους οι ήρωες του 1821: «Κι αν οι σύμμαχοι μάς αφήσουν, ό Θεός δέν θα μάς αφήση». Αυτό τó μήνυμα μάς στέλνουν και σήμερα. Τά σύννεφα θα φύγουν. Ό ήλιος και πάλι θα λάμψει. Άρκεϊ νά λάμπει στις ψυχές μας ό Ήλιος τής Δικαιοσύνης και ή βεβαιότητα στην παντοδύναμη προστασία Του.

Γ.Β.Μ.

ΝΑ ΕΞΟΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΞΟΡΙΑ*

Άχώριστος σύντροφος στη ζωή μας οι δοκιμασίες και οι θλίψεις. Και μόνο τῆς δικῆς μας; Τὸ ἴδιο φαινόμενο και στη ζωή τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Κυρίου. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς γήινης παρουσίας Του ὡς τὴν τελευταία, ἀπὸ τὴ θεία γέννηση ὡς τὴν σταύρωση, συνεχεῖς οἱ δοκιμασίες.

Δὲν πρόλαβαν νὰ ἀναχωρήσουν οἱ Μάγοι, και ὁ οὐράνιος ἀπεσταλμένος φέρνει τὸ μήνυμα τῆς φυγῆς στὸν Ἰωσήφ. **«Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον και τὴν μητέρα αὐτοῦ, και φεῦγε εἰς Αἴγυπτον...»** (Ματθ. β' 13). Σήκω, πάρε τὸ παιδί και φύγε στὴν Αἴγυπτο. Ἐγκαταλεῖψτε τὴ γῆ σας και φύγετε στὴ χώρα τῆς ἐξορίας σας.

Νέα δοκιμασία γιὰ τὸν Ἰωσήφ, ἀλλὰ και γιὰ τὴν παρθένο Μαρία. Ἡ ἅγια Οἰκογένεια στὴν ἐξορία, στὴν προσφυγιά. Και ὅμως, ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: *«Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰωσήφ οὐκ ἐσκανδαλίσθη, οὐδὲ εἶπεν: Αἴνιγμα τὸ πρᾶγμα ἐστίν· οὐ πρώην ἔλεγες, ὅτι σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ; Και νῦν οὐδὲ ἑαυτὸν σώζει, ἀλλὰ φυγῆς ἡμῖν χρεια και ἀποδημίας και μακρᾶς μεταστάσεως· ἐναντία τῇ ὑποσχέσει τὰ γινόμενα».*

Ἡ πίστη τοῦ Ἰωσήφ δοκιμάζεται, ἀλλὰ δὲν σκανδαλίζεται ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Αἰνιγματική φαίνεται, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἡ προσταγή τοῦ ἀγγέλου γιὰ φυγή. Ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ οὐρανοῦ δὲν εἶχε πεῖ πιὸ μπροστὰ ὅτι τὸ νεογέννητο θεῖο Βρέφος θὰ σώσει τὸν λαὸ του; Και τώρα οὔτε τὸν ἑαυτό του δὲν μπορεῖ νὰ σώσει, ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ πάρουν ὅλοι τὸν δρόμο τῆς ἐξορίας και τῆς μακρινῆς ἀποδημίας; Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀντίθετα μὲ τὶς ὑποσχέσεις πού τοὺς ἔχουν δοθεῖ;

Και ὅμως, ὁ πιστὸς Ἰωσήφ δὲν περιεργάζεται τὸ θεϊκὸ σχέδιο. Δὲν μεμψιμοιρεῖ. Δὲν κρίνει μὲ τὰ περιορισμένα ἀνθρώπινα κριτήρια τὶς βουλὲς τοῦ Θεοῦ. Ὑπακούει και πείθεται και μὲ προθυμία δέχεται και ὑπομένει τοὺς πειρασμούς, ὅσο ἀκατανόητοι κι ἂν φαίνονται. Ξέρει πὼς ὅποιος ἀναλαμβάνει νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ θεϊκὸ σχέδιο πρέπει νὰ εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀντιμετωπίσει θλίψεις και δοκιμασίες.

«Φεῦγε εἰς Αἴγυπτον». Ἡ ἅγια Οἰκογένεια, μιὰ Οἰκογένεια ἐξόριστων. Πρόσφυγες και φυγάδες. Διπλὴ ἢ ἐξορία και ἄγνωστος ὁ χρόνος διαρκείας. Ἐξόριστοι πρῶτα σὲ ξένη χώρα, στὴν Αἴγυπτο, και ὕστερα, μετὰ τὸν θάνατο τοῦ

* Ἀκτῖνες 784 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2020), σελ. 201-202.

Ἡρώδη, στή Γαλιλαία, ἀφοῦ ἡ Ἰουδαία τοὺς ἦταν ἀπαγορευμένη. Τὸ τυφλὸ πάθος τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας καταδίωξε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή καὶ ἔβαλε σὲ δοκιμασία τὸ θεῖο Βρέφος, τὴν Παναγία μητέρα Του καὶ τὸν δίκαιο Ἰωσήφ.

Ἀλλὰ ἡ προσφυγιά καὶ οἱ ἐξορίες τῶν δικαίων, τῶν ἀθῶων, δὲν σταμάτησαν. Ἐξακολουθοῦν μέχρι σήμερα. Οἱ τύραννοι δὲν ἔπαυσαν νὰ καταδιώκουν ὅλους ὅσους θεωροῦν πρόσκομμα στὰ παράνομα σχέδιά τους. Καὶ δὲν διώκονται μόνον οἱ μεγάλοι. Καραβάνια τὰ ἀθῶα γυναικόπαιδα παίρνουν τόσο συχνὰ τόν, χωρὶς ἐπιστροφή, δρόμο τῆς προσφυγιᾶς. Μακριὰ ἀπὸ τοὺς τόπους ποὺ ἔζησαν, ποὺ ἀγάπησαν, ποὺ ζυμώθηκαν μαζί τους, ποὺ τὸ κάθε τι τοὺς μιλοῦσε. Ἕνα ξερίζωμα πιὸ ὀδυνηρὸ καὶ ἀπὸ τὸ ξερίζωμα τῆς καρδιάς.

Πόσες τέτοιες δραματικὲς καὶ τραγικὲς συγχρόνως ἐξορίες ἔζησε ἡ ἐποχή μας! Ἐξορίες ποὺ ἀποτελοῦν τὸ πιὸ ἀνεξίτηλο στίγμα γιὰ τὸν πολιτισμὸ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα. Λησμονήσαμε τὰ πρόσφατα ἀνθρώπινα φορτία, στοιβαγμένα χειρότερα ἀπὸ ζῶα, στὰ σαπιοκάραβα τῆς ντροπῆς καὶ τοῦ θανάτου, ποὺ ἔφευγαν κυνηγημένα, μὲ τὴ φρίκη στὰ πρόσωπα, γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὴ μανία τοῦ σύγχρονου βαρβαρισμοῦ. Πόσοι ἄλλοι πολιτικοὶ πρόσφυγες ἀναγκάζονται καθημερινὰ, σὲ ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς γῆς, νὰ ἐγκαταλείπουν τοὺς προσφιλεῖς τους! Καὶ ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ τόσοσ λόγος γίνεται γιὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα!

* * *

[σελ. 202]

Ἀλλὰ ὁ κόσμος μας, ἡ σύγχρονη οἰκογένεια, γνώρισε κι ἄλλου εἴδους ἐξορίες. Ἐξόριστη συχνὰ ἡ γυναίκα ἀπὸ τὸ σπίτι της. Τὸ εὐκόλο διαζύγιο τὴν ἀναγκάζει συχνὰ νὰ τὸ ἐγκαταλείπει, νὰ φεύγει κυνηγημένη μακριὰ ἀπὸ ὅλους ἐκείνους καὶ ὅλα ἐκεῖνα ποὺ πόθησε, ποὺ ἀγάπησε, ποὺ σύνδεσε τὴ ζωὴ της. Χιλιάδες γνωρίζουν κάθε χρόνο, στή μικρὴ χώρα μας, τὴν τραγωδία τῆς ἐξορίας αὐτῆς.

Κι ὕστερα οἱ νέοι μας ποὺ ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀστοργία τῆς ἐποχῆς μας τοὺς ἀναγκάζει νὰ παίρνουν τὸν δρόμο τῆς ξενιτιᾶς γιὰ ἓνα χαρτί, στὴν πιὸ κρίσιμη περίοδο τῆς ζωῆς τους. Καὶ πόσους ἄλλους τοὺς σπρώχνει σὲ μιὰ ἄλλου εἴδους ἐξορία, σὲ ἐξορία ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους, σὲ ἀλλοτρίωση ἀπὸ τὴν προσωπικότητά τους, μὲ τὰ σύγχρονα ναρκωτικὰ τοῦ πνεύματος ποὺ τοὺς προσφέρει ἄφθονα! Ναρκωτικὰ, ἀλκοολισμός, πανσεξουαλισμός, σύγχρονες αἰρέσεις, ἐξορίζουν καθημερινὰ ἀναρίθμητες ὑπάρξεις ἀπὸ τὰ σπίτια τους, ἀπὸ τὸ περιβάλλον τους, ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους.

Ἡ προσευχή μας, ἰδιαίτερα τὶς ἡμέρες αὐτές, ἄς ἀνέβει θερμὴ πρὸς Ἐκεῖνον ποὺ, ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματά Του, γνώρισε τὴ δοκιμασία τοῦ διωγμοῦ,

ΝΑ ΕΞΟΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΞΟΡΙΑ

νὰ ἐξορίσει κάθε εἶδους ἐξορία ἀπὸ τὸν πλανήτη μας καὶ νὰ δώσει νὰ κυριαρχήσει παντοῦ ἡ δική Του εἰρήνη καὶ εὐδοκία.

Γ.Β.Μ.

